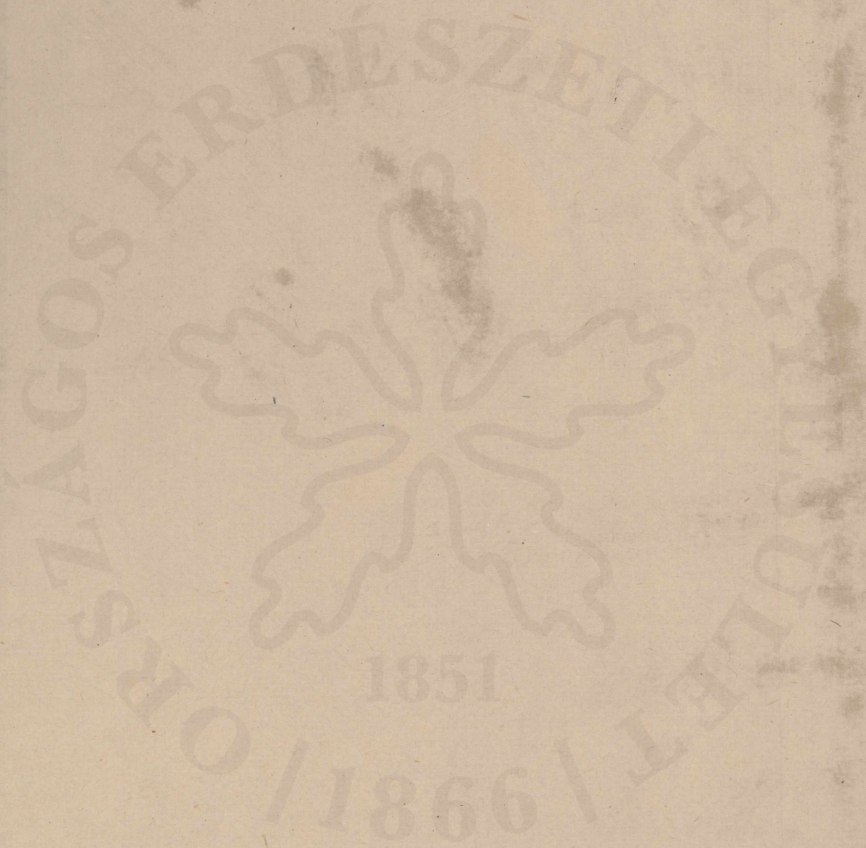
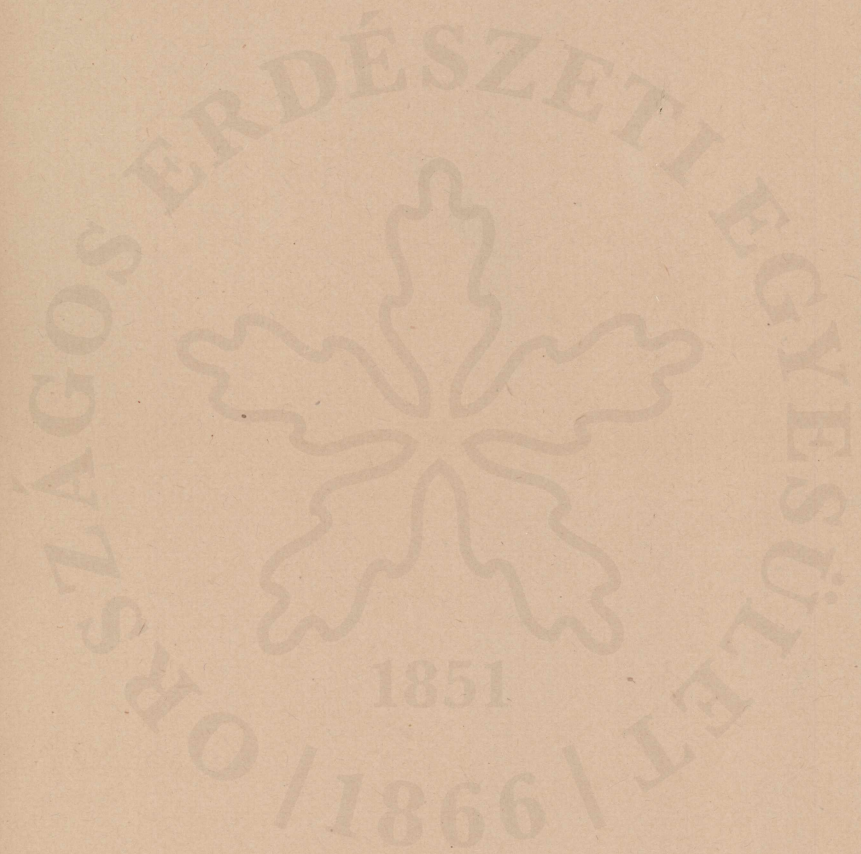

Ák 4156 sz.

MAGYAR ERDŐGAZDA 1928

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

OEE Könyvtár
Á.É.H. 2018Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkereszt.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljujhely, Vörösmarty-utca 1. szám.Szerkesztő:
Tóth BódogÉvi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

Ujesztendő napján.

Ehen fugaces labuntur anni — sóhajt fel Horatius: hogy mulnak az elíramló, tűnő évek! S míg egyik év felváltja a másikat s ujesztendő napjának havas reggelén újra és újra friss reményeket, új célokat próbál keresni magának a földi ember s megcsinálja magában a letűnt év mérlegét, bizonyos keserűséggel kell megállapitanunk, hogy a magyar erdészetet érintő kérdésekben sehol sem észlelhető javulás, sehol egy kis megmozdulás és haladás egy szebb jövő felé.

A Sipka-szorosban minden csendes — mondja a török-orosz háború egy lakonikus hadjelentése, s ez a rövidke kis mondat teljesen megfelel nekünk is évi beszámolóinknak.

Idestova 10 esztendeje, hogy a nagy összeomlás maga alá temette az egykor viruló magyar erdészetet is s azóta a magunk jelentéktelenségében és elhagyatottságában tengetjük életünket. A nagy lendítőkerék holtpontra jutott s hiába várjuk, sehonnán sem kapjuk meg azt az impulzust, azt az indítóerőt, mely a holtponton túlvinne bennünket.

Hosszu évek óta hallunk beszélni az új erdőtörvényről, mely számolva az új idők új követelményeivel, megnyugtató megoldást kellene, hogy nyújtson erdőgazdaságunk számtalan sulyos és égető kérdésében s orvosolnia kellene az erdészeti igazgatásban lépten-nyomon érezhető jogbizonytalanságot. Ugy halljuk, hogy a törvény készül, készül lassan-lassan, mint a Luca széke, de sehogyan sem akar megszületni. Azt kell hinnünk, hogy talán még sem olyan sürgős, mint amilyennek látszik.

Államerdészetünk s a vele kapcsolatos intézményeink sulyos anyagi gondokkal küzdenek. Lépten-nyomon felhangzik illetékes helyen is a megállapítás, hogy a földművelésügyi tárca a többiekhez képest milyen végtelenül gyengén van

dátolva, s a tárca keretén belül épen az erdészet a leggyengébben s mégis hiába minden, orvoslást nem találunk, épen mi vagyunk azok, kiktől a szanálás nevében mindent megtagadnak. Hiszen az erdészet új költségvetésében még a régeivel szemben is megtakarításokat próbálnak kicsikarni ahelyett, hogy fejlesztésre áldoznának.

Ötletesen jegyzi meg egyik publicistánk, hogy míg a kulturfőlény nevében milliárdokat esznek meg Tihanyban a vízi bogarak, egyéb országos érdekeknek kell éhen maradniuk. Tény és valószínűség, hogy míg a szegény ország szűkös lehetőségei között minden tárca megtalálja igényeinek kielégítését, nekünk a végén már arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a mi értekeinknek nincs felhagyható helyen olyan hathatós szószólója, akit meg is hallgatnának.

Tenger bajjal küzd a magán erdőgazdaság is s panaszaival sehol sem találhat megértő fülekre az elmult esztendőben sem. Az uradalmak közterhei szinte elviselhetetlenek s ezek a terhek különféle, sokszor egyenesen meglepő pótdadószerű címeken szinte napról-napra növekednek.

A növekvő terhekkel szemben az értékesítési nehézségek miatt a bevételek alig fokozhatók, s ebben a nehéz kérdésben a helyes gazdasági politika egyáltalán nem siet szorongatott erdőgazdaságunk segítségére. A Máv. tarifarendszere s a szerencsétlen vámpolitika külföldi fával úgy elárasztja az országot, hogy a hazai termelésű fa az exporttal szemben egyenesen versenyképtelen.

Megnemertést, mostoha elbánást tapasztalunk mindenfelé, de ha az okot keressük, azt magunkban kell megtalálnunk: a saját magunk teljes passzivitásában, abban az abszolút lélektelen, dermedt, álomszerű mozdulatlanságban, melyből sehogyan sem tudunk felocsudni.

Hasonlítsuk csak össze az OMGE-t

a mi egyesületi mozgalmainkkal. Az OMGE szavára az egész ország fölfigyel, a birtokosok az egyesületet magukénak vallják, rólunk pedig szinte nem is tud senki, s erdőbirtokosaink a saját erdőgazdaságuk életkérdéseivel szemben a legcsekélyebb érdeklődés jeleit sem tanúsítják. Állandóan hallunk beszélni az erdőbirtokosság megszervezéséről, e mozgalom szükségességéről és módzatairól, pozitív dolgot, eredményt, megmozdulást azonban sehol sem látunk.

Pedig itt volna már az utolsó óra, hogy tengődről erdőgazdaságunk részére megfelelő tekintélyes, független és agilis érdekképviseletet teremtsünk, mert nélkül nem fogunk menni semmire.

Nehézsék adminisztrációja, függő helyzetben levő állami szervektől hiába várjuk akár az idők végéig is, hogy az erdőgazdaság érdekeit kellőképpen átértsék s hathatósan képviseljék. (T.)

A mi gordiusi csomónk.

A „Magyar Erdőgazda” múlt évi 11-ik számában Tóth Bódog „Az oldott kőve” című cikkében főiskolánk elnéptelenedésével s ezzel kapcsolatosan azon, általa számszerűen levezetelt s várható tényvel foglalkozik, hogy a közeljövőben — különösen akkor, ha a békerrevíziós mozgalom révén a mi megnyírbált országárszünk kiegészítését nyer — a megüresedett, illetve székségelt erdőmérnöki állások betöltése nehézségekbe fog ütközni.

Nem képezheti vita tárgyát: indokolt a jövőbe látóan tervezgetni és gondoskodni arról, hogy az egyes erdőgazdaságok élére, a nemzetgazdaság ezen fontos örálásába majdan elegendő számú magyar fiú s ügybuzgó erdőmérnök kerüljön. De azon az avant-garde-on, mely berámázott diplomája birtokában s mai nyomorúsága közepette a jövője kedvező kialakulását lesi, mielőbb segíteni kell.

Tudjuk s jóleső érzéssel tölt el bennünket a tudat, hogy a kormányhatóság, illetve illetékes szervei olyan törvényjavaslat előkészítésén dolgoznak, amely törvény — többek között — hivatott lesz arra, hogy

az állami felügyelet tágitott körében vont egyes erdőgazdaságokban alkalmazandó erdőmérnökök számát és viszonyait rendezze.

Amíg azonban ez a törvény elkészül, illetve hatályba lép, addig sok víz elfolyik a Dunán; sok-sok elegerő, kedv és remény, sok magyar sors mely veszendőbe. Hiszen ha számba vennénk, hogy az 1914. évtől — minden katasztrófnák kezdetétől — a mai napig hányan szereztek meg erdőmérnöki oklevelet és tekintetbe vennék a megszállott területől kiülődtöttek csoportja, azt látnánk, hogy jelentékeny az állás nélküli tengődő erdőmérnökök száma. Ezekhez — hasonlóan sok kezdetén — a most végzetek s utánuk következők fognak felsorakozni. Bár valóra válna tervünk s minden akarásunk, melyel a visszaszerzett ősi rög szőlőgátatba, munkakörébe állíthatnánk mielőbb minden élni akaróját! Elyelőre azonban a meglévő baj felett medítaljunk, vizsgálva az a kérdést, miképen lehetne rövid uton állásokat biztosítani arra vagy erdőmérnökeink részére, illetve ilyformán az állásnélküliek számát csökkenteni?

Azok érdekét kivonom az alkalommal szolgálói, kik háborúból, fogságokból újabb nyomorúságba hazatérve, állást nem kaphattak s azok érdekét, akik az elmúlt trianoni hét esztendő folyamán szereztek meg oklevelet s az előbbie sorsára jutottak. Rajtuk — ha részlegesen is — segíteni lehet, törvényes uton, a fentemlített törvénytervezet intencióihoz mérten s oly módon, hogy az 1898. évi XIX. t. c. 1. §-ának f) pontját hatályon kívül kell helyezni. Ez a törvényszakas ugyanis lehetővé tette azt, hogy az Erdőtörvény nevével 1879. évi XXXI. t. c. 17. §-ában felsorolt erdők birtokosa a 21. §-át előírt erdőmérnököt (erdőtisztet) alkalmazásától minden különösebb indokolás nélkül mentesüljenek s ugyanezkor érdeiket állami kezelésbe adhasák.

Említett törvényszakas hatályon kívül helyezése számos erdőmérnöknek juttathatna állást és kenyert s az erdő birtokosának a belteresebb gazdaságból származó jóvelmezőség, a minden részletere kiterjeszkedő szakszerű kezelés és műszaki ellátás tekintetében el nem vitatható előnyök. S az utadalom mily jól tudná gyümölcsözletni alkalmazott erdőmérnökei műszaki tudását és képzettségét mindazon esetben, amikor a gazdaságnak az erdőbirtok határain kívül eső részein is műszaki berendezések (utak, csatornázás, lecsapolás, iparvasutak, kisebb építkezések stb.) tervezése

és létesítése indokoltnak és jövedelmezőnek látszik. S vajjon nem előnyösebb lenne-e az államra nézve is, ha megszabadulna önként vállalt eme terhétől? Mert az a csekély költségjáruléka, melyet évente erdőbirtokos az állami ellátás, kezelés fejében fizet, nincsen arányban a m. kir. erdőmérnökök által végzett munkával, illetve az állam ily című adminisztrációs kiadásával.

Egy számszerű kimutatás, mely hivatalos formák keretében a kir. erdőfelügyelők, illetve a m. kir. erdőgazdaságok utján lenne beszerezhető, bizonyítaná azt, hogy — az 1898. évi törvényes rendelkezés értelmében — mennyi és milyen terjedelmű egyházi, hitbizományi és törvényhatósági tulajdont képező erdőbirtok van állami kezelésben, amelyet — az említett törvényes rendelkezés módosítása, illetve hatályon kívül helyezése révén — az erdőbirtokos az Erdőtörvény eredeti rendelkezéséhez képest alkalmazott erdőmérnökök által látna el.

Mert: Tempora mutantur . . .

S az idő rámutat eddig fennálló alkotások módosításának szükségességére.

Törvényhozásunkat bizonyára fontos okok késztetik pl. a numerus clausus néven közismert törvény azon szakaszának hatályon kívül helyezésére, mely egy asszimilálódott faj soraiból, tömegéből előre törő had kevéssé korlátozható szellemi gyarapodás és boldogulást kívánja szolgálni. S ha ezen tervbevett törvényes intézkedés — az állam sérelmet szenvedni vélt polgárainak jogos érdekből származó kielégést célozza — az abszolút jog és igazság alapjaiból indul ki, a mi törvénytisztelő ősi fajtánk ugyan ezen az alapon, erkölcsi s anyagi javainak további kamatoztatása, a minden vonatkozó magyar integritás kiküzdése érdekében meghallgatást és kielégítést kér.

Kérelmezzük, hogy az 1898. évi XIX. t. c. 1. §-ának f) pontja helyeztessék sürgősen hatályon kívül, hogy ez által állás nélküli lévő erdőmérnökeink elhelyezkedhessenek! A célhoz vezetett út, gondolom, és „Memorandum”-ba foglalt részletes, számszerű indokolásból indulhatna ki. Az idevágó adatok beszerzése, általában a célhoz szabott működés eredménye csak corporativ uton biztosítható. Ha a csonka ország erdőmérnökeinek vidéki egyesületei, mint: a Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete, az Alsó-Dunántúli Erdészeti Egyesület és a Felső-Dunántúli Erdészeti Egyesület az előmunkálatok alapján a kérdést az Országos Erdészeti Egyesület plénuma utján törvényhozásunk elé vinne, a kért törvényes intézkedés nyomán számos erdőmérnöki állás betöltése válna szükségessé. Bár mielőbb elszéledhetne az „oldott

kéve” kis marokverő csapata az ezeréves magyar földön is!

Nagypál István.

Egyesületi hírek.

Egyesületünk f. évi január hó 30-án délelőtt 10 órakor tartja Miskolcon az Iparkamara kistermében rendes téli közgyűlést, ezt megelőzőleg pedig d. e. 9 órakor ugyanott választmányi ülését.

Kérjük tagtársainkat, hogy a közgyűlésen minél számosabban szíveskedjenek megjelenni s különösen kérjük a választmányi tagok teljes számmal való megjelenését.

Nyugtazzuk az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket:

1926. évre:

Máté Ferenc Putnok P 8—

1927. évre:

Fodor Sándor Füzér P 8—

Máté Ferenc Putnok P 2—

1928. évre:

Palla Zoltán Fenyőfő P 5—

Dr. Hoffmann Gyula Szombathely P 10—

Kallivoda Andor Kecskemét . . . P 10—

Vadas Jenő emléktáblára:

Máté Ferenc Putnok P 5—

Az új esztendő beköszöntésével lapunknak is új évfolyama kezdődik. Lapunk részére — mely már 5 esztendőn keresztül szolgálta önzetlen ügyszeretettel és buzgalommal a magyar erdészet ügyét — továbbra is kérjük olvasóink szíves pártfogását és szeretetét. Kérjük, hogy lapunkat ismerőseik körében terjeszteni szíveskedjenek s úgy az előfizetési díjak pontos beküldésével, mint szellemi közreműködésükkel tegyék lehetővé, hogy lapunkat továbbra is fenn tarthassuk s a megkezdett munkát folytat-hassuk.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények *Tóth Bódog erdőmérnök, egyesületi titkár, Szentdomonkos, u. p. Bákkszentérszét címre küldendők.*

Nyomatványait
a Keresztény Sajtóvállalat
könyvnyomdájában
rendelje meg.

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkért érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

Lúcfenyő a 400-as rétegvonalon.

A Bakony északnyugati szélét járva, a remek szép bükkösök között igen gyakran találhatunk kisebb-nagyobb 40–60 év körüli lúcfenyőállományokat. Ha azután az íródban előkeressük a régi feljegyzéseket, csakhamar észrevesszük, hogy a mai lucosok helyei az erdőtervény előtti időkből nem fá, hanem fűtelerésre szolgáltak. A korszellem változásával azonban iparkodtak a birtokokosok a legeltetés okozta tisztásokat mielőbb beerdősíteni s így a választás egy gyorsan növő fajfajra, a lúcfenyőre esett.

Az erdősítés rohamlépésben megindult s rövidesen zárt fiatalosok keletkeztek elsőrendű tanyául kínálkozva a nagyvadnak, mely szeretettel kereste fel a fenyveseket. Uglátszik ebben az időben nagy kultusza támadt ezen a vidéken a fenyőöknek, mert nemcsak a veszprém—pápai országot mellet, nyiladékok szegélyén készültek remek-szép fenyőfasorok, hanem még a tavólabbi falvak házi kertjeiben is található szép fenyőpéldányok. Nem kell ahhoz erdőtisztizni lenni, csak szeretni a szépet s mindjárt megéri az ember azt a nagy szeretetet, mivel elődeink nemcsak az erdő sebeit behégeszteti, de egyszersmind a vidéket széppé teszi is akarták.

Am a behégedt sebek újól felszakadnak.

A pápai országot gyönyörű fenyőzseggel, mely titkolva fedte az ávatlanok elől az erdő mélyét, nagy lukak tátogának s az erdő belsejében a régi tisztások ismét hátukon hordják az ültető munkások seregét.

1922-ben megjelentek egy kicsiny termetű, de hatalmas ellenség seregei a Bostrichus typographus és chalcographus s pusztító munkájuk nyomán a zöldelő fenyők helyeit csakhamar száraz ágaikat nyújtogató, patfogzó kergű rütszek foglalták el. Megkezdődött a védekezés, de hiába. Két éven át napról napra nagyobbodtak a támadási pontok szomorú körei, 1924-ben már úgy látszott, nem lehet gátat vetni a veszedelemnek. Csattogott a fejsze, zümmögött a fűrész, lobogtak a tüzek, áldozatokak kellett hozni, míg végre megszűnt a veszedelem.

A lezárt erdőrendezési munkálatok numerikus adatai, a lúcfenyőállományok természetvilágis viszonyai azután megadták a magyarországi annak, miért tudott a károsítás ilyen méreteket ölteni. Megállapítható volt általában, hogy tekintet nélkül a tenjenszín feletti magasságra, azok az állományok, melyek üde, jó talajon, folyókban, patakok mentén felekedtek s kevésbé sűrűek voltak, a károsítástól megmenekedtek.

A szű gyors terjedését a fenyvesek túlsűrű állása segítette elő.

Mert mi történt itt a telepítés óta? A jól sikerült erdősítés nőtt, nőtt, egyre nőtt,

de fejszét nem látott. A nagy harcban, amit az életért küzdők egysédek egymás közt vívtak, mindegyikük kifáradt, de a győztesek, a legkiemelkedőbbek sem jutottak annyira napfényhez, esőhöz, amennyi az egészséges élethez szükséges. A törzs tetején sok-sok testvére között szorongó kicsinye korona nem tudta a nedvkeringést kellően szabályozni s beteges testével kész prédája lett a szünak.

De nem így azok a lúccok, melyek a bükkösbe beelgyítve nőttek. Hatalmas testükkel ugycancsak megbirkóztak a favágó, míg ledöntötte: s nem is mulnak el nyomtalanul; sok fiatal lucgyermekük hirdeti alattuk, hogy az élet folytonos s a használat nem kihatásznál.

En magam ugyan nem vagyok az óvó ellenség a lucfenyőnek a 400 méteres rétegvonalon sem, azonban bizonyos, hogy nem ajánlom egyetlenül való telepítését. De ha mégis ezt tenném, kikeresném a legkedvezőbb, üde, lehetőleg északnak néző oldalt, vagy olyan részletet, hol páradúsabb a levegő, állandóan gondos gyéritést végeznék benne évről-évre, az elbetegeskedő egységeket gondosan kiszédelném, mert sohasem felejtetem el, hogy nem isteni rendelés, hanem emberi szükségserűség hozta ez alacsony szintjára. Minél kevésbé alkalmas valamely fajafaj arra a termőhelyre, melyre telepítettet, annál inkább azon kell lenni, hogy jó erőben vehesse fel a harcot a főlányban levő ellenségeivel.

Lombállományok közé azonban szeretettel elegyitem a lucfenyőt, mert úgy jól fejlődik, szép, értékes törzset ad, sőt természetes uton fel is újul.

En azonban inkább jegenyefenyővel próbálkozom. Földrajzi elterjedése azt mutatja, hogy jobban kell sikerülnie, mint a lúccnak. Az ideai fagyösszenetek ugyan sok ezer jegenyefenyő csemeténket tettek tönkre, de majd megbirkóznunk a fagygal is, szarvasokkal is s reméljük, hogy majd a késői utód a most gyógyítás alatt álló sebeknél megálja a jószándékokat, ha talán nem is talál kifogástalan eredményt.

Fritsch Antal.

Tölgymakkot

(kocsányos, kocsánytalan, cser-tölgymakkot) és az összes fiamagvakait és facsemetéket ajánlja

KEINER REZSŐ Gödöllő
okl. erdőmérnök

Most jelent meg! Most jelent meg!

TÖRÖK BÉLA

okl. erdőmérnök, főiskolai adjunktus

„Fűrésztelepek tervezése”

című munkája.

A 270 oldalas kézzelírt munka részletesen foglalkozik fűrésztelepek tervezésével s a fűrésztelepeken használatos erdés-farmunkáló gépekkel.

Megrendelhető: BUDAPESTI KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐI SZÖVETSÉG, Ára 12 pengő.

ÜZLETI HIREK.

Árak változatlanok. Tüfiza kelendősege mérsékelt. Élénk az érdeklődés a tölgyszék-műfiban; mindkettő fűrészárnya emelkedő tendenciát mutat. Mint idénycikkben, a szőlőkaróban a kereslet erősödött.

1. Tüfiza ab feladól állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	240—244 P.
* vegyes *	232—234 P.
* dorong *	215—220 P.
* hasáb (friss)	P.
* dorong *	P.
Romániai hasáb	228—232 P.
Szlovenszkói száraz hasáb ab határ 1150—1050 cK.	
Jugoszláviai hasáb ab határ	2260—2460 din.

2. Faszén ab feladól állomás:

Belföldi Ia	640—650 P.
Belföldi IIa	600—620 P.
Romániai ab határ állomás	650—660 P.
Szlovák * * * * *	3900—4100 cK.

3. Műfa budapesti paritásban:

Tölggyömblőlyü fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölggyömblőlyü fa m ³ -je 35 cm-nél felebb	60—70 P.
Tölggyömblőlyü m ³ -je	75—80 P.
Tölggyömblőlyü m ³ -je	30—34 P.
Bükk gömbölyü 30 cm-től felebb	36—38 P.
Kóris * * * * *	42—50 P.
Juhar * * * * *	48—52 P.
Éger * 25 cm. * * * * *	26—29 P.
Gyertyán * * * * *	38—44 P.
Akác * * * * *	35—40 P.
Nyár * (gyufa-gyártásra)	22—26 P.
* fűrészárura	36—45 P.

4. Fűrészárura budapesti paritásban:

Ia tölggyömblőlyü	150—170 P.
IIa * * * * *	140—150 P.
Tölggyömblőlyü	130—150 P.
Quartier árú	176—200 P.
Bükk gözölt, szeleztelen	88—96 P.
* * * * * szeleztelt	96—112 P.
Bükk gözöltelen, szeleztelen	78—88 P.
Fenyő asztalosárú széles m ³ -e	105—115 P.
* * * * * keskeny m ³ -e	90—100 P.
Építőanyag széles m ³ -e	76—85 P.
* * * * * keskeny * * * * *	68—74 P.
Léc, zárléc	68—78 P.

5. Bognárfa ab feladól állomás:

Kóris 15—25 cm. 10.000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25 * * * * *	300—360 P.
Kőris 12—25 * * * * *	370—420 P.

6. Fagyártmányok ab feladól állomás:

Donga, gönci telemlőlyában	290—310 P.
Kerékfalp, bükk 22—24" h. 2.5—3" v. drb.-ja	024 P.
Küllő drb.-ja	012 P.
Kisvasutai talpa 1.1 m. h. drb.-ja	040—044 P.
* * * * * 1.2 * * * * *	050—056 P.
* * * * * 1.3 * * * * *	072—076 P.
2.6 m. h. közbenső tölggyömblőlyü drb.-ja	740—720 P.
2.2 m. h. közbenső tölggyömblőlyü drb.-ja	240—280 P.
Nyírfarúd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölggyömblőlyü drb.-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P
• kisméretű	005 P.
• nagyméretű mészhomok	006 P.
• kisméretű	004 P.
Portland cement q-ja	580—660 P.
Mész q-ja	384—400 P.

Innen-onnan.

Halálozás. Mélységes gyászba borította szeretet Elnökünkét éppen a karácsony örömnépűn fivérének, dr. báró *Waldott Ödön* cs. és kir. kamarásnak váratlan halála. Az elhunyt, bár életének legnagyobb részét főleg a szőlészet és borászat különös istápolása köti le, mindamellett, mint a tolcsvai uradalomnak hosszú időn át adminisztrátora, az erdőgazdaság terén is olyan elismerésre méltó alkotásokat produkált, melyek előtt minden szakembernek meg kell hajtani az elismerés zászlaját. Akik a két év előtti hutai tanulmányuton részt vettek, azoknak alkalmuk volt gyönyörködni a kiváló szakértelemmel keresztül vett, változatos erdőgazdasági munkálatokban, melyek leírésében a megboldogult édesatyja mellett az elhunytnak is hervadatlan érdemei vannak.

Konczvald Ferenc nyug. miniszteri tanácsos, a kaposvári m. kir. erdőgazgatóság volt főnöke az elmúlt év december hó 31-én Kaposváron elhunyt. Az erdőgazgatóság tisztikara külön gyászjelentést adott ki egykori szeretett főnöke haláláról.

— **Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése** az elmúlt év december 12 én folyt le. Az elnöki székét a betegsége miatt távollevő elnök helyett *Térfi Béla* alelnök foglalta el.

A m. kir. földmívelésügyi minisztert *Pfeiffer Gyula* miniszteri tanácsos, a vállalk. és közoktatásügyi minisztert *Bund Károly* min. tanácsos, a soproni főiskolát *Róth Gyula* és *Kelle Arthur* főiskolai tanárok, a Bányászati és Kohászati Egyesületet *Tiles János* alelnök és *Schwezt Ferenc* titkár, dr. *Quirín Leo* és *György Albert* választmányi tagok, a Mérnöki Kamarát *Thoma Frigyes* főtítkár és dr. *Sükösd Béla* titkár, Budapest fővárost *Fekete Béla* főerdőtanácsos, a mi egyesületünket elnökünk, *Waldott Kelemen* báró, a Felsőduánantuli Erdészeti és Vadászati Egyesületet *Véssey Mihály* és *Rimler Pál* alelnökök képviselték.

Az egyesület mult évi működéséről beszámoló titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés a választmányt* egészítette ki.

A választások megejtése után a közgyűlés egyhangú határozattal a titkár nyugdíjás állapította meg újból a választott viszo-

nyoknak megfelelően, s azután jóváhagyta az 1926. évi zárszámadásokat és az 1928. évi költségvetést.

Az indítványok során *Ilyés Károly* annak szükségességét hangoztatta, hogy az erdők kataszteri tiszta jövedelmének revíziója alkalmával erdőmérnökök működjenek közre, nehogy az erdőbirtok súlyos sérelmet szenvedjen, *Fischer Mihály* vasmegei erdőbirtokos pedig feltárta azokat a nehézségeket, melyekkel az erdőbirtokosos vámvédelem és egyéb támogatás hiányában fatermekének értékesítésénél megküzdieni kénytelen.

— **Vadorzók.** December hó 11-én reggel a gróf *Károlyi* uradalom vései erdejében egy vadorzó agyonlőtte *Balázs Lajos* uradalmi erdőirt. Az elvelemült tettes *Krečsmár János* jómódu aldebrői kisgazda, a községi vadásztérlet bérlője, uradalmi területen vadászott s tetlen érve közvetlen közelből lötte föbe a szerencsétlen erdőirt. A vadorzót még aznap elfogták, ki tettét be is vallotta.

A 46 éves *Balázs Lajos* egyike volt az uradalom legderekább erdőöreinek s halálával 5 gyermeke maradt árván. Megrendítő sorsában öszinte részvételt osztott a nagy uradalom egész személyzete s a

december 22-én tartott ünnepélyes gyászmisén s utánna a sírnál a bucsuzótán *Térfi Béla* uradalmi zárgondnok, nyug. miniszter vezetésével a tisztikar is teljes számmal megjelent s kegyeletének jeléül a zárgondnokság, a tisztikar és az erdőőri kar helyezett koszorút a sírra.

Adakozzunk
Vadas Jenő emléktáblája javára.

Egyesületünk kebelében már a mult ében mozgalom indult meg, hogy nagynevű tanítómesterünk szülőházáat emléktáblával jelöljük meg.

Az emléktábla-alap javára akthor gyűjtést is kezdtünk, a boggyúlt összeg azonban még korántsem elegendő *Vadas Jenő* emlékének méltó megőrkítésére.

Egri közgyűlésünk egyhangúlag elhatározta, hogy a gyűjtést ujra megindítsuk s tagársainkat adakozásra szólítjuk fel.

Tisztelettel kérjük t. tagársainkat a mozgalom támogatására. Szakunk nagy alakja megérdemli, hogy nevének halálára aradszadsodalomunk megmozduljon; a leghisebb adomány is közelebb visz bennünket a célhoz, hogy *Vadas Jenő* emléket kegyelettel megőrkítsük.

Az adományok: *Magyar Államános Hitelbank* főnöke, *Sátoraljaihely* címre küldendő, megjelölve, hogy a *Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete* számlájára, a *Vadas Jenő* emléktábla-alapra.

EGYESÜLETÜNK

1928. évi január hó 30-ikán délelőtt 9 órakor tartja

választmányi gyűlését

Miskolcon, az Iparkamara palotájának kistermében.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete

1928. évi január hó 30-án délelőtt 10 órakor tartja

KÖZGYŰLÉSÉT

Miskolcon, az Iparkamara palotájának kistermében
az alábbi tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. A tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. Ügyvezető alelnök, titkár és pénztáros jelentése.
4. Indítványok, javaslatok.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBBPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentzserébet.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljuháely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25,000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125,000 papírkorona.

Fénysugár

a magyar erdőgazdaság gyászbaborult egén és a tanulmány, amely egy élekelő angol szaklap: a »Quarterly Journal of Forestry« közlésében jelent meg rólnuk »Hungarian Forest Policy« (Magyar erdőpolitika) címen J. Hunter Blair skótországi erdőfelügyelő tollából,* aki a futóhomonki erdőket jött tanulmányozni hozzánk és látta a szegénységünket.

Mert nem tehetek róla, mindig igen vegyes érzelmeikkel olvasom a különböző kongresszusok és egyéb esetek alkalmával hozzánk ellátogató külföldieknek »magyar viszonyok« jellege alatt bemutatott szépen stílizált tudósításait: A Celléért-szállót, svábhgyi autótúrát és a fejedelmi bankettek franczia pezsgővel. Nem tudom, hogy az így megvendégelt urak a nagy magyar szomoruságról beszélnek-e odahaza?

J. Hunter Blair velünk gyalogolt reggeltől késő estig az alföldi forró nap alatt és nem kellett bővebben megmagyarázni néki, miért jelent nemcsak szak tudást és kitartást, hanem mélyeséges hazaszeretetet is a szegedi erdő.

Ezt a szerelmes ragaszkodást a kenyeret adó rőghöz látta meg mindenütt, amerre utja vitte a szűkre szabott ország-határon belül és a szegénység drága kincseinek félt megbecsülését, Gyönyögnös éppen úgy, mint Lilafüreden.

És a gödöllői arboretumban, mely mint egy gyönyörű álom dos virága nyílt ki a pusztában, hogy a halálban is feltámadást hirdessen a kishitieknek és örök életet.

Mert ha nem ezt a husvéti harangszót hallotta volna meg itt fűben, fában és lelkikészültségben a közömbös idegen, az angol szakköröket informáló nagyjelentőségű cikke nem szögezné le a Magyarországot ért igazságtalanság mellett meleg elismerő szavakban a ma-

gyar erdőgazdaság emelkedő ivű multját és széles alapu kulturális hivatását,

Amely virulni és teremteni akar. Szervecs egyben majd újból a drága testtel, amelyről leszakították.

»Majdnem bizonyos — írja —, hogy azok a határok, melyeket a természet

adott ez országnak — a Kárpátok hegygyűrűje — egyszer ismét vissza fognak kerülni azok helyett, melyeket számára 1920-ban kitaláltak. A kérdés csak az, miként fog ez a változás jönni!»

Hisszük, hogy csak ez a kérdés!

Mayer Zoltán.

Beszámoló Egyesületünk téli közgyűléséről.

Egyesületünk január hó 30-án tartotta meg rendes téli közgyűlését Miskolcon az Iparkamara tanácstermében.

A közgyűlést választmányi ülés előzte meg, melyen a megjelent választmányi tagok a közgyűlés elő terjesztendő kérdéseket tették előzetes megbeszélés tárgyává.

A választmányi ülése után délelőtt 10 órakor kezdődött a rendes közgyűlés, melyen a következő tagok jelentek meg: *Waldobott Kelemen báró elnök, Ragalyi Balassa Ferenc báró, Dökös József, Erdődy Miklós, Kachelmann Ottó, Kolba Róbert, Lippóczy Béla, Maróthy Emil, Neményi Ferenc, Nagy Zoltán, Nádaszky Richárd, Onczay László, Osztériamm Ernő, Radó Gábor, Roth Gyula, dr. Sádó Andor, Schüdich Nándor, Schmotzer Gyula, Tamás János, Tóth Bódog, Vaitzik Emil, Velics Gyula, Wittenberger Oéza.*

Waldobott Kelemen báró elnök üdvözli a megjelenteket s a közgyűlést megnyitja. A kérését, hogy közgyűlésünket csak január végére hívjuk össze, röviden indokolja az elnökés elfoglaltságával s aival a körülménnyel, hogy az O. E. E. is decemberben tartotta közgyűlését s célszerű volt a mi közgyűlésünket a másikkal nem közel egy időben rendezni.

Megnyitó beszédében rámutat arra, hogy az erdészeti közélet terén bárhova tekintünk is, mindenhol negatívumokat tapasztalunk. El kell ismernünk, hogy az erdőgazdaság az elmúlt években nem esett át olyan súlyos megrázkódtatásokon, mint pl. a földforrom következtében a mezőgazdaság, nem élt át olyan súlyos krízist, mint a szőlőgazdaság, de viszont az erdőekben sem történt absolute semmi. A szó legszorosabb értelmében az inléző körök egyike sem érdeklik az erdőgazdaság kérdéseire iránt, úgyünknek köztük támogatója, pártfogója nincs s az általános részvétlenség közepette tapasztalható a stagnálás tapasztalható az egész vonalon.

Egyesületünk sem mutathat fel országos szülő eredményeket — ez nem is feladata —, de ha mi nem volnánk, csak akkor mutatkozna teljes nagyságában az az ér, melyet most betöltünk. Hiszen az ország je-

lentős területén mi tartjuk ében az eszmét, a gondolatot, mely a hazai erdőgazdaság érdekeinek istapólasát tüzte ki céljával s nyugodt lélekkel állapíthatjuk meg, hogy cseppel sem dolgoztunk kevesebb eredményre mint pl. az O. E. E., mely pedig nagyobb s egyetemesebb érdekért volna hivatott küzdeni, ha ugyan meg volna benne mai összetételében a megfelelő élet-erő s országos tekintély.

Nem egy súlyos kérdése van az erdőgazdaságnak, melyeknek megnyugtató megoldásáért küzdeni céljaink közé tartozik.

Évek óta készül az új erdőtervény; az évek szükségességét és sürgősségét mindnyájan teljes mértékben átértékeltük, de eredményt nem látunk sehoh.

Küzdenünk kell minden lehető téren a földmivelési tárca megfelelőbb s méltányosabb anyagi dotálása érdekében. A felsőházban magam is (Waldobott br.) tartottam e tárgyban beszédet, mely pillanatnyilag élenk érdeklődést és hatást kellett, reális eredményét azonban nem tapasztalom.

A magánbirtokosok a közterhek sulya alatt nyögnek. Nem hiábavaló siránkozás ez, nem próbálkozás önző módon kibujni az igazságtalanság és méltányosan megosztott országos terhek viselése alól, de életkérdés ez egyenesen, mely elviselhetetlen megerheléseivel az erdőbirtokosság existenciális alapjait támadja meg. Vakságú megvert rablópolitika ez, mely végeredményében egy tradícióban s jelentőségében nagy társadalmi osztály teljes megsemmisítéséhez s országos csúdhöz vezet.

Megnyitó beszéde után javasolja, hogy a közgyűlés ösztinte hálaíját s köszönetét fejezze ki mindazok iránt, kik a mult nyári egrü vándorgyűlés sikere érdekében közreműködtek.

A közgyűlés az indítványt magáévá teszi s jelezkőkönyvi köszönetét fejezi ki Szmercsányi Lajos érsek ur örménáciájának, valamint Perlayk Elemér érseki jószágigazgató, Nagy László érseki erdőfelügyelő, Bácher Adolf erdőintáncos s Neményi Ferenc horodgyári igazgató uraknak, kik a vándorgyű-

* A cikk fordításában az Erdészeti Lapokban fog megjelenni.

lés és tanulmányi lehetvételénél s rendezésénél közreműködni szívesek voltak.

Ugyancsak jegyzőkönyvi közönetet szavaz meg a közgyűlés *Lipóczy Béla* tagtársunknak, ki az egrü közgyűlésen a fokozatos feljutásról való magas szárnyalunál vitaelfogadást vezetett.

Ezek után titkár felolvassa a mult közgyűlés jegyzőkönyvét, melynek hitelesítésére az elnök *Maróthy Emil* és *Nagy Zoltán* rendes tagokat kéri fel.

Majd *Róth Gyula főiskolai tanár* megemlékszik szőlőszára, kinek szavait, mivel egyesületünk érdecsit s fel fogását a leghibeb formában tükrözik vissza, az alábbiakban teljes egészében közöljük:

Méltóságos Elnök Úr!

Tisztelt Közgyűlés!

A Tiszajobparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete báró Waldbot Ömeltósága céltudatos vezetése alatt elért oda, hogy számottevő tényezője lett a magyar erdőgazdaságnak. Ez pedig nem volt könnyű dolog, mert tudvalevőleg a vidéki egyesületek ellen nagyon komoly hangok szóltak meg. Hogy ártanak az OEE nek az erők szétforgócsolása révén és mert a több egyesületbe való tartozás túlnagy teher, azután meg, hogy régebben, amikor az OEE-nek túlságosan m. kir. jellege volt, még kívánatos lehetett oly egyesület, amely a magánerdősíték oldalán állott és az ellenzék szerepét játszotta, de ma a változott viszonyok között nincs rá szükség.

Én, uraim, abban a meggyőződésben vagyok, hogy a vidéki egyesületek nemhogy szétfogódsol, de egyenesen gyűlött hatással lehetnek az O. E. E. számára, mert abban a szűkebb, meghitt környezetben, a gyakrabbi érintkezés mellett inkább éleszthetjük az ésszertartozásunk érzését, a társadalmi szervezkedés szükségességét és ezen a révén jobban be lehet gyökeresíteni az emberekbe az országos szervezkedés feltétlenül szükséges voltát. Meg lehet ezen az úton nyerni azokat is, akiknek nincs lehetőségük arra, hogy személyesen keressék az érintkezést a központtal. Azt is láttam, hogy szabadabbban, bátrabban nyilatkozik meg az egyéni vélemény a szűkebb baráti körben, mert oly élénk, nívós szakbeli vitát, mint a Tiszajobparti gyűléseken, eddig csak a külföldön hallottam. A józan, igazságos elenzékre pedig mindig és mindenütt szükség van. Nem utolsó a szerkesztés sem, a verseny, amely nemcsak a vidéki egyesületek között, de az O. E. E.-tel szemben is kifejthető. A monopóliumszerű szerep könnyen tepsdésre vezet, az egészéssé verseny mindig éleszt és fejleszt.

Erre az élesztésre pedig nagy szükségünk van, mert nincs mit szépietni azon a szomorú tényen, hogy a magyar erdészeti társadalom ma tepsdedésben van, urrá lett rajta a lemondó rezignáció, a fáradt beletörődés.

A magyar erdőgazdaság sorsában hazánk sorsának képe tükröződik. Amilyen igaz az, hogy a háboru senkit úgy le nem sújtott, mint hazánkat, olyan igaz az is, hogy e hazánk keretében senkit úgy le nem sújtott, mint az erdőgazdaságot és amilyen igaz, hogy hazánkat igazságtalanul érte a

szörnyü büntetés, oly igaz az is, hogy hazánk erdőgazdaság igazságtalanul szorított annyira hátréba, amennyire az ma hátréba van szorítva.

Mert bár tényleg örüisít vesztettünk, nagyon helytelen és téves fel fogás az, hogy a magyar erdőgazdaság megsemmisült volna. Pedig elég gyakran hallhatunk oly véleményt, sőt a saját sorainkból felhangzó panaszokkal igazolják ezt a fel fogást. Nagyon előkelő helyről hallottam azt a nézetet, hogy az egész magyar erdőgazdaság ma az Al-föld fásítási akcióból áll és erre az Al-föld éppen azért volt szükség, hogy az erdészeti állami adminisztrációnak és főiskolának létjogosultságot adjunk. Nagyon csodálkozott az illető, amikor nyolc európai államot soroltam fel, amelyek úgy összes területe, mint lakosságának száma és erdőterülete lényegesen kisebb, mint csonka hazánké, mégis nagyszabású erdészeti adminisztrációt, főiskolát és kutató intézetet tart fenn.

Nem csoda, hogyha az ilyen fel fogás felveti azt a kérdést, hogyha nincs magyar erdőgazdaság, akkor minek a költséges adminisztráció, minek főiskola és kutató intézet és nem csoda, hogyha ez a kérdés visszhangra talál a pénzügyminisztérium illetékes helyein is — ahol ismétetlen elszomorító tájékozatlanságot tapasztalhatunk az erdőgazdaság és az avval kapcsolatos intézmények körül — és ennek következménye a teljességgel ki nem elégítő anyagi dotálás.

A magyar igazság igaz volt akkor is, amikor erről külföldön senki sem beszélt, mégis csak akkor lett igazsággá, amikor Lord Rothermere annak hirdette.

A magyar erdőgazdaság igazja is csak azóta kezd igazgá válni, amióta elnökünk, báró Waldbot Ömeltósága azt az országos színe elé vitte.

Annál nagyobbra kell az ő kezdeményezését értékelnünk, mert sokáig szószóló nélkül maradtunk és keserü csalódással láttuk, hogy nagyjaink jórészt nem védtek ügyeinket avval az elszántsággal, amelyet vártunk volna tőlük és hogy a magyar erdőgazdaság a felsőházban képviselet nélkül maradt, főiskolánk felsőházi tagja pedig, aki azóta már lemondott erről a tétlenségről, szintén a teljes passzivitás állaspontjára helyezkedett. Az elnök úr Ömeltósága felhasználása azonban csak első, az üttörő lépés volt, amelynek új hatását tapasztaltuk ugyan, de a cél még távol van és még hosszú küzdelmet követel az ügyünk, mivel sok hiány, amelyre Ömeltósága beszédében rámutatott, ma is hiány maradt. A siker legelső feltétele, hogy mi magunk is eszméjünk fel kábutságunkból és álljunk talpra, fogjunk össze. Úgy vélem, hogy éppen a Tiszajobparti E. E.-től várhatjuk a felmádatást, mert csak ebben van ma lükteső élet és mert abban a szerencsés helyzetben van, hogy Waldbot báró az elnöke, Onczay László az elnöke és az elnökségnek tettekre sz kelkesedését és férfias bátorságát éreztethetjük az egyesületi színmédben és munkájában is.

Hálás köszönetet mondok báró Waldbot Ömeltóságnak lelkes és elszánt kezdeményezéséért és arra kérem, maradjon továbbra is a mi ügyeink szószólója, mert ma

a magyar erdőgazdaság Méltóságosdonalajta ügyeinek zászlóvivője.

Attól a gondolatától áthatva, hogy nekünk is vannak köteleseink, hogy nekünk kell az adatokat összehordanunk, kérem a kollegákat, tárgyaljuk meg és vitassuk meg ebben a körben a teendőket és legyen szabad rámutatnom röviden a legelőtebb sebekre: A gyakorlati gazdaság legulgyosabb kérdése ma is az új, alapvető erdőtörvény, valamint a gazdaság szabadsága, utóbbi oly értelemben, hogy a használat mennyisége megfelelően korlátozassék, de a gazdasági eljárás felesleges korlátozásnak ne legyen alávetve, gazdasági megkörtések csak azokkal a birtokosokkal szemben jussanak alkalmazásra, akiknek gazdálkodása nem nyújt garanciát arra, hogy belül maradjon az okszerűség és tartamosság keretein. Ezen a téren egyébiránt remélem, hogy a gyakorlati gazdaságnak nálammál hivatottabb képviselői fognak hozzászólni.

A főiskola ill. a szakoktatás és tudományos kutatók terén a legelső kérdés, amelyet egyszer már legilletékesebb helyen elgáncsolás ért, de amelynek megoldását már újra folyamatba tettük, a főiskolának felruházása az egyetemi összes jelleggel, amelyekkel ma — rajtuk kívül — minden hasonló intézet fel van ruházva az egész világon. Ne lásson ebben senki jelentéktelen vagy hiúsági kérdést, kihatásai miatt ez egyike a legfontosabb és legulgyosabb kérdéseinknek. Az ottállamok hangosan hirdetik, hogy az ő friss sítésű szakoktatásuk magasabbrendű, mint a mi százados alka materünk és az ő erdőmérnöki oklevélünk magasabb az érteke, mint a miénk, mert az övékét egyetem adja, a miénkét pedig „csak” főiskola, amely fontos egyetemi jellegűeknél híjján van. Evvel a megoklással akarják ott elvenni a végzetjeink kenyerét.

Az új oklevéleinknek nincs meg a törvényes alapjuk és megtörtént, hogy a törvény irányadó, éppen e törvény 36. §-ára való hivatkozással tagadták meg a főiskola adta oklevél elismerését.

A főiskolán korlátoztuk a létszámot és ma nehéz a végzetéket elhelyezkedése, de a középfokú jelleggel bíró intézetünk éveken át ugyanannyi tanuló bocsátott ki, ahányat a háboru előtt. (Ez ügyben legulgyabb már történt bizony korlátozás, de végérvényes intézkedés nincs).

A főiskola második súlyos baja a csekély anyagi dotálás. Főiskolánk teljesen kifosztva érkezett új székelyékre, felszereleseknek pórtására, a kapott épületek átalakítására, továbbá a főiskola mindennapi életének és munkájának feltartására, valamint a hallgatók jóléti intézményeire és tanulmányi támogatására azonban a felső tudományos oktatás céljaira rendelkezésre álló hatalmas összegekhez hépest nagyon mostoha támogatást kap. Nem akarok itt részletes számokat felsorolni, de azok az adatok, amiket az egyik rektorunk a főiskola évkönyvében közölt, egyenesen megdöbbentők. Nemcsak, hogy a legutolsó helyen állunk e tekintetben hazai egyetemünk és főiskolánk között, hanem csak cse-

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

kely töredékek jutnak nekünk a többiekhez viszonyítva.

Súlyos hátrányban vagyunk a többi intézetekkel szemben a tanári állások rangsorozása, valamint a kiegészítő erők létszáma körül is, ami utóbbi a succrescencia nevelését akadályozza és a tudományos munkásságot nehezíti.

Ugy a tanároknak, mint a kiegészítő tanároknak és a hallgatóknak külföldi tanulmányairól, amire a felsőbb oktatás hatalmas összegeket áldoz, amire külön, új intézetek alakultak és miknek fontosságú nemcsak közvetlenül a szakmáreteknak szempontjából, hanem a külfölddel való érintkezés, a kölcsönös megismerés és a mi érvényesülésünk szempontjából mérhetően szully bír — nálunk semmi intézményes megállapítás nincsen, a külföldi „Collegium Hungaricum” áldásaiból nekünk nem jut.

A kísérleti állomásunknak, amely három évtizedes folyóirata után ma már újra felvette az érintkezést a világ erdőszertudományi intézeteivel, szakelőkre és több költőre van szüksége, hogy felülhessen mindazt, amit az élet töle jogosan követel és hogy a gyakorlati gazdasággal szorosabb érintkezést tarthasson fenn, valamint szüksége van arra, hogy a kísérleti állomásnál való szolgálattal — amely speciális képzettséget, fokozott munkát és folytonos tanulást követel — anyagilag is honorálással, mert jelenleg a beosztott kollégák jövődelme jóval csekélyebb, mint a gyakorlatban vagy a főiskolán. A főiskolán ugyanis elértük, hogy a hasonló helyzetben levő, de jórészt kevésbé megterhelt segédökör az elmaradt mellékilletményük fejében pótlókat kapnak, de a kísérleti állomásnál nem, sőt még a szolgálati idő beszámítása körül is hátrányban vannak a főiskolai asszisztensekkel és adjunktusokkal szemben. A hazai rokon intézetekben vagy a külföldön való tanulmányok, amikre a kísérleti állomásnál feltétlenül szükség van, az anyagi eszközök hiánya miatt el vannak zárva előlük.

Ezek Uraim, csak egyes vázlatosan megrajzolt képek, amelyre rá óhajtom irányítani a közfigyelmet és amiket — hálás köszönetem megismétléseül — az enlök ur Ö Meltósága beces jóindulatába és pártfogásába vagyok bátor ajánlani.

A felszólaló után Róth tanár urnak az enlök nemcsak meleg szavát köszöni meg, hanem azt az ószinte, igaz érdeklődést és együttérzést is, mely őt Sopronból, a fős ország tulsó zugából ide hozta el közeink.

Ezek után *Onczay László ügyvezető alelnök* számol be az egyesület működéséről s az egyes aktuális kérdésekről.

Bejeleni, hogy az Országos Erdészeti Egyesület mult év decemберében tartott közgyűlésen egyesületünket Waldobth Kelenen bár enlök képviselte.

Az alapszabályok értelmében a választmányi tagok 1/3 részét az idén is ki kell sorolni s helyettük újakat választani. Javasolja, hogy a választásokat a nyári közgyűlésre halasszuk el, mikor is a tagok minden valószínűség szerint nagyobb számban lesznek jelen s így a választás nagyobb mértékben fogja a közóhaját képviselni. A közgyűlés az indítványt magáévá teszi.

Javaslatára a közgyűlés az 1927. évi pénztári számadások felülvizsgálására megválasztja a számvizsgáló bizottságot: Ná-

daskay Richárd, dr. Saád Andor és dr. Zavitsa József személyében.

Sajnálattal jelenti be, hogy a Vadas Jenő emléktábla-alapra a gyűjtés eddig igen gyenge eredménnyel járt s az O. E. E. ezirányu sem hozott javulást. A közgyűlés elhatározza, hogy a további gyűjtésre a Bányászati és Erdészeti Főiskolát s Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsorát, az állam-erdészet vezetőjét fogja felkérni s amennyiben a gyűjtés megfelelő eredménnyel jár, az emléktáblát 1929 nyarán fogja leplezni.

Tölmácsolja lapunk szerkesztőjének panaszáat, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nem fejtetik ki kellő buzgalommal a lap szemléi támogatása érdekében. A közgyűlés felkéri s egyben kötelezi a szerkesztőbizottsági tagjait, hogy a szerkesztőség részére lehetőleg előre megállapított terminusra évente 2 közleményt küldjenek be s egyúttal *Béky Albert, Craus Géza, Lippóczy Béla, Radó Gábor, Schudich Nándor és Leszli Andor* régebbi szerkesztőbizottsági tagok mellé a körünköl eltávozott Földvár Miksa és Tornay Gyula helyébe *Kachelmann Ottó* és *L. Witterberger Géza* tagtársakat választja meg.

A Felsőudunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület felhívott bennünket, hogy febr. hó 6-án tartandó közgyűlésen képviseltesük magunkat. Mivel ez a nagy távolságra tekintettel akadályokba ütközik, alelnök indítványára a közgyűlés elhatározza, hogy egyesületünk átiratban mentse ki magát.

Egri közgyűlésünk 400 pengőt szavazott a „Magyar Erdőgazda” 1927. évi évfolyamában leközölt legjobb cikk jutalmazására azzal a kikötéssel, hogy a pályadíj nyertese tartozik megszabott program szerinti tanulmányt tenni s tapasztalatairól lapunkban beszámolni. A közgyűléssé való a legjobb cikk elbírálására bizottságot küldeni ki. A közgyűlés a bírálóbizottság tagjait *Oszterlamm Ernő*t, *Onczay László*t s *dr. Zavitsa József*et választja meg.

Bejeleni, hogy egyesületünk meglette a szükséges lépéseket, hogy lapunk szerkesztője is vasúti szabadjegyet kapjon, mivel egyrészt kívánatosnak tartja, hogy a szerkesztőnek így inkább módjában álljon a világgal az érintkezést fenntartani, másrészt pedig őnzelen munkáját óhajja legalább ezzel honorálni. Mivel a szabadjegyért évente 150 pengőt kell fizetni, kéri a közgyűlést, hogy ezt az összeget szavazza meg. A közgyűlés egyhangúlag megszavazza.

Javaslatot tesz, hogy *nyári vándorgyűlést* az idén *Parád-füfördön* tartssuk meg. A helyet úgy a tanulmányi kirándulás, mint résztvevők elhelyezése szempontjából megfelelőnek tartja s már tárgyalta is szöbbség *Térli Béla* öngyméltóságával, a *parádi hitbizomány* zárgondnokával, ki készséggel ígérte meg egyesületünknek *ébbel szándékában való támogatását*.

A közgyűlés örömmel járul hozzá az indítványhoz s megbizva az enlökéséget, hogy e tárgyban *Térli öngyméltóságát* hivatalosan is keresse meg s kérje hozzájárulását és támogatását. Egyben a rendezőbizottság tagjait *Weinert Tivadár*, *Tóth Bódog* és *Galambos Öspár* tagtársakat választja meg s felkéri őket, hogy az enlökésséget érintkezésbe lépve, gondoskodjanak a vándorgyűléss megszervezéséről.

Mivel egyesületünk a közgyűléssel kapcsolatban az idén is vitaleodást óhajt ren-

dezni, a maga részéről javasolja annak a kérdésnek a megvitatását, hogy *egy részét a faddomány megfelelő konzerválására, más részét az erdőbirtokos anyagi szempontjaira való tekintettel, milyen vágásfordulóval indokolt Csonkamatyországban? Egyébként hozzáoszlást kér e tárgyhoz.*

A közgyűlés úgy határoz, hogy akinek egyéb eszméje volna a vitaleodás tárgyát illetőleg, 2 héten belül irásban közölje az enlökésséggel. A javaslatok között való választást az enlökéssé bizza azzal, hogy a kiválasztott kérdés lapunkban előre publikáltassék, hogy a felszólalói óhajtok a vitára felkészülhessenek.

Végül hazai erdőgazdaságunk egy jobb sérelmet teszi szövé. Az állami hivatalokban t. i. — melyek eddig jelentős fogyasztó voltak a hazai termelési túfizának — most szentlézésre tértek át, értekeny kárt okozva ezzel akkor, mikor a beföldi túfiza a sérelmes várn-és tarifarendszernéllel a magánforgalomban erősen hátrányban van az importfával szemben. Nem óhajjuk gancsolni a hatóságok ezen intézkedését, mely a beföldi barnaszén-termelés óhajja támogatni, de nem szabad egyetemes gazdasági ágazat támogatásával a másikat agyonütöni. Ha így kárt okoztak az erdőgazdaságnak, rekompenzációjákkal azzal, hogy neheztessék meg a faimportot s közhivatalok és fát fogyasztó vagy állalalok ne vehessenek külföldi fát addig, míg a beföldi készletek eladatlannak. *Róth Gyula* ugyanezen a nézetzen van s szükségesnek tartja a beföldi fa hathatosabb védelméért annál is inkább, mert a hazai szénre nézve ez már is megtörtént.

A közgyűlés osztja felszólalók véleményét s kívánatosnak tartja e kérdést a szakiapok hasábjában ébrentartani s a sérelmen tárgyában az O. E. E.-nél, valamint a földmívelésügyi és kereskedelmi miniszteriumban eljáratni.

Alelnök beszámolója után *Tóth Bódog* titkár ismerteti az egyesület és a fa adminisztrációs ügyeit.

Beszámolójában örömmel állapítja meg egyesületünk izmosodását. Már az egri vándorgyűlés alkalmával 9 új tagot vettünk fel s most ugyanabban 17 új tagfelvételi kérelmet terjesztet elő.

Előterjesztésére s a választmányi javaslatára a közgyűlés a rendes tagok sorába iktatja a következőket: *Niklas Arthur*, az *Egri Horodgyör Rt.* izemzetűleg *Felstörökány*, dr. *Barsy István* érseki jogancs *Eger*. *Miosevics Arthur*, a *Magyar Állami Vasgyárak erdőüzemének vezetője Szentdomonkos*, *Fritsch István* ökl. erdőmérnök *Miskolc*, *Andaházy Géza* m. kir. erdőszámmellenör *Miskolc*, *Erdödy Miklós* m. kir. segéd-erdőmérnök *Diósgyör*, *Fülöp Zoltán* ökl. erdőmérnök *Miskolc*, *Bizony Ferenc* urad. föld-erdőmérnök *Nagybátony*, *Huszár Károly* ökl. erdőmérnök *Diósgyör*, *Nyáry Gyula* m. kir. erdőszámmellenör *Miskolc*, *Nagy Deszö* ökl. erdőmérnök *Miskolc*, *viéte Fejes József* m. kir. erdőmérnök *Lillaföld*, *Sallay József* urad. föld-erdőmérnök *Nagybátony*, *Kovács Jenö* m. kir. erdőmérnök *Eger*, *Bell Miklós* téglyagyáros, volt nemzetgyűlési képviselő *Matraerdecske*, *Nagypál István* ökl. erdőmérnök *Keszthely* és *Zendovics József* urad. erdőmérnök *Baskó*.

Kilépő tag nem lévén, az egyesület tagjainak száma így 177-re emelkedett. [1. dónök, 1 tisztelbelbi, 16 alapító s 159 rendes tag].

Lapunk is szépen terjed s az olvasók tábora az 1927. év folyamán 37-el gyarapodott, kik között azonban néhány idegen lap is szerepel, melyekkel a csereszovnyot felvenni egyesületi szempontból kívánatosnak látszott.

E szép eredményekkel szemben azonban a maga részéről is kénytelen rámutatni arra

a sajnálatos tényre, hogy a szerkesztőbizottság részéről nem részesül megfelelő szellemi támogatásban. Külön is kéri őket, hogyha azt akarják, hogy a lap a régi színvonalon maradjon, ne hagyják nehéz munkájában egyedül.

Végül **Dókus József pénztáros** számol be az egyesület anyagi helyzetéről a következőkben:

Pénztárkönyvünk tanúsága szerint 1927. január 1-én P 1.302.08-vel rendelkezünk, mely összegből 1) tőzrészvényen ... P 667.20
2) forgatóke ... " 579.28
3) Vadas J. alap ... " 53'60 összesen P 1,302'08

Ezen összeg az időközi bevételekkel, épüedig:

1) a tagsági és lapdíj befizetésekkel ... P 1,268'60-vel
2) a hirdetésekbe befolyt ... " 34-- "
3) részvény eladásból a) ^{39/170} -rész Lichtig részvényért P 3'13
b) 2 drb Mercur Bank ... " 33--
c) 2 drb ... " szelvényért ... 2-- P 38'13 "
4) a Mádi villásreggeli költségeinek visszatérítéséből ... " 21'32 "
5) a Magyar Ált. Hitelbanki folyószámla kamattal ... " 106'32 "
6) és a Vadas J.-alap javára történt befizetésekkel ... " 117-- "
Összesen: P 2,887'45-re

emelkedett. Ezzel szemben a következő kiadásaink voltak:

1) a Magyar Erdőgazda 1927. évi V. évf. nyomtat. és szétküldési költsége P 847'73
2) az Országos Erdészeti Egyesület 1926. és 1927. évi tagsági díja ... " 48'20
3) a miskolci és egri közgyűlések összes költsége ... " 123'14
4) az ügyviteli és egyéb apró kiadások együttesen ... " 66'33
5) a Magyar Ált. Hitelbanki folyószámla után költség és jutalék ... " 27'16
Összesen P 1,112'56

melynek levonása után az 1927. dec. 31-i egyenlegként P 1,774'89 készpénzkészlet mutatkozik. Ezen összeg, az 1927. évi zárszámadás mellékletét képező részletező iv szerint, a következőképpen oszlik meg: 1) tőzrészvényen P 830'70

2) Vadas J.-alap " 175'92

3) forgatóke " 768'27

Összesen P 1,774'89

Kint levő követeléseink az 1926. évről P 313'--t

és az 1927. évről " 850'--t

Összesen P 1,163'--t tesznek ki. Ezek tudomásvételére

és mielőbbi befizetésére nézve f. h. elsőföleiben, csekklap melléklettel, egyöntetű nyomatot szövegű felszólításokat küldöttem szét. Eredményként idáig is már P 152'--t jelentettek. Megemlítem még, hogy a Magyar Erdőgazda 1926. évi példányaiban megleltünk cikke közül a 1., 4., 7. és 10. számban közölt s legjobbnak minősített cikkek írójának, Craus Gézának P 80 jutalmat fizettünk ki.

Kérem jelentésem tudomásvételét, egyben benyújtom, az 1927. évi december 31-ével lezáró pénztárkönyvet az összes tanullevelekkel, az évvégi zárszámadással és az 1928. évi költségvetéssel együtt, azok felülvizsgálása végett.

A közgyűlés pénztáros jelentését tudomásul veszi s az elszámolást felülvizsgálás végett kiadja a számvizsgáló bizottságnak.

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést bezárja, megköszönve a megjelenteknek az egyesület ügyei iránt tanúsított érdeklődését.

A közgyűlés után a résztvevőket barátságos, hosszú fehér asztal várta a Korona vendéglőben, hol kellemes, baráti körben költöttek el az ebédt. Délután aztán, amint erre meg amarra indultak a könyörtelen vonaton, s a kötelesség és a házi fejelem hazaszóltotta az embereket, oszladozott,

fogyott a társaság. De mintha a létszám csökkenéséért kárpótlás a hangulat emelkedett volna. Vidám pohárköszöntők után — mikor már kifogytak a filiszterek a vendéglőből — felcsendültek a selmeci nóták is. A téli alkony is beköszöntött, a lámpák is legyújtak s a társaság törzse még mindig kitartott. Öreg este lett, mire az utolsók is szétoszlottak azzal az érzéssel a szívükben, hogy a mai nap nem vezett el, a tiszpartai garda nem lett hülsen önmagához s a szépen eltöltött napon egy lépelessel ímett közelebb jutottak egymáshoz azok, akiket a sors arra rendelt, hogy egy célt küzdve egy uton haladjanak.

Adakozunk Vadas Jenő emléktáblája javára.

Egyesületünk kebelében már a múlt évben mozgalom indult meg, hogy nagyszámú tanítómestereknek szülőháza emléktáblával jelöljük meg. Ez emléktábla-alap javára akkor gyűjtést is kezdtünk, a begyűlt összeg azonban még korántsem elegendő Vadas Jenő emlékének méltó megörökítésére.

Egri közgyűlésünk egyhangúlag elhatározta, hogy a gyűléstől újra meginduljunk s taglárásainkat adakozásra szóljuk fel.

Tisztelettel kérjük t. taglárásainkat a mozgalom

támogatására. Szakunk nagy alapja megérdemli, hogy neonek hallatára érdeklődésünk megmozduljon; a legkisebb adomány is közelebb visz bennünket a célhoz, hogy Vadas Jenő emlékét kegyelettel megörökítsük.

Az adományok: **Magyar Államoss Bittelbank fiókja, Sátoraljuhelyre** címre küldendők, megjelölve, hogy a Tiszajobbrati Vármegyék Erdészeti Egyesülete számlájára, a Vadas Jenő emléktábla-alapra.

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények **Tóth Bódog erdőmérnök**, egyesületi titkár, **Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkereszt** címre küldendők.

Kérjük t. taglárásainkat, hogy tagsági és előfizetési díjaitk meliőbb beküldeni szíveskedjenek.

Tagsági díj évente 6 pengő.

„Magyar Erdőgazda“ évi előfizetési díja: tagok részére 2 pengő idegenek részére 10 „

Nyugtázzuk az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket:

1926. évre:

Lábos Elek Bátor P. 6--

1927. évre:

Gróf Károlyi László Budapest . . . P. 8--

Gróf Károlyi László titkársága Bpest . . . 8--

Ferenc bajor kir. herceg erdőhivat.

Sárvár 10--

Kolba Róbert Diósgyőr 8--

Horváth Károly Vállus 10--

Békly Albert Debrecen 2--

Gróf Andrassy Sándor erdőhivatala

Letenye 10--

Galambos Gáspár Parád 8--

Dr. Halmos Károly erdőhiv. Abauj-

szántó 2--

Keiner Rezső Gödöllő 6--

Dr. Fehér Dániel Sopron 8--

Lábos Elek Bátor 8--

Göswein Lajos Pálháza 8--

M. kir. erdőigazgatóság Győr 5--

Nagy Jenő Sátoraljuhely 4--

1928. évre:

Bradofka Károly Pusztavacs P. 8--

Szeöts Béla Mocsolyástelep 8--

Erdőmérnöki Főiskola Sopron 8--

Nagy László Eger 8--

Gróf Andrassy Sándor erdőhivatala

Letenye 5--

Dr. Halmos Károly erdőhiv. Abauj-

szántó 2--

Ferenc bajor kir. herceg erdőhiv.

Sárvár 10--

Csodabogár.

Lapunk hasábjain számtalan esetben megállapított nyert az a körülmény, hogy büntető hatóságaink az erdei kihágásokat nem méltatják arra a figyelemre, melyet maga a kihágás ténye joggal megkövetelne s így a megtorló intézkedések, — ítéletek hozatalánál sem alkalmazzák azt a mértékét, melyet hasonló természetű, sőt kisebb kihágásoknál, pl. tyulokpások esetén már alkalmaznak. Az erdei falópás, tilos legeltetés, sőt sok esetben a vadászás, utóbbi akár fegyverrel, akár hurkok alkalmazásával vagy bármi más módon történjék — igen sok, sajnos sokszor intelligens ember

felfogása szerint is nem olyan súlyos mérvű kihágás, mint pl. egy 1—2 pengő értékű tyuknak jogtalan elulajdonítása. Utóbbi bűnöst a falu is megbélyegzi a „tyuktolvári” előnévvel, ellenben a falopás, tilos legeltetés, fűsarlózás, vadorzás egyáltalán nem megbélyegző ismereket községet, hol egyetlen embert sem találtam — a bírót sem véve ki — aki a fenti kihágások valamelyikét ne üzte volna, még hozzá igen sok üzletszerűen.

De nem általánosságban óhajtok most az erdei kihágásokkal foglalkozni, hanem egy olyan speciális esetet akarok röviden ismertetni, mely joggal viselheti jelen soraimnak adott fenti címet.

1922. év őszén és 1923. év tavaszán egyik erdőnkkel szomszédos község lakosai lelegeltették mintegy 300 kath. hold kiterjedésű 3 éves tölgyest, mely részben sarjrol, nagyobb részben azonban magról ujtul fel. A legeltetés mérve a fenti területen 100%-os volt ugy, hogy éri sarját, illetve csemételt találni nem lehetett. A legeltetők több esetben tetten értek s ellenük az eljárás az illetékes törvényszéknél folyamatba tételét, mely a helyszíni tárgyalást szakértők bevonásával meg is ejtette. *(Alperesek szakértője egy potárdi fiúiskolai tanár volt!)* A bíróság által a szakértőkhöz intézett egyik főkérdés ez volt: megállapítandó az, hogy a legeltetési kihágások 1922. év őszén, vagy 1923. év tavaszán követték-e el? Ezen kérdésre az 1924. év közepén megejtett helyszíni szemlén, mint az uradalom szakértője, azt a véleményt adta, hogy kétséget kizárólag nem állapíthatjuk meg az, hogy a legeltetés 1922. őszén, vagy 1923. év tavaszán történt, miután a lerágás időpontját csakis a rágás alatti rügyből fakadt új hajtásból állapíthatjuk meg. Ez pedig csak tavasszal hajt ki abban az esetben is. ha a rágás az előző év őszén történt, úgy, hogy az előző évi őszi és folyó évi tavasszi rágás után keletkezett új hajtások között különbség nincsen.

A törvényszék az uradalom kerését elutasította azaz a indokollással, hogy a szakértők véleménye szerint sem állapítható meg kétséget kizárólag az a körülmény, hogy mikor történt a legeltetés. A kerestben igazolva volt minden egyes tettenérés a dátum feltüntetésével, részben az erdészeti személyzet, részben a csendőrségi tettenérések alapján.

Elmarasztalta a törvényszék az uradalom 7.510.000 korona perköltségben. Az ítélet ellen az erdőbirtokos felebezett a Táblához, mely feloldotta a törvényszék ítéletét s a törvényszék uti eljárásra és uti ítélethozatalra utasította.

A törvényszék a feloldás folytán ismét tárgyalván az ügyet, a kerestnek teljes egészében helyt adott s alpereseket cca 55 millió korona károsszeg és perköltség megfizetésére kötelezte.

Ezt az ítéletet alperesek felebeztek meg s az ítéletábla másod ízben foglalkozván az ügyel, kimondotta, hogy alpereseknek a kártérítés iránti felelősségük nem egyetemleges s lecsökkentette a károsszeget cca 6 millió koronára, a költségeket pedig kölcsönösen megszüntette, ami annyit jelent, hogy mindegyik fél viseli a saját ügyvédek és szakértőjének költségeit.

Ezen második ítélet ellen az erdőbirtokos felülvizsgálattal élt a Kuriahoz s kérte a Tábla ítéletének megváltoztatását s a Törvényszék ítéletének helybenhagyását.

A Kuria a felülvizsgálati kérelemnek nem adott helyt s a tábla ítéletét jóváhagyta, sőt kötelezte felperes uradalmat 60 pengő részköltség megfizetésére alperesek ügyvédjé számára. Sőt, hogy a kincstár se károsodjék, azonnal jelentkezett az adóhivatal és éskért 25'60 pengő ítéleti ítéleteket.

Távol áll tőlem a függelven, elfogultalan és pártatlan magyar bíróság ítélete ellen való lázadás, akarva nem akarva meg kell nyugodni az ítéletben, de mégis kérdem: magyarázza meg nekem valaki, miként lehetséges az, hogy — bár nem is a teljes perelt összeg erejéig, hanem annak lecsökkentett összegével pernyertes uradalom, hogy lehet arra kötelezni, hogy az igazság keresése kapcsán felmerült költségekben a pernyertes uradalom marasztalték el? Hiszen az által, hogy alperesek a kihágást elkövették s a fenti kárt okozták, az uradalmat belekényszerítették abba, hogy ellenük az eljárás folyamatba tegye. Avagy ebből az a tanulság, hogy a jövőben meg kell közzönni a kártétel s lsten ments, a kihágások elkövetői ellen fellépni?

Summa summarum: elkövetett egy nagymérvű legeltetési kihágás, mely cca 63.000.000 korona károsodást jelent az erdőbirtokosnak; ezzel indul a per, az uradalom pernyertes lesz, de kára csak 6 millió korona erejéig térül meg s kifizet az uradalom perköltség fejében: csak a második törvényszéki tárgyalásig cca 15.000.000 korona megítélt perköltséget, 3.200.000 kor. szakértői díjat, a Kuria ítélete alapján még 60 pengő alperesek ügyvédjének, 25'60' p. ítéleti illetéket. Most jönnek még az ügyvéd táblai és kuriai eljárásának díjai. Tehát a bíróság elismerte ítéletében, hogy a törvényellenes kihágás ténye fennforog, a károsult birtokos kártérítése jogosult, de a perköltség felét, mely nyilván felülmúlja a megítélt csekély kártérítési összeget, a károsult köteles viselni, holott a kihágást elkövetők törvényellenes cselekedetükkel okozták a birtokos kárát, melynek megtérítését csak a kir. bíróságnál szorgalmazhatja.

Országos Egyesületünk múlt év decemberi havi közgyűlésén egy erdőbirtokos ur arra a megállapításra jutott, hogy ma az erdőbirtokos nem birtokosa erdejének, hanem csak őrzője, nekem most sikerült kimutatnom azt, hogy már őrzője sem lehet!

Valóban, nem nagy gyönyörűség erdőbirtokosnak lenni!

Állítottak már fel külön bíróságot a munkásbiztosítónak, a földbirtok rendezésnek, a szabadalmi ügyeknek, stb. nem volna-e lehetséges — mondjuk — minden törvényesr kébeleben egyerdei kihágási bíróságot felállítani, hol az eljáró bíró mellett, mint tanácstag részt venne a kir. erdőfelügyelő is? Megvagyok győződve róla, hogy rendszer mellett a fatolvajok 90%-a nem menekülne ép börtöl, mint ahogy ma menekülnek.

Amint pl. a munkásbiztosító bíróság ítélete ellen csakis egy felebezés lehetséges a legelsőbb munkásbiztosító bírósághoz, úgy lehetne itt is megszervezni a legelsőbb erdei kihágási bíróságot, mely állhatna — mondjuk — a budapesti tábla egy bírójából, ki mellé a földművelésügyi miniszter delegálna az erdészeti főosztály kebeleblő egy tanácstagot. Ezzel a két fórummal sokkal kevesebb költséggel kereshetnének igazunkat, mint a jelenlegi rendszer mellett, hol, még ha pernyertesek leszünk is a végén, a rengeteg felebezéssel járó ügyvédi és perköltségek rendszerint többet tesznek ki, mint a kiperelt kártérítés.

Kérem, gondolkozzanak ezen igen tisztelt Szaktársaim s főleg az erdőbirtokosok, kiket legközelebről érint a kérdés s kik közül nagyon sokan befolyással bírnak a törvényhozás alsó vagy felső házában.

S. S.

ÜZLETI HIREK.

A tartós hóadta jó kifurazás következtében szinte megélenkült a piac. A rönkök jórésze már a fűrészekben van s fagyármányok is transportképesek. Ennek megfelelően a szőlőkaró, donga, fűrészarú — sőt a kistalpa is — kedvező üzletmenettel már gardást cserél. Az árak kiegyelgítők. Egyedül a tűzifa-áru van visszaesés, dacára a hidegnek s az ára visszaesésben. Nagyobb a kínálat, mint a kereslet, melynek oka az az nem gondolt kormányzati intézkedésekre vezethető vissza. A hazai szénbányák eggyedlám támogatása út vissza a tűzifapiacra.

1. Tüzifa ár feladó állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	232—240 P.
« vegyes	228—230 P.
« dorong	210—220 P.
« hasáb (friss)	P.
« dorong	P.
Romániai hasáb	228—232 P.
Szlovenszói száraz hasáb ab határ 1150—1600 cK.	
Jugoszláviai hasáb ab határ	2260—2460 din.

2. Faszén ár feladó állomás:

Belföldi Ia	640—650 P.
Belföldi IIa	600—620 P.
Romániai ab határ állomás	650—660 P.
Szlovák	3500—4100 cK.

3. Májfa budapesti paritásában:

Tölggy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabban	40—50 P.
Tölggy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél feljebb	60—70 P.

Tölgy furnírónk m ³ -je	75—80 P.
Tölgy bányfa m ³ -je	30—34 P.
Bükk gömbfa 30 cm.-től felfelé	30—38 P.
Kőrís	42—50 P.
Juhar	48—52 P.
Éger * 25 cm.	26—29 P.
Gyertyán	38—44 P.
Ákác	35—40 P.
Nyár * (gyufa-gyártásra)	22—26 P.
fűrészárura	36—45 P.

4. Fűrészáru budapesti paritásában:

Ia tölgy fűrészáru	150—170 P.
Ila	140—150 P.
Tölgy boules	130—150 P.
Quartier áru	170—200 P.
Bükk gözölt, szelvézetlen	88—96 P.
* szelvézet	96—112 P.
Bükk gözöltelen, szelvézetlen	78—88 P.
Fenyő asztalosáru széles m ³ -e	105—115 P.
keskeny m ³ -e	90—100 P.
Építőanyag széles m ³ -e	70—85 P.
keskeny	68—74 P.
Léce, zárítéc	68—78 P.

5. Bogrnárfa ab feladó állomás:

Kőrís 15—25 cm. 10,000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25	300—360 P.
Ákác 12—25	370—420 P.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás:

Donga, gönci telemglyáiban	290—310 P.
Keréktalp, bükk 22—24" h. 2.5—3" v. drb.-ja	024 P.
Küllő drb.-ja	012 P.
Kisvasúti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	040—044 P.
" 1.2	050—056 P.
" 1.3	072—076 P.
2.6 m. h. közbelső tölgy talpa drb.-ja	700—720 P.
2.2 m. h. közbelső tölgytalpa drb.-ja	240—280 P.
Nyírfarúd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölgy szőlőkaró drb.-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P.
" kisméretű	005 P.
" nagyméretű mészhomok	006 P.
" kisméretű	004 P.
Portland cement q.-ja	580—660 P.
Mész q.-ja	384—400 P.

Innen-onnan.

— Erdészeti kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőmérnököt összetett személyzeti listájában Nagy Jenő, Zsemlye Imre, Jáksói Endre, Szöke Győző, Tárczy Pál és vitéz Fejes József m. kir. erdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké, Matzkó István, Szabó Géza, Dolensky Károly, Heiningér Antal, Mestyanek István, Biber Gyula és vitéz Tury Elemér okl. erdőmérnököt a X. fizetési osztályba m. kir. segéderdőmérnökökké kinevezte.

Hanauer István váci püspök Barsi Nándor főerdőmérnököt erdőtanácsossá nevezte ki.

— Nyugdíjazás. A m. kir. földművelésügyi miniszter Lipcsey László miniszteri tanácsost és Boór Károly főerdőtanácsost hű és hasznos szolgálataik elismerése mellett nyugalomba helyezte.

— **Értékes ajándék a főkiskola vadászattani tanszékének.** Plieger Ferenc úr Sárospól a m. kir. bányamérnök és erdőmérnök főkiskola vadászattani tanszékének egy fiatal és igen élénk uhat bocsátott teljesen díjmentesen a rendelkezésére.

A nagyértékű ajándék által elsősorban a vadászattani ismeretek egy érdekes részének szemléltető gyakorlati oktatása vált lehetővé, módot nyújtva a hallgatóságának a közvetlen tapasztalat kapcsán az uhuzás megismerésére és megkedvelésére, de nagy nyereséget a temperamentumos füléshagya a főkiskolai tanulmányi vadászterületnek is, amelynek nagy gondnal nevelt és évről-évre szépen szaporodó apróvadállományának megőrzésében kiváló segítőfárast ígér. Örömmel adunk hírt az értékes ajándékról, bárscak mások is úgy szívükön viselnék főkiskolánk érdekeit!

— **Mérnöki Kamara.** Lapunk ujjában megszervezte az érintkezést a Mérnöki Kamarával is a s. jövőben állandóan közölni fogjuk a Mérnöki Kamarának az erdőmérnököt is érdeklő hirdetményeit s híreit. Ezzel elejét óhajtuk venni annak, hogy erdőmérnöki karunk sokszor ne a saját kárára megkévsé értesüljön a mérnöktársadalmat érítő kérdésekről, mint pl. a muliban is megtörtént, mikor sorainkból is számosan későn értesültek a mérnököknek a Mérnöki Kamaránál való kötelező jelentkezéséről.

Ezton is ismételtlen közöljük, hogy a **Mérnöki Kamaránál nyilatartás céljából minden mérnöki címre igényt tartó egyén jelentkezni tartozik még akkor is, ha nem óhajt a Kamara tagja lenni.** A jelentkezés határideje már is elmúlt s a megkévsé jelentkezők 10 pengő bírsággal sújtanak. Aki a jelentkezést mindvégig elmulasztotta, célszerű lesz mulasztását mielőbb pótolni, mig az egyéb következményekkel nem jár. A jelentkezés egy úrlap kitöltésével történik, mely a Mérnöki Kamaránál kapható. (Budapest, IV., Reáltanoda-utca 13—15. sz.)

A Kamara az ujjab jelentkezési határidőt február hó végében szabta meg s kik addig sem jelentkeznek, azok ellen a kihágási eljárás hivatalból jog megindíttatni.

Ugyancsak felhívja a Kamara azokat a mérnököt is, akik jelentkeztek ugyan, de születési anyakönyvi kivonatukat, esetleg névváltoztatásuk engedélyiratát s mérnöki oklevelüket még nem mutatták be, hogy ezt a jogkövetkezményi terhe mellett február hó végéig pótolják.

— **Halálozás.** Nagy vesztéség érte bányásztiestvéinket Szent-István Gyulának, a főkiskola bányaméréstani tanszék nyugalmazott tanárának január hó 18 án bekövetkezett halálával. A mai erdőszegenerációban sem igen van ember, ki ne ismerte s szerette volna a bányászok öreg, mindenkihöz szíves és kedves nesztörát, ki életének 74. évében hagyta itt e földi világot. A főkiskolai tanács és a főkiskola ifjusága külön-külön megleghun gyászjelentésben emlékeztek meg nagy halotjáról, kit az ősi selmeci hagyományoknak megfelelően helyeztek örök nyugalomra a soproni temetőben.

— **A mi nótáink címen** szándékozik a főkiskola ifjusági köre a régi selmeci nóták gyűjteményét ujjó kiadni. A sajtó alá rendezés munkája Hantos Elemér főerdőtanácsos segítségével történik. Ára előreláthatóan 9 pengő lesz; tartalma 250 oldalon kb. 280 régi selmeci nóta eredeti szöveggel, énekhanggal és zongorakisérettel. A zongorára való hangszerelést Kárpáti Sándor zenetanár, zeneszerző volt szives vállalni. Előjegyzéseket a főkiskolai kör gyűjt, mely e célból megrendeléseket iverket is bocsátott ki.

— **A soproni főkiskolai internátus** ügye a végleges megvalósulás stádiumába jutott, amennyiben tavasszal meg hozzáfognak az építkezésekhez is. A minisztertanács ugyanis elvben hozzájárult a 140,000 pengős államségély folyósításához s így semmi akadály sincs annak, hogy az internátus, melynek felépítése körülbelül 300,000 pengőbe kerül, rövidesen elkészüljön.

Tölgymakkot

(kocsányost, kocsánytalant, cser-tölgymakkot) és az összes fagamakkot és facseméteket ajánlja

KEINER REZSŐ
okl. erdőmérnök **Gödöllő**

Nyomtatványait a Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdájában rendelje meg.

Izléses munka

Pontos kiszolgálás.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkereszt.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljaihegy, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

... mint oldott kéve ...?

„Az oldott kéve” címmel Tóth Bódog oly hűrt pendített meg, amelynek rezgése fájdalmasan remegteti meg minden szakember szívét; nehéz helyzetünknek egyik legulsóbb kérdése, mi lesz azokkal, akik a mai nemzedék helyébe kell hogy lépjenek?

Nagyon helyesen tette Tóth, hogy a kérdés megoldásánál a statisztikát vette elő, mert tény, hogy nem szabad sem az érzelm és jövőbeli reményeink, sem pedig a sürgős és lemondás személyneg keresztlé nézünk ezt a kérdést, hanem csak a higgadt számítás alapján.

A hallgatóság létszámának csökkenése kétségelentül komoly tünet, amelynek okával foglalkozni, illetve azokon segíteni kell, annál is inkább, mert tartós csökkenés az erdőgazdaság későbbi fejlődését meg a mai határainkon belül is nehezítene. A jövő elhelyezkedés lehetőségét illetőleg helyesen tartom Tóth adatait, én 20 és 30 közé tezem az évenként elhelyezhetőek számát Csonkamagyarországon, minden visszacszerzés nélkül is, *hogya a mai rendelkezés helyezi a rendes mederbe terelőt*; az alsó határ akkor valószínű, ha új elhelyezkedési lehetőségek nem támadnak, a felső akkor, ha az alábbiakban érintett új lehetőségek valóra válnak.

Megjegyzem, hogy a Tóth cikkében felsorolt számok — bár helyesek — nem adnak tiszta képet sem a tényleg meglévő hallgatóság létszámáról, sem az évenkénti végzendőkről. A fősokla anyakönyvében szerepelnek oly hallgatók is, akik nem irathozhatlak be, mert nem tettek elégét az új szabályzatban előírt vizsgakötelezettségüknek, ez a fősokla B-lista; sőt van C-lista is; azok akik már mindent elhallgattak, de még vizsgákkal adósk. Ezek nem szerepelnek a beiratkozott hallgatók között, oklevélhez pedig csak a mai III ad, II-od vagy I. évesekkel, esetleg még később fogják jutni. Számukat nem tudjuk pontosan megállapítani, mert az egybeült kínálózó elhelyezkedési lehetőség szerint hullamzik, hozzávetőleg 35—40-re rüg, ehhez még hozzá kell vennünk kb. 20—30-at, akik még az államvizsgarendszer alá esnek. Ezek egyrésze teljesen el fog maradni.

A numerus clausus fenntartását én is szükségesnek tartom, ennek megoldása messze vezetne és mivel jelenleg úgy is tárgyaltan, nem térek ki rá.

A hallgatók létszámcsökkenésének több oka van. Ezek között a legelső helyre tezem az elhelyezkedés nehézségét és a javadalmazás ki nem elégítő voltát. *Hogya az erdőmérnöki pálya könnyebb elhelyezkedést és jobb megélhetést fog nyújtani, akkor lesz hallgatóknak bőven, még hozzá rövid időn belül.*

A mai diákság szorosabb érintkezésben van egymással, mint régebben voltak, ezen a réven az egyes intézeteken uralkodó viszonyok, valamint az egyes szakok elhelyezkedési és megélhetési kilátásai gyorsabban terjednek közöttük. A sürűn felhangzó panasz természetesen nem alkalmas arra, hogy nagyobb tömegeket csodítsan arra a pályára, amely a panaszra okot ad. Hozzájárul ehhez — amit Tóth szintén nagyon helyesen elítél — az a sok helyen ma is kísértő vélemény, hogy a magyar erdőgazdaság Trianon megsemmisítette és ma az egész magyar erdőgazdaság az Alföld fásítási akcióból áll; továbbá az is, hogy fősoklónak nem nincs meg az a tandíjmentesség, ami régen volt, a mi diák-jóletti intézményeink pedig még távolról sem adják azokat a kedvezményeket és támogatásokat, amik másutt megvannak. Az állami támogatás csekély. Sopron város maga, melyet Trianon sulyosban suttott, mint bármely más megmaradt várost és amely a fidesz fidelessima jutalmát eddig csak igéretben kapta, saját erejéből nem képes sulyos áldozatokra, a megélhetés pedig Sopronban drágább, mint más vidéki városban, aminek oka többek között az erdőgazdaságban is jól ismert tórt tarifa. (Sopronnak csak magánvasutjai vannak, minden áru a tórt tarifa terhével érkezik oda.) Végül még bejelentsük az is, hogy a diákság között uralkodó közletlenség szerint ma a mi fősoklónak a legnehezebb tanulmány, aminek tényleg van bizonyos alapja, hiszen ismételtelen szóba került, hogy különösen az előkészítő tárgyak és egyebek túltengése a hallgatókra nagy terhet rak. A diákságnak már említett sürű érintkezés mellett az ily hírek — amelyekbe talán a saját fátalagságunk részéről némi csekévs és az „elreptettek”-nek a visszavonulást fedező nagytársa is bejelentszik — gyorsan és talán tortorva terjednek.

A baj oka többféle lévén, a segítségnek is többféle az eszköze.

Elsőnek említem az időt. Tudom, hogy ez keserves vizsgáztatás, mert az idő gyógyítás lassu, de ennek fejeiben biztos és az minélkülünk is dolgozik. Volt már ezt hasonló nehézségekre. Az 1885 utáni időken oriai nagy volt a túlszofaltság, j) ennek következtében megcsappantak az elhelyezkedési lehetőségei, ami akkor is a hallgatók létszámának alapos csökkenését hozta; a csökkenés mélypontja a millenium éve volt, amikor 12-en végeztünk (1893 ban 18-an irathozunk be). Nagymagyarországhoz viszonyítva, a fősokla „elreptelenedés” tehát akkor sokkal nagyobb mértékű volt, mint ma. A következténye ennek viszont az erdőmérnökség megélhetési viszonyainak javítása lett. Az államnál megszűnt a mű-

szaki díjnyosság és javult az előmenetel, a magánbirtoknak is követnie kellett ezt a példát, ennek nyomán felszökött ujra a létszám. Jelenleg az idő gyógyításához annál több reményt fűzhetünk, mert tudvalevőleg a menekülési, a B-lista, a kényszer-nyugdíj sok idősebb kollégát hozott magánzóglálatba. Ott szivesen vették, mert a gyakorlati tapasztalat előnyével az ölcőségst is hozta, lévén neki valami nyugdíja is. Ezek az élet javokótól túl állva, a természetes leépítést követik gyorsabban fog dolgozni.

Az ország gazdasági helyzetének javulása szintén fog némi javulást hozni.

De nem szabad melegegédnünk az idő gyógyításával, nekünk is bele kell nyulnunk az idő kerkeibe.

Elsősorban meg kell cáfolnunk a magyar erdőgazdaság pusztulással szóló túllott híreket, fel kell használnunk minden alkalmat erre, magán beszélgetéseket, nyilvánosságot, mer ezek a hírek sokkal nagyobb mértékben vannak elterjedve, mint hisszük. Nagyon előkelő állásban lévő ur, akinek szavát külföldön is ismerik, ithon pedig nagy tekintély a földművelés körüi, magánbeszélgetés során a legnagyobb elismeréssel dicserő a magyar erdőgazdaságnak abbéli ügyességét, hogy az Alföld fásítási akció forcirozásával megmentette az életét, mert „hisz tudjuk, hogy a magyar erdőgazdaság ma tulajdonképen csak ebből az akcióból áll.”

Nagy csodálkozásánál nézte, amikor elébe tartam az ide is csatolt kimutatást, amelyely egybeírta az Erdészeti Kiserletek 1926. évi 1—2. füzetében közöltem, hogy 8 európai államnak kevesebb az összterület és lakosságának száma és az erdőterület, még hozzá lényegesen kevesebb és mégis mindegyik fenntartja az állami adminisztratív szervezetét, a fősoklát és az erdőszeti kutató intézeteit, részben igen nagy keretekben.

Azonkívül arra kell törekednünk, hogy a középkorú erdőszeti iskola — amelynek célszerű volt a bekeviszonyok között is nagyon sokan kifogásolták és amely légt tulajdonképen egy ember céltudatos és fáradhatatlan törekvésének köszönhető — teljesen megszűnjék. Ennek az intézetnek igen nagy része van a mai áldatlan helyzetben, mert ez akkor is változatlanul bo-

* Kimutatás.

Ország	Összes terület ha.	Lakosság száma	Erdőterület ha.
Belgium	3048.400	7462.000	521.495
Dánia	4441.500	3290.000	353.235
Németalföld	3420.100	7087.000	260.923
Svájc	4129.800	3880.000	939.000
Szászország	1499.300	4663.000	377.645
Württemberg	1950.700	2519.000	604.724
Baden	1507.000	2209.000	588.865
Braunschweig	367.200	481.000	110.232
Hazánk	9291.000	7980.000	1175.202

1) I. Turzon János cikket az Erdészeti Lapok 1897-ik évfolyamában.

csátotta az életbe a végzetek régi létszámát, amikor a fősókolán már korlátokat kellett szabnunk. A végzetek nagyrésze fősókolai hallgató elő vette el a kenyeret. A birtokos szempontjából az a megoldás bizonyos tekintetben kényelmesebb lehet, de nem hasznosabb. Oda kell hatnunk, hogy ezt a birtokosoknál megértessük és hogy annak a belátására jussanak, hogy az a fősókolás nemcsak az erdőgazdaságban, a vad- és halgazdaságban jelent előnyt, de a felmérés, építés, algacsovszás, utak, hidak, gátak, gazdasági vasutak stb. tervezése és létesítése terén lényeges megtakarítást jelenthet az uradalom számára és a középiskolás felkészültségével szemben mindig teljes képtelenségű szakértő jelent, amek éppen a mai néhez és bonyolult gazdasági helyzetben és a belterjesített erdőgazdasági eljárások előterbe jutása miatt igen nagy jelentőséggel. Tapasztalából beszélnek, mert sikerült már több helyen erdőmérnököt juttatni a régebbi erdőőr vagy „erdész” helyére az uradalom birtokosának teljes megelégedésére. Ez a törekvés ösztönöz a Nagybíró javaslatával [Magyar Erdőgazda 1928. 1. sz.], amely abban az alakjában ma még nem lesz megvalósítható, csak oly módon, hogy meggyőzzük a birtokost arról, hogy saját erdőmérnöke az uradalomnak több hasznot hoz, mint hogyha 8—10 vagy több birtok van egy-egy emberre bízva, ami az állami ellátásnál rendesebbit.

Sőt talán tovább is mehetünk e téren. Kétségtelen, hogy azt a helyzetet, hogy még ma is ezer holdon felüli erdőterületek nem teljes képesséssel bíró egyének vezetése alatt állanak, vagy hogy 8—10 ezer holdas erdők egyének erdőmérnök kezéré maradtak, okszérültenek és tarthatatlannak kell jelezniük még abban az esetben is, hogyha papíron szakképzett egyén az uradalom tanácsadója. Az évenkénti egyszerűsítés vagy megtekintés ma már nem lehet kielégítő, hogyha az állandó ember nem felel meg. Itt úgy vélem, a mai törvényes kereteken is lehetne segíteni. Az új törvény keretében pedig intézményesen kell rendezni a kötelező erdőmérnöktartás kérdését, amelyre itt nem akarok részletesen kitérni, de kétségtelen, hogy a szakképzett erdőmérnöktartásnak széles keretben való kötelezése létező számottevően javítaná az elhelyezkedés lehetőségét. Ungancsak intézkednie kell ennek a törvénynek az iránt is, hogy „cseh jágerek és hazai szakiskolások” ne kerülhessenek a felszínre akkor sem, hogyha a fősókolán átmenetileg nem termelne elegendő embert.

Kötelességünk továbbá, hogy azoknak a kifogásoknak, amiket az utódállamok emelnek fősókoláinkkal, illetve okleveleinkkel szemben, elejét vegyünk. Tapasztaltuk, hogy ott minden legcsekélyebb támadási felület felhasználható, hogy a legképtelenebb felügyelőkkel nehezsítik a mi végzetjeink elhelyezkedését, illetve otmaradását. Természetes, hogy az így kiszorított kollégák a csónakországban kell hogy elhelyezkedjenek, ami nekünk kétszeres hátrányt jelent. Különösen az egyetemi külső jellegűek hiánya, valamint उपजुदरुतु okleveleink törvényesítésének hiánya az utódállamokak kedvelt támadási felületet nyújt, amit ugyancsak kihasználhatnak.

Végül pedig arra kell gondolnunk teljes erőnkkel, hogy egyrészt a fősókolán nagyobb mértékű támogatást nyerjen a hallgató,

máriszt a javadalalmazás és az előhaladás jobbá tétessék.

Tudom, hogy a fentiek között vannak nehéz kérdések, de az is bizonyos, hogy beletörődéssel és lemondással helyzetünkön javítani nem fogunk. A Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület elnöke, báró Waldobit, adta meg a jó példát, amikor — elsőnek és eddig egyedül — a felsóház előtt szavazta az erdőgazdaságunk mártatatlanságát. Arra kell törekednünk, hogy mennél több szószólót nyerjünk igazságos ügyünknek, ehhez pedig társadalmi fáradságtalan munka és tervszerű szervezeti felépítés kell. Önmagunkra vessünk, hogyha elmulasztjuk.

Azt a bizonyos tartalékolást, amit Tóth ajánl, aggodalommal nézem. Nagyon kell vigyáznunk, mert ha a jó Isten nem váltja be kellő időben a mi reményeinket, akkor ez a megoldás rossz eredményt hozhat. Szemem előtt lebeg a műszaki díjnokság intézménye, amelynek indító oka szintén kétségkívül nagyon szép és nemes volt, í. hogy azoknak, akiknek nincs más lehetősége az államviszághoz szükséges vagy általánosan szolgálhat megszerzésére, azoknak az állam lehetővé teszi ezt, még hozzá némi fizetés mellett. A valóságban ebből a szépnek és nemesnek látszó gondolatból ezer átkot és keserűséget kiváltó intézmény lett. Azonkívül pedig a tartalékolás ideháza is, odakönnyű is támadási felületet adna, amit ellenségeink itt is, ott is ugyancsak kihasználhatnak és nem hiszem, hogy az így megköltött javaslat a pénzügyminiszteriumban elfogadásra találhatna.

Tóth gondolatának bizonyos megvalósítását jelenti az az állítólagos terv, hogy az Állföld felvételehez nagyobb számú erdőmérnököt fog az állam alkalmazni ideiglenes minőségben. Ez is mentőbörtön, amely csak akkor lesz tényleg idővös hatással, ha annyira rövid idő múlva az illetők véglegesíthetők lesznek.

Úgy vélem, hogy nem is sokat törjük a fejünket és ne tegyünk különleges előkészületeket arra, amikor visszakérül az elvesztett erdőnk. Ha kegyelmes a sors és nem tart sokáig, akkor elég emberünk lesz a B-listásokban és kényszerügydíjazottakban; ha sokáig tart, akkor a tartalékolás nyomozást lenne az emberekre és az államra egyaránt.

Annál nagyobb gondot fordítsunk arra, hogy a ma meglévő erdőinket a legjobb és a leggodonosabb gazdálkodás alá juttathassuk, fősókolánkat és kutató intézetünket állandóan a kor nivóján tartssuk és mindezt a legmagasabb képesséssel bíró egyénekkel helyezzünk, evel az anyagi és erkölcsi erőinket oly fokra emeljük, hogy a jobb jövőnek átmeneti nehézségeit könnyű szerrel legyőzhetjük.

Róth.

Üzemtervünk alaki formájáról

Minden állam eljuttog vagy el fog jutni ahoz a mérőföldökhöz, mely erdőgazdálkodásának fordulópontját jelenti, tudniillik előbb vagy utóbb ráeszmél arra, hogy meg kell akadályozni az egyik legnagyobb nemzeti vagyónak, az erdőnek pusztítását.

Igy volt ez másutt s nálunk is. Az 1879. évi XXXI. t. c., melynek célja az volt, hogy gátat vessen az erdők pusztításának, erdőbirtokainak egy részére kötelezően elrendelte az üzemszervező kezelést s ezzel megnyitotta az erdőrendezés második periódusát. Az első periódusú ugyanis az üzemszervező alaki egyszerűsége s kizárólagos

gazdasági vonatkozása jellemezte, melynek főfőmánya egyetlen célj volt, a támaszosság minél kezebb foghatósá biztosítása. Ezek ellentétben a második periódus üzemszervező komplikáltak, lehetőleg terjedelmesebb voltak s az erdőfelügyeleti szempontok túlságos érvényre jutása jellemezte őket. Erre bizonyos mértékig szükség is volt, de minél belterjesebb a gazdálkodás, annál érzékenyebb a merev formák iránt s alig múlt el 20 esztendő, szükséges bizonyult a köpenység s a intenzív gazdaságok az üzemszervező megújításra, hanem kerekítőket találtak. Az üzemszervező harmadik periódusának előjátékaként a háború előtti évezredben megindult a harc azért, hogy az erdőrendezés inkább a gazdálkodás, mint a felügyelet szolgálatában álljon.

A 14.500/1920. F. M. rendelet volt hivatva megoldani azokat a problémákat, melyeket 40 év tapasztalata felszínre vezet. S ellett azóta 8 év, maholnap az első revízióknak fogunk dolgozni, de még egyetlen vélemény sem hangzott el — Fekete Zoltán főnök. Itt már előzetes méltatásán kívül — beavaltoltuk azokat a reformokat, melyeket hozzáfűztünk.

Bizonyos, hogy az égtől problémákat az utasítási szerencsés kezel megoldotta s biztos alapot teremtett erdőrendezésünk továbbfejlesztéséhez. Új lendületet vett az erdőművelés, a modernül keresztülvitt gyéritek és felújíto vágások megvetették az alapját további fejlődésünknek. Am ha a lényegbeli megoldás kitűnően sikerült is, nem tudom eltagadni azon véleményemet, hogy az alaki formát nem mindenben találom szerencsésnek.

Az erdőterv szerelmében az üzemszervező minimális kritériuma, hogy az erdők fokozott tartása s használatuk tartamosságát biztosítsák s a fatenyésztésen kívül az erdei melléktermékek használatát is szabályozzák” (17. §. 36. bekezdés).

Azt hiszem az új erdőtervben ez más képp lesz meghatározva; akárhogyné lesz is, abból nem az én következtől, hogy az üzemszervező csak egy bizonyos alaki forma mellett lehet jó. Elengedhetetlenül szükséges, hogy az üzemszervező utasításban részletesen feljegyezve sorolva mindig megjelöljék, melyek az üzemszervező szerepének kell, meghatározásuk a felmérés és területszámítás pontosságának alósáta, alomány leírás, futásjegyzécs, hozamszabályozás minimálisan pontos módja stb., szóval a mai utasítás lényege, mert az állami ellátás szempontjából az üzemszervezőnek egy bizonyos biztonságát kell adniok; ám ne kívánassék az, hogy az erdőbirtokos az üzemszervező csak olyan formában, olyan nyomtatványokon készíthesse el, melyekbe viszont nem is tud többet bele írni, mint amennyit az utasítás megkövetel. A birtokos szempontjából az üzemszervezősbornak gazdasági igényeket kell kielégíten, tehát módot, lehetőségeit kell nyújtani arra, hogyha többékevésbé nagy költséggel üzemszervező készített, akkor anélkül, hogy avval külön többletkiadása lenne, úgy csinálhatná meg, hogy az ő speciális igényeit vagy szükségleteit is kielégíthesse.

Bátran merem állítani, hogy így jóval több szigorúan vett gazdasági elem fog szerepelni tervekben s ez erredeti célunknak, a helyes gazdálkodásnak csak javára fog válni.

Még vagyok gőzödvő, hogy az alaki formákhoz való gőrsös ragaszkodás nem helyes. Az általános formáktól való eltérés, a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás, az egészséges és szabad gondolatnyilvánítás, addig a határig, míg az az állami felügyelet érdekeit nem sérti, egészséges fejlődést fog biztosítani az erdészeti tudományok minden ágában.

A sablonok és merev keretek ideje — legyenek azok akár lényegiek, akár alkalmatlanok — már lejárt s szabaddab formát kívánok előlévő szerelmében már nem alkalmazni. Az állami „mindent jobban tudás”-nak megvolt az értelme akkor, mikor magánbirtokosainknál alig-alig volt szakképzett lélek. Azonban ez még ma is alapsoron a nyomja belyéget erdőgazdálkodásunkra.

Értem ez a lefektetett állami viszonyokra, melyek, azokat, lak. A végrehajtásuk sok hiányos sok hiányos kezdeményezést igényel s az átvett szak

Azt hiszen magánérdeke ismerek a kők kellemetlen, felügyelet az állami erdőre. Igazán nem bennük a hilt az állam csak dást, hogy a magát a törvényen azon tulaj

Egy

Az egyéni s a lapba szerkesztés, erdőmérnök, e u. p. Bükks

Előre is denkinék, a Paradjárdu sít és tanul szerinti a p. Május hó 11. délután hó. Jús hó 12-é parad ióvet, leti területé kint az erdő magasabb nek az olánál, este hó és Devesm nádóval. I. felszesszen. Közéglé adással k. lárnya a k. Csónka- a magas p. 1920. F. III. társ alapján során éltet

a) Jádlo b) az or c) az or d) s R. szemponja. A vilákol szel előlévő igérték hoz uradalom ingyen elh. vendők rész. kirúndulás, hogy bizt. taglársaink ből jelent. nagyobbsz. Bövebb kezdő szón. azonban, h. rendezés é. lők ebből s. veskedjen. Parád cím

Nyitvázzák az 1926 évre tak 8 p. Hol 4 p. Róth G

rendeletekben
llettek a helyi
bezzés nem
resztul hajót-
masságának
elfőtöl min-
nem utolsó
ományos tere

§. alú tartozó
közül sokan
megnyilvánuló
zést, az erdő
asaival, a ke-
formával.

göbbször nem
szerben van:
a gazdasági
védje. Tartás-
a de ne akar-
odni tanítani.

ritsch Antal

rek.

6 levelezések
Tóth Bódó
zendománok,
küldendők.

k adni min-
ek ezében
hárdorgyüle-
lását. A tero-
léző volt na-
rés Parádra,
előadás. Mä-
rindulás a
dalom kísér-
ésével; ebed

ország leg-
a fokes-
erdőforras-
n a környék
nának bevo-
szelőlás

n is viaelő-
melynek
n indokoll-
nil a 14500
dezési utasi-
kérdése

is pedig:
és, minősége,
pópa.

mértelgünk

agyar erdő-
sai is meg-
a vendéglő
a földön
ilott a részt-
an az egész
ek igérkezik,
nk nemcsak
m más részt-
nek is minél
észe.

ponnk könel-
lünk, kérjük
elő és sikeres
szetenni öni-
rdőhivatal,

ndi határozatokot:

Béla, Sárospa,
Baldogkőváralja
pengőt.

1927. évre: Lipóczy Béla, Diósgyőr 8 P,
Jakov Endre, Kisbér 8 P, Honvédkincstári
Királyszállás 8 P, Soós Károly, Miskolc
8 P, Perlay Elemér, Eger 4 P, dr. Mez-
ner Béla, Spaták 8 P, Holdampf Gyula,
Boldogkőváralja 8 P, Vlaszaty 8 P, Ödön, Eger
4 P, Török Miklós, Mátrafüred 2 P, Czil-
linger János, Bpest 8 P, dr. Barsy István,
Eger 4 P, Oszvath Mihály, Pálháza 8 P,
Rüthényi Károly, Kaposvár 8 P, Vitéz Új-
váry Géza, Dusnok 8 P, Szy Dénes, Saj-
hely 2 P, Lux Károly, Harombuta 8 P, Far-
kas Jenő, Réde 8 P, Róth Gyula, Sopron
8 P, Berényi Péter, Miskolc 10 P, Kiss
Zsigmond, Sövényháza 8 P, Nádasagy Rich-
árd, Miskolc 2 P, Fridli Ernő, Révlyénar-
vár 8 P, Buchalla Jenő, Füzérkömlös 8 P,
Juvos József, Kemencetanak 8 P, dr. Sánt
Andor, Miskolc 2 P, Kalocsai főiskolának,
Dusnok 8 P, Niklas Arthur, Felsőfarkány
4 P, Fritsch Antal, Pápaokmány 8 P, Traub
Dezso, Erdőhórtai 8 P, Bazsó Imre, Erdő-
hórtai 8 P, dr. Zavitsa József, Miskolc
2 P, gróf Zichy Béla erdőhiv. Nagyvácszony
10 P, Lesenyi Ferenc, Sopron 10 P, M. kir.
Földmívelésügyi Miniszterium, Bpest 10 P,
Huszár Károly, Diósgyőr 4 P, Bizony Fe-
renc, Nagybatony 8 pengőt.

1928. évre: Toth Bódó, Szentdománok
8 P, Ferenc bajor kir. herceg erdőhiv. Sárvár
10 P, Honvédkincstári erdőhiv. Király-
szállás 8 P, Török Miklós, Mátrafüred 2 P,
Farkas Jenő, Réde 8 P, Kiss Zsigmond,
Sövényháza 8 P, Nádasagy Richard, Miskolc
2 P, Tomajkóczy Imre, Bpest 10 P,
Miskov város erdőhivatala 10 P, Földvár,
Sopron, Kaposvár 8 P, Bizony Ferenc, Nagy-
batony 8 pengőt.

Vadas Jenő emléktáblára:

Ferenc bajor kir. herceg erdőhiv. Sárvár
10 P, Kallivoda Andor, Kecskemét 10 P.

A főszoika évkönyve

megjelent az 1926—27. tanévről. Az izlésés
kivitelű, csinos kepekkel díszített könyv 96
oldal terjedelemben ismerteti a főszoika vi-
szonyait s az emult év történetét.

Örmélem köszöntjük a kis munkát, mely
az utóbbi időben most már évről évre meg-
jelentve egyrészt főszoikáinak történetének
észe a jövőben becses kultúrára, másrészt
az életben a szélesleltet háztartás vált
hallgatók is értesülhetnek belőle az öreg
akna mster jelenlegi helyzetéről. Kar, hogy
sehol sem találjuk feltüntetve, hogy az é-
vönkyben az és mennyirt kapható, pedig
bizonyára akadna érdeklődő, aki szívesen
meghoznata.

As első helyet az évkönyvben Fekete
Zoltán rektor évről évről beszéde foglalja el,
és az ömör szavaiól jótámban mindenről
értésülünk, ami benünkkel a főszoikalap
kapcsolatban érdekel, a mupka másik
része a jövőben táblázatos és csak az egyes
kérdések részleteit világítják meg a statis-
tika számadatával.

Megtudjuk, hogy a földművelés Fekete
Zoltán rektorsága alatt az erdőtanmérnöki
osztályt Kell Arthur, a bányamérnöki osztályt
dr. Vendi Miklós, a kohómérnöki osztályt
pedig Solt Béla dékának vezetik.

Csendes megilletődéssel buzichatunk
Krippel Möríc főszoikai tanáról is nyugal-
omba vonulása alkalmával, ki két évtizedre
kiterjedő tanári munkássága alatt egész
generációkat nevelt a magyar erdőgazdasá-
gban. Nyugalomba vonulásakor ezert az ország
zugaiban az új határokon is tul — 100
és 100 volt tanítványra gondolt rá vissza
szerelet emlékezésén s kíván számára a jól
megérdemelt nyugalomban még hosszú életet.

A főszoikai státus mostoha viszonyai foly-
tan megbízásból egyelőre tovább fogja ve-
zeti az erdőmvelésitani tanszékét, mert
utódi helyére egyelőre nem lehet kiné-
vezni. Hitéletlennek és lehetetlennek tet-
szik az, de úgy van, Credo, quia absurdum
— az mondható erre. Terjedelmében
szólunk az új tanszékben a főszoikákkal s ezzel
szemben a költségvetés csak 22 rendes ta-

nárt tür meg. A többi tanszékét 4 ren-
dükvili tanárral, adjunktusokkal s előadókai
köznyelének betölténi. A szükkeltségnek
s rövidlátásnak olyan nyitavábbja ez, melyre
már magyarázat is alig lehet találni egy
idővelosa 2 szavazatos büszke multidai
csekév főszoikáinak.

Kulturfilozófi, neoncionalizmus — ezt
halljuk visszhangzani mindenfelé! Hódolat-
tal hajunk meg e szép eszmék előtt —
mely tartalmukat nem óhajjuk tagadni, de
örömmel látánk, ha ezek a szép jelszavak
új kulturális intézményeknél is csengő
aranyal honoratlatának, melyek vétele-
nül nem tartoznak a kultuszteráza hatá-
s-körébe.

A másik, újabb időben sokat emlegetett
eszméle főszoikáinknak, hogy máig sincs fel-
ruházva a doktorra avatás és a magántar-
nárni habitáció jóvalosa. A legvalószínű-
ben hiúsági kérdés főszoikáink részére az
egyetemi színvonalra ezt a külső dokum-
entumait követelni. Az erdőzeti, bányá-
szati és kohászati legelső oktatás szervei,
akár önálló főszoikák azok, akar egyetemi
vagy műegyetemi fakultásai, szinte kive-
tel nélkül minden kulturálamban fel vannak
mak ezekkel a jogokkal ruházva, mi pedig
ezeknek hiányában egyenesen magunk
égyesünk azt a látszatot kelteni, mintha
mi is főszoikák lennénk. Európa egyik legújabb
és legújabb intézménye a maga nemben
nem volna egyenrangú és egyenlő nővüi
a külföldiekkel. Csehszlovákia máris élei-
menen használja ki ellenük a fonák hely-
zetet s épen erre való hivatkozással tagadja
meg oklevelein honosítását.

Főszoikáink jól megindokolt memorandum-
ban kérte a kormánytól s érelem orvoslá-
sát, azonban mindégig még csak válszt
sem kapott. Féls, hogy ez a memorandum
is abba a fiókba kerül, hol az új erdőter-
vezete pihen.

Helyesleg tekintetében még most is igen
gyengén áll főszoikánk. Ambar tanszék-
száma szaporodott, a selmeci főrehelynek
csak 60% a nál rendelkezésre s így a tan-
széknek és gyűjtőműhelynek elhelyezés sok
gondot okoz. E bajor orvoslásához pénz
kelene, ami sajnos, nincs.

Hagyjuk azonban az ősi magyaráz-
gavinalis politikát, hiszen az évkönyv sorai-
ból a fejlődésnek, a puzustal tonái re-
neralódásnak a bizató jelei is kiolvashatók.
Szédük össze minden különösebb kom-
mentár nélkül főszoikáink egy éves törté-
netének érdekesebb adatait.

Az erdőzeti fakultáción Medrovich Fe-
renc és Lessenyi Ferencet üdvözölhetjük,
mint új rendes tanárokat, Sobor Jánosnak
ellenben, főszoikáink régi érdemes munká-
sának a rendkívüli tanári címmel kell meg-
elégednie — remélhetőleg csak rövid időre.

Az oktatás munkáját különben 22 rendes
tanár, 6 rendükvili tanár, 9 adjunktus, 14
asszisztens s 6 előadó végzi.

Reményességel kecsegtet a jövőre nézve,
hogy főszoikáink képviselői helyet kapott
az új felsőházban. Rendese tagja dr. Miba-
lovits János, pottággá pedig Fekete Zoltán
válszlatolt meg. A felsőházi törvény így
megszüntette a főszoika elszigeteltségét,
mely a jövőben egyes kérdéseit, sereimeit
a nehékes és nem mindig eredményes
hivatalos uton kívül most már közvetlenül
is a közvélemény és a törvényhozás színe
elő vihet.

Eredényre mintha máris látható volna
abban, hogy a főszoika költségvetésében az
emult évi 650,000 pengő helyett 906,000
pengő volt előirányozható. S ha édeskesve
is, mégis 256,000 pengő többletet jelent.
Nem csodálunk, ha úgy véjük, hogy eb-
ben része van Waldobt Kelemen bár-
felsőházi beszédének is, melyet a költség-
vetési alkalmával tartott.

A Rokefeller alapítványból s az Orsz.
Térmszetudományi Alapból is kapott se-
gítségget a főszoika, melyből felszerelését
gyarapította s egy új üvegházat épített.

A könyvtár is mutat némi gyarapodást,
azt a főszoika részéről a részleges bizo-
sított otatóca a megelső színvonal megtar-
tására nem elegendő, mert még a szűsés-

ges folyóiratok járátását sem teszi lehetővé.
Az ifjúsági kör, a sportegylet, segélyegye-
let és menza ügye is, ha lassan bár, de a
javulás felé halad, kisebb-nagyobb mérték-
ben élvezik az állam és a társadalom tá-
mogatását.

A főszoika megvalósulás stádiumába jutott
a főszoika új területi ügye is. Ujgarn
Glatfelder Gyula csanádi püspök új kez-
deményezésére a Szent Iren kollégium fi-
szoikái (s részben közepisokái) internatus
építését határozta el. Erre a célra 150,000
pengőt irányzott elő, melyhez a pénzügy-
miniszterium újabb 150,000 pengőt csatolt,
a város pedig ingyen telek adományozást
helyezte kiállításba. Mint értesülünk, a tu-
jalónképeni kezdeményezés érdeme dr.
Horváth Ettele soprai bencés tanáré, ő
hivta fel Glatfelder püspök új ügyével a
főszoika hallgatóság mostoha helyzetére.

Stomoró Imre — melyről már megem-
lékeztünk — a hallgatóság létszámának erős
csökkenése. Az 1926—27. tneveben (közép-
terék a 2 szemeszter között) 84 érdöm-
ernök, 63 bányamérnök, 12 vaskohómérnök
s 3 fémkohómérnök hallgató irkozott be, s
66 volt a főszoika kötelekében álló, de
nem benne irkozott hallgatók száma. Az érdöm-
ernökök hallgatók évtolyomok szerinti meg-
oszlása a II. félévben a következő volt: I.
éves 16, II. éves 16, III. éves 29, szemesz-
terében nem irkozott 31.

A főszoikának levél útján letételek ünnepe-
ségről is beszámoló az évkönyv. Az emult
éveben megbőthato szép ünnepepég keretében
lepletek le a főszoika hősi halottainak em-
léktábláját, majd ünnepeles formák között
vette át a főszoika Pech Antal, Zsigmond
Vilmos, Kerpely Antal, Litschauer Lajos és
Cséti Ottóknak a selmeci alulából elhozott
s parkban felállított mellszobrát, végül le-
lepleztek Farbak Istvánnak, a főszoika régi
igazgatójának és nesztornának képét. (7)

A „Felsőduánantúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” rendes közgyűlése.

A „Felsőduánantúli Erdészeti és Vadászati
Egyesület” folyó évi február hó 6-án délután
6 órakor Győrött a Royal-szálloda
göbelin természetben Vessé Mihály miniszter
tanácsnok, erdőgazdát, mint az egyesület
I. alelnökét előlételek mellett rendes közgyű-
lést tartott, amelyen a meghívott „Országos
Erdészeti Egyesület” elnökét, a megfőt Ruzser
Bár hercegi erdőtanácsos helyett Grillusz
Arthur hercegi erdőmérnök-erőrendező, a
„Soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdő-
mérnöki Főszoika”-t Fekete Zoltán főszoikai
tanár úr képviselte.

A „Délantúntúli Erdészeti és Vadászati
Egyesület” megleghangyávirában üdvözölte
a közgyűlést.

A közgyűlés az előki megfívó és az
1927. évi május hó 3-án tartott rendükvili
közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és az
Egyesület tisztségviselőinek felolvasása
eseményeknek Barois Andor m. kir. erdő-
tanácsos, egyesületi titkár részéről történt
ismertetése után a m. kir. belügyminiszter
úr által jóváhagyott s ugyancsak az egye-
sületi titkár részéről ismertetett alapszabá-
lyokat életbeleplete a azoknak kinyomtatá-
sát határozta el.

Ezután az iredésésbe került számvizs-
góló és választmányi tagsági leveleket töltö-
tte be titkos válszlatal után a közgyűlés.

Számvizsgáló bizottsági pottággal Imrah
Dezso m. kir. erdőmérnök helyett Barois
Imre m. kir. erdőmérnök, míg a főszoikalap-
ozott Vlaszaty Ödön erdőtanácsos, választ-
mányi tag helyébe Tanka Sándor, a vesz-
prémi káptalan főerdőmérnöke válszlatalt
meg.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az 1928.
évi folyamán az Egyesület körzetében levő
nagyb erdőkbe tanulmányi kirándulást
tesz, melynek szervezésével az előnökséget
bizta meg.

A közgyűlést, amelyen 49 tag vett részt,
este 8 órai kezdettel a Royal-szálloda gö-
belin természetben társasvacsonya követte, am-
elyen a tagtársak nagyrésze felszökeikkel,
illetve hozzártókaiukkal jelentek meg.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkeresztben.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajófüzüllet könyvnyomdája
Sátoraljaújhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25,000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125,000 papirkorona.

A törvényhatósági bizottságok ujjászervezése és az erdészeti igazgatás.

Hosszú időök óta kísért a közigazgatás reformja, azó politikai vonatkozásainál fogva azonban még egy kormány-nak sem sikerült a már számtalanszor átdolgozott, sőt újból elkészített törvényjavaslatokat törvényhozási tárgyalás alá bocsátani.

Jelenlegi kormányzatunk stabilitása reményt nyújt arra, hogy ez a sokat vajudó kérdés mégis nyugvópontonra jut. A feladat nehézsége azonban kormányzatunkat is arra készíti, hogy annak megoldását fokozatosan kísérelje meg keresztülvinni s amint mindnyájunk előtt a napilapokból ismeretes, első lépésként a törvényhatóságok ujjászervezéséről szóló törvényjavaslatot kívánja országgyűlési tárgyalás alá bocsátani.

A végeken nem áll módunkban közelebbi tájékozódást szerzeni azokról az irányelvekről, amelyek a kormányzatot ebben a kérdésben vezetik, mégkevésbé szerezhetünk tudomást részleteiről az új törvényjavaslatnak, amellyel kapcsolatban még a törvényhatóságok vezetőségei is tudomásunk szerint bizalmas véleményadásra szólítottak fel. Így legfeljebb találgatásokra vagyunk utalva és a kormányzat eddigi ténykedéséből, valamint egyes elejtett kijelentésekből vonhatjuk le azt a következtetést, hogy a törvényhatóságok választótgó szükségzerű kiterjesztését az értelmiség befolyásának erősítésével fogja ellensúlyozni s ennek egyik eszközeiként az állami és társadalmi intézmények helyi képviseliteinek a törvényhatóságba való közeli bevonását várhatjuk.

Ezzel kapcsolatban önként vetődik fel a kérdés: történt-e gondoskodás arról, hogy az új törvényhatósági bizottságban az erdészeti közigazgatásnak is meg legyen a képviselete?

A korábbi törvényalkotások során az

erdészeti közigazgatás a törvényhatóságoknál az államigazgatás egyéb ágazataival szemben hátrányos helyzetbe került, jöllehet szervei a gondjaira bízott gazdasági és országos jelentősége és a törvényhatóság keretében végzett munkájuk következtében egyáltalán nem állanak mögötte akármelyik másik állami szervezetnek, sőt ezek közül többnek elébe is helyezhetők.

Be kell vinni az erdőfelügyelőt is a törvényhatósági bizottságba!

Vigyázní kell, nehogy megint visszamaradjunk és mi legyünk mellözötték. Ha akármelyik más államigazgatási ág bekerül a törvényhatósági bizottságba, nekünk sem szabad kimeradnunk. Nemcsak a paritás elve kívánja így, de annak is biztosítékául fog szolgálni, hogy a közigazgatási reform továbbvitelénél is sikerül a mostani áldatlan állapot megváltoztatásával közigazgatási ágazatunknak a megérdemelt pozíciót biztosítani.

A közigazgatás reformjának előestéjén közérdekűnek tartottam mindezekre a figyelmet felhívni. *Dr. Ajtai Sándor.*

Az ország másík végéről.

(Levél a szerkesztőhöz).

Kedves Barátom! A mai tespedésben jöl-
eső érzéssel olvasom becses lapod agilis
cikkeit s még nagyobb örömmel olvastam
a beszámolót a Tpvpm. E. E.-nek közgyű-
léséről. Micsoda tartalmas, önértékes elnöki
megnyitó, milyen magasan szárnyaló hozzá-
szólás s hozzá nem is egy! Ne csodálj, ha
irigység fog el bennünket, — csak az O.
E. E. tagjait, kik úgy szétszaladtunk köz-
gyűléstükről, mintha bizony irtóztunk volna
egymástól. Hova lett a régi nívó s hova a
régí kedélyesség...? Eddig legalább úgy
látszott, hogy úgy nagyjából, örülnek egy-
másnak! És most... még ez se!

Tagadhatatlan, hogy rajtunk — habár nem

ok nélkül — lethargia vett erőt! Történik
ma valami nálunk... várunk mi ma vala-
mit? Truditer dies die!

Irod, hogy készül az új erdőtvörvény! Hát
legközelebb, hogy legalább reményeink hor-
onyát legyen mibe akasztanunk, ird meg
azt is, hogy ki csinálja? Az 1879. évi XXXI.
t.-c. kemény kötésű kódexe óta ugyanis,
törvényalkotási készségünk mind alább s
alább hanyatlott, úgy hogy nagy a gya-
num, hogy mára alig maradt belőle.

Az E. L. legutóbbi számban dr. Ajtay
Sándor barátunk nagy tudományos appa-
ráttással vezeti le a pragmatike, hogy mi-
mindenkéll kellene benne lenni az új erdő-
tvörvényben. Elismerésre méltó munkát vég-
zett. Az én paraszti szemem általánosságban
azt kíváná, hogy az új törvény legyen vi-
lágos, legyen rövid, minden oda nem tar-
tózó círaságtól mentes, megcsönkített ha-
zánk igényeizhez mérten, egyszerű. Régi
tvörvényünk, nemes például szolgálhat. Ve-
gyük bele mindazt, aminek hiányát mind-
nyáján fájlán éreztük s hagyjuk ki belőle
azt, aminek erdőgazdaságunk köztdomá-
sunk szerint kárát vallotta... Nem fájlán
nekünk a más feje! Tartsuk tisztelben
nemzeti hagyományainkat. Számoljunk az
idővel, de tartsuk szemelőtt, hogy a törvény
nem a messze jövő, hanem a most élő
nemzedék számára készül.

Addig is azonban, amíg az új törvény
meglesz, válllvetve igyekezzünk közállpo-
tainkon segíteni. Életrevaló eszmék felve-
tésével, megvitásával, sőt keresztülvitelé-
vel vegyük kezünkbe a szak irányítását!
Megvagyok győződve, hogy a leszürdött
igazság nem marad véka alá rejtett vilá-
gosság.

Vajjon nem égető-e a mi fiatal erdőmér-
nök-generációnk elhelyezésének kérdése? A
nem pirul-e az arcunk, hogy az ország
drága pénzén, nagy fáradsággal diplomát
szerezett fiatalaink még csak a szükségben
gyakorlatot sem tudja megszerezni? Azzal
szoktak vigasztalgatni, hogy ezt a kérdést
is a készülő új erdőtvörvény fogja megoldani.
Hát addig Isten, hogy úgy legyen, addig
azonban a mai generáció se nem lesz fiatal,
se nem lesz erdőmérnök, mert más pályá-
kon elkállódik, sőt nagyon azon az úton
haladnak, hogy egyáltalán nem lesz fiatal
generációnk. Állami hatóságaink itt-ott saj-
nálkózzal, itt-ott valóvönogással a „non
possumus” kényelmes álláspontjára helyez-
kedtek. Magánbirtokosaink közül azok, akik

Vándorgyűlésünket május 6-7-én tartjuk Parádfürdőn.

Részvétel április hó 28-ig Erdőhivatal, Parád címre feltétlenül bejelentendő.

ujabban hajlandók szakembert alkalmazni, azon tűnődnek, vajon középiskolást, vagy érdemernőket alkalmazzanak-e s a kérdést rendszeren a megoldás olcsóbb, vagy még olcsóbb volta dönti el. A különböző erdőgazdaságoknál helyet nem lelt érdemernők-fiatalságunk szerencsésen része a kataszteri felmérésnek s magamérmőnő iródkban helyezkedik el, habár tudjuk, hogy itt is beváltat, sajnos azt is tudjuk, hogy már itt is sanda szemekkel nézegetik őket. A többi pedig, habár némelyik az erdő iránti szerelmében még erdőörzésre is vállalkozna, amerre lát, néz a kenyér után.

Nem ártana a földmívelésügyi miniszterhez fordulni, hogy azokra a 17. §. alá tartozó nagyobb birtokokra nézve, akiknek erdőbirtoka, az 1898. évi XIX. t.c. életbe lépésének idején, részint azért, mert az erdők az időbeli csekély jóvedelmességénél fogva az önálló kezelés el nem bírták, részint pedig, mert egyfelől a birtokokos kezelési költségeik minimumra való aszítását, másfelől pedig állami kezelésbe lépésüket, a hatóságok presztíz kérdésből szívesen látták, — állami kezelésbe vételt,

a további állami kezelést szüntesse meg! Ezt az intézkedést a takarékosági bizottság is mindenesetre megokoltnak tartana, mert az altruisztikus alapon álló állami kezelés a kisebbek számára szervezettel és semmiesetre sem hivatott a nagyobb birtokokos törvény által követelt erdőrendezési és erdőkezelési kötelezettségeit, számbavehető ellenzolgáltatás nélkül, az adózók garasait ráfizetve elvégezni.

Vizsgolt az állami kezelés megszüntetése az érdekelte birtokokokra sem lenne hátrányos, mert kitudomásu, hogy az erdőkezelésnek az a mértéke, amit ma az állami kezelés egy-egy birtokoknál bárhol nyujtani tud, az erdők mai jóvedelmességi viszonyai között, már csak egy ezer holdat meghaladó erdőbirtoknál is elégtelen.

Jól tudom, hogy el nem lenne a kérdés megoldása, de pillanatnyilag mégis sok sebet orvosolva azzal, hogy jó egynehány fiatal szakértő elhelyezkedésére nyujtana alkalmat. Bis dat qui cito dat! Ha azonban hatóságaink másként és jobban tudnának segíteni, annak csak mindnyáján örvendeznénk. Vederémó!

Gy. b.

köteles az általa beépített, felhasználható faanyagok, szerkezetek tartósságáért tiz éven át teljes felelősséget vállalni, több mint elméleti kérdés volt rájuk nézve, ha tönkre menni éppen nem akartak, olyan gyors, olcsó és a követelményeknek teljesen megfelelő szárító eljárások alkalmazása, amelyekkel dolgozva, ha éppen nem is teljes biztonsággal, de legalább is valószínűbb alapon és így kisebb vállalkozói kockázattal vállalkozhattak fabeépítéssel kapcsolatos munkákra.

A fát levágva a nedvkeringésének folytonosságá megszűnik. A fa elhal s kedvezőtlen viszonyok között romlaniak indva.

Hogy a fát a romlásból, megóvhassuk és így használhatósságának idejét meghosszabbíthatjuk, meg kell szabadítani a romlás előidéző anyagaitól, mint amilyenek a faneved, protoplazma.

Ezt többféle módon érhetjük el. Legegyszerűbbek és legkönnyebben keresztültelhető eljárások közül elsőhønyen meg kell említsük a vízben való áztatást és a meleg vízben való lemosást.

Mindkettő alapja az, hogy a faneved s protoplazma vízben oldható. Ha a fát hosszabb-rövidebb ideig vízben tartjuk, úgy ezek az anyagok vízben feloldódnak és helyüket a víz foglalja el, amely aztán a legkülönbözöb szárító eljárások alkalmazásával az előbbieknél sokkal könnyebben és gyorsabban vonható ki. Magától értődik, hogy a víznek rothadó anyagoktól mentesnek és folyton áramlóknak kell lennie. Lényegében teljesen azonos hatása a fa usztatás, amelyet főleg hegyes, vagy vízben bővelkedő vidéken alkalmaztak. — Szándékosan használtam a mult idős kifejezést, mert a hazai, valamint a nyugat-európai erdőgazdaságokban mindinkább kezd hajdani fontosságából és gyakoriságából veszíteni. Helyét egyébb berendezések foglalják el, amelyek létesítése és fenntartása ugyan költséges, de bizony nem egy esetben az usztatással szemben gazdaságosabb, mert leszorítja mindazon hatranyokat, amelyek az usztatás ki nem küszöbölhető kísérő. De másrészt az usztatott fában homokszemcsék is lehetnek, amelyek nem egyszer kovatálanná teszik a kényes szerszámokat a további használatra. A vízben való áztatás időt kíván; legalább is egy hónapot át kell a fát a vízben tartani, sőt, ha a víz igen hideg és így oldási képessége is kisebb, még tovább is. Ez a hosszadalmasság elejét vette annak, hogy a vízben való áztatást, mint különöseb berendezés nélkül keresztültelhető, a gyakorlatban széltében alkalmazták. Más eljárások kerültek helyébe, mint az említett meleg vízben való áztatás ill. lemosás és a gözítés.

A melegvízben való áztatás a fa szárításának idejét tetemesen megrövidíti, amelynyiben a fa megmelegedésétől a szárítás a rendesnél kb. felével hamarább ér véget. Eljárása nagyon egyszerű. A fát áramló meleg vízzel telt tartályokba, "fürdőke" helyezik. A 70° c-nál nem melegebb víz, nagy oldási képességénél fogva, csakhamar kivonja a fanevedet. A víz a jelzett hőmér-

A fa mesterséges szárításáról.

Cikkemben csak összefoglalását kívánom adni annak, amit a fának szárításáról a nancyi École Nationale des Eaux et Forêts faipari technológiai tanszékén és az előadások látom és hallanom alkalmam volt.

Mi sem természetesebb, mint hogy jelen dolgozatomban csak a dolog velejére lehetek figyelemmel, de legközelebb arra, ami az itteni fakereskedelmi és fafeldolgozó telepeken talán mindennapi alkalmazását talál, nálunk azonban többé-kevésbé ismeretlen.

A fa szárításra csak egy része annak a munka-sorozatnak, amely a legkülönbözöb módon, hol egyszerű, hol pedig bonyolult eljárással a fa oszkerü, gazdaságos és tartós felhasználását tűzi ki céljául.

Hogy ez, a fa felhasználásával kapcsolatos összes munkájakban rendkívül fontos, szükségélen hangsúlyoznom. Hiszen nyersfát technikai céra felhasználni nemcsak hiába való munkát, hanem egyttal tökerontó eljárást jelent. Jelentősebb pedig éppen ma, a világháborút követő esztendőknéban meg, mert hiszen, ha faipari tekintetben jellemezni kívánó a jelenkor, minden lelkiismeretfurdalás nélkül mondhatjuk: a nyers, de legalább is felsnyersfa felhasználásának érája. És ez érthető is. A világháború sokkal nagyobb követelményekkel állt elő a fagyasztást illetőleg, mint amennyit a termelés nyujtani képes volt. A hosszú évtizedek gyűjtötte tartalék anyagok, melyek éppen ezért, ha éppenséggel talán el nem érték, de mindenesetre megközelítették a feldolgozásnál megkívánt lég-száraz állapotot, hogy ismételjem, a nagy fakereskedelmi és faipari vállalatok készletei máról-holnapra minimumra apadtak, kifogytak.

Következésképpen hiányoztak és részint hiányoznak technikai, ipari alkotásainknál

azon száraz faanyagok, amelyek a középítés bármely ágában ép úgy, mint a faiparágók készítményeinél, ezek előállításánál megkívánunk.

A háború utáni idők, a Hazánk megcsonkításával járó szerfeletti fahány, két-szeresen érette faipari és fakereskedelmi vállalatainknál azt az áldástalan, visszás helyzetet.

A nyers, illetőleg felsnyers anyagok közvetlen felhasználása nem egyszer és nem egyhelyen több, mint kellemetlen következményekkel járt. A gombatámadások, amelyek éppen a felsnyers nem eléggé száraz faanyagokban hatványozott mértékben fejthettek ki romboló hatásukat egyes szerkezetek állóságát veszélyeztetve, ezek gyors kicserélését már rövid néhány év elteltével szükségessé tették. Hasonlóan a butor, kocsigyártó stb. iparágaknál. A veteledés, az elkauszulás, a repedés stb., amelyek mind a fának nem száraz állapotban történő felhasználásánál bizony nem előnyös és értékemelő, hanem sajnálatos és értéksökkenítő hatással vannak, s nem egyszer lépnek fel ipari készítményeinknél.

Franciaországban, mint általában a világháborúban közvetlenül vagy közvetve részt vett államokban hasonló esetekkel találkozunk. A háború: ez a világégés, szőszterítet vett fapaszító hatása náluk is éreztette hatását. Csakohgy még hatványozottabban! Amit a nagyháború négy és félvezen keresztült Északkelet Franciaországban megsemmisített és romba döntött, újra építeni kellett mégpedig, mivel legközelebb lakóházaokról volt szó, haladéktalanul, gyorsan. Természetes volt és egyttal nem is váratlan, hogy a beépített faszervezetek csakhamar pusztulásnak indultak. És mivel a Code-nak, a francia törvénykönyvnek van egy paragrafusa, amely szerint az építő

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkunkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

sékletnél magasabb ne legyen, mert meleg vízben a fanedv egyes elemei részei koagulálnak s ilyen állapotban is kiinduló pontjai lehetnek a fa időeltérési romlásának. Az áztatás ideje a darabok nagysága, mérete, de még a faja és minősége szerint is 8—15 napig tart. Előnyös a fát nehezékekkel, kövekkel, vagy vasárendekkel állandóan víz alatt tartani. A kazánból minden különösebb költség nélkül nyert melegvizet, egy erre alkalmas, szivattyú szerű berendezéssel folytonos áramlásban tartjuk.

Az egész eljárás kevésbé költséges s a mellett sokkalta hatásosabb a fennebb érintett hideg vízben való áztatásnál. Az így kezelt fa pedig szárítás céljából a szabad levegőre helyezve, a rendesnél legálább kétszerre gyorsabban szárad.

A fa gőzölése, vagy ahogy a franciák nevezzik *l' étuvage* ill. *dessévage* a la vapeur abban áll, hogy a fát legelőbbször köépítmények zárva alacsony hőmérsékletű vízgőz és meleglevő hatásának teszik ki. A faszövetek vízgőzzel telítődnek, terfogatuk a beállott szivacos állapot folytán megnagyobbodik és a fanedv kivonódik. A kondenzálódott gőz, egy erre alkalmas berendezéssel elvezethető. A leveztő cső külső vége egy csapba fut. Hogy a gőzölés helyességét, menetének lefolyását ellenőrizhessük, kinyitjuk a csapot és megvizsgáljuk a kifolyó vizet. Ez a víz, jobban mondva oldat, kezdetben sötétzsinű, későbbben mindinkább halványabb lesz, majd teljesen át-látszó, amikor az eljárás befejezett is nyer. A gőzölőt ekkor szállításra, a fát lehitjük és csak ilyen állapotban hozzuk ki a gőzölőből.

Nagy előnye, hogy gőzrelvővel hajtott telepeken a gőz olcsón áll rendelkezésünkre. Azon körülmény azonban, hogy a gőzölés a gőz árát vagy 30%-al emeli, sokszor bizony hátrányossá teszi alkalmazását.

A gőzöléssel kapcsolatban nem hagyhatom említés nélkül azt az eljárást, amely jól bevált és Franciaországban használatos.

René Champly alkalmazta legelőször 1919-ben, a nyersállapotban lefűrészelés alá került, tölgy áruknál. A szárítandó anyagot ismert és alkalmazott módon lécekre rakjuk, egy vaspárlé autoklávba helyezük, amelynek kapacitása kb. 10 m³ deszkának felel meg.

A gőz nyomás nélkül a magától záródó kazán egyik végén halad be, míg a megsűrösödött, feladatát befejezte vízgőz a másik végén alul szabadon távozik. Ezen távozó és lecsapódott vízgőz telve van tannin tartalmú anyagokkal, amelyek a tölgy fanedvéből váltak ki. A vasszfát oldatával fekete színeződést ad. A gőzt nappal vezetik be, míg éjjel az egészét pihentetik. Az ötödik napon már csak tiszta vízgőz csapódik le. A gőz belvölését ekkor befejezve egy szellőztetőt hoznak működésbe, amely teljes két napon át működve a kazán lehűti és a fát a munkások számára hozzáférhetővé teszi. A fa súlyának kb. 10%-át veszti. A deszkákat azután a szabad levegőn lécekre helyezik, gondoskodván arról, hogy köztükk a szárítást megkönnyítő 2 centiméteres hézag maradjon. Három hónap elmúltával a deszkák teljesen kiszáradva a további feldolgozásra alkalmas anyagot adnak.

Megjegyzendő, hogy az ily módon kezelt fa valamivel sötétebb színeződésű s a ren-

desnél. Alakváltozás, repedések csak azok a fadarabok szenvednek, amelyekben nagyobb szöveti hibák vannak, vagy már eleve megvoltak sérülve.

Champly eljárásánál már újabban nem vastartályt, hanem cementkamrát ajánl, amennyiben az előbbinél a cseresavas gőz kevésbé veszélyt jelent. Megtámadja egyrészt a kazán falát, míg másrészt az ott, mint hidegbebb felületen lecsapódott és a deszkára hulló cseresavas vasoldat ezeken értékcsökkenést foltozhat képez. Igaz, hogy az utóbbi kiküszöbölhető azáltal, hogy a deszkákat selejtes deszkákkal befedjük.

A franciák ezt az eljárást jó sikerrel a többi fajokon is alkalmazták.

Nem hallgathatom el azt a kísérletet sem, amelyet a franciák dessévage par le vide-nek neveznek s amelyet ugyancsak Champly használ legelőször. Munkájában (Le travail du bois, Paris 1927.) eljárást a következőképpen írja le:

Az eljárást a légrikta tér szivóhatásán alapozzák, s a berendezés egy légszivattyúval felszerelt tartályból áll. Champly ebbe frissen fűrészelt, nyers nyárfa deszkákat helyezett el. A légszivattyúval, amelyet áttétel segítségével a gépek erőteljéről könnyen működésbe hozhatunk, 60 cm. higanyoszlop magasságnak, tehát kb. 4/5 atmoszfera nyomásnak megfelelő légrikttá állított elő. Az alig husz percig tartó behatás alatt a puha, jelen esetben a nyár, sulya 35%-át veszítette el. A fanedv a tartály fenekén gyűlt össze. Ugyanezt az eljárást a tölgyre alkalmazva a sulyvesztéses már csak 2% volt!

Mindenesetre érdekes kísérlet, de még érdekesebb és értékesebb tapasztalat. A kis költséggel beállítható eljárás lehetővé teszi, hogy úgyszólván azonnal, teljes nedvüket veszítette, tehát száraz, puha deszkákat, léceket stb. kapjunk.

Champly ezen két, röviden leírt eljárása mellett még az Erith-féle egyszerű, majd a Fouché-féle aeró-condensorról felszerelt száritókat kívánom ismertetni.

Erith száritója kb. 30 m. hosszú, mindkét végén ajtóval ellátott tunnelszerű berendezésből áll. A kivezető ajtó felé eső alagútrészen a rácspadonat alatt elhelyezett gőzfűtőcső hősugárzó, radiátorok helyezkednek el. A radiátorok hősugárzás folytán a szárításhoz szükséges meleglevőt szolgáltatják, mely egy légvonateltető, a tunnel ellentett végén elhelyezett szellőztető kémeny lyólyán állandó körmozgásban van. Feléle áramolva magávalviszi a vízpárákat s sürűsége a levegő lehűlésével nagyobboldik, minek következtében az alagút radiátor nélküli tulsó végén levő szárító részben leszálló irányú. Itt a betuduló friss meleglevő keveredve automatikusan forgó lémozgás keletkezik. A helyes szárításhoz szükséges páratartalmat azáltal tartjuk fenn, hogy a telített levegőnek egy részét egy kémenyven vezetjük ki. A működés folytonossága és automatikus volta ezzel a berendezéssel, minden motor és ventilátor nélküli biztosítja van.

Magától értetődik, hogy egy és ugyanazon wagon egymásután, a tunnelben levő összes különböző hőfokú és páratartalmú zónákon halad át. A szárítandó faanyag kicsi, erre a célra szerkesztett kocsiokon nyugszik, amelyek sineken gördülnek tovább. A deszkák a kocsiokon az alagút hosszt-

gelére merőlegesen helyeződnek el, hogy ugyanazon időben egész hosszúságukban azonos nedvességű és hőfokú zónákban legyenek. A deszkák természetesen úgy vannak egymáshoz rakolva, hogy köztükk a légáramlásra elég tér legyen.

A már kiszáradt deszkákkal rakott kocsikat nap-nap után kitöltjük s helyükbe a tunnel tulsó, benyúló végén ugyanannyi nyers áruval terhel kocsikat gördültenek be.

A tárgyat alaktól eltér a Fouché-féle aeró-condensorról felszerelt szárító. Berendezés teljesen megfelel az előbb tárgyalt Erith-féle szárítónak, csupán a meleglevőt szolgáltató berendezés út el ettől. A Fouché-féle aeró-condensorr egy gőzzel fűtött radiátor, melyen keresztül a levegőt egy ventilátor hajtja. A külső levegő ezen a radiátoron áthaladva alaposan felmelegedik. A radiátort tápláló, s kazánból jövő gőz, annak csőrendszerében lecsapódik és egy automatikusan biztosítja a kazán táplálásához szükséges vizet.

A szárító levegőt a szárítást megkezdéskor vízgőz bevezetésével nedvesíteniük kell. Hőmérsékletét fokozatosan, naponként átlag 5—10 C°-al emeljük, kb. 40 C°-ig. Ezt az utóbbi hőmérsékletet több napon át egyidejűen főtartanak, amíg a szárítás be nem fejeződik. Magasabb hőmérséklettel óvakodni kell, ha nem akarjuk, hogy a deszkák megrepedjenek.

A deszkákkal terhelte kocsi haladási iránya a meleg levegő áramlásával ellentett, miáltal a szárítandó deszkák fokozatosan, mind melegebb-melegebb levegő hatása alá kerülnek száradási előhaladottságuknak megfelelően.

Minden eljárások természetesen csak „száritják” a fát. A fennírtások anyagok csak megaszalódnak, vizüket veszítik, kiszáradnak, de nem pusztul el. A fa csak ki lett száritva, de nem lett szterilizálva, az azt jelenti, hogy bizonyos kedvező körülmények között (nedves és meleglevő) a fa romlásnak indulhat.

Hogy ezt a kedvezőtlen tényt, — amely éppen a „gyors” szárítás kísérője és ennek egyedüli hátránya — kiküszöbölje, Ottó, a ventilátor levegőt elektromos áram termelő 6%-ig menő ózonnal keverte, minek folytán az erjesztő anyagok, nagymértékű és fokozott oxidációknak kitéve aktivitásukat elvesztik.

Hasonló célt szolgál, de teljesen eltérő szerkezetű és az eddig ismertetett egyszerű eljárásokhoz viszonyítva bonyolult berendezésű, *Nodon—Bronnecau*-féle eljárás. Ezzel a szárítandó anyagok váltakozó áramot vezető fémrácsokra helyezve szterilizálódik.

Legjobb azonban, utálgatszük, olyan „örszettel” eljárást, amikor a fát a fennebb tárgyalt eljárások valamelyikével a fanedvtől megszabadítottuk, aztán pedig, az így nedvüket veszítette fát (bois dessévé), az ismertetett módon száritjuk. Ezt a kettős célt kívánva Champly eljárásával elérni.

A szárító berendezését és működését a jelzett műtőből *) veszem.

A felírásról és szárítandó anyag, lehetőleg szabályosan sineken mozgó kocsiakra van helyezve. A deszkákat egymáshoz rakjuk olyképpen, hogy köztükk hosszant futó légvezető csatornák alakuljanak ki. Az így

*) Champly: Le travail du bois. Paris 1925. I. kötet 230. és követei oldalak.

felrakott kocsikát a szárító fülkébe tolják, amelynek hossza a beléje helyezni szándékolt kocsik számától függ. A hőszigetelt kamra homok oldalán, egy a kocsik be és kitolását lehetővé tevő, kettős ajtó van. A kocsik az ajtó és a kiszögélés között helyezkednek el. A szabadterbe egy gőzbevezető cső és rája merőlegesen pedig egy, a kamra külső felületén megfelelően elhelyezett ventilátor táplálta, friss levegőt vezető cső nyílik. Ennek a két csőnek nyílása úgy helyezkedik el, hogy a belőlük kitóduló gőz ill. friss levegő áramlata a deszkák megfelelő elhelyezése folytán nyert hosszantúto csatornára merőleges legyen, miáltal a felhalmozott anyagok gőzzel, majd friss levegővel való átjárása biztosítható.

Hogy a levegő és gőzárnyal ne vegye útját a kocsik alá és így számunkra el ne vesszen, a kocsik hosszanti főtartóinak végre egy-egy, a kocsik homlok falával párhuzamos faellenzék (a villamosok balesethárító deszkáiban hasonlóan) helyeznek. Ezek a padlózást és felhajtható deszkalapot a kocsik mozgása idején kampóra akasztják. Végre a gőzkibocsátó szerkezetről is gondoskodás történik.

A szárítás megkezdésekor a kamrát a kettős ajtóval légmentesen zárjuk. Azután felnyitjuk a gőzbeocsátó csapot. Az innét kitóduló gőz a megfelelő és leirt elhelyezkedés folytán, minden egyes szárítandó egységet átjárva, ezekből a fanedvet, a bennük levő ferment anyagokkal együtt kivonja. Ezzel az eljárás első fele, a nedv-kivonás be is fejeződött. Következik a szárítás, amely alatt a gőzbeocsátó csövet illetve annak nyílását elzárva, a ventilátort helyezzük működésbe. A levegő a deszkákat egyenletesen átjárva, ezeket kiszárítja. A földszinig érj elenőző a deszkák már átjár és így feladatát befejezte gőzt, majd pedig utána a szárító levegőt a leveztő csatornába kényszerítik.

Champlý ezen összetett ill. kettős működési szárítóját, Saint-Chéron-i fűrésztelépén kiittünön vált be.

A szárítás ideje a szárítandó anyagok nagysága és a faja szerint meglehetősen széles határok között ingadozik. Megközelítő adatok, amelyek biztonság kedvéért megis toldhatók, a következők:

Vastagság mm-ben	Keményfák:	Közepes keményesű fák:	Puhafák:
10-15	60 óra	48 óra	30 óra
20-25	4 nap	60	48
30-35	8	4 nap	60
40-50	15	8	4 nap
60-70	20	15	8
80-90	1 hónap	20	10
100-110	2	1 hónap	15

(Folytatjuk.)

Wosschitz Frigyes.

Nyugtázzuk az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket:

1927. évre:

Jákó Endre Kisbér	8 P
Ferenicz Ferenc Eger	2 "
Barna Andor Balatonkiliti	8 "
Gr. Andrásy Gy. urad. Mád.	8 "
Pfeiffer Gyula Budapest	8 "
Vághó Lajos Jánk	8 "
Közegyi Fenőmagpergető	10 "

1928. évre:

Ferenicz Ferenc Eger	2 P
de Pottere Gerard Budapest	8 "
Király Lajos Nagyvisnyó	8 "

Egyesületi hírek.

Tanulmányi kirándulásunk

programja a kőbejélt akadályok miatt némileg megváltozott. Így a múlt számban közölt dátum helyett szokásos nyári közgyűlésünket és tanulmányi kirándulásunkat május hó 6-7-én tartjuk meg Parád-fürdő, melyre az egyesület tagjai s a szakunk iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

A vándorgyűlés programja a következő:

Május hó 6-án: érkezés Parádra Kalkápolna felől d. e. II óra 30-kor, Kisterenye felől d. e. II óra 36-kor.

Elszállásolás a fürdőben a gr. Károlyi hitb. uradalom által rendelkezésre bocsátott vendégszobákban, utána lár-sasébed.

D. u. 3 órakor választmányi ülés, 4 órakor közgyűlés a lap utolsó oldalán közlétt programmal. A közgyűlés után vialelőadás, melynek tárgya a következő lesz:

Csonk Magyarországon indokoll-e a magas vadgásforduló, amit a 14500/920. F. M. sz. üzemrendezési utasítás alapján az új üzemtelepek készítése során életbelepílttek? És pedig:

- faellátásunk eredete, minősége,
- a) az erdőállomány állapota,
- b) az ország faigénye,
- c) s külkereskedelmi mérlegünk szempontjából?

Este lár-sasvaesora.

Május hó 7-én: reggel 8 órakor indulás autóbusszokon és teherautókon a parádi üveggyárhoz, majd a Üvegve-törred és üveggyár meglekintése s a gyöngyösi múton fel a Mátragerinere. 1 óras gyalogsétával az uradalom kísérteti területeinek a meglekintése s utána ebéd a Rékes oldalában fakadó erdei fürdőnél cc. 600 méter magasságban. Ebéd után 1½-2 óras kényelmes sétával vissza a fürdőbe, hol vándorgyűlésünk bankettel nyár-bejezést.

Május hó 8-án: széleslász tészészerinti időben s közben egy kisebb csoport hoszort helyez el Bajós Gyula néhai miskolci erdőfelügyelőnek a síroki erdőben álló emlékoszlopnál.

A kiránduláson s a banketten a hölgyeket is szívesen látjuk, sőt egyenesen számítlunk megjelenésükre. Aki azonban feleségestől, vagy ledányostól óhajt jönni, szíveskedjék külön bejelenteni, hogy ezt az elszállásoláslal tekintetbe vehessük.

Felütlénel kérjük, hogy a meglekintés s a siteres rendezés érdekében a résztvevni óhajlók szándékukat feltéle-nül jelentsék be április hó 28-ig Erdőhivatal, Parád címre.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények Tóth Bódog erdőmérnök, egyesületi titkár, Szendomonkos, u. p. Bükkszenterszét címre küldendők.

Mufflonok

a főiskolai vadászterületen.

Valami, úgy látszik, mégis csak lesz belőle. Abból a majdnem 7000 holdnyi szép nagy erdőből t. i., melyet tanulmányi vadászterületnek kapott meg a főiskola Sopron városától 1922-ben. Összesen vagy két darab riadt nyullal, mint törzsalományával és érces hangú szarvasbikák melábus emlékével.

Nem tudom, hogy az adott viszonyok mellett a legfeljesebb vadászterület közül is hány vállalkozott volna rá, visszahozni nemcsak mindazt, ami megvolt a multban, hanem fokozni a teljesítőképességet mennyiségben és minőségben is.

Mert anyag eszközök hiány nagyon bátor elhatározásra és igen sok hitre volt szükség, hogy eredményes lehessen az építkezés. Nem volt könnyű matematikai feladat etetőket, szókat, cserkészutatokat, magáseleket építeni, lődjákat fizetni a "vadgazdaság saját jövedelméből" — mikor egyszersmind a legnagyobb kímélettel kellett a pénzben is legszegényebb időben a vadnak biztosítani. Hogy ez mégis miként sikerült Roth professzornak, arra ma már, azt hiszem, ó maga sem tud választ adni. De az eredmények itt vannak és szemre örvendezve láthatja a biztató fejlődésüket.

Ápróvadás területünk sajnos kevés van. Mindössze egy 350 holdas mezőgazdaság, a Brandmajor és néhány erdei hájtás ennek a szomszédságában, meg az ágfalvi községi földek mellett: éppen csak 3 napra való vadászati program. És terütekre került rajta ez évben: 220 drb. nyúl és 48 fácánkacsa, pedig 1921-ben a brandmajori vadászaton 17 puskás egész nap 1, azaz egy lövést tett és a fácat is csak hírből ismerték ena részen.

Nagyvad szempontjából is csak az ágfalvi erdő jöhet számításba, mert az összterületből Brennerbüntanya télelpet, ca 2000 hold, teljesen figyelmen kívül kell hagynunk, 1500 hold pedig városi parkerdő. A tényleges vadászterületnek tekinthető 3000 holdon ma kb. 40 drb. szarvas áll, ugyaneannyi az özeik száma, bujkál rajta néhány császarmadar, a mult tavaszon pedig 3 dörgő feldkacsunk is volt, egyezőval elég változatos és tanulságos szakotatási objektum.

És Istennek hála, akadnak még e csonka hazában és a szomorú gazdasági viszonyok mellett is, áldozatkész, nemesszívű mecnások, kiknek a bőkezűsége még taválabb szép perspektívákat nyit meg.

Károlyi Imre gróf és Esterházy László gróf 4, illetőleg 3 darab őzrel ajándékoztak meg bennünket, melyek congrad- és fehérmegyei származásukkal friss vért és sok szép ígéretet hoztak. Ingven kaptuk az első fácánokat is több uradalomtól és teljesen díjtalan, önkéntes adomány volt területünk legújabb nagy büszkesége, a január 12-én kibocsátott 4 drb. mufflon is. Károlyi László gróf abaujmegyei birtokáról jöttek a messze Sopronba, hogy egy egészen új vadfajjal gazdagítsák ennek a vidéknek a faunáját.

Ma már el merem árujni, hogy nem csekély aggodalommal örülnék érkezésüknek. Mert a nagytértek szives ajándékot illik megbecsülni és ha már mufflonokat kapunk, megmaradásuk feltételeit is tudni és teljesíteni kell. Tehát bekerített szokatlan építési számukra. Igen ám, ha volna miből! De erre, sajnos, még gondolni sem lehetett és így minden reménységünk a terület nagysága, alkalmas volta és a kibocsátott özeik jó példája volt.

Kikerestünk egy csendes völgyet érintetlen sűrűsgekkel, bőséges friss vízzel és hatalmas földszider-telepekkel. Azután alkonyatokr könyvtelt a ládák ajtói, a fényképezőgégy égyt kattant és a vendégek már el is tántek a bokrok között.

Izgalmas várakozásban telték a napok. A szomszéd vadászterület-tulajdonosokhoz, a burgenlandiakhoz is, levél ment, hogy tudják miről van szó, ha netán odabüznének. Mindenholna a legmesszebbmő kimélet és támogatás ígérte érkezett, de azért nagyon lehangoló lett volna. . .

Negyednap futott be az első jelentés. A harkai községi erdőben dolgozó favágók látták az „újmodi görbeszarvú szarvasokat”, amint a határnyaladékon visszaváltakot hozának. Három nappal később a kibocsátás helye körül voltak mind a négyen. És lőn nagy kövkeinek leeseése a szivekőrl.

Azóta állandón it vannak. A kos ugyan, elmulván az úzekek ideje, elvált a jérkeltől és kiválasztotta magának a szarvasok kedvenc ágfalvi tanyáit, a jérkek a régi helyen tartózkodnak. Eleségük bőven van, a bárný is vígan szalad az anyja után. A kos különösen derék legény, a fűlgombozás kísérlete ellen oylan impozáns nekirohanás-lítázottok, hogy majdnem kitérő a láda vasrácsok ablát.

Egyelőre 3 év teljes kimélet van a jakuvkra írva a szomszédokra is kiterjedő kibocsátással. Hiszem, hogy nemcsak a kibocsátott törzset sikerül teljes épségben megartani, hanem gondos ápolással a normális szaporodást is biztosítani. S hogy egyszer majd kapitális soproni mufflonságik is fogják Károlyi László gróf nobilis igazvadász-szívét dicsérni. Mayer Zoltán.

Tanácsadó.

E. rovatban erdőgazdasági, erdőrendészet, falpari, fakereskedelmi, jogi és adóügyekben bárkinek szivesen állunk rendelkezésére s díjmentesen szolgálunk felvilágosítással.

Kérdés. Hogyan lehet jegenyenyőcsemét sikeresen nevelni s hány éves korban használható fel kőültetésre.

A jegenyenyőcseméket legészőribbnek bizonyult közpökhött homokos agyagtalaj erdősítetek tisztásán, jó talaju völgyek árnyékos, de fagymentes helyén fellöltött csemetektérbeben nevelni. — A jegenyenyő uyanis árnyékat kívánó fajfa s a tavasszi fagyok iránt nagyon érzékeny s ezért lehetőleg a nem teljes napfényt keltet s fagymentes hely kiválasztása igen fontos. Hogy a talaj kellően elő legyen készítve, a feltérő utáni első éven kapásvönyvnt ajánlatos termelni s csak a második éven használni csemetektértil. Az így jó fizikai állapotba hozott talaj most már alkalmas a vétésre,

amit május első felében kell elvezetni. 150 cm. széles ágyakkban 7 cm. széles és 2 cm. vastag lécel vetőárkot nyomunk az ágy hosszában, annak szélétől 15 cm. távolságra. A kővetéző vetőárkok széle 30 centiméternyire kerül az előzőtől, vagyis ágyankint 4 árok lesz. A vetőárkokba késsel szőrijük a magot körülbelül oylan sűrűn, hogy minden centiméternyi távolságra egy mag essék, mert általában csak a fele csírákapsz a magvaknak.

Ezután átrostált, jó porhanyos erdő földdel töltjük ki az árkokat. A kikélesés — ami négy héten belül megszokott történni — s ezután is jőideig csak a madaraktól kell őrizni, mert számottevő kárt okozhatnak vetésünkben.

A későbbi műveletekre szabályt felállítani nem lehet. A gyomlálás, hódolás és kapálás mennyiségét és időpontját a föld minősége, az időjárás és a gyomok szaporodása határozza meg. Minél tisztábban tartjuk a vetést, minél inkább porhanyó állandón a sorok köze, annál szebben fog fejlődni vetésünk. Ez általában minden csemete nevelésre vonatkozik. Az észserű és gondos talajművelés a csemetenvelés tilka.

Jegenyenyőöt iskolázni csak két éves korban ajánlatos, mert egyéves korában még igen gyenge. Az ágy két szélső sarkókébe ássó árokba a csemetesorok jobbról balról könnyen beáthódhatók anélkül, hogy gyökereiket sérülés érné. A kiszélt csemeteket gondosan megvölágotjuk s még akkor is ajánlatos agyagpépbé mártogatni, ha rögtön eliskolázunk. Iskolázni ismét 30 cm. sortávolságban lehet, a csemetétávolság azonban legalább 10 cm. legyen. Bár az ültetőfával végzett iskolasítás is jó eredményt adott, mégis célszerűbbnek mutatkozik meredekfalú árkat készíteni s annak falához fogva a csemetét, a gyökereket gondosan elrendezve, elültetni. Az esetleg túlhoszu gyökér éles késsel bátran megkurtítható.

Az eliskolázott csemeteket legalább 2 évig ajánlatos helyén hagyni, mert a dús gyökérképződés csak a második éven következik be. Ilyenfórmán zömök alakú, jó gyökérzetű négyéves csemeték nyerünk, melyek bátran felhasználhatunk kültetésre. Védelemre ugyan ezután is szorul, de rendszerint elég erős, hogy természetének megfelelő termőhelyen vidorán tenyesszen. (Fa.)

Innen-onnan.

— Erdészeti kinevezések és áthelyezések. A kormányzó úr a földmvelésügyi miniszter előterjesztésére az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában Fischer Károly, Ormos Zsigmond, Kovássy Kálmán és Daniek Géza erdőtanácsosokat, továbbá Vigh József és Becker Róbert főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsosokát főerdőtanácsosokká kinevezte; Huszár Pál és Ajtay Jenő főerdőtanácsosoknak pedig nyugalmabovonulási alkalmával a miniszteri tanácsosi cím adományozta.

Lányi Gyula m. kir. főerdőtanácsos, nyirgyeházi erdőfelügyelő a földmvelésügyi miniszter budapesti szolgálatát lemondta s Győry Jenő m. kir. főerdőmérnököt bízta meg Nyirgyeháza székhely Szatmár-Ugoeca-Bereg egyesített vármegyék területére az erdőfelügyelői teendők ellátásával.

— Halálozás. Lux Károly, a br. Wald-bott Kelemen-féle uradalom főerdésze, egyesületünk volt tagja elhunyt. Nyugodjék békélvel! — Helyére az erdőhórváti erdőgondnokság vezetőjéve Bazsó Imre uradalmi erdész nevezetelt ki.

— Kitüntetés. Megérdemelt kitüntetésben részesítette a Kormányzó úr Maurer M. Bonaventurát, a soproni Isteni Megváltó Leányai Apácázára főnökőjét a III. oszt. magyar érdemkereszt adományozásával. — Örömmel adunk hír t kitüntetéséről, mert dr. Horváth Eder bencés tanárral együtt M. Bonaventura is lelkes pártfogója a soproni „Mensa Americana”-nak, mely támogatásával már is sok főiskolai hallgató sorsán könnyített s tette lehetővé számukra a főiskola elvégzését.

A menzának március hó 25-én Fekete Zoltán főiskolai rektor is vendége volt, ki meleg elismeréséft fejezte ki a menza áldásos működéséft és a kedves nővérek szerető áldozatkészésége felett.

— A Bük-és Mátravideki Automobil Club f. évi május hó 5-től 9-ig Miskolcon automobil kiállításra ment s egyuttal a közüzemi kocsikat és traktorokat teljesítő-képesség szempontjából is bemutatja. A terv szerint a kiállítás 3. napján kerülne bemutatásra a közüzemi kocsik Miskolcon a húszlakatnya udvarán, negyedik napján a mezőgazdasági traktorok a szirmai gazdaságban, 5. napján Lillafüreden a vontató traktorok és tankok.

A miniszterium erdészeti főosztálya készségeft támogatja ezt a valóban érdekes bemutatót, mivel a motoros járművek manapság már erdészeti szempontból is igen nagy jelentőségűek.

A kiállítás vezetősége egyesületünk tagjait ezuton hívja meg. A résztvevők Lillafüreden nyerne elhelyezés s kiszállításkut autóbusszokkal fog történni, a vasuton pedig 50%-os kedvezményt kapnak. Egyesületünkön kívül meg van hívva az Orsz. Erdészeti Egyesület s a soproni főiskola is.

Egyesületünk tagjai közül a részvételi szándékozók legkésőbb április hó 20-ig jelentek be ebbeli szándékukat titkárunknál (Tóth Bódó, Szentdomonkos), hogy az autókclubbal idejében közölhesük: egyesületünk részéről kil, hányan és mikor jelenének meg?

Mivel a bennünket is közelebről érdeklő vontató traktorok csak 9-én kerülnek bemutatásra, legészőribb volna, ha a résztvevők vándorgyűléstük után tetteüleg utazhatnának Parádórl Lillafüredre.

— Az Alföld fásítása címen egy igen figyelemreméltó riport jelent meg Béky Albert tollából a földmvelésügyi miniszterium kiadásában. A nagyközönség részére ír riport az alföldi erdősítések szükségességéft és hasznos voltát igekezik dokumentálni s ismerteti az Alföld fásításáról szóló törvény rendelkezéseit.

Rámutat arra, hogy az Alföld fásítása nem új gondolat, megtaláljuk ezt a koncepciót az 1879-es erdőtervényben s az 1894. évi mezőgazdaságokról és mezőrendőrségről szóló törvényben is.

Kár, hogy nem emlékeztek meg az 1700-as évek Alföldfásítási akciójáról is, mely akkor a budai helytartótanács utasítására indult meg. Érdekes bizonyítéka ennek Illésy János jászkun kaplányának 1771-ben kész jelentése, melyben „a nagyságos Nagykun distriktus-

beli *tüzesdők*" bejárásáról s a karcag-ujszálási, madarasi és türkevei erdők állapotáról számol be. Jelehti, hogy „mind a hat helység (a 6 nagykun város) jó darab pályázat esztendőnkint gyakorlott uraságúkkal béületelt s annak kellemetes utjánál nyilván tapasztalható lehetett is.” (Tagányi II. 345.)

Bizonyíték ez amellett, hogy előidénk már 150 évvel ezelőt is szükségesnek látták az Alföld erdősisét — vannak, akik még most is tagadják — s azt meg is kísérelték. Sajnos, az eredményt máig sem igen látjuk, melynek okát Béký részben abban látja, hogy a közvéleményt nem sikerült még teljes mértékben megnyernünk, részben pedig abban, hogy a magántulajdonnak a mezőgazdaságról szóló törvényben megnyilvánuló túlságos tisztelete nem tette lehetővé, hogy az alföldi erdőtelepítés a futóhomokok beáztatásán túl terjedjen.

Manapság — a földreform lezajlása után — a magántulajdon túlzott respektálásán sajnós alaposan túl vagyunk s az 1923. évi alföldiasítási törvény is — az új szellemnek megfelelően — igen helyesen már keményebb kézzel nyúl bele ebbe a problémába. A törvény megkülönböztet erdőtelepítést és gazdasági hasznát, mindkettőt igényeskedően szorgalmazni, egyáltalán nem bízható jelenség azonban, hogy az akció szükségessége volt sehoányan akar átmenni a köztudatba.

Pedig az akció nemcsak az erdők területét akarja növelni, nemcsak kedvezőbb erdősiségi % ot óhajt az Alföldön teremteni — melyet Béký 10%-ban állapít meg — hanem elsősorban is az Alföld klimatikus viszonyait óhajtja éppen a mezőgazdaság szempontjából előnyösen befolyásolni.

A rópirát részletesen tárgyalja alföldi klímánk hátrányait s az erdősisések révén várható javulást s hasznos útmutatókkal szolgál a fásítások keresztültetésére.

— Az **Erdészeti Kísérletet 1927. évi 3-4. száma** gazdag tartalommal most jelent meg. A vastok fűzet nagyobbik részét *Lessenyi Ferenc* tollából „A magyar erdőgazdaság” címen egy értékes történeti, statisztikai és gazdaságpolitikai tanulmány tölti ki, melynek főbb ismertetése és mellátására az idő rövidsége miatt a legközelebbi lapszámban térünk vissza. *Dr. Fehér Dániel* alapos tudományos készültséggel egy új eljárást ismertett az erdei talajok CO² légekészésének a mérésére, *Mayer Zoltán* pedig J. Hunter Blair skót erdőfelügyelő magyarországi tanulmányújáról s egy angol szaklapban leközölt úti impresszióiról emlékezik meg. Lapunk mult számában erről már volt szó.

— **Szalonkavonulás.** Az idén alaposan csódot mondott a vadászkalendárium. Hiába tisztogattuk meg a fegyvert Reminiscere vasárnapján, sokáig nem volt rá szükség. Eljött Oculi is, de szalonka nélkül, Laetare, Judica is ellett felünk, míg végre most, Palmarum vasárnapja körül megérkeztek az első hosszúsőrütek, de Heves-Borsod legészakibb részén még most is csak elvétve húznak. Erdemes ezt feljegyezni emlékezés okáért, hiszen más években ilyenkor már búcsúzik is tőlünk a szalonka.

— **A Mérnöki Kamara** közhírré teszi, hogy 1928. évi közgyűlést elhalasztotta. A közgyűlés megtartásának időpontjáról külön hirdetésny fog megjelenni.

A keresk. miniszter az újból alakított mérnöki tanács elnökévé Kandó Kálmán dr.

gépészmérnököt, alelnökévé pedig Hüttel Dező dr. építész és Bíró Zoltán erdőmérnököt 3 év tartamára újra kinevezte. Jablonszky Ferenc építészmérnököt, Kende Tódor gépészmérnököt és Papp Béla erdőmérnököt a tanács tagjaivá kinevezte a miniszter.

— **Óriási károk az erdei és feketefenyő ültetéseken.** Szomorú tavaszra ébredtünk. Túrelmentlenül várunk, hogy a terbevert fenyőerdősítések megkezdhesük s ekkor egy katasztrófális kép tárul elénk.

Sok évi munka, nagy befektetett tölke idén télen megsemmisült.

A fenyőoktató nagyrészének csak roncsai maradtak.

A hosszu tél és a magas hóállás, a vad, — nevezetesen az őz és nyúl — élelmezési lehetőségét nagyon szűk határok közé szorította.

Makktermés nem lévén, a fenyőoktatók nagy estek és azt a szorozos értelemben helyenkint tövig lerágták.

Az eddigi megfigyelés szerint a legnagyobb károk a déli oldalakon észlelhetők, ahová az erdei és feketefenyő kerül.

ÜZLETI HIREK.

A tizifapiac kissé megléngült s az árak szilárdultak. Jó a kereslet szőlőkaró-, kistalpa-, szerszámban; megcsappant az üzlet a dongában. Kemény fűrészáru változatlanul jó.

1. Tizifápa ár feladó állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	230—236 P.
« vegyes	218—222 P.
« dorong	208—210 P.
« hasáb (friss)	P.
« dorong	P.
Romániai hasáb	218—228 P.
Szlovákiai száraz hasáb ár határ 1170—1550 cK.	P.
Jugoszláviai hasáb ár határ	2160—2360 din.

2. Faszén ár feladó állomás:

Belföldi la	630—650 P.
Belföldi IIa	600—620 P.
Romániai ár határ állomás	650—660 P.
Szlovák	3500—4100 cK.

3. Mífa budapesti paritásban:

Tölgy gömbölyű fa m ² -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ² -je 35 cm-nél felebb	60—70 P.
Tölgy fourmironk m ² -je	P.
Tölgy bányafa m ² -je	P.
Bükk gömbölyű 30 cm-től felebb	36—38 P.
Kőrís	42—50 P.
Juhar	48—52 P.
Éger « 25 cm.	26—29 P.
Cyertyán	38—44 P.
Ákác	35—40 P.
Nyár	22—26 P.
« fűrészáru	36—45 P.

4. Fűrészáru budapesti paritásban:

Ia tölgy fűrészáru	150—170 P.
IIa	140—150 P.
Tölgy boules	130—150 P.
Quartier árú	176—200 P.
Bükk gözöl, szlezelten	88—96 P.
« « szlezelten	96—112 P.
Bükk gözöletlen, szlezelten	78—88 P.
Fenyő asztalosáru széles m ³ -e	105—115 P.
« keskeny m ³ -e	90—100 P.
Építőanyag széles m ³ -e	76—85 P.
« keskeny	68—74 P.
Léc, záríték	68—78 P.

5. Bognárfa ár feladó állomás:

Kőrís 15—25 cm. 10,000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25	300—360 P.
Ákác 12—25	370—420 P.

6. Fagyártmányok ár feladó állomás:

Donga, gönci telemgályában	300—310 P.
Keréktalpa, búkk 22—24" h. 2.5—3" v. drb.-ja	024 P.
Küllő drb.-ja	012 P.
Kisvasutai talpa 1.1 m. h. drb.-ja	040—044 P.
« « 1.2	050—056 P.
« « 1.3	072—076 P.
2.6 m. h. közbelső tölgytalpa dr.-ja	700 P.
2.5	680 P.
2.4	600 P.
2.2	330 P.
Nyírfarúd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölgy szőlőkaró db.-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, ár raktár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P.
« kisméretű	005 P.
« nagyméretű mészhomok	006 P.
« kisméretű	004 P.
Portland cement q.-ja	580—660 P.
Mész q.-ja	384—400 P.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete folyó évi május hó 6-án délután 4 órakor KÖZGYŰLÉSÉT tartja Parádfürdőn az alábbi tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. Őszi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. Számvizsgáló bizottság jelentése az 1927. évi zárszámadás felülvizsgálásáról.
4. Ügyvezető alelnök, titkár, pénztáros jelentése.
5. Tisztújítás.
6. Indítványok, javaslatok.

A közgyűlést délután 3 órakor választmányi ülés előzi meg.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszenterszébet.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája.
Sátoraljaihely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

Az ország másik végéről ...

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kedves Barátom! Dr. Ajtai Sándor cikke készét az írásra: ügyeljünk, hogy a törvényhatóságok reformjáról készült törvényben az erdőgazdaság képviselőitől megfelelő módon legyen gondoskodva!

Hát biz' erre itt a tizenkettő óra, mert a napi lapokban már olvashattuk, hogy a törvény elkészült s rövidesen a képviselőház elé kerül.

Azelőtt szokás volt az elkészült törvényjavaslatokat társminiszteriumokkal s esetleg ezek után az érdekeltekkörökkel közölni. ... Lehet, hogy most más a gyakorlat, vagy lehet, hogy ma is akad olyan íróasztaliók, amelyben az akták maguktól elintéződnek. ... Anyai mindenesetre bizonyos, hogy mi nem tudunk a törvényjavaslat tartalmáról.

Egyébként ki is képviselne más az erdőgazdaságot a törvényhatóságban, mint az erdőfelügyelő. Ez a szaknak olyan általános, szinte vérévé vált meggyőződése, hogy vita tárgyát sem képezheti.

Igen ám, de melyik, — hol és miként ...?

Ha a törvényhatóságban ma képvisel, nem szigoruan vett közigazgatási szakmákat nézzük, nagy költségekkel látunk a képviselőik jóállásában.

Az államépítészeti hivatal főnöke, nemkülönben a gazdasági felügyelő rendes szavazati joggal bíró tagja ugy a törvényhatóság, mint a közigazgatási bizottságnak, a tanfelügyelő rendes előadója s szavazati joggal bíró tagja a közigazgatási bizottságnak, a törvényhatósági állatorvos már csak szavazati joggal nem bíró előadója a közigazgatási bizottságnak, — mindezekkel szemben pedig az erdőfelügyelő csak véleményező tagja a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságnak, természetesen szavazati jog nélkül, mert nem tagja a bizottság plénumának.

Hej de sokat kellett harcolnunk — intra et extra muros — míg a mai, még mindig csak türt állapotot kiverekedtük, hogy az erdőfelügyelő maga terjessze elő, maga referálja darabjait előbb az erdészeti s később a gazdasági albizottságban. Ahány felügyelőség s ahány vármegye, annyiféle volt a szokás ... az erdőfelügyelő munkája azonban, napjainkig, kivétel nélkül mindenütt, egy-egy referens aligjező beosztásaként szerepelt a törvényhatóság előtt.

Az előbb említett csoportok képviselői

azonban mindegyik saját hatáskörében intézi ügyeit s saját hatáskörében adhatja s adja is meg felvilágosításait az egyes bizottságokban hozzájuk intézett kérdésekre, míg a m. kir. erdőfelügyelő csak azt, amit a m. kir. erdőgazgatóság előbb jóváhagyott, illetőleg amihez felterjesztésére előzőleg az igazgatóság hozzájárult!

Nagy Kátó, már mint az Utikai, a római szentübszban minden beszédét azaz fejezte be, hogy: »ceterum censeo Carthagine non esse delendam! Hát kedves barátom, miután sajnos, nekünk is van deleáni valónk, én is ilyen ceterum censeoval zárom soraimat: túrljék el a céljatevészetten létesített s szemmel láthatóan csak az ügymenetet hátráltató és drágító erdőgazgatóságokat s állítsak vissza a hosszú évtizedeken át mindig bevált kir. erdőfelügyelőket, esetleg még kiterjesztet hatáskörrel felruházza s ezek márt méltóképpen fogják az erdőgazdaság érdekeit képviselni a törvényhatóságban.

Gy. b.

Erdőgazdaságunk akácosságairól.

Bár a közérdeklődés előterében ma egyéb kérdések állanak, még sem állitható, hogy nincsen akácproblema. Kizárólag erre irányuló eszmecsere már régen nem olvastunk, a kérdés azonban itt-ott néhány elvetett szóban felüti fejét, mutatva, hogy el és megoldásra vár.

A megoldás alatt nem azt értjük, hogy irodalmi csatározásokkal az akác létjogosultsága mellett törjünk lándzsát, vagy ellene foglaljunk állást, amit nemcsak meddőnek, de szülésgellennek kell tartanunk már azért is, mert nem igen lehetnek olyanok, akik e tekintetben a két szélsőséges póluson az akácakultúra ellen, vagy annak korlátlan alkalmazása mellett foglalnak állást. A helyes középúton állva — azt hiszem — senki sem tagadja, hogy adott körülmények között célszerűen lehet, sőt kell az akácot felhasználni a közigazdaság fejlesztését célzó munkásságunk közben.

Mint az alföldi erdőtelepítésnek, különösen pedig a homokkötésnek fája egészen pótolhatatlan, más fajfajjal éppen így a törpebirtokosok néhány négyzetlőres erdőparcelláinál sem helyettesíthető, sőt a tulajdonképeni erdőgazdaságból sem tartjuk egészen kiküszöbölendőnek, ha az erdőtulajdonosnak szüksége van rá és az erdőgazdasági érdekek sérelme nélkül tenyészteszhető.

Mindezekkel szemben azonban tagadhatatlan, hogy a multban az akác tenyésztésénél hiányzott a gondos előrelátás és óvatosság, amellyel ezt a fölőtte hasznos, de

éppen annyira veszélyes fanemet az erdőgazdaságban való kiterjedtebb alkalmazásba vételénél kezelni kellett volna és ennek következtében a ma már nagy kiterjedésű és eredetileg az erdőtulajdonos által sem kívánt elegendően és a legtöbb esetben gyengye minőségű akácerdők nemcsak intó például szolgálnak arra, hogy a jövőnek dolgozó erdőgazdát milyen óriási erkölcsi felelősség terheli a következő generációkkal szemben, hanem a maga nehézségeiben tárgjalik elénk az akácproblemat, amelynek megoldása alatt tehát ezeknek az erdőnek rekonstrukcióját értjük.

Könnyű fogalmazása, gyors növekedése, fájának minősége s sokoldalú alkalmazhatósága kedvelté tették az akácot nemcsak a kisgazda, de a nagyobb erdők tulajdonosai, sőt a szakkörök előtt is, az akác divatba jött és természetzerűleg a domb és síkvidékeket árasztotta el s miután megcsönkítettünk erdősorozatba hegyeinket csaknem egészben leszakította, az akác Csonkamagyarországon ma egészségtelenül magas százelekrányú képviselő.

A tiszta akácakultúrák mellett az erdők teljes elakácosodása is árnyalag rövid idő alatt bekövetkezett, ahol az akác csak pótlásként alkalmazható, az első vágás után ugyanis az akácjarjak hihetetlen bőségben törve elő, a többi fajafaj teljes kiszorításával már tiszta akácokos keletkeztek. Ezenkívül számos helyen láthatunk olyan erdőket, amelyekben a tulajdonos, hogy egyéb hasznos fanemet mellett akácát is termelheszen, az akác világságosodó kiváló természetének figyelembevételével, a nyiladékok szeleit illyte végig akácakkal s a táblákat körülvevő ezek az akácokos hasonlóképen elegendők voltak arra, hogy az erdőt inficiálják s az elakácosodás folyamata nagy területeken ennek következtében is rohamosan halad előre.

Az akác tenyésztésénél különösen két olyan hibára mutatathatunk rá, amelyeknek a mostani áldatlan állapot közzönhető.

Az egyik az, hogy az akác igényességének teljes félreismerésével válogatás nélkül helyezett el a legkülönbözőbb talajokon. Ez volt a nagyobbik baj, ahol silány akácokosok látnak és fájadalom ilyeneket igen sok helyen és nagy kiterjedésben láthatunk, az állomány silányasága mindenütt a nem megfelelő talajra vezethető vissza.

A másik hibája az volt, hogy amíg az akácnak elegendő ültetésével keletkezett állomány levágása után az akác szemmel láthatóan vette át az uralmat a többi fanemek felett és megkondította felettük a lélekharagot, az erdőtulajdonosok talán az akác iránti előszeretettel bíbellet kezeltek néztek az erdő teljes metamorfózisát.

Az akácnak nem megfelelő talajon akár

egyesen, de főleg egyetlenül való tenyészése szomorú eredménnyel járt, a tenyészésre alkalmas fajok mellözése, kevert állományoknál pedig ezeknek későbbi kiszorítása után olyan silány állományok keletkeztek, amelyek az erdő korábbi értékét mélyen alácsökkentették.

Az akácnak azonban a többi fajokkal szemben való előtérbe helyezése, illetve az a közömbösség és télenesség, amelyet az erdőtalajon az akác elhaltasodásával szemben tanúsított, még elsősorú természetesen a fajok között, ahol az akác bár egyelőre szép állományokat ad, a nála értékesebb fajok kiszorításával az erdőgazdaságnak a fejlődésre hátrányos egyoldalúságát idézi elő, nem is szólva arról, hogy a forduló eltelével az erdő fokozatos értékcsökkenése itt is bekövetkezik, a különbség tehát csak annyi, hogy a beavatkozás még nem égetően sürgős, időre még halasztást szenvedhet.

Talán megemlíteni sem volna szükséges, hogy az egyetlen akácosokban szelvérdőgazdaságot folytatni nem lehet és igen kedvező körülmények kellene ahhoz is, hogy az egyetlen akácalomány a nagyobb kiterjedésű sarjerdőknél szokásos 40 éves vágásfordulót teljes épségében érhesse el, továbbá, hogy elsősorú természetesen álló tölgyes erdők akáccsal való átállítására, vagy átalakulásában való megárahagyására még az erdőtalajonos érdekeivel sem indokolható.

Csupán az említett szempontok alapján is anélkül, hogy az akác ellen foglalnánk állást, indokolta látjuk azt a megállapításunkat, hogy a diligenz paterfamilias gondossága mellett az erdőgazdának még a jobb természetű talajon is ügyelnie kellett volna arra, hogy amennyiben gazdasági érdekei az akác tenyészését kívánatosá, vagy szükségessé tették, egyelőre állományok képzésével utját állja az erdő teljes átállításának.

Igen fontos és alig halasztható országos feladat tehát az akácnak a nem megfelelő talajokról való teljes kiküszöbölése, míg jobb talajoknál a körülmények fogják eldönteni, hogy ezidőszent milyen mértékig szorítható vissza, de legalább is a szükségesség talált elgyáran létrehozása itt sem mellőzhető beavatkozást vesz szükségessé erdőgazdaságunk jövője érdekében.

Az akáckerdőrekonstrukciója igen fáradságos munkával jár, amellyel a költségek is arányosak, tehát pillanatnyilag súlyos teherterhelést jelent az erdőgazdaságnak.

A feltörekvő akácársajj ellen kétféle módja van a védekezésnek. Az egyik az akác gyakori, sőt folytonos visszavágása mindaddig, amíg a vetés, vagy ültetés után keletkezett fiatalos maga is képes lesz ellenállni a reá nehezítő nyomásnak, a másik az akác kiirtása mellett az új erdősitésnek mezőgazdasági köztes használat után való fogatosítása.

Az első módzat alkalmazása voltaképpen pénzkerés, amennyiben költségessége mellett a kivétel egyszerű és kevesebb ellenőrzést igényel. A másik módzat olcsóbb, a munka azonban körülményesebb és nagyobb ellenőrzésre van szükség. Ha a választásnál kizárólag gazdasági szempontok mérlegelendők, amint ez a legtöbb esetben történik, az utóbb említett műveletnek kell előnyt adni s emellett különösen teljes al-

lománnyátalakitásnál az eredmény is bizonyos. Nagy hátránya azonban, hogy csak megfelelő talajviszonyok mellett alkalmazható.

A vagyonsabb erdőtalajdonosok szempontjából az állományátalakitás jóformán megoldott probléma, ha van áldozatkészség az erdőtalajdonosban, kellő szakértelem a kezelésben, a silány talaj sem lesz akadály a munkálatok sikeres keresztülvitelének.

Sokkal nehezebb a megoldás a szegényebb erdőtalajviszonyoknál, így főleg az állami kezelésbe vett erdőknél, amelyeknek nagyrészt a köznépök álló erdőbirtokosságok teszik ki.

A szakértelem természetesen itt sem hiányzik, költség azonban csak a legtrikább esetben áll rendelkezésre, emellett kevés biztosítéka van a munkálatok kelendő időben és megfelelő módon való keresztülvitelének, végül az ellenőrzés is rendkívül nehézkes. A fiatalos állandó tisztogatását közmunkával nem igen lehet biztosítani, az ilyen munka számos más hátránya mellett azért sem, mert még rövidebb lélegzeti közmunkálathoz is igen körülményes és érdekelteket kivezényelni, amint ezt a gyakorlatban tapasztalhatjuk. Ezeknél az erdőknél inkább a mezőgazdasági köztes használat alkalmassávétele mellett lehet eredményt elérni, de a kérdés ezzel is csak részben van elintéztve és visszamarad a nehezebb rész: az állományátalakitásnak a silányabb talajokon való keresztülvitelét a miután a mezőgazdasági használatra alkalmatlan talajok rendszerint az akác termőhelyi igényeinek is csak alig felelnek meg, a pénzügyi szempontok jórészt a fontosabb, sürgősebb esetben akadályozzák meg az állományátalakitásra irányuló törekvések megvalósítását.

Mindamellét ha a mostani nyomozott gazdasági viszonyok között nem állna módunkban valamelyik silány akácosnak teljes rekonstrukciójáról, tehát az eredeti, a talajviszonyokkal összhangzó állapotába való visszahelyezéséről gondoskodni, az erdő sorsára bízunk még sem szabad, ügykeznünk kell legalább átmeneti megoldásként az egyetlen akácosoknak legnagyobb hátrányát, a talaj termőerejének leromlását megakadályozni. Ha sikerül a talaj termőerejét fenntartani, esetleg még is javítani, állományunk megerősödik és megakadályozzuk a jövővel további csökkenését, amíg pedig a továbbiakban jövőben a további beavatkozásra sor kerül, utódaink ezt kedvezőbb körülmények között tehetik meg.

Ilyen átmeneti segítségnek önként kínálkozik a gyertyán felhasználása. A gyertyán a talajviszonyok tág határai között megélheti képes. A gyakorlati kivétel pedig abban jelölhető meg, hogy a vágás alá kerülő állományok előzetesen sűrűn alátelepítenek.

A gyertyán erős árnyéktűrő képességével fogva a vágás után nem lesz szükség az akác gyakori kiszedésére, a kívánt egyarány egy-két tisztítási munkával elérhető lesz.

A tapasztalat szerint a gyertyánal egyelőre akácalomány lassan közpéredőszerű jellegű vesz föl, az akáctörzsek nyílegyenesen előtérbe koronáját a zárt gyertyánállomány felett terjeszti ki. A gyertyán árnyékával üdön tartja a talajt, megakadályozza a le hulló lomboknak a szél által való elhordá-

sát, fája az akác koronájával együtt szolgáltató a tűzfát, míg az akáctörzsek az elsőrendű szerfát adja.

A gyertyán magja kiadós is így aránylag olcsó, a csemetenvelés és kiültetés költségein kívül munkának egyéb pénzadózott jóformán nem kíván. Igen sok helyen tehát nagyobb áldozat nélkül lehet olyan kevert állományt létesíteni, amely hivatását betöltve a gazdaság szükségletét is csaknem teljes mértékben kielégíti és emellett az erdő értékeinek további leromlását is megállítja.

Ennek a két indokolt tényezőnek összehasonlításától kedvező eredményt várhatunk. Nem végtelen megoldásról van szó, de a mai nyomozott gazdasági viszonyok között egyéb lehetőségek hiányában ezt az eszközt is meg kell ragadni arra, hogy az állami kezelés alatt álló csekélybő területű erdők szégyensoros tulajdonosait, akiket a reájuk neheződő adók és örzési járulékok már is alig elviselhetően terhelnek meg, inkább talpraállítani igyekezzünk, minthogy újabb anyagi terhelek összeroppanásukat idézzék elő. A nehéz gazdasági viszonyok különben meg a módosabb erdőtalajviszonyokkal szemben is ezidőszent mérésekre intenek.

Mindenesetre helyénvaló ezekkel a kérdésekkel a nyilvánosság előtt foglalkozni. Közérdekű voltánál tekintve is a jelennek előtárt nehézségek óvatosságra készítők, intő példát szolgáltatnak a jövőre, hogy pillanatnyilag, sőt csak látásolagos eredmények kedvéért ne áldozzuk le a magasabb erdőgazdasági érdekeket. Dr. Ajtai Sándor.

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények *Tóth Bódó erdőmérnök*, egyesületi titkár, *Szendőmonkos, u. p. Bükkszenterszék* címre küldendők. Nyugdíjaztuk az alábbi tag- és lapdíj befizetőket:

1926. évre.	
Fekete Lajos, Bpest	2 P.
Szecsák Rezső, Zalaegerszeg	8 "
Schvartz Gyula, Zsuzfa	8 "

1927. évre.	
Fekete Lajos, Bpest	10 "
Ostyáran Ernő, Miskolc	8 "
Szecsák Rezső, Zalaegerszeg	8 "
Gr. Pappenheim urad. erdőh. Buják	10 "
Bérczy László, Füzér	8 "
Schvartz Gyula, Zsuzfa	8 "
L. Wittenberger Géza, Bükkszerc	8 "
Dr. Székely Péter, Tiszaiagar	4 "
Pintér Nándor, Ragály	10 "

1928. évre.	
Szilvássy László, Edelény	8 "
Jancsó Gyula, Miskolc	8 "
Szoják Károly, Bpest	8 "
Gr. Pappenheim urad. erdőh. Buják	10 "
Bérczy László, Füzér	8 "
Dr. Székely Péter, Tiszaiagar	4 "

Parádi vandorgyűlésünk

végét megvártuk lapunk zárásával, hogy röviden beszámolhassunk annak lefolyásáról. Az idő rövidsége miatt a bővebb beszámoló ugys a jövő hónapra marad.

A vandorgyűlés sikere általában teljes volt — ezt bátran megállapíthatjuk s az érdeklődés a remélni is nagyobb mértékben nyilvánult meg: mintegy 100-an vettek részt, a banketten pedig a környék intelligenciájával együtt 130—140-en jelentek meg.

Vasárnap délután a parádi állomáson Miklóssy Aladár főszolgabíró és Kristóffy

János uradalmi jószágigazgató fogadták érkezve vendégeinket s elűkőn Waldbott Kelemen bárót.

Simán bonyolódott le a nagy tömegnek a fürdőbe való beállításása s elhelyezése is.

Ebéd után tartott meg egyesületünk választmányi ülése, majd közgyűlése, melyen a földművelésügyi minisztériumot Becker Robert főerdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesületet s a vendéglátó uradalmat Térfi Béla nyug. miniszter, a főiskolai Fekete Zoltán rektor, a mérnöki kamaraát Balogh Ernő miniszteri tanácsos s a báró Ragályi-Balassa uradalomát Kőllő Pál ny. miniszteri tanácsos képviselték.

A közgyűlés újra egyhangúlag megválasztotta a tisztikart báró Waldbott Kelemen elnök, Onczay László és Borhy György alelnökök, Tóth Bódogné titkár, Dókus József pénztáros és Kachelmann Ottó elnök szemeiyében.

A választmányt pedig Beniczky Elemér, Bíró Zoltán, gr. Keglevich Gyula, Kőllő Pál, Lippoczy Béla, Nagy László, Schudich Nándor s báró Waldbott Frigyes tagokkal egészítette ki.

Közgyűlés után Weimert Tivadar uradalmi erdőtanácsos ismertette a vendéglátó uradalom erdészeti viszonyait, majd Bíró Zoltán vezette be a vitaleadást az új üzemrendezési utasítás kritikájáról s a végárforduló kérdéséről, melyhez Nagy László, Fekete Zoltán, Onczay László, Schudich Nándor, Radó Gábor, Csillingér János és Kőllő Pál szóltak hozzá.

A felszólalók véleménye általában abban egyezett meg, hogy nem az üzemrendezési utasításban van a hiba, hanem annak a helytelen értelmezésében és végrehajtásában.

Este a vacsora igen kellemes s kedves hangulatban folyt le s belenyúlt a késő éjszakába.

Másnap a korán kelők kiadós esőre ébredtek s féltős volt, hogy az időjárás lehetővé teszi a szépeknek érkezke erdei kirándulást.

Szerencsére azonban, mire 8 órára az autóbuszok elindultak elmulik az eső s többet egész nap nem volt az időjárásal. Erdőközfessel tekintették meg a résztvevők a régi híres paradí üveggyárat, s aztán folytattuk utunkat az autókkel a páratlanul szép paradí-gyógyási múton fel a Mátragerinc hógójáig.

Innen gyalog folytattuk utját a társaság, megtekintve a Roth Gyula professzor ur által berendezett kísérleti területen a csoportos és szegélyes felújításokat. Egy órai sétá után kellemes látványok botlatoknak ki a Kékes alatt a Nagyfürdos tisztásán a barátságosan hívogató sátrak, a só-róshorok s a hosszú nyársakon piruló süveppcsenyé.

Kitűnő hangulatban, órákon át cseveg a pára és a napsugár, csendes erdej tisztázón 7 óráig elmulik már, mire az utolsó csoport is hazárra a fürdőbe.

Este a bankett szép külöcségek között a környék publikumának részvételével folyik le s a vacsora után rövidesen kezdődik a tánc, szép asszony van bőven. A hangulatban azonban már észre lehetett véteni, hogy 2 napja van talpon a társaság.

Másnap korán reggel zuhogó esőben utazik el a résztvevők zöme, egy kisebb csoport marad csupán hátra Hajós Gyula néhány miskolci előfelügyelő emlékoszlopának a megkoszoruzására. A vendéglő terraszán várja a megmegjűlő s reménytelenül zuhogó záporban az idő javulását. A szűnni nem akaró eső azonban megújítja a jószándékokat, a déli vonattal a visszamaradtak is kénytelenek elutazni az uradalom erdészeti karát kérve fel, hogy a koszorut hozzájárul az emlékoszlopnál, amint az időjárás megenyedi.

Vandörgyűlésinkről a részletesebb beszámoló lapunk júniusi száma fogja hozni.

A fa mesterséges szárításáról.

(Folytatás.)

A fa szárításának célja a nedvkvonás. A kivonandó nedvesség mennyisége függ a fa kezdeti nedvesség fokától, a fa eddigi elrakatározásának módjától.

Hogy a fa szárítását a leggyorsabb és eredményes legyen, hogy biztosan tudhassuk mikor éri el a szárítandó anyag azt a nedvesség fokot, amely célunknak megfelel, szükséges a fa vizartalmát időről-időre megállapítanunk.

Ha a könnyebb kivitel kedvéért egy kisebb méretű fadarabot szárító hőnek teszünk ki, úgy hosszabb rövidebb idő múlva el-érjük azt az állapotot, hogy a fa súly csökkenése, amely az elszálló nedvesség folytán áll elő megszűnik. A fában levő kivonható víz a szárító hő hatása alatt elpárolgott, a fa kiszáradt. A kezdeti súly, valamint a szárítás folytán előálló kisebb súly közötti különbség G. Gu, egyenlő az elpárolgott víz súlyával, g-vel.

Amikor a Gu az abszolút száraz fa súlya Go akkor g a fadarab összes vizartalmak mennyisége súlyban kifejezve. Ezt a g-t viszonyítva a Gu-hoz tehát a szárazfa súlyához ez megszorozva 100-al megkapjuk a próbafadarab vizartalmának az abszolút száraz fadarab súlyához viszonyított százalékos kifejezését; míg ha a g-t a vizesfa súlyához Ge-hez viszonyítjuk, ugyancsak a vizartalomnak százalékos kifejezését kapjuk, de a kezdeti súlyhoz, a vizes fa súlyához viszonyítottan. Ez utóbbi százalékos kifejezést használjuk a gyakorlati számításoknál, míg a tudományos kísérletekben az előbbi százalékos használatát. A Nemzetközi Anyagvizsgáló Szövetség (Association Internationale pour les essais des matériaux) írja elő, azaz a vizartalom %/ó-át a fadarabnak abszolút száraz állapotában nem változó súlyára, Ga-ra vonatkoztatva (a fa eredeti súlyához viszonyított százalékos cserző g-vel, az abszolút szárazfa súlyához viszonyított A-val jelölni).

Az ilyen célra szolgáló próba darabok vétele óvatosságot és figyelmet igényel. Deszkára helyes és elfogadhatón megbizható eredményhez jutunk akkor, ha a próbadarabot oly képen vágjuk ki, hogy a deszka betűjétől számított 8 cm-t befelé mérünk. Az így nyert 8 cm. hosszúságú deszka végét levágva jutunk a tulajdonképpeni próbadarabhoz, melynek szélessége 10–15 mm. A vizartalmat ezen próba darabra vonatkozólag állapítjuk meg, az előbb ismertetett módon. Természetes, hogy ilyen kis térfogatú próbadarab szárításához egy laboratóriumi kisebb elektromos szárító teljesen megfelel. Ajánlatos későbbi tévedések elkerülése végett, hogy az ilyen próbadarabokra az adatokat (Pe, Pu, Po, Pv %/ó-án év, hő, nap) közvetlenül írjuk fel.

A vizartalmat ezen megállapítás mellett sokszor előnyös lehet a nedvesség eloszlásának az ismerete a kísérlet alá vet fadarabon belül.

Ebből a célból a kísérleti fadarabot a jelzett módon osztjuk fel. A szérlészek azonos nedvtartalommal bírnak és ezért azokat együtt vehetjük vizsgálat alá. Külön vizsgálhat tárgya azonban a „szivdarab”, vagy másszóval a szelvényáru magja, mely a szelékénél rendszeren nagyobb, de mindenestre különböző vizartalommal bír.

Hogy a szöveti összetétel tekintve, a kemény, lágy és fenyőfa fajok a különböző szárazsági állapotoknak megfelelően mennyi vizet tartalmaznak közismert. Tudjuk, hogy a nyers keményfának a vizesfa súlyához viszonyított százalékos vizartalma 40–45%/ó míg a természetes uton, tehát az egyszerűen légen szárított fa 12–14%/ó, száraz szobában kiszáradt fa pedig 7–9–5%/ó vizet tartalmaz.

Természetes, hogy a fa %/ó-os vizartalma nem minden részében ugyanaz. Így a törzsfa egyes részeiben, szöveti szerkezeténél fogva, különböző mennyiségű vizet tartalmaz. A kevésbé aktív geszt, a szervetlen táplálóanyagokat felfelé szállító szács — a lefelé haladó szerves tartalek anyagokkal telített hánscről nem is szólva — egymástól megkülönböztetve különböző nedvtartalma tüntetnek fel. Így például lhne egy nyers állapotú tönk felürzése után nyert, nem szeleztet deszkából azáltal, hogy a bétől kezdve kétoldal 4–4 egyenlő nagyságú darabot vágott ki, a következő vizartalmak állapította meg.

Tölgy; v = 50 mm, d = 400 mm:

1. sz. szelvénynek vizartalma: 58%/ó

2. " " " " " 71%/ó

3. " " " " " 84%/ó

4. " " " " " 85%/ó a fa abszolút száraz állapotában mért súlyához viszonyítva.

(Megjegyzendő, hogy a 4. sz. darabok a kérésig és a hánscről lefaragása után lettek szárítva).

Ezek mellett azonban nem zárkozhattunk el azon tény elől sem, hogy a szárításnál a külső rétegek sokkal gyorsabban veszít vizet, mint a középsők vagy éppen a belsők. Így például egy 60 mm-es körösdeszka 4 heti szárítás után, a következő adatokat mutatja:

Belsőrések vizartalma 19%/ó

Középsőrések " 16%/ó

Külsőrések " 11%/ó

Ezen tényeket szemlélőt tartva természetesen fogjuk találni a szárításnál szükségeszerűen előálló térfogat és alakváltozásokat. A felürzéselése módja, a szárítás menete, de nem utolsó helyen a fa struktúrája és vizartalma szerint hok jobban, hok kevésbé fog a szelvények alak és térfogatváltozása előtűnni.

Ezen alakváltozások, melyek mindenemű szárító eljárásnál bekövetkeznek, csak azon pillanattól kezdve állnak be, amidőn a vizet vesztő fa, a rostok telítettségi fokát eléri, amikor a fa vizartalma 25–30 %/ó-nál már nem több. Ekkor ugyanis a rostokban levő víz is párologni kezd, mely párologásnak, vízvesztésnek a következménye azután a rostok összehúzódása következtében magának a fának a térfogat és alakváltozása. Ezen szükségeszerűen bekövetkező alakváltozás nagysága és mértéke csökkenthető, ha a szárítás menete ebben a kényes fokában lassubodik. — 16–18%/ó-os vizartalom elérése után, a szárítás ezen meglassított és óvatosan vezetett menete újból gyorsabb ütemet vehet enélkül, hogy a már beállott, de óvatosságnak folytán határozottan kisebb mértékben beállott alakváltozások, mivel vízvesztésről van szó, az aszús jelenségét kísérő és ki nem küszöbölhető fizikai jelenségek, melyekkel már a tervezéskor, a kimérési

méret megállapításánál számolunk azáltal, hogy bizonyos kiszámított túlmérte hozzáadásával a méretek kisebbednének kellene lenni és káros következményeit elkerülnék. (Folytatjuk). **Worschtz Frigyes.**

Innen-onnan.

Erdészeti kinevezések és áthelyezések. Müller József főerdőmérnököt a ráckevei kir. családi uradalom erdőgazdálkodásának vezetője erdőtanácsosáá lépteti elő. Szociák Károly közalpolitányi segéddörőmérnök a budapesti közpöntbányi mint beosztott a somlóvárosi közalpolitányi erdőhivatalhoz helyeztetik át.

Király Lajos, a Pallavicini ögrőfői uradalom erdőmérnök Nagyvisnyóról Szilvásváradra helyeztetik át.

— **A magyar erdőgazdaság.** Múlt szomban megemlékezünk már az Erdészeti Kiserlelet legutóbbi megjelent vaskos kettős füzetéről, melynek tekintélyes részét Lessenyi Ferenc főiskolai tanárnak a Magyar Erdőgazdaság tanulmányai költi ké.

Figyelemreméltó, jelentős és régén várt munka, mely az Erdészeti Kiserlelet hasábjain teljes egészében német fordításban is megjelenve, régi hiányt pótol.

A magyar erdészeti irodalom régi adósságát törleszti vele Lessenyi, mikor egy komoly s a világ minden részébe eljutó nívós lap hasábjain a külföld szakemberei részére teszi lehetővé hazai erdészeti viszonyainak megismerését s ebből tájékoztatja az érdekeszt statisztikákat adandó.

Sok másulást nyomja a lelknéket is így érben az irányban. Milyen bosszantó és fájó érzés pl. a római Institut International d'Agriculture kiadásában pár éve megjelent „Les Forêts” c. erdőstatistikai munkát lapozgatni, mely 22 ország erdészeti viszonyait ismerteti kimerítő részletességgel, mielőtt pedig még csak azt sem tudja, hogy valj-e a világon s Hufnagl könyve is (Zentralverwertung und Holzhandel) csak 4 sort (!) szentel hazánknek.

Rémelhető, hogy Lessenyi tanulmánya sejt megzúntatni ezt az élszigetelőt is. Ha már külföldi munkákat említettem, önként kiindok az összehasonlítás köztük s Lessenyi tanulmánya közt s könyví megállapítani az utóbbi rovására, hogy milyen szegény pontos statisztikai adatok tekintetében.

Nem Lessenyi érdemét óhajtom ezzel kicsébbíteni, ki mesteri kézzel oldotta meg nehéz feladatát, de *újra és újra meg akarom ragadni az alkalmat, hogy rámutassak erdészeti statisztikánk fejletlen voltára.*

Lessenyinek másik nehézségét is meg kellett küzdenie. Difficile satirum non scribere — mondja Juvénalis — nehéz ma a magyar erdőzembernek is tárgyilagossá tudományos folyóiratba illo hangon ismertetni csokás hazánk erdészeti viszonyait, mikor a szive szavára hallgatva, a gyűlölet keserű epéjébe kellene mártania a tollát.

Ezt a kérdést is szerencsésen oldotta meg. Hangja végig nyugodt és tárgyilagos marad, de a tényeknek s statisztikai adatoknak egyszerű, de ügyes szembállításával lépten-nyomon kicsendül sorából a keserű vád a trianon béke ellen.

A tanulmány tudományos körtökben mint propagandá-írat is jó szolgálatot tehet.

A munka 3 részre tagozódik; az első rész a magyar erdőgazdaság történelmi múltját tartalmazza, a második rész erdősegéink természetit, birtoklási és gazdasági viszonyait van hivata ismertetni és statisztikai adatokkal megvilágítani, míg a harmadik részben erdészeti törvényeinknek, egyesületi és tudományos életünknek ismertetése van elhelyezve.

Helyükre miért magának a tanulmánynak a bővebb ismertetéséről le kell mondanunk, csak a figyelmet óhajtok felhívni ezen érdekes munkára, mely mint olvassmány is igen érdekes. (T)

— **A miskolci autókifállítás** a hó lejáról május 16—20-ára halasztották. A benünket is közelebről érdeklő lillafüredi erdészeti vontatótraktor-verseny azonban az érdeklődők csekély száma miatt elmarad s így sajnos egy igen érdekes tanulmánytól leszünk megfosztva.

Az autóból tízkára közli velünk, hogy amennyiben egyesületünk tagjai a kiállítást nagyobb számban meglátogatnák, úgy a kisebb méretekben is, de a lillafüredi bemutatott mérős megartandó.

— **Falhavás.** A soproni m. kir. bányamérnök és erdőmérnök főiskola rektora felkéri az összes bányamérnök, vaskohómérnök, fémkohómérnök és erdőmérnök urakat és pedig úgy az állami, mint a magángazdálkodásban állókat, valamint a szabadkereseti pályán működőket is, hogy az alábbi kérdésekre adandó válaszaikat Lessenyi Ferenc főiskolai tanár ur címére (Sopron, főiskola) minél előbb megküldeni sziveskedjenek.

Válaszokba a következő kérdésekre kérek. Négy születesi helye és életkor? Milyen okdeleve van és mikor szerele? Kinél, hol és milyen minőségben van alkalmazva? Milyen nagy a gondjaira bizott üzem vagy gazdaság, munkáslétszám vagy két. hoidak szerint feltevetve? Hoi működött az összeomlás előtt és mióta él a mai Magyarországrészére meghagyott területen? Mennyi a jövedelme, illetve javadalma? Milyenek talajla józító kilitásait főiskolánk ifjúságának elhelyezkedése szempontjából? Milyen képességek és ismeretek kilitészetésére a kiválasztott szüzetéségek?

A fenti adatokra a bányamérnök és erdőmérnök ki szociális helyzetének tanulmányozása és az ifjúság elhelyezkedési lehetőségeinek megismerése céljából van szükség. Az adatok felhasználása tekintetében ugyanazokat a garanciákat tartjuk szem előtt, amelyeket a statisztikai törvény az adatszolgáltatók védelmére megállapít. Különösen hangsúlyozzuk, hogy az adatokat nem egyenként, hanem csakis tárgy szerinti összehasonlásban tesszük közzé!

Sopron, 1928. évi március hó 25-én.

Fekete, c. i. rektor.

— **A magyar-német-uzsátrák barlangkutatók tanulmányai** Németországban. A német barlangkutatók szövetségé idei vándorgyűlést a Harz hegységében tartja *szepember 8—20. között.* Ebből az alkalomból a magyar és német barlangkutatók szövetségé társas utazást rendez, amelynek résztvevői *szepember 4-én, 9 óra 5 perckor indulnak Kiseből.* Legálább 20 jelentkező esetén úgy az usztrák, mint a német vasutak 25%-os kedvezményt nyújtanak. Az odaútatásnak Nürnberg—Bamberg—Eisenach (Wartburg)—Weimar városok és a Saalfeld melletti számos cseppfolyó-barlangok kerülnek megtekintésre. Az usztrák különösen érdeklő programját még: *»A Harz gipszterületén fekvő lomboserdők megtekintése és a karsztvízűek búkk-erdővel való befásításának tanulmányozása.*

Úgy a kongresszus, mint a társas utazás részletei összeállítás alatt vannak, a végleges program még május hóban ismeretes lesz. Utókövető a német határtól Nordhausenig a következő uszgekbe kerül: Passau-Nordhausen III. o. gyorsv. 28—M. ugyanez legálább 20 résztvevővel 18 57 M. ugyanez személyvonat IV. o. pedig a részó M. illetve 12-40 M.

A személyvonat IV. osztályába megiegyezendő, hogy a német birodalmi vasuton gyorsított személyvonatok közlekednek, a gyorsvonatokhoz közel hasonló menetsebességgel és szintén csak a fővöyeken állnak meg. Egyébként a költségek Nordhausenban (Nordhausen a tanulmányút gócpontja) csekélyek lesznek, mert ott a város kilitásba helyezte a legmesszebbben vendégzereteket. Kilitás van ingyen lakásra és olcsó étkezésre is. A barlangokhoz való utazások költségét nem terhelik a résztvevők, mert az autóbuzsokat a város fogja fizetni. Kivánatos, hogy a kirándulások köl-

gyek is résztvegyenek, miután a német női társadalom nagy előkészületeket tesz a magyar nők meglátogatására.

— **Az agriculterchemia és trágyázás**tan elemi kiem jelenik meg legújabb Vágó István főiskolai tanár egy újabb munkája. A mű cka 190 oldalra fog terjedni. Ára fűze, jó papíron nyomva, előrelátóan 9 pengő lesz. Előzetes megrendelés — tekintettel a korlátolt példányszámra — kívánatos volna. Megrendelésre a szerzőhöz (Sopron, Seimeci-utca 3.) címzendők.

ÜZLETI HIREK.

Szárz (1 1/2 éves) tűzifa még mindig kelendő, bár a meleg idő beközeztével a kereslet észrevehetően megcsappant. A szőlőkar idénye letelt; kitalálpa, szerzámás s épületi fatalp van nagyból forgalom. Kemény fűrészrjú j. A búkkügműfa feldolgozásála a fűrészek jórészt kénsek.

1. Tízifa ab feladó állomás:

Belföldi hasáb (szárz)	230—232 P.
« vegyes «	218—220 P.
« dorong «	208—210 P.
« hasáb (friss)	210 P.
« dorong «	190 P.
Romániai hasáb	218—228 P.
Szlovenczoki szárz hasáb ab határ 1170—1550 cK.	
Jugoszláviai hasáb ab határ	2160—2360 din.

2. Faszén ab feladó állomás:

Belföldi la	630—650 P.
Belföldi lla	600—620 P.
Romániai ab határ állomás	650—660 P.
Szlóvák « « « « « « « « « « « «	3500—4100 cK.

3. Műfa budapesti paritásában:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm. nél felebb	60—70 P.
Tölgy fourirónki m ³ -je	75—80 P.
Tölgy bányfa m ³ -je	— — — P.
Búkk gömbia 30 cm-től felelle	36—38 P.
Körös « « « « « « « « « « « «	42—50 P.
Juhar « « « « « « « « « « « «	48—52 P.
Eger « « « « « « « « « « « «	26—29 P.
Ogyertyán « « « « « « « « « «	38—44 P.
Acák « « « « « « « « « « « «	35—40 P.
Nyár « « « « « « « « « « « «	22—26 P.
« fűrészrjúra	36—45 P.

4. Fűrészrjúra budapesti paritásában:

la tölgy fűrészrjú	150—170 P.
lla « « « « « « « « « « « «	140—150 P.
Tölgy boules	130—150 P.
Quarter árá	176—200 P.
Búkk gözölt, szüzetelen	88—96 P.
« « szüzetelt	96—112 P.
Búkk gözöletlen, szüzetelen	78—88 P.
Fény asztalosrjú szüles m ³ -e	105—115 P.
« « keskeny m ³ -e	90—100 P.
Építányag szüles m ³ -e	76—85 P.
« keskeny « « « « « « « «	68—74 P.
Léc, zárlece « « « « « « « « «	68—78 P.

5. Bogárfa ab feladó állomás:

Szűs 15—25 cm. 10,000 kg.	30—440 P.
Kőr 12—25 « « « « « « « « «	300—360 P.
Acák 12—25 « « « « « « « « «	370—420 P.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás:

Donga, gönci telemgályában	300—310 P.
Kerületi, búkk 22—24" h. 25—3" v. drb-ja	024 P.
Külli drb-ja	012 P.
Kisvasuti talpa 1.1 m. h. drb-ja	040—044 P.
« « 1.2 « « « « « « « «	050—056 P.
« « 1.3 « « « « « « « «	072—076 P.
2.6 m. h. kézbenzó tölgytalpa db-ja	700 P.
2.5 « « « « « « « « « « « «	680 P.
2.4 « « « « « « « « « « « «	600 P.
2.2 « « « « « « « « « « « «	330 P.
Nyírfarúd drb-ja 4 m. h. leáló át-mériben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölgy szőlőkar db-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P.
« kisméretű «	005 P.
« nagyméretű mészhomok	005 P.
« kisméretű «	004 P.
Portland cement q-ja	590—630 P.
Mész q-ja	360—380 P.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Búkteszterzsbet.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljujhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

A szalmaláng

magyar betegség. Általános kórtünete ősidők óta társadalmunk életének. Hivatalokban és politikában, fórumon és magánéletben, de talán leginkább az egyesületekben. A kezdes nagyszerűségében, a megalakulás lelkesületében az érdeklődés rendszeren oly impozáns, hogy a külföldi szemlélő valóban csodálatosnak tarthatná az odaadást, a lángolást, mellyel a magyar egy jelszóért, egy ügyért szót, energiát, tehetséget s ha kell, vért is tud áldozni.

Megalakult és fennáll sok, sok társadalmi, tudományos, emberbaráti, jótehetségi s ki tudná elsorolni még, milyen egyesületünk, minden egyesületnek van ezer és százezer tagja, kiket kivétel nélkül a lelkesülés, az ügy odaadó szeretete szólított az egyesületek táborába.

És mégis, ha az egyesületek életét tekintjük s a tagok tevékenységét vizsgáljuk, többé-kevésbé minden magyar egyesületben azt találjuk, hogy azokban lassan, elsekélyesedett mederben menedgel a munka, a tagoknak egy igen kis töredéke fejt ki érdemleges tevékenységet, míg azok igen nagy részénél ez csupán a tagsági díjak befizetésére s esetleg egy-két közgyűlés meghallgatására szorítkozik. Pezsgő életet, friss munkát, élénk küzdelmeket alig, alig mutathatnak fel hazánk egyesületei. Mert a kezdes után rendszeren eljő a megszokás, a lelkesülés után a lehiggadás, végül a megúnás s a választmány és a csekélyszámu dolgozók egyre jobban magukra maradnak, a közgyűlések egyre néptelenebbekké válnak, az élet megáll, elenyésk a erő s fennmaradnak a nagyszerű célok és hangzatos jelszavak. Ez a magyar egyesületek legtöbbszörű szomorú képe.

Szakunknak is megvannak a maga egyesületei s mint azt a magyar erdészeti egyesületek tevékenységét kritikus szemmel figyelő több süllyoszávu szakteintélynünk leszögezte, a friss munkásságot, az izzó lelkesültséget és az elért eredményeket tekintve a mi egyesületünk áll ma közöttük az első helyen.

Itt van akarát, vannak energiák, van céltudatosság és van kitartás, egység és egyetértés s ezekben bocsátván gyökereit nő, izmosodik és virágzik az egyesületi élet.

De kinek az érdeme ez?

Ha az elmúlt évek egyesületi életére visszatérünk, meg kell állapítanunk, hogy csaknem kizárólag elnököink és többi vezetőinké. Ők hívták új életre az egyesületet, fáradságot és áldozatot nem kímélve küzdöttek felvirágoztatásáért. Önmagukból adtak mindnyájunk helyett céltudatot, erőt és kitartást, tették egyre nagyobbá az érdeklődést, míg a tagok és a vagyoniak gyarapodásával egyesületünk mai erejéig s tekintélyéig eljutott. Ezek iránt a nagylelkű férfiak iránt az egyesület soha eléggé hálás nem lehet!

De nézzük a tagok tevékenységét!

Egy-két tiszteletet érdemlő kivétellett aktiv munkát, friss munkódetl alig fejtett ki közülünk valaki. A közgyűléseken elhangzott magvas beszédekből, érdekes vitaelőadásokból s lapunk szerkesztőjének önfelelődozó, lelkes munkájától táplálkoztunk mindnyájan, ezek adtak újabb impulzusokat az egyesületi életbe. Míg ők az indítók, gyújtók és vezérők voltak, addig a tagok nagy többsége csupán a lendítő tömeg alárendelt szerepét játszotta ebben a mozgó gépezetben.

Rendjén van-e s mehet-e ez így tovább? Egészséges maradhat-e egy szervezet, melynek gerince túl van terhelve, s önmagát éli és használja fel a többi szervek és tagok fenntartására?

Mint minden élet alfája és omegája a szervek harmonikus együttműködése, úgy az egyesületek életében is ez a legfontosabb. Minden tagnak ki kell vernie a részét a munkából, mindnyájunknak állandóan egyénenként is működniünk, akarnunk, szólnunk és cselekedniünk kell a közös célok érdekében. Hogy komoly értékek, eszmék s erők nélkül mennyire nem szükölködünk, azt legjobban az elmúlt évek nyári közgyűléseinek vitaelőadásai mutatták, ahol a hozzájáruló szavai között a véka alá dugott értékeknek, megvalósításra hivatott eszméknek szinte kimeríthetetlen tüzeit láttuk felcsillanni. S a magyar

erdőgazdaság mégis vergődik és vérzik, az új erdőtörvény mégis késik, a külföldi túfizta vámtmentesen özönlik be, az országgyűlésen a földművelésügyi tárca tárgyalásánál az erdőgazdaság ügyét mégcsak említésre sem méltatják!

Magunkban keressük a hibát elsősorban! Gyengék, erőtlének és kicsinynek vagyunk! Nagy feladataink megvalósításához elsősorban fel kell küzdenünk magunkat arra a magaslatra, honnan szavunkat már meghallják és meghallgatják. S hogy ezt tehesük, szükségünk van minden tagtársunk, minden egyes erdőgazda állandó közreműködésére.

Jelent-e ez oly megerőltetést, melytől talontul lekötött erdőbirtokosaink s hivatalukkal tülterhelt erdőtisztjéink el ne bírnának? Miben álljon ez a tevékenység? Elsősorban abban, hogy bárhol megfordulunk, bárkivel szemben is a magyar erdőgazdaság ügyeit, annak sérelmeit, bajait, érdekeit és jelentőségét állandóan hirdessük és propagáljuk. Legyünk szakunknak apostolai! Ismertesük meg a népet és az egész magyar társadalmat az erdészeti fontosságával, keressünk neki barátokat és szószólókat a magyar közéletben szószáll bírók köréből. *Én ezt a belső missziót tartom és ajánlom a magyar erdészeti felelőskedésnek leghathatósabb eszközüül!* Kezdjük mindjárt magunk között! Hány száz és száz erdőbirtokos és erdőtiszt van, ki a közös ügyektől teljesen távol tartja magát s ha érzi is a bajokat és sinyli is a sérelmeket, a cselekvésig, a megszólalásig nem jut el. A szethúzó magyar természetben gyökerező »elvi okok«, legfőkébször az öki Pató Pál ur természet ennek az okai. Ezek körében kezdjük és kifelé folytatassuk a propagandát. Szerezzünk egyesületünknek új tagokat, lapunknak új olvasókat! Ismetsük magunkat, hogy a küzdelmekben erősekknek bizonyuljunk!

A magunk erdőgazdaságában előforduló sérelmeket vigyük lapunk utján a nyilvánosság elé. A Magyar Erdőgazda négy évvel ezelőtli panaszerovat nyitott, melynek az erdő gazdaságok érdekeit sértő esetek publikálásával azok gyors és erélyes orvoslása lett volna a célja. Be is érkezett egy-két panasz, majd

ezek is elmaradtak s az állandónak szánt rovat lassan kivészett lapunkból. (Oh, boldog magyar erdőgazdaság, melynek nincsenek panaszai, mely a téged megillet helyen sérelmek s mellőzetések nélkül él és virágzol, mi okod, mi szükség is volna rá, hogy panaszt emelj?)

Arra törekedjünk, hogy magunkat állandón felcsináljunk s ügyünket szönyegen tartjuk. Mindnyájunknak vannak gondolatai, eszméi s — ha egyéb nem, bizonyosan — bajai. Vigyük ezeket a közgyűlés elé! A tárgysorozat utolsó pontjaként mindig fel vannak véve az indítványok és javaslatok. Évek óta mégis egyetlen indítványt vagy javaslatot sem hallottunk!

Magyar erdészek, ébredjünk fel végre a közöny és ernyedség kábulatából!

Cselekedjünk, dolgozzunk, küzdjünk szüntelenül! A magyar erdő sorsa a mi kezünkbe van tetve, rajtunk áll, hogy a magyar erdőgazdaságot a hanyatlás, a kadencia és pusztulás lejtőjéről kiragadjuk s azt virágzóbbá, a magyar erdőkincsét pedig értékesebbé tegyük. Egyesülésünkben oly erő van, mely képessé tesz bennünket erre a feladatra. Apojuk felhát az egyesületi életet szívvel, lélekkel, apostolkodással és munkával! Tegyük félre az elveket, rázzuk le magunkról a patópáluras tedspedéseket! Szüntelenül akarjunk dolgozni s higyük a magyar erdőgazdaság jövőjében.

Ebből az egyénenkénti, szakadatlan munkából hajt ki, lesz naggyá az új magyar erdőgazdaság s ezen a törhetetlen hiten épül fel romjaiból a magyar haza!

L. Wittenberger Géza.

A parádi hitbizományi uradalom birtoklási története és erdészeti viszonyai.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete ezévi választmányát az uradalom területén tartván, van szerencsém ezen most sokat emlegetett uradalom birtoklási és erdészeti viszonyairól az igen tisztelt közgyűlés röviden tájékoztatni.

Az uradalom magva Debrő, Tótfalu, Kál és Szal községekbel állott és a XIII. században az Aba nemzetségből származó Debrei család birtoka volt. Ezen birtok gyakran cserélt gazdát, így 1603-ban Rákóczi Zsigmond egy várkapitány (később Erdély fejedelme) vette át meg; később II. Rákóczi Ferenc fejedeleme lett, kitől a szabadságharc lezajlása után a királyi ficsus 1712-ben a birtokot elkobozta és átadta a német Althan grófnak. (Rákóczi fejedelmét állította fel a mai Óhutában az ügygyártó is).

A birtokot 1740-ben báró Grassalkovich Antal vette meg és a birtok vétel után szaporodván, közel 100 éven át a Grassalkovich család maradt, míg azt 1841-től gróf Károlyi György évi 50,000 forint hasznobérért 20 évre ki nem bérelte, melyhez akkor még Gyöngyös mezőváros 1/3 része is hozzátartozott, Parádón pedig már megvolt a Timsórfürdő, egy timsóváros, a régi kastély, a csevceforrásnál fürdő és az ügygyár.

A bérelt tartama alatt gróf Károlyi György megvette Nenti, Vécs, Nára, Sirok, Szajla helységeket, Verpelét egyrészt, Tarnóca és Kókut pusztákat és végül a bérelt birtokot is.

Utána elszőlőtt fia, gróf Károlyi Gyula lett az uradalom hasznélvezője, ki a birtokot vételek után szinlén szaporította és ő utána 1890 novemberelt ennek elszőlőtt fia, gróf Károlyi Mihály lett az örökös, kitől a birtokot az ismert okonál fogva az állam elkobozta és az 40—60% arányban megosztás alá került. Végleges döntés máig nincsen.

Ezzel azt akarom dokumentálni, hogy ezen birtok a szatmári békvél szerzett Károlyi vagyonnal semmiféle összefüggésben nincsen, hanem vétel után szerzetett.

A jelenlegi uradalmi erdőbirtok a Mátrahégyes legalsó nyulványától (130 m.) annak legmagasabb csúcshág (Kékes 1010 m.) terjed és összterülete 21,547 kh. Fekszik 21,238 kh. Heves és 309 kh. (Nemti) Nögrád vármegyében.

Az erdőbirtokot 35 évvel ezelőtt az erdőmester felügyelete alatt 6 részből kezelte; jelenleg pedig a Parád-Sándorréten lakó erdőhivatali főnök vezetése mellett 4 erdőgazdaságból és a szentdomonkosi erdőhivatali kirendeltségből áll. Az erdő őrzését 35 erdőőr végzi.

I. A parádi erdőgazdaság (Vadaskert) Parád, Recsk, Domoszló és Markaz községek határában fekszik, összterülete 5378.6 kh., melyből a bekerített vadaskert 4974 kh.

II. A bodonyi erdőgazdaság Bodony, Parád, Mátraballa és Nenti községek határában fekszik, összterülete 5113.4 kh.

III. A siroki erdőgazdaság Sirok, Recsk, és Mátraballa községek határában fekszik, összterülete 5030.8 kh.

IV. Kókuti erdőgazdaság Sirok, Kisnána, Verpelét, Fel- és Aldebrő és Vécs községek határában fekszik, összterülete 4394.6 kh.

V. Szentdomonkosi erdőhivatali kirendeltség kezelése alatt áll, Szentdomonkos község határában fekvő erdőbirtok 1629 kh.

Fanemkint összesen: Tölgy 25%. Cser 37%. Bükk—gyertyán 30% és egyéb 8%.

A régebbi időben a parádi és bodonyi eg-ek ok 80 éves forduló mellett fokozatos felújításra, míg a többi 50 éves fordulóval tartavágás sarderjő üzemen kezeltetett; 1922 óta azonban a két első erdőgazdaság 100 éves, a többi pedig 80 éves átmenettel szintén 100 éves forduló mellett az új üzemrendezési utasítás szerint szilerdő üzemen fokozatos felújítással kezeltek.

Sajnos, hogy régebben az erdő sorsával mitemt törődtek, azt korlátlanul legeltették, csak a jövedelmet hajszolták, befektetésre, mesterséges felújításra mitemt áldoztak és legfeljebb néhány hl. csermakk kapa után való elvetését engedélyezték, minek

természetes következménye az erdő pusztulása lett.

Változván a viszonyok, az utóbbi években e tekintetben óriási haladást tettünk és a régi — sokszor nem a kezelő által okozott — hibákat mielőbb pótolni igyekezzünk, bár a szaporodó szarvasállomány a felújításokat nagyon megnehezíti. Itt említem meg, hogy a soproni erdészeti kísérleti állomástól Picea sitkaensis és Picea pungens csemekéket kaptunk olyan helyen való kiültetésre, ahol a szarvas gyakran megfordul. A csemekéket a vadaskertben kiültették és azokat a szarvas a mult szigorú tél folyamán teljesen lerágta.

Minden erdőgazdaságban megfelelő csemekéket (összesen 7 kh. 820 öl) és Kókuton 23 kh. csemekéket-faiskálát létesített és a nevelt csemekét a hézagok pótlására, alátelítésekre használtatnak fel, a Kókuton nevelt csemekéket és suhángokból azonban eladásra is kerül.

Állandón nagy gondot fordítunk az erdő ápolására is; a tisztításokat, ritkításokat idejében végzük és többször ismétljük.

A tisztítógázokból származó faanyagok szentesítés után értékesítjük, mely munkát a környékbeli szénégetőkkel végeztetjük oly módon, hogy azok a kijelölt területet megfelelő felügyelet mellett kizsítják, az így nyert faanyagot megveszik, összehordják, felszentik és az uradalmi faraktárakba szállítják q-kint átlag 5.50 P-ért. Így a tisztítási faanyag is értékesítve lesz, mert azt az uradalom felszenítése snját üzemenben mind felhasználja. A tisztításokból így származó faszén évi 20 v. tesz ki.

Az elő- és főhasználatok után nyert faanyagok egyrészt az urad. mezőgazdaság és a fürdő használat fel, mintegy 12,000 üm. tűzfát az ügygyár vesz át, a többi pedig részint az erdőről, részint pedig a raktárakból értékesítettik.

A szentdomonkoson megtakarított faanyag az Állami Vas- és Acélgyár termeli ki és szállítja kisvasuton Mátraballa vasuti állomásra, hol az uradalom vagyonba rakva, az összes kitermelt faanyag 37% -át kapja, melyet azután tetésze szerez értékesíti.

A kitermelt és felgyártmányok készítését a környékbeli falvak lakossága, a raktározást pedig részint uradalmi igeaőr, részint pedig pénzes fuvarosok végzik. Mindkét munka elvégzésére elegendő és elég olcsó munkaerő állott rendelkezésre, az utóbbi időben azonban az állami üzemek (somorréti szanatórium, Ércbánya) a munkabérek megdrágították.

Mint hogy a fának szállításaához a két felső erdőgazdaságban levő 9 km. uradalmi műton kívül csak földutak állanak rendelkezésünkre, ennélfogva a szállítás nagyon az időjárástól, vagyis az utak járhatóságától és a fuvarosok kénye-kedvétől függ. Ezt elkerülendő, nagyon szükséges volna a műtutak szaporítása, vagy pedig — ami sokkal célravezetőbb volna — könnyen áthartható, kétszínű erdei pályának az építése.

Az erdőbirtok több helyen hosszú, keskeny sávköböl áll és nagyobbrészt fában szegény lakosságból bíró 24 községgel lévén határolva, kisebb kihalások előg gyakoriak.

Végül még meg kell említen azt, hogy Róth professzor, mint az erdészeti kísérleti állomás vezetője, a parádi vadaskertben 3 helyen kísérleti területeket jelölt ki, ame-

lyekben az ő utasításai szerint az első munkálatokat a múlt télen befejeztük és amelyekről az ő megírásából holnap i tanulmányi kiadásunk alkalmával Tóth Bódó egyesületi titkár fog a helyszínén magyarázattal szolgálni.

Ezekben egyeztem az uradalom részl és mostani érdekes viszonyait igen tisztelt hallgatóságom nagyjában megismerttem.

Összeállította és az 1928. évi május hó 6-án a paradíi fürdőben tartott vándorgyűlésen felolvasta

Weinert Tivadar
hitb. urad. erdőtanácsos.

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények *Tóth Bódó erdőmérnök, egyesületi titkár, Szentdomonkos, u. p. Bükkszenterszét* címre küldendők.

Nyugtáznak az alábbi tag- és lapjúlí beíratásokat:

1927. évre:

Nagy József, Miskolc 8 P.
Dr. Székely István, Eger 4 "

1928. évre:

Nagy József, Miskolc 4 "
Bácher Adolf, Eger 8 "
Neményi Ferenc, Eger 8 "
Dufek Pál, Mízesfabánya 8 "
Maróthy Emil, Diósgyőr 8 "
Bell Miklós, Mátradereske 10 "

Vadas J. emléktáblára:

Bánya és Erdőmérnöki főiskola rektora Sopron 100 "

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületének Paradíifürdőn tartott vándorgyűlése.

Vándorgyűlésünkről mult számunkban lapzártá előtt már röviden megemlékeztünk, az egészséges a lefolyásáról, közgyűlésünkről, tanulmányi kiadásunkról azonban csak most van módunk bővebben beszámolni.

Mint már jelentettük, az érdeklődés igen nagy volt, tagok és vendégek 100-on felül jelentek meg, s a vándorgyűlés résztvevőinek névsora a következő: Waldbott Kelemen báros, Térfi Béla, Borhy György, Balogh Ernő, Babos Károly, Barsi Nándor, Bácher Adolf és neje, Becker Róbert, Bérczy László, Biró Zoltán, Borovszky Pál és neje, vitéz Borsay Ferenc, Csajka Irén, Csizsar Imre, Csörge Ilus, Czillinger János, dr. Domán Aladár és neje, Dókus József, Éies Géza és neje, Farkas Jenő és neje, Fejér Kálmán, Fekete Zoltán, Ferenczi Ferenc, Fodor Sándor, Fritsch Antal, Galambos Gáspár, Horvát Emil, Gulyás Jenő, Hejka Arthur, dr. Hoffmann Gyula és neje, Holdamp Gyula, Horváth Károly, Játkói Endre és neje, Juriss József, Kachelmann Ottó, Kallivoda Andor, Kaltenbach Ferenc, Keiner Rezső, Kovács Jenő, Küllő Pál, Kristóffy János, Lehm János, Lippóczy Béla és neje, Lukács Károly, Mester János, Miklóssy Aladár, Nagy Jenő, Nagy László, Nagy Zoltán és neje, Onczay László, Oszlermann Ernő, Oszváth Mihály, Péter Ignác, Radó Gábor és neje, Raduly János, dr. Saád Andor és neje, Soós Károly, dr. Stierling Emil, Surjánzsky Kálmán, Schmidt Gusztáv, Schmotzer Gyula, Schudich Nándor,

Szabó Géza, Szécs Béla, Szigethy Béla, Szklenszky István, Szóják Károly, Szy Dénes, Tamás János, Terzstánszky Dezso és neje, Tóth Bódó, Török Miklós és neje, Urbantsch Jenő, Vághó Lajos, Váraljay Gyula, Velics Gyula, Vlaszaty Ödön, Weinert Tivadar, Wittenberger Géza és neje, Wittich Lenke, dr. Zavitsa József és neje.

Számosan voltak még az emeltettek közül, akik csak a banketten vettek részt, így a környék intelligenciája s különösen a közelben lakó kollégák családtagjai.

Mint már megírtuk, az ünnepélyes fogadtatás a vasuti állomáson történt, s a fűrdő vendégzobakban való elhelyezkedés és ebéd után — miközben a vendéglő terrorszól a Kékesre nyíló pompás kilátásban gyönyörködöttünk — a választmányi tagok választmányi ülésre gyűltek össze, melyet a fűrdő társalgótermében a közgyűlés követett, egyesületünknek eddig legnépesebb közgyűlése.

Waldbott Kelemen báró elnök üdvözli a nagy számban megjelent tagokat, s a közgyűlést megnyitja. Üdvözli a vendégeket is s örömeinek ad kifejezést, hogy szépszámba és illusztris vendégeink megjelenésükkel biznyságát adták egyesületünk iránti érdeklődésüknek.

Közönetet mond Térfi Béla Öngyémeltőségának, aki a legnagyobb készséggel és szeretettelossággal tette lehetővé, hogy ezideti vándorgyűlésünket Paradíifürdőn tartassuk meg.

Közönetet fejezi ki Kristóffy János igazgatógnak, a vendéglátó uradalom vezetőjének, Weinert Tivadar erdőtanácsosnak, dr. Deszffy Aladár fűrdőigazgatógnak s a rendezőbizottság tagjainak, kik a vándorgyűlés előkészítése körül buzgalommal s szives elkötelezettséggel fáradoztak s az egyesületet a legnagyobb hálaira köszielték.

Meleg köszönetet mond Roth Gyula főiskolai tanárnak is, mint az Erdészeti Kísérleti Állomás vezetőjének, ki a kísérleti terület bemutatását készítette elő s arról nyomtatott leírást adott.

Bejelent a következő képviselőket:

- a) A Földmiv. minisztérium erdészeti főosztálya: Becker Róbert főerdőtanácsos,
- b) az O. E. E.: Térfi Béla alelnök, nyug. miniszter,
- c) a soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola: Fekete Zoltán rektor, felsőházi tag,
- d) a Budapesti Mérnöki Kamara: Balogh Ernő miniszteri tanácsos,
- e) több uradalom képviselője.

Felolvassa azok névsorát, kik távolmaradásukat kimentelték s az egyesületet távirattal üdvözölték.

Elparatálja az egyesület halloait: Winger János főerdőmérnököt s Lux Károly uradalmi főerdészt.

Felhatalmazást kér, hogy az egyesület védnökét s az ujonnan kinevezett báró Prónay György fm. államtitkár a közgyűlés alkalmával üdvözölhesse.

Megnyit beszédében rámutat arra, hogy az erdőgazdaság az országos közgazdaság hatalmas és komplikált gépezetének csak egy alkotórésze, s épen ezért nem elég, hogy az erdészettel csak mint ivennel foglalkozunk, hanem feltétlenül szükségesnek látja annak a kutatását és ellenőrzését, hogy az erdőgazdaság hogyan illeszkedik bele a

közgazdasági élet kereteibe, milyen vonatkozásai vannak az általános gazdasági helyzethez s nem látjuk-e szükségét annak, hogy e tekintetben bizonyos időszéri és praktikus beavatkozások törtéjenek. Ezt a célt akarja egyesületünk a mai vitaelőadással is szolgálni, melynek mindnyájan nagy érdeklődéssel nézünk elébe.

Elnök megnyit beszéde után titkár felolvassa a mult közgyűlés jegyzőkönyvét, melynek hitelesítésére elnök Szy Dénes és Nagy Zoltán tagokat kéri fel.

Majd Sád Andor olvassa fel a számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint az 1927. évi számadatok tételekint felülvizsgáltattak s teljesen rendben találtattak. A jelentés alapján a közgyűlés a felelős számadatoknak a felmentvényt megadja.

Onczay László alelnök bejelenti, hogy egyesületünk legutóbbi közgyűlésén állást foglalt a hiányszó érdemfenntartási — tehát alapvető törvény — mielőbbi elkészítése mellett.

Ceterum censeo-ként egyesületünk ezen álláspontját, mint a magyar erdőbirtokosok s erdőgazdák kívánóságát uból leszögezi. Mint örvendetes pozitívumról számol be, hogy a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya ez irányban az első lépést már megteette, mert a törvény előkészítésére előadót delegált. Amikor e tény, mint a megmozdulás jelet örömmel üdvözöljük, bejelenti egyttal azt is, hogy az O. E. E. törvényelőkészítő bizottság munkájában előre haladt, úgy hogy a törvény irányelveit tárgyaló javaslatával ez év őszén már a nyilvánosság elé fog jöhetni.

Bejelenti, hogy az O. E. E. kezdeményezésében mozgalom indult meg az erdőgazdaságok, mint érdekképviseletnek a felsőházban tagsg biztositással. Javasolja, hogy egyesületünk s főrekrvité támogátva csatlakozzon e mozgalomhoz. Az egyesületi indítványát magáéva teszi.

Az „Erdészeti Lapok” legutolsó számában Biró Zoltán tagúrának vetette fel konkrét formában a vámkülföldről bejövő fa vámentességének megújítását, illetve vámmal való megadóztatását.

E gondolat s a megindítandó akció logikus folytatása a téli közgyűlésen letárgyalta sémelkimélet, mely azon konkrétumból indul ki, hogy az államkormányzat külkereskedelmi mérlegünk javítása érdekében egy rendelkezéssel a beföldi szénnek biztosított piacot, úgy azonban, hogy a beföldi termelési tűzfát a külföldivel szemben nem vette védelmébe. Ez ellen tiltakozunk, mert lehetetlennek tartjuk, hogy a beföldi tűzfás sok mesterségesen teremtett akadály miatt eladatlan maradjon s ugyanakkor vámentességben jöbessen be a külföldi fa.

Tekintettel arra, hogy Biró Zoltán felvetett terve teljes egészében felöleli a beföldi termelés s súlyos károsítást, javasolja, hogy egyesületünk a külföldi fatermek vámmal való megadóztatása mellett foglaljon állást s így értelemben keresse meg a földművelésügyi és kereskedelmi minisztériumot, uszintén az O. E. E.-t.

Bejelenti, hogy közgyűlésünket az alábbi témájú vitaelőadás fogja követni: *Csonka-magyarországon indokolt-e a magas vízjárás-forduló, amit a 14500/1920. F. M. sz. üzemrendelési utasítás alapján az új üzemi tervek készítése során éltelbepítették? És pedig: állományunk eredete, minősége, erdőtalá-*

*junk állapota, az ország faigénye s külke-
reskedelmi mérlegünk szempontjából?*

Kontradiktórikusan szándékunk ezt rendezni, hogy megfelelő tárgyilagossággal a két ellentétes álláspont jusson kifejezésre. Felkértük a fm. minisztérium erdészeti főosztályát is, hogy legyen szives állásfoglalást előadója útján ismertetni. Nagy sajnálatunkra az erdészeti főosztály, „elvi okok”-ra való hivatkozással a vitaleadásra delegáltját nem küldte ki. A minisztériumnak ezt a felhívását nem oszthatjuk. Nem akarunk külföldi példákra hivatkozni, ahol éppen ellenkezőleg megkívánják, ha kormányintézkedések megvitásáról van szó, hogy képviselőket meghívassék. De ezt kívánja érdemben az ügy is, mert egy gazdasági irányít megzabáló rendelkezést az „elvi okok” bástyája mögé való elzárkózással, ha az esetleg téves vagy hibás volna, nem lehet megvitatni. Véleménye szerint egy komoly, tárgyilagos vita elől az ország gazdasági ügyeit intéző fórumnak kitérni nem volna szabad. Ezért nincs meg az intézkedés zöld asztal és a gyakorlati élet között a szükséges ősszhang. A lelköt a hivatkozott elvi okokkal szemben a fenntekintben vélt az egyesület állásfoglalást kifejtieni.

A közgyűlés ezt az álláspontot magáévá teszi s felhatalmazza az elnökséget, hogy ezt az illetékes tényezőknél megfelelő formában tudomására adja.

Bejeleníti, hogy *néhai Hajós Gyula miskolci kir. erdőfelügyelő* emlékoszlópát, melyet egyesületünk (akkor még „Borsod, Gömör, Heves Vármegyei Erdészeti Egyesülete”) 1906. június hó 7-én emelt s lepezett le a Sirok község határában, vandorgyűlésünk meg fogja koszorúzni. Szenteljük egy pillanatot e nagyérdemű magyar erdész emlékének. Az ő nevéhez fűződik a tornayévi kopárkó befátásának kezdeményezése. Az ő kezemenként látjuk a környék sikerral beerdősített kopárjaiban, 20–30 éves fiatal erdeiben. A mi hőemlékünk mellett ne menjünk el úgy, hogy az ő igit emléket jelentő erdősítést mint munkája gyümölcsét ne méltassuk. Áldassék emléke.

Az emlékoszlop megkoszorúzza f. hó 9-én d. e. 10 órákor leve, a résztvevni öhajók az egyesület titkárnál jelentkezzenek. Végül bejeleníti, hogy a kiküldött bírálóbizottság a Magyar Erdőgazdában 1927. évben megjelent legjobb cikkeik jutalmazására kitűzött 400 pengő *Tóth Bódog*: „Az oldott kéve” című cikkének ítélte oda azzal a kötelezettséggel, hogy ezen összegből tartozik egy tanulmányt tenni.

Alelnök beszámolója után *Tóth Bódog egyesületi titkár* meg jelentését. Előterjesztésére s a választmány javaslatára a közgyűlés a rendes tagok sorába felveszi a következőket: *Szankovics Géza okl. erdőmérnök, Miskolc, Mayer Zoltán erdőmérnök, fősöklati tanársegéd, Sopron, Kaltenbach Ferenc okl. erdőmérnök Sátoraljaújhegy, Thiringer János urad. fűerdőmérnök Szentpéterfa*. Örvendetesen ismerős egyesületünk az ujonnan felvettekkel együtt így 179 tagot számlál (1 védnök, 1 tiszteletbeli, 16 alapító, s 161 rendes tag). A tagokon kívül a „Magyar Erdőgazda” előfizetői is szépen gyarapodnak az ország távoli részeiből is lépten-nyomon kapunk új előfizetőket.

Örömmel jelenti, hogy egy régi tervet sikerült tető alá hozni: rövidesen egy vadászati rovat fog megindulni a Magyar

Erdőgazda hasábjain. A rovat önfélő vezetését Thiringer János kollégánk irányolta el, kinek jó neve van a vadászati irodalomban. Lapunk a rovat megnyitásával 2 célt öhajít szolgálni: egyrészt erdész kollégáink körében népszerűsíteni a vadászati, vadtenyésztési és fegyvertechnikai ismereteket, másrészt pedig egy teljes erdészeti levő vadászati rovatval a külvilág előtt is dokumentálni, hogy mi erdőmérnökök igenis vadász emberek is vagyunk egyttal. Jól tudjuk, hogy erre soha nagyobb szükség nem volt, mint manapság.

Beszámol egy egyesületünk részére történt nemesszervi adományozásról: *Tornay Gyula* tagtársunk egyesületünknek adományozta a régi „Magyar Erdész” teljes évfolyamait. Régóta nyomoztunk már a régi évfolyamok után, hogy tájékozódást szerzhessünk elődeink érdemes munkásságairól s megteremthessük a szellemi kapcsolatot a múlt és a jelen között, míg végre Tornay nemesszervi adományával ez a kérdés is szerencsés megoldást nyert.

A közgyűlés osztalton elismeréssel szavaz halás jegyzőkönyvi köszönetet Tornaynak s ugy határoz, hogy a „Magyar Erdész” évfolyamai letérba véve a titkárnak adassanak ki megörzés végett.

Végül sajnálattal bejeleníti, hogy a Lilla-fürednél tervezett erdészeti vontatótraktor-bemutató elmarad, s ismerteti az Észak-magyarországi Idegenforgalmi Szövetség átiratát, melyben németországi tanulmányúton való részvételre szólítja fel egyesületünk tagjait.

Titkár után *Dókus József pénztáros* jelenti be, hogy az egyesület jelenlegi készpénzvágyona 208257 pengő. Az 1926. évi határlékok teljes egészükben befolytak, 1927. évi kintlévőségünk pedig 262 pengőgát tesz ki.

A Vadas Jenő emléktábla-alap vagyona 19592 pengő.

Elnök indítványára a közgyűlés köszönetet szavaz a pénztársónak buzgó és eredményes munkásságáért.

Következő pont gyanánt a tisztújítás következett. Egyhangulag a régi tisztikar választást meg, és pedig elnökké: *Waldbott Kelemen báró, I. alelnökké: Oncay László, II. alelnökké: Borhy György, titkárrá: Tóth Bódog, pénztárossá: Dókus József, ellenőrré: Kachelmann Ottó, a választmányból az alapszabályok szerint kilépő tagok helyére pedig választmányi tagokul Beniczay Elemér, Bíró Zoltán, gr. Keglevich Gyula, Köllő Pál, Lipóczy Béta, Nagy László, Schudich Nándor és báró Waldbott Frigyes választattak meg.*

Több tárgy, indítvány nem lévén, ezzel a tulajdonképeni közgyűlés véget ér.

Következett *Weinert Tivadar uradalmi erdőtanácsos* felolvasása, aki a vendégül érte udalomal erdészeti viszonyait ismertette. Felolvasása lapunk más helyén található. Az érdeklődéssel hallgatott felolvasást elnök mondott köszönetet a felolvasónak.

Majd *Bíró Zoltán* jelent meg a pódiumon s igen értekes, mélyen járó előadás keretében világotlotta meg a vitaleadás felvetett kérdést: az új üzemmendési utasítás alapján életbe léptetett magas vágásforduló kritikáját. Megállapította, hogy maga az utasítás a vágásforduló tekintetében imperatív rendelkezéseket nem is tartalmaz s egyébként sem kifogásolható. Más kérdés azonban, hogy a végrehajtás alkalmával

hogyan alkalmazták. A vágásforduló fel-emelését különben egyáltalán nem tartja időszertnek s kétségesnek véli, hogy egyáltalán jogos-e ezt a kérdést hatalmi szóval szabályozni.

A vitaleadásal különben, melynek folyamán *Nagy László, Fekete Zoltán, Oncay László, Schudich Nándor, Radó Gábor, Czillinger János és Köllő Pál* szóáltak fel, érdemelesen most nem foglalkozunk, mert a felszólalásokat lapunk következő számában teljes egészükben közölni fogjuk.

Waldbott Kelemen báró elnök megköszöni Bíró Zoltánnak nagy felkészültséggel rendezett vitaleadását s a számos felszólalásból nem az ellentéteket, de mint praktikus eredményt azokat a momentumokat öhajítja kiemelni, melyekben az összes felszólalók egyetértettek s melyeket az alábbi pontokban véli öszetefoglalni:

1. *Elvileg helyes a magasbáb vágásforduló, mint erdőgazdasági célt kitűzteni.*

2. *Törökveünk kell hogy legyen rossz erdő helyett jó erdőt teremteni.*

3. *A vágásforduló felemelését fokozatosan és övatosan kell végrehajtani, a gazdasági helyzet s a birtokos egyéni helyzetének figyelembevételével.*

4. *Az üzemmendési utasítás helyes volt, csupán a végrehajtás körül mutatkoztak társzások s e körül forog a panasz.*

5. *A vágásfordulónak udgrészertti és erőszakos felemése se nem időszerti, se nem célszerti.*

Végül rámutat arra, hogy a tagoknak nagyszámban való megjelenése, kiváló szaktekinélyzetük messze földöl való öljfövelete, a magas nívón mozgó vitaleadás, melynek végighallgatása épen olyan ölvzetes volt, mint tanulságos, mind egyesületünk teljes erkölségi sikerét és létjogosultságot bizonyítja.

Ez buzdítólag hat az egyesület vezetőségére, hogy az eddigi irányban következetesen kártással dolgozzék tovább. E munkához kéri a tagok lelkes és szives támogatását.

Megköszöni a megjelentek érdeklődését s az ülést beárja.

A közgyűlést társas vacsora követte, mely a szokott jó hangulatban majdnem hajnalig húzódott; vidám nótáktól volt hangos a máskor csendes fűrdövendőgöl, egymástán szedte elő a „Fahang” dalárda a selmeci és a szebbnél szebb magyar nótákat.

Rövid pihenő után jókor reggel talpon volt már az egész társaság s pontban 8 órákor megindult már az első transport az autóbusszokkal az öveggyár felé.

Az öveggyár meglekintése után — miközben a figyelmes és szives gyárvendőség mindenkinék egy borpaláttal telt s dátummal ellátott parádi emlékülacsal kedvezkedett — a gyönyörű kilátást nyújtó paradgyönyösi múton folytattuk tovább autókul utunkat fel a Mátragerinc hegőjaira.

A hűgön *Tóth Bódog* ismertette röviden az a n. „Haluskás” erdőbeszben folyó kísérletek lényegét s tolnácsolta a kísérleti terület megteremtölését, Roth Gyula fősöklati tanárnak övdövelét, ki egyéb öfoglalások akadályozott meg abban, hogy a kísérleteket személyesen bemutathassa.

A rövid ismertetés után az érdeklődők a helyszínen tekintik meg az egyelőtlen záródásbontással dolgozó természetes felújítási eljárások két módozatát: a csoportos

és szegélyes felújítást, melyeknek előnye és hátrányai felett igen érdekes vita indult meg, amelyet különböző Waldholt Kelemen báró és Fekete Zoltán hozzászólásai tesznek érdekessé.

A kísérleti területek megtekintése s rövid gyakorlat után biztató kép tárul fel: s Nagyfórrás tisztán csinos sátrak, hevenyészett asztalok s a sörös hordók s a nyáron sülő zsványepcsenyé körül sürgölődő erdőörök csoportja.

Csakhamar vidám zsvaly, pohárcsengés, nótázó veri fel az erdő csendjét, s a társaság, még az imént még komolyan vitakozott szakkérdések felett, szabadjára engedte az erdészember istenadta, egészséges jókedvét.

Este 7 óra is elmúlt már, mire az utolsó csoport is hazakerül a fürdőbe. Este bankett szép közönség között a környék intelligenciájának a részvételével, valami 140-150 emberrel. Az első pohárköszöntőt Waldholt báró mondja Terfi Bélára s mindazokra, akik a vándorgyűlést megtartását lehetővé tették. A pohárköszöntők sora után tánc következett, bár a hangulaton határozottan észre lehetett venni, hogy a társaság mögött 2 nap fáradalmi vannak.

Másnap zuhogó eső mossa el a Hajós Gyula emlékoszlop megkoszorúzásának szép tervét. A tömeg már a reggeli vonattal elutazik s akik a koszorú létreteit maradtak, azok is hiába lesik a vendéglő terrorszáról, hogy mikor oszlik el a nehéz felhő a Kékestető ormáról. Hiába a jó szándék, az eső reménytelenül zuhog tovább s a déli vonattal az utolsó kedves vendég is távozik, hogy szép emlékeket vigyen magával haza a parádi vándorgyűlésről.

Egyesületünk kegyeletes szándékának az uradalom tisztikara tesz eleget s a következő napon helyezi el a vándorgyűlés nevében a koszorút Hajós Gyula emlékoszlopánál.

A fa mesterséges szárításáról.

(Folytatás.)

Ezen deformáció mellett természetes, hogy a vizet vesztett fa egyéb technikai tulajdonságait illetőleg is változást fog felintetni. A szárított fa bizonyos mértékben megmerevedik, kevésbé hajlékony lesz, megkeményedik, tartósabb lesz stb., aminek következtében alkalmazhatóságát növeksztik.

Ezen „hibák” mellett, melyek a szárításból és a fa anyagi tulajdonságaiból szükség-szerűen bekövetkeznek, még más hibák is állhatnak elő, melyek emezeknél sokkal súlyosabbak, számottevőbbek és értékrombolók, de amelyek kikerülhetők.

Szülőoka ezen kiküszöbölhető, de súlyos következményeknek az a körülmény, hogy a fa víztartalom elemeinek minden egyes részében nem egyező, nem ugyanaz. Ez a víztartalom maximális a közepén és minimális a széleken. Az átmenet ezen két szélső rész között nem lépcsőzetes, hanem sima. Már most a száritásnál azon pillanattól kezdve, hogy a külső réteg vizet veszítve, száradni kezd, a nedvesség a közpötől kifelé, a száradó és vizet vesztő réteg felé áramlásba indul, melynek sebessége a két szélső réteg víztartalom különbségének függvénye. Ezen különbség annál nagyobb, minél erősebb a külső rétegek vízvesztése,

más szóval minél gyorsabb a száradás menete. A változó vízmennyiségek folytán a szelvényen belül feszültség, más helyütt meg nyomás áll be.

Ha a száradás gyors, a külső részek gyakorlatilag már víz nélkül lesznek, míg ugyanakkor a szelvény magjában még mindig tetemes vízmennyiség van. A külső szárító, tehát következményeként összehúzó réteg befelé nyomást gyakorol, de ugyanakkor benne feszültség is áll elő, egy skatulyát körülvevő szoros gummiszalaghoz hasonlóan, mely a skatulyára nyomást gyakorol, sarkait v. szeleit behorpasztja, de ugyanakkor maga is megfeszül. Ha már most ezen külső, száradásnak indult rétegben fellépő belső feszültségek a fa ilyen irányú ellenálló képességénél nagyobb méretet öltenek, azaz ha a feszültség a sejték és az egyes szöveti részek között fennálló tapadó, illetve összetartó erőnél nagyobb, a felület megreped, természetesen ott, ahol a feszültséggel szemben működő összetartó erő legkisebb, tehát a bésugarak irányában.

Amidőn pedig később a belső részek is száradni kezdenek, ezekben is az előbbiehez hasonló összehúzóds, majd belső feszültség áll elő, mely azután természetesen a külső repedések irányában fogja repesztő működését kifejteni. A külső repedések befelé mélyülnek, de kifelé, az ellenirányú nyomás folytán olyan mértékben húzódnak össze, hogy a továbbiakkal szemmel alig láthatók lesznek.

A rosszul vezetett, vagy kellő felügyelet nélkül hagyott szárítás másik káros folyamánya a száritás sejtjeinek, szöveteinek túlzott mértékű besülyedése, összehúzódsa folytán beálló alakváltozásban nyilvánul meg. A szelvényáru tulságos szárítás folytán barna színeződésű lesz, kétségtelenül jelezvén a kezdő leparlódás folyamatát.

Ugyancsak az erős és gyors szárítás következménye az a lehetőség, hogy a száritandó faanyagfelületen egy, a belsejéig nedves részeket kifelé elzáró, kiszorított és megkeményedett réteg lép fel, amely azután a látszólag „kiszáradt” fát később használatlanul teszi ázaltá, hogy a belső, nedvesen maradt részek bomlásnak indulhatnak.

De anélkül, hogy ezen súlyos hibák jelentkezzenek, az aránylag gyors száradás majdnem mindig belső feszültségeket, kifelé pedig megkeményedést hoz létre. Ezek felelősködnek majdnem mindig kellemetlen alakváltozásoknak lehetnek az okai főleg akkor, amikor ellene már tenni nem tudunk. A „kiszáradt” szelvényáru további feldolgozásánál, különösen a keményfáknál nem ajánlható eléggé a szárítást olyképen szabályozni, hogy az anyagban ezen kellemetlen feszültségek fel ne lépjenek.

Szükséges tehát ismerünk azon eszközöket és módokat, amelyek segítségével ezek a feszültségek felismerhetők. Szükséges tudnunk mindenekelőtt gazdasági okokból, hogy t. i. a szárítást a lehető legkorábbi időn belül fejezessük be, de szükséges a szárítás vezetője szempontjából is, mert a szárítás végfelé ezek a káros belső feszültségek kikerülése, kiegyensúlyozása válik szükségessé.

Az alakváltozás, a repedést, hasadást okozó ezen belső erőkülönbségek nyilvánartása tehát a legfontosabb feladatunk. A szárítás folyamatának ellenőrzése lelkiismeretes, gondos munkát követel.

Az eljárás, melyet llné alig néhány héttel ezelőtt megjelent munkájában részletesen tudományos alapon ismertet, a következő:

A szárítóban lévő anyagból, cikkem elején ismertetett módon, próbadarabokat vágunk ki, amelyek szélessége azonban emezeknél nagyobb kb. 25—30%/. A próbadarabokon egy vízintes vonalat húzunk, majd függőlegesen befürészleljük olyképen, hogy az így egymástól elválasztott részek, mint apró nyelvek egymással egyenlők legyenek. Mivel ezzel az összekötéssel és az egyensúly a próbadarab különböző részei között megszakad, mindegyik nyelv külön-külön, egymástól függetlenül követi a szárítás folyamata alatt benne előálló feszültség kény-szerítette deformációt. Hol megrövidül, hol megrövidülnek aszerint, hogy az elpárolgással kapcsolatos belső nyomás és feszültségkülönbségek eredője pozitív (nagyobb), negatív (kisebbedő) térfogat változást hoz-e létre.

Az első próbadarab a még nyers deszkából van véve: A kiszáradás elején lévő második próbadarabnál a két külső nyelv a bennük keletkező feszültség folytán kifelé görbül és megrövidül, míg a középső kettő alakját még nem változtatta meg. Az a—b vízintes vonal, amely a szárítás elején egyenes volt, most domboru alakot ölt.

A kifelé hajló nyelveknek, tehát a száritásnak kitett faanyag felületén, következményeként repedések fognak megjelenni.

A szárítás folyamán rövidebb-hosszabb idő múlva a belső részekből is elpárolgott víz folytán az egyensúly a külső és belső részek között többé-kevésbé újra helyreáll. A száradás ezen pillanatában a nedvességkülönbségek eltűnnek, a víztartalom a belső és külső részekben megközelítően ugyanaz, tehát a belső erők egyensúlyt tartanak, eredményük azonban a száritandó fadarabra nézve negatív térfogátváltozást szül.

A külső részek nem követik a belső száradó részek összehúzódsát. A külsők nyomás, a belsők feszültség alatt állanak. Mindegyik nyelv befelé görbül. A száradás ezen idejében belső repedések fellépésétől tarthatunk.

A kifelé hajló külső nyelvek mutatják, hogy a belső feszültségek értelme megváltozott, hogy az utolsó próbadarab a teljes száradás összehúzódsát, de mindenféle káros belső feszültség és nyomás-különbségtől mentes darabját az ideálisan szárazfa alakját tünteti fel.

Ezen próbadarabok használatával teljesen kielégítő és céljainknak megfelelő módon szabályozhatjuk a szárítás menetét. A száritóban lévő meleg levegő víz, illetve páratartalmát vízgőz injektálásával emeljük, ha a próbadarabokon észlelték feszültségek káros hatásaitól tartanunk lehet. Ez utóbbi beavatkozás szükségsszerűnek ajánljuk legelőször a szárítás vége felé, de természetesen, hogy a szárítás menete alatt bármikor használható, ha a körülmények megkívánják.

Az eljárás a lehető legkisebb kockázat mellett, természetesen és a tényleges állapot bármikor felismerhető volta miatt legnagyobb biztonsággal nyújt az az megközelítően száraz, vagy kiválóminőségű megfelelően adott nedvességi anyagot. Kevés körülményesség mellett bármilyen fajú és méretű faanyag kielégítő szárítását biztosítja, mivel-

hogy az eljárást lépésről-lépésre követhetjük. Ha egy adott pillanatban a száradást káros gyorsaságunk látjuk, vizgöz belecselezés után a szárító levegőt és a szárítandó anyagot is újra vednesítjük. Az előbbi ezt kisebb vizelvonóképessé tettük, míg az utóbbi vizartalmát bizonyos mértékben növelve, a szárítást késleltetjük.

Egy azonban biztos, az t. i., hogy a szárítás menetére befolyással lévő összes tényezőz beható ismeretét és fokozott figyelmét, óvatosságát és gondját igényel.

A jó szárítás ezen feltételeinek ismertetése mellett már most az lehet a kérdés, hogy a szárító berendezés levegőjének adott páratartalma mellett milyen legkisebb mértékre szállhat le a szárítandó faanyag vizartalma, más szóval adott páratartalom mellett, mennyire szárítható ki a fa.

Az U. S. A. (Amerikai Egyesült Államok) erdőmérnöki vizsgáló hivatal, a Bureau of Forest Product, részletesebben foglalkozott e kérdéssel. Ha ugyanis a szárítandó faanyag állandó páratartalmú levegő hatása alatt áll, úgy egy bizonyos nedvességi határ alá nem hozható, más szóval nedvartalmát egy meghatározott százalékos értéket vesz fel, amely a szárító levegő páratartalmával szoros összefüggésben van. A szárító berendezés levegője minden egyes páratartalom fokának a fában egy bizonyos nedvartalom felel meg, mely gyakorlatilag független a szárítandó faanyag fajától, feltéve, hogy a behatási idő elég hosszú volt.

Worschitz Frigyes.

Innen-onnan.

— **Erdészeti kinevezések.** A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére az állami erdőmérnökök személyzeti székében **Franciszy Vilmos, Litz Lajos, Széldás Vince** és **Krause Dező** erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi, **Katona István, Vető Gyula, Marsalkó Ferenc** és **Lengyel Sándor** főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi és **Csernay Antal** erdőmérnöknek a főerdőmérnöki címet adományozta.

— **Fagykárak a Bükkben.** A tavaly nagy fagykárak még most is kifejezésre jutnak.

Mult évben teljesen lefagyott bükkfák a mai napig nem hajtottak ki. Duzadó rögök életet árulnak el ugyan, azonban az a bimbóalkasztó május ismét csak fagyot hozott, de az ily rugyeket kipattanai eddig nem volt képes.

A szabad állású tölgyujulatok ismét lefagytak.

Hasonló sors érte a lékeléssel felszabadított bükk és kőrös csoportokat is.

Mult év telén a megtelepült fiatalosnak levegőt adtunk.

Tavaly tavasszal nagyobbresze véglegesen elfogyt.

Idén a megmaradtak az újabb fagy következtében kipusztultak. Összel megkezdődtek a lékek fenyősítését, mivel az anyadólmánytól egyelőre makolt nem várhatunk.

Pedig egy években teljesen bükkmakktermése volt kiállítás. Kiseb tölgymakktermés szintén mutatkozik.

Sajnos már az eddigi fagyok már tetemes kárt okoztak.

— **Felvételek és beiratkozás a főiskolára** az 1928–29. tanév első felévére szeptember első felében történik. Az első évfolyamra beiratkozni szándékozóknak felvételeket augusztus 20-ig írásban kell a főiskola tanácsánál kérelmezni. Az 1'60 P okmánybélyeggel ellátott kérvényhez csatolandó: a) születési anyakönyvi kivonat, b) gimn. vagy reálisk. érettségibizonyítvány, c) orvosi bizonyítvány, d) hatóságibizonyítvány a szülőföld foglalkozásáról (állásáról) és vagyoni helyzetéről. A kérvényben fel kell tenned, hogy a felvétel melyik osztályra kéri a felvételt. A szeptember harmadik végleges felvételnél személyes megjelenés szükséges. Tandíj félévint 102 pengő. A főiskola iratutátsba való felvétel a tanácsolt külön beadványban augusztus 20-ig kérelmezendő.

— **Vadásztrófeák kiállítása.** A mezőgazdasági muzeumban május hó 19-én nyílt meg a Nemzeti Vadászati Védegyélt ezidei trófea kiállítása. Szép anyag került kiállításra. Esztendőig Tamás gróf közel 9 leg- és szarvasgancsa nyert el a földművelésügyi miniszterium tiszteletdíját, melyen kívül még számos díjat és kitüntetést osztottak szét.

— **Az erdőri és vadóri szakvizsgák** 1928. évi augusztus hó 6-án és az erre következő napokon kell számu jelentkezők esetén Debrecenben, Miskolcon, Gödöllőn, Szegeden, Kaposváron és Győrben fognak megtartani.

Akik az erdőri, vagy vadóri szakvizsgát letenni óhajátik, az ehhez szükséges engedély iránt kellően felszerelt kérvényüket 1928. évi június hó 20-ig a lakohelyükre illetékes m. kir. erdőgazgatóságnál nyújták be.

Az erdőri szakvizsga letételének megkönnyítésére az erdőgazgatóságok székelyin kell számu jelentkezők esetén az 1928. évi június hó 9-én kezdődő 4 hetes előkészítő tanfolyamot rendezek, amelynek végzetével a hallgatók szakszavára bocsátotnak.

A tanfolyamra való felvételt az illetékes m. kir. erdőgazgatóságok eszközik, amelyhez a felvételi iránti kérvényeket 1928. évi június hó 15-ig kell benyújtani.

A tanfolyamra csak olyan erdőőrök jelentkezhetnek, akik az elemi népiszkolát végzeték, legalább 3 évig szakadatlanul erdőszeti gyakorlati szolgálatban állottak, fedhetetlen előéletiek és 20-ik életévüket betöltötték.

Az erdőszeti gyakorlati szolgálat igazolásával csak az olyan bizonyítvány igazolható, amelyet olk. mérnök állított ki, vagy amely felvételüknek tényleges erdőgazdasági vagy erdőri alkalmazását a szolgálati helyre illetékes m. kir. erdőfelügyelő igazolja.

Annak, akik az előkészítő tanfolyamra felvételt, a vizsga engedély iránt külön nem kell folyamodni.

A tanfolyam hallgatói élemezésköndök és ágynevműrök maguk tartoznak gondoskodni.

A tanfolyam díjmentes és egyelőre nem kötelező.

A tanfolyamra vonatkozó bővebb felvilágosítást a m. kir. erdőgazgatóságok adnak. — A mérnöki rendtartásról szóló 1923. XVII. t.-c. (az alábbiakban röviden M. R.) 1. §-a cirendeli, hogy a Budapesti Mérnöki Kamara választmánya nyilvántartást vezessen azokról, akik a mérnöki cím viselésére a M. R. 1. §-a értelmében jogosultak. Ez a „Mérnöki nyilvántartás”.

E törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtása tárgyában kildt. 85.302/1927. II. sz. keres. miniszteri rendelet az alábbiakban övden. II. U. I. fejezetének 1. §-a pedig azt mondja: „A M. R. 11. §. negyedik bekezdése értelmében vezetendő mérnöki nyilvántartásról a Budapesti Mérnöki Kamara az egész országra kiterjedően és pedig mind a magyar állampolgárokat, mind pedig a magyar állam területén állandó lakással bíró kildt. állampolgárokat kiterjedően vezeti.

E rendelet 2. §-a azt is előírja, hogy a magyar állam területén lakó minden mérnök névli cénra adatokat tartozik a Kamarának bejelenteni és a bejelentési adatok közül egyeseket okmányokkal tartozik igazolni.

Ezen adatok bejelentésének megkönyvitására a Kamara mult év nyarán az állatlánosságban ismert *„Jelenléti”* irrlapot kildtötte azt a Kamara tagjainak és azon nem-kamarai tag mérnököknek is, akik többlendben közhírteteli alapján a Kamarától ilyen irrlapokat kérték.

A kamari tagok valamint a nem-kamarai tag mérnökök jelenlétny része bekdltötte a kildtött jelentésteni leveket. Azonban még mindig mintegy 700 kamarai tag egyáltalában nem jelentésteni a jelenlétny közzétételéért, azaz a kamari tagok — emulastorták a szükséges okmányok csatolását.

A tagok közül sokan az éves indoklásnál sem csatoltak okmányokat, hogy az okmányok már egy tizen a Kamaránál bemutatják.

Tévesnek kell ezen indoklásat minősíteni, mert ha okmányokat anélkül jelez a kamari tagok kérvényhez csatoltatnak is, de azok adatait a Kamara nem jögyvete fel, mint hogy akkor még az esetek túlnyomó részén sem olk, sem rendelet nem volt, hanem a kamari tagok okmányok a tagvédelmi jogban erőre emelkedéséről szóló értesítésel visszavisszajuttatották az okmányokat.

És mivel a Kamara annyit tájékoztatás és felhívás után már nem halasztotta tovább a M. R. és a III. U. U. sz. törvény megkezdését, ezért a kamari tagok — *A mérnökök nyilvántartásának felállításáról* — illetve a „Jelenlétny” feldolgozására vonatkozó munka megindítását, tehát kénytelen volt minden egyes hiányzó jelentésteni benyújtást a jelenlétnybe újabb felszólítást kildteni és az okmányok pótlását a felelőssége tudatában most már *erősen megvárni*.

Ezen ajánlott felhívások küldése immár a tizedik művetel volt, melyet a Kamara a Mérnökök Nyilvántartásának elkészítéséhez érdekében folyamolta tett. A Kamara sajnálatul állapítja meg, hogy eddig mintegy 3000 ilyen jelentésteni volt kénytelen kiállítani és részben már postán el is kildeni, amelyekre oly lassan érkeznek be a kért okmányok, hogy még mindig

kerelen 1000 kamarai tag és 1000 nem-kamarai tag mérnök jelentésteni íve felszár részben vagy egész okmányok nélkül és tesz bejelentésüket a jelenlétnybe, anyag feldolgozását és a Mérnökök Nyilvántartásának elkészítését.

Mivel a Mérnökök Nyilvántartásának elállítását törvény írja elő, a Kamara választmánya most már a törvénynek mindenáron érvény szerzendő, a következő intézkedéseket határozta el:

1. A Kamara azon tagjainal szemben, akik nyilvántartási adatszolgáltatási kötelezettségüknek eddig egyáltalában nem tettek eleget és sem a jelentésteni ívkvet, sem okmányokat be nem szolgáltattak, e mulasztást a M. R. 36. §-át figyelembe véve, melynek értelmében:

Kiseb mulasztások vagy rendelkezések esetében a Mérnöki Kamara választmánya a Kamara tagját — megkülönböztetés nélkül — az alábbiakban megjelölésével — írásbelileg megintethi vagy 200 pengő terjedelmű rendírsággal sújthatja;

2. folytatja a személyre szóló ajánlott leveleiben felhívásokat székelyit a hiányzó anyagok beállításához a hiányzó okmányok beküldése érdekében;

3. azon tagokkal és nem tag mérnökökkel szemben, akik személyre szóló ajánlott levele feljárt már kapnak, de ennek dacára nem kildték be a szükséges okmányokat; a Kamara el fog járni a III. U. U. 1. §-a alapján, mely azt mondja, hogy:

„Az a mérnök, aki . . . bejelentési és igazolási kötelezettségének nem tesz eleget . . . amennyiben a cselekménye súlyosab büntető rendelkezés alá nem esik, *kihágást követi el.*”

A Kamara könytelen nem esziköt is igénybe venni és a kihágási eljárások indítása iránt megkezdéseket az illetékes kir. járásbírókhoz való benyújtást megkezd.

ÜZLETI HIREK.

Az árak változatlanok. Általában a piac csendes. Épületi fában van éleknéb kereslet. A nagyobb tetélu szállítások (talpa, telephonosok, fűrésztár) bonyolítottak le.

Pávázati hirdetemény.

Egyesületünk 400 pengő tüzött ki a „Magyar Erdőgazda” VI. évfolyamában megjelenő legjobb cikk jutalmazására azzal a kildötéssel, hogy a jutalmazott ebből az összegből tartozik meghatározott programmal egy tanulmányt tenni a eről a lap hasábjain tanulmány keretében beszámoló. A jutalomban bárki részesülhet, kinek az 1928. évfolyam önkölti cikke jött a meg. „Magyar Erdőgazda”-ban.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkcenterzsbet.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoralajhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25,000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125,000 papirkorona.

Periculum in mora!

Válságos idöket élünk! A magyar erdőgazdaság gazdaságilag hátrébe van szorítva, jogos igényei, követelése, életfeltételei csak csekély mértékben teljesítve, főiskolánk, kutató intézeteink még nem oszduhattak fel a háború fosztogatásából, szaktársaink erőt vett a beletörődés, a fáradt lemondás vagy a kétségbeesés, köröskörül ellenséggel állunk szemben, akik szaktársaink szájából akarják kivenni a kenyert és főiskolánkat ma is fenyegeti az apaszás — mi pedig egymást marcanöljük, két legfontosabb fórumunk, a kormány vezetősége és társadalmi vezető egyesületünk, illetve annak hivatalos lapja már évek óta elkecseregett harcban!

Mi történt legutóbb? Az »Erdészeti Lapok« szerkesztője virágos nyelven, de eléggé érthetően azt mondta az Egyesület hivatalos lapjában, hogy vissza kell hívni a nyugdíjasokat, mert a jelenleg szolgáló erdőgazdái kart nem tartja képesnek a törvény megalkotására. Neveket nem mondott, a kombináció paripája tehát vídekelman szüldulhatott.

Az érdeklét részről erre avval a követeléssel felelték, hogy a szerkesztőnek feje vétecsék, még pedig azonnal.

Hová vezethet ez? Hol vannak közőttünk oly mely ellentétek és szakadékok, hogy azokat kollégialis egyetértéssel, baráti szeretettel áthidalni ne lehetne?

Vajjon áza kérdés, hogy »erdőgazdát« vagy »erdőfelügyelő« legyen a neve az erdészeti hatóság megszemesélyesítőjének, oly komoly és oly mélyreható, meg nem oldható ellentétet jelent, hogy emiatt évtizedekre vagy talán örökre ketté kell osztani a magyar erdőgazdaság táborát? Olyan biztosan állunk már, hogy megköcköztathatjuk az erdőgazdaság épületeinek súlyos rázkódátását?

Eszméljük fel! Ne lovagoljunk visszoparipákon és fontoljuk meg jól szavunkat és cselekedeteinket! Gondoljunk arra, hogy köröskörül állanak feszült figyelemmel, késsel a zsebükbén, ellenségeink, lesve, hogy mikor és hol nyílik egy-egy rés, amelybe törököt döföcsenek. Adhatunk nekik szebb alkalmat a mi kulturánk, a mi igazunk lebecsülésére, mint azt, hogy önmagunk hirdetik a saját magunk szellemi tehetetlenségét?

De viszont a másik oldalon se csapjunk tulzába, egy-egy botlásért ne követeljük fejvesztést.

Nagyon helyes lesz és talán az egyedüli kiút, hogyha alkalmat adunk a nyílt és őszinte megbeszülésre, hisz tisztában vagyunk avval, hogy mindkét oldalon az erdőgazdaság fejlesztése és hazánk jóléte ragyog a zászlón!

Rá kell, hogy találjunk egymásra és rá kell, hogy találjunk a helyes utra! Ez pedig nem vezethet a szélsőségekhez és nem vezethet a mult verejtékes épületeinek teljes felrobantásán át. Ez erdőgazdaságban az államhatalomnak feltétlen és minden aprókéros részleter kiterjedő korlátlan parancsa épp oly kevésbé kívánatos és áldásos, mint az egyének korlátlan cselekvési szabadsága.

Ne akarjunk mindent földig lerombolni azért, mert vannak hibák az épületen. Számoljunk avval, hogy nem az egyéneket, hanem az egész magyar erdőgazdaságot fogják hibáztatni és elítélni, ha azt követeljük a törvényhozástól, hogy ami törvényt tegnapelőtt súlyos nehézségek árán megalkotott, ma már semmissé utat. és holnapra készítsen helyette újat. Jogosan kérdezhethetük: hát oly öletszerű a magyar erdőgazdaság rendszere és törvényalkotása, hogy egy-egy ember véleménye homlokegyenest ellenkező irányokba terelheti azt? Ha igen, ki biztosít, hogy amit ma nagy hűvvel és készenlődel öklejtéssel követelünk, holnap egy új apostol máglyára nem itéli?

A magyar erdőgazdaság munkájában meg kell lennie a céltudatosságnak és a folytonosságnak, nem kezdhetünk mindent és mindig elejétől újra, a jövőt csak a multnak és a jelennek alapjain építhetjük tovább. Elhiszem, hogy néha ez nehéz munka, de sohasem lehetetlen, nem lehetetlen, hogyha egyetértés és egyetakarás uralkodik.

Azért újra kérem szaktársaimat, fontolja meg mindenki, amit beszél és amit cselekszik, fogjunk össze kollégialis egyetértéssel és baráti szeretettel, ne keressük, ami elválaszthat, hanem azt, ami összeforraszthat, még pedig mielőbb, mert — periculum in mora!
Roth Gyula.

A nyilvántartásról.

Minél hamarabb lesz valamely üzem keretén belül a nyersanyagból kész úr, minél hamarabb lehet az elvetett mag után betakarítani a kész terményt, tehát minél rövidebb időszakra a termelés, annál inkább meg van a mód arra, hogy maga a felkötözés, a termelés tökéletesedjen, mert tággab ter nyílik a megfigyelésre, a kísérletek megismétlésére s így az eljárások helyesbítésére. Természetes, hogy egyben minél kisebb értékű az eljárás nagyban megoldására alkalmas kísérletezési egység, minél kevesebb kár háránlik a balul sikerült eljárásból, annál valószínűbb, hogy a helyes eljárás hamarabb kialakul.

Az erdőgazdálkodáshoz a dolog természetéből kifolyólag a mezőgazdálkodás áll

legközelebb, bár éppen a fent említett dolgokban állanak egymástól legtávolabbi; nevezetesen a mezőgazdaság termelési időszaka 4—5 év alatt befejezetteknek tekinthető, míg az erdőgazdaság termelési időszaka — értékesebb szalderelozok tekintve — 80—100 év között mozog. A mezőgazdaság vetéslorgói megengedik, hogy bizonyos kísérletek évről-évre ugyanazon vagy változó feltételek mellett megismételtesse nek s egy évtized adatai összevetve már kielégítő képet nyújtanak például valamely növény talaj és klímajegyei, megmunkálási módja, előveteményei stb. felől.

Leszögezheto tehát, hogy még az on eseten is, ha a mezőgazdasági termelésben kevésbé pontos nyilvántartást vezetnénk, hamarabb érhető el eredmény, mert egy ugyanazon személynek van módjában többször is végig csinálni a termelést az ültetéstől vagy vetéstől a betakarításig.

Sajnos, az erdőgazdaság felte az a nagy előnnyel nem rendelkezik. Ezzelteleve azt, hogy valamelyikük egész szolgálati idejét ugyanazon helyen, ugyanazon beosztásban mint kezelő erdőtiszt állti, 25—30 évnél többet tevékeny kutató és kísérletező időre nem számíthatunk; először idő kell míg megtanul az ember látni, utóbb a korral — mi természetes is — kezdeményező kedvt mindinkább vesztí s az általa már megszokott módon gazdálkodik.

Az erdőgazdaságnak tehát meg kell találni azt a módot, hogy megfigyeléseit, tapasztalatait olyan formában rögzítse, hogy az utódnak ne kelljen ugyanazokkal a problémákkal foglalkozni, amiket az előd már megoldott s hogy az utó ne álljon rejtélyek előtt ott, ahol az előd már világosan látott.

100 esztendő amugy is nagy idő! Ezalatt nemcsak az erdő, de gazdálkodásai elvek s divatok is változnak s a mai állapot megértéséhez a mult irányelveinek teljes ismerete is szükséges.

Helyesen gazdálkodni csak úgy tudunk, ha a megkezdett próbálkozások tapasztalati eredményeit további munkánkban értékesítjük. Nem elég tehát a jelent látni, hanem vissza kell menni a multba s a már réginek nevezett üzemtervek poros lapjait kell forgatni, mert az új üzemterv csak a jelenről s a jövőről beszél részletesen, de a multról nem; arról általánosságban elmondja ami a legfontosabb, de ez még nem minden ami a gazdálkodáshoz elég. S forgatjuk a régi üzemterveket s keressünk adatot valamely erdőrészről, mely színlíkszerűen ígát, mert állapota normálisan nem magyaríázható. Sajnos, igen gyakran hiába... Azután lehet hogy véletlenül, mielőt igazán nem számítunk reája, valamelyik öreg ölavágónk elmeséli, hogy mikor még ő fiatal gyerek volt, avagy tán

még az apjától hallotta, hogy azon a területen mi történt.

Az állományok keletkezésének, fejlődésük során végül történt különböző elemi csapások, gazdasági tevékenykedések sőt sok esetben az előző állománynak ismerete nélkül az erdőgazda csak a sötétben tapogatódik. Akkor fog igazán nagyot fejlődni az erdőművelés tudománya, mikor minden egyes erdőrészléről messze visszamenőleg meg fogjuk tudni állapítani életkörülményeit s a benne történt gazdasági tevékenykedések eredményét felismerve, ezen tapasztalatokat további munkánknál értékesíteni fogjuk. A mult vágányait kell kiszélesíteni a jövőben s nem örökké új utakat keresni érdektelenül elhaladva a mult s a jelen mellett.

Feljegyzés, irás, statisztika kellene, másfajta, mint ami eddig volt s ami a jelenben is van. Kell, hogy aholt számsorok megelenedjenek s a betűk testét öltsenek. Az új üzemtervek elkészítésével helyen temetődnék el örökre az elmult 40 év adatai! Hány helyen fog porosodni pusztán azért az irattár mélyén, mert a mai és a régi erdőrészeltek összeegyeztetése időt rabol s ahol esetleg közben is készült új üzemterv, szinte csodával határos, hogy megtalálják azt, amit kerestünk.

Az eddig emlegetettak jól ismert dolgok. Lapunk hasábjain 1924-ben kifejtették ezt már Lippóczy, Schn., majd hozzászólt Békly Albert is. Mindhármán elismerték, hogy betérjes gazdálkodás helyes nyilvántartás nélkül nem képzelhető el. Felelőleges volna tehát a hallottakat megint elmondanom, ha nem akarnék rámutatni egy súlyos hibára.

Azt mondtam, hogy az eddigi nyilvántartásainkból is nehéz összeszedni egy-egy erdőrészt történetét. Ha ez igaz, sokkal inkább igaz az, hogy ezután majd seholgy sem lehet. Gondoljunk például a felújítási terv és nyilvántartás mikroszkópikus kicsinységű rovataira, amibe nem írható három százméjnél több. A régi nyilvántartásban legalább arra jutott hely, hogy a fanecim kívül esetleges megjegyzéseinket leírhatjuk. Az új üzemtervi utasítás nyomtatványain készült gazdasági terv a fent említett szempontból határozottan visszacsúszott jelent a multtal szemben, pedig ha a 90-as évek kitűnő erdőrendezési értekezéseit olvassuk, mindegyikből több kevesebb határozottsággal kéri az kivánság, hogy egy-egy területre vonatkozó összes adatot együtt tárgyaljunk.

Csonka országunkban betérjesekben kell gazdálkodnunk, mint kellett s lehetett történelmi határaink közt s így az akkori kivánságot fejezem csak ki intenzívebben, ha kimondom, hogy legsürgősebben el kellene rendelni az erdőreszlét törzskönyvi felteketését, hogy abba átmentsük ami a régebbi üzemtervek és nyilvántartásokban megtalálható s kipótoljuk az új nyilvántartás hibáit, melyek elkallódnak újabb egy-két évtized értékes adathalmaza, míg az illetékes körök is felfedezik, hogy a mostani nyilvántartásból a revizió alkalmával nem lehet még annyit sem kihámozni a leíró rész számára, mint volt a multban.

Tudom, sokan lesznek, akik erre megint azt mondják, hogy az irodai munkatárból s az erdőtiszt legyen többet kint az erdőn, mint bent az irodában. De megnyugtatom

ezeket is; sok hetet töltünk el avval évente, hogy számadásainkat készítjük, igazolván a birtokos előtt hűségese és helyes gazdálkodásunkat. He erre rá kell érünk, akkor kell maradjon időnk a legalább ugyanilyen fontos gazdálkodási adataink feljegyzésére is. Nem is olyan nagy munka ez. Ha valaki megszokja, hogy nyilvántartási zsebköny-

vébe minden értékes adatot feljegyezzen, abból igazán könnyen, minden nagyobb fáradság nélkül meg lehet csinálni a nyilvántartást s kiegészíteni az erdőreszlét-törzskönyvet.

Emliaht még az erdőgazdaság sulypontja kint maradhat az erdőn!

Fritsch Antal.

Tapasztalatok a szegélyező felújítás köréből.*

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületének ezidei közgyűlésén résztvevőknek alkalmunk volt látni a parádi uradalom Haluskás erdőrészeiben létesített kísérleti telepet, ahol Róth főiskolai tanár új vezetésével a természetes felújítás csoportos és szegélyező módját tanulmányozzák. Minthogy Zalamegyében hg. Festetics vállusi erdőgondnokságban 1923 óta én is foglalkozom szegélyező felújítással, talán nem lesz részemről szerénytelenség, ha tapasztalataimról röviden beszámolok.

A gondnokság három üzemosztályában a természetes felújítás van előírva és 1923-ik évig fokozatos szegélyező dolgoztunk. Az eredménnyel azonban sehogysém voltam melegegdedve s ezért két cseres és két bükkös állományban a szegélyezésre tértem át.

A felújítandó területek részben sík, részben dombos terepen vannak. A bükkös 0-9-1, a cseres 0-8 sűrűségű volt a kihasználás elején. A cseres alját több helyen strűn elepte a boróka, galagonya, szeder stb. Úgy a bükkösben, mint a cseresben elszórtan csemete is mutatkozott. Az állományok kora 120 év.

Amikor a szegélyező felújítást megkezdtém, különböző helyi okok miatt, melyekre most nem akarok kitérni, nem a Wagner-féle módon jartam el, hanem alábbiak szerint. Egy cseres és egy bükkös állományban észak-déli, egy cseres és egy bükkös állományban pedig kelet-nyugati irányban 10 m-es nyiladékokat vágtam úgy, hogy a nyiladékok között 30 m. széles sáv maradt lábon. Később a 30 m-es sávok közepén ismét vágtam 10 m-es nyiladékokat. Így lábon maradt az állomány féle, melyet szükség szerint ritkított. A kihasználással egyidejűleg elégyés állomány nyeresé céljából úgy a nyiladékokat, mint a fentálló sávokat a cseresben bükkücsmetével és tölgyekkel, a bükkösben pedig cser-és tölgyekkel raktam meg. Teljes makktérmet a kihasználás ideje alatt nem volt, de azért a szarvanyas makktérmetből is lehetőségen kelt csemete. Mindkét irányú kiállítás mellett úgy a természetesen kelt, mint a telepített csemetek szépen fejlődnek, pedig a három utolsó évben a kértó fagyok, különösen a tavalyi, tetemes kárt okoztak. Még a nyiladékokba illeltett bükkücsmeték fejlődése ellen sem lehet panasz.

Bizonyos mérvű pótlásra előreláthatólag lesz még szükség. Ezen a vidéken azonban olyan ritka a makktérmet, hogy lehetetlennek tartom a új felújulást egy kis mester-

seges segítség nélkül. Födög, hogy ez tényleg csak pótlás és ne erősítés jellegű legyen.

A leirt felújítási mód sokkal kevésbé óvatos, mint a Wagner-féle szegélyezés, mégis mindkét irányú záródásbontás mellett a lábon álló keskeny sávokban és a nyiladékok szélén meglehetősen jó a felújulás. A széles kezdővonalak megokolása céljából megemlítem, hogy a nyiladékokat magas-körös, dió és szelid gesztenyecsmetével illetttem be pótlásképpen.

Távol áll tőlem, hogy a fentiek alapján most már általános érvényű szabályokat állítsak fel, de úgy gondolom, hogy a gyakorlatban szerzett tapasztalatoknak minél többek által való közreadása hasznára válik az illető ügynek.

Horváth Károly.

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények *Tóth Bódog erdőmérnök*, egyesületi titkár, *Szentdomonkos, u. p. Bükkcenterészbet* címre küldendők.

A parádi vitallőadóról szóló beszámolóit közbejött akadályok miatt csak lapunk következő számában közölhetjük.

Mint a multkor előre jeleztük, lapunk jelen számában új állandó rovat indult meg „Vadászat” címmel, Thiringer János kartársunk szerkesztésében. Az új rovatot t. tagtársaink s olvasóink jóindulatába a szerkesztésbe ajánljuk s kérjük őket, hogy a rovatot közleményeikkel s támogatni sziveskedjenek s lapunkat most már vadászismeretük körében is igrkezzenek terjesztetni.

Nyugtázzuk az alábbi tag-és lapdíj befizeléseket:

1927. évre:

Gróf Wenckheim József, Nagyoroszi	8 P
Bíró Zoltán, Budapest	2 „
Terstyánszky Dezso, Felsőártárány	2 „

1928. évre:

Bíró Zoltán, Budapest	8 P
Békly Albert, Budapest	8 „
Szilenszky Ferenc, Sopron	8 „
Terstyánszky Dezso, Felsőártárány	8 „

HIVJA FEL

vadász-ismerősei
figyelmét lapunk

„Vadászat”
című új rovatára!

* Az itt leirt s a Parádon bemutatott eljárás tulajdonképpen két teljesen külön felújítási mód. A Parádon bemutatott a szálal szegélygátás (Blendersraumschlag), melynél az anyafák a bevetendő területen állanak, a leirt eljárás pedig az u. n. kulliszta-tarvágas (Kullissenahlschlag), melynél az anyafák a felújítandó területen kívül állanak s a szomszédos, még lábon álló sávok fájait várjuk a kulliszta területének bevetéséül. (Szerk.)

Waldbott Kelemen báró felsőházi beszéde.

Szeretett és nagybecsült előnkünk tavaly egy ízben már nagyhatalmas beszédet tartott a felsőházban a hazai erdőgazdaság kérdéseiről s most a felsőház idei költségvetési vitájával kapcsolatban június hó 20-án ismét sikra szállott a magyar erdőgazdaság és erdészeti szakoktatás sérelmeinek orvoslása érdekében.

Beszédben örömmel üdvözli azt a megnyugtató jelenséget, hogy az idei költségvetésben és beruházási javaslatban a kormány a mezőgazdaság előmozdítására nagyobb összegeket irányzott elő, mint tavaly, s különösen hálával veszi tudomásul azt, hogy több oly tételre, gazdasági ágra nagyobb összeg fordított, amely ágak határozott támogatását tavaly felszólalása alkalmával kérte a kormánytól.

Hangsúlyozza, hogy hazánkban a földmivelésre kell a súlyt fektetni, elsősorban is azt kell istápolni, amely azonban egyáltalán nem jelenti a gazdátársadalom egyoldalú támogatását. Örömmel üdvözli az *Országos Gazdasági Tanács* megszervezésének gondolátát.

Részletesen foglalkozik az erdő- és szőlőgazdaság problémáival és sérelmeivel s تاکارósságára inti az egész vonalon úgy az államot, mint a társadalmat.

Beszédének az erdészettel foglalkozó részét — melyel ismételten nagy hálára kötelezte társadalmunknak erdőgazdaságilag előmozdító rétegét — teljes egészében közöljük az alábbiakban:

„Tavaly már voltam bátor felhívni az igen t. kormány figyelmét az erdészeti szakoktatás és az erdőgazdasági tudományos intézetek hiányosságára. Nagy sajnálattal tapasztalom, hogyha megnyilatkozott is itt-ott a jóindulat, de lényeges és gyökeres változás nem áll fenn. Nem kívánom megint ismételni tavaly már részletesen előadott panaszaimat, de kérem a földművelésügyi miniszter urat, adjon nekem alkalmat arra, hogy ezeket a kérdéseket teljes nyíltsággal feltárhassam.

Csak egy dologra akarok kitérni és ez az erdészeti főiskola sajtósága pozíciója, melynek rendezését sűrűsösen kívánom. Tudvalevőleg nem minden iskola tartozik a kultuszminiszter új fennhatósága alá, a gazdasági intézkedések nagyrésztben a földművelésügyi miniszter új fennhatósága alá tartoznak, de egész sajtósága dolog, hogy éppen az erdészeti főiskola a pénzügyminiszter fennhatósága alá tartozik. Ez a beosztás, a gazdasági szakoktatásnak ez a bifurkációja, nem lehet üdvös. Normális megoldásnak csak azt tartanám, ha minden mezőgazdasági és gazdasági vonatkozású iskola egyedül csak a földművelésügyi miniszter új fennhatósága alá kerülne. A legkevésbé tudom azonban helyeselni azt, hogy a pénzügyminiszter fennhatósága alatt is álljon, mert elég érthető dolog, hogy a pénzügyminiszter urat az erdőgazdasági kérdések nem annyira érdeklik. Így azután nem is kell csodálkoznunk az arra, amikor a kultuszminiszter az alja rendelt iskolákat a legközelebbben látja el, a pénzügyminiszter fennhatósága alá tartozó erdészeti főiskola mostohán kezelte. Kifejezésre jut ez pl. abban is, hogy a külföldi egyetemek látogatását biztosító ösztöndíjakból az erdészeti főiskolát egyáltalában nem részesi-

tik. Kérem tehát az igen t. földművelésügyi miniszter urat, sziveskedjék odahatni, hogy az erdészeti főiskola mielőbb a földművelésügyi miniszter új kezébe adassék és ilyen módon biztosítsák az erdészeti főiskola további fejlesztése, amit e nagymultu iskola megérdemel.

A szakokörök állandóan rámutatnak az erdészeti alapörvény hiányosságára, amelyet itt kifejezni tétlenné az itteni tárgyalási kereten, azonban meg kell állapítanom, hogy a magyar erdőgazdaság érdekei megkívánják, hogy az új gazdasági alapörvény mielőbb lásson napvilágot és ezáltal a magán-, községi és urbéri erdők kezelése az utolsó évtizedek tapasztalatai szerint legyen kellemő módon rendezve.

Röviden még figyelmébe ajánlom az igen t. kormányknak a Máv. tarifapolitikáját is, amelynek következtében az utóállamokból befutó faanyagokelőbban jut be a főtőgyaszt Budapestre, mint pl. a periferián lakó magyar birtokosok fája. De különösen nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a tarifa egységesítését az egész ország területére érjük el, ami az igen drágító határu tartírfák megszüntetését jelentené. Igen ajánlom az igen t. kereskedelemügyi miniszter úrnagyfelmóltóságának figyelmébe ezt a kérdést.

Kénytelen vagyok az általunk importált faanyagok kérdésével kissé részletesebben foglalkozni és az ébből levonandó gazdasági következményekre az igen t. Felsőház figyelmét felhívni. Magyarország az 1927. évben összesen 116,369,000 pengő értékű faanyagot hozott be, amely importból az exportált árú értéke már levonásba hozható. Nem akarom az egyes tételeket részletezni, de ez a külkereskedelmi mérlegünk legterheesebb tételeinek egyike, amely a trianoni béke tarthatatlanságát illusztrálja ugyan, de gondolkodásra is kell, hogy készteszen bennünket, nem lehet-e segíteni ezen. Látjuk, hogy faimportunk az utóbbi években, tehát az 1926. évi importtal szemben 25%-al gyarapodott. Fel kell tennem a kérdést, hogy időszerű-e gazdaságilag indokolt, hogy a kormányzat épp most emelte fel olyan magasra a vágásfordulót és hogy most mindenáron és ugrrászéren forsziorokzá a faállomány ilyen módon való tökéletesítését és tartalékolását, ami persze csakis faimportunk megnövekedése árán lehetséges.

De van a kérdésnek még egy másik oldala is és ez az, hogy fel kellene tenni a kérdést, nem szükséges-e kereskedelmi mérlegünk javításá és hazai fatermelésünk érdekében, hogy a külföldi fát vámmal sítjuk. Előre bocsátom, hogy azt adlak akarom vitatni, míg a közép-európai általános gazdasági helyzet a jelenlegi számtalan vámarok között tengődik. Látjuk a nagymennyiségű és óriási értékű faanyagot és ha mi, kereskedelmi mérlegünk komolyan akarjuk megvitatni, akkor szakítani kell az eddigi gyakorlattal. Mi nagyon érthető okokból mindenáron keressük a gazdasági egyezséget, de ennek meg is fizetjük az árát. Mi fizetjük a trianoni békeben vállalt reparációt, fizetjük a külföldi kölcsönöknek kamatait és törlesztéseit, adozunk a külföldnek behozataltól többetünk értékével. Ha ezen az uton így tovább haladunk, egy néhány év múlva tapasztaljuk, hogy pénzünk elfogyott, viszont fennállnak külföldi tartozásaink és egy csomó kötelezettségünk. Ezt az állapotot tartósan nem lehet fen-

tartani, hanem sűrűsösen meg kell változtatni. Mi megélünk, megélhetünk külföldi selyem, szövet, bálzsor, csipke, keztyű, selyemharisnya, illatos, szörme, toll, kalap, ékszer, pezsgő, likőr, külföldi hűsmenkek és kaliforniai gyümölcs nélkül is, mi ezeket pótolhatjuk, (Ugy van! Ugy van!) elsősorban is تاکارósságával, de pótolhatjuk hazai termelésű és készítményű, (Ugy van! Ugy van!) még akkor is, ha egyelőre nem olyan kifogástalan az árú, mint a külföldi. Véleményem szerint 100%-os értékávmmal kellene sújtani a külföldi luxus cikkeket és inycn árát, de nem szabad indokolatlanul megnehezíteni a mezőgazdaságot, az ipar és a néptáplálkozás ségedeszközökének behozataltát.

Igen érdekes az, hogy a csehek és az osztrákok importükségletük dacára óriási gabonavámokat és még horribilisebb liszt- és borvámokat léptettek életbe, nem tördövéven avall, hogy a néptáplálkozást ezekkel a gabonavámokkal lényegesen megdrágítják. De elérték ennek tervszerű keresztülvitelével azt, hogy importjuk nagymértékben csökkent, viszont agrártermelésük éppen úgy emelkedett. Nekünk tanulnunk kell tőlük és szakítaniuk kell a fanemétek vámentességével.

Vámokulj el az import fát és revidáljuk kereskedelmi szerződésünket. Ha mi 20%-os importvámot fogunk a tűzfára, faszénre és faragott fára kvetni, akkor csökkenni fog annak importja, a vámvédelem fokozottabb beföldi termelését eredményezi, de meg lesz ennek még az a nagy és fontos következménye is, hogy az alarendelt és olcsóbb fanemétek, mint pl. a rözsefa, a forgács és gyökérfa és a tuskó nem fognak elrohadni az erdőben, mint most, hanem fölhasználják majd őket, ahogy felhasználják Csehorországban, Németországban és mindent a világban. Egyedül Csonka-Magyarország az, ahol ezek az értékes anyagok elrohadnak, viszont a mi közönségünk csak importált, prima hasábfával kíván futteni és tűzeleni, halott tudjuk, hogy ez a tűzeles legdrágább módja.

Azonkívül emelkednek ilyen módon beföldi tűzeles- és tözegetmelésünk is. Nekünk utóégre inkább kellene hazai szénrel futeni, mint importált hasábfával. Ilt felvettem azt a kérdést, hogyha lehetséges az, hogy a sokkal gazdagabb Rajnavidéken és Belgiumban egymás mellett látjuk a barnaszénbányákat és mellettük sorban ott füstölőnek a brikettgyárak, látjuk, hogy kastélyban és lakásban egyaránt fűtenek a tojásvagy téglafalóban alakított brikettel ahhoz való kályhákban, miért éppen Csonka-Magyarországban kell prima, import hasábfával futeni és be kell szüntetni a borsodi barnaszénbányákat csak azért, (Ugy van! Ugy van!) mert mi ezzel nem akarunk foglalkozni és inkább drágább, importált luxus-tűzelel akarunk alkalmazni.

Még magasabb, egészen 25%-ig terjedő vámmal kell sújtani a fűrészelő ipar behozataltát, amely fabehozatunk 50%-át teszi ki, viszont vámentesnek kell nyilvánítanunk a gömbölyű fát, mert azáltal, hogy a magas értékű fűrészelő faanyagot nem fogják importálni, hanem helyette behozzuk az olcsóbb, nyers gömbölyű fát, a fűrészelés munkadíja és a fűrészelő fa több értéke meg fog maradni az országban és hazai munkások fogunk tudni foglalkoztatni. A fűrészelésnél előálló anyaggal előlathatjuk beföldi építkezési szükségletünket, viszont

még mindig marad ebből a prima, úgynevezett nemesített áruból az export céljaira is, míg a hulladékiért részint bányászatainak, részint tüzelőanyagának felhasználhatjuk. Ez egyaránt felvirágoztatná a magyar fűrészipart és a magyar erdőnevelést is, mert ha az erdőgazdák ilyen módon nagyobb bevételhez jutnak, majd szivesebben és nagyobb mértékben fogják felkarolni az erdőnevelést még ott is, ahol kevésbé értékes és silányabb mezőgazdasági ingatlanként vannak.

A gömbölyű fán kívül vámentessé kellene tennünk a vasuti talpát, a szőlőkarót és a kádárát. A vasuti talpák megdrágításával nem volna szabad drágítani a vasut üzemet, viszont a szőlőkarót és a kádárát vámentessé kellene alátámasztani a sok csapás által tönkretett bortermelést és kádárpart. A magyar államasvattoktól viszont azt az áldozatkészséget kellene kikötnünk, hogy a gömbölyű fa behozatalánál és az értékes fűrészelt anyag kivételénél a legalacsonyabb tarifával támogassa fapolitikánkat.

Ezekben voltam bátor rámutatni külkereskedelmi mérlegünk passzívitásának egyik nagyhatalos gyökkörmödjára. De ezt a passzivitást csak akkor fogjuk leküzdeni, ha erős akarattal nyulunk a kérdéshez."

Mit láttunk Kecskeméten?

(A III. éves erdőmérnök-hallgatók 1928. évi tanulmányútjáról.)

Kilenc nap alatt érződő ember sok érdekességgel találkozhat, még Csonka-magyarországon is.

Bizonyosság rá az évi tanulmányutunk, mely az éles kontrasztok halmaza volt. Nemcsak az erdőművelés szempontjából, hanem a gazdálkodás sokféle lehetősége és irányja szerint is.

Mert ha a tenyésztési viszonyokban nincs is nagy eltérés pl. a budai hegyek és a Mecsek között, két külön világot ismerhetünk meg mégis hallgatónk a két helyen. A székesfőváros féltő gondjait, kertészkedve kezel parkerdeje az erősen hangszorozott és nagyfontosságú esztétikai célú őrvenyűsítést mutatta, szemben a pécsi székeskáptalani uradalom anyagi konzervatívizmussal, mely nehéz kérdések elől állítja a gondokat.

Nagyon szép volt a Frigyes kir. herceg erdőbirtokán töltött egy nap, ahol a természet bőkezősége a legvalószínűsítő próbálkozásoknak engedő tag teret egy szinte kiapadtatlannal enyhe kereten belül, de a legnagyobb meglepetés mégis Kecskemét volt.

Ahol pedig jótórnán csak halvány körvonalai vannak meg annak, amit az „erdő” ideál alatt közönségesen érteni szoktunk. És én mégis merem állítani, hogy a kecskeméti akácokban több a nagyszerűség, mint nem egy büszke szálalérből. Nem istendata bőségben, hanem emberi akarában. Az Emberében, aki elindult megküzdeni a pusztasággal és — az embersáival.

Az utóbbi talán még nehezebb volt. Alföldünk népről tudjuk, hogy gazdasági dolgokban nagyon tartózkodó és bizalmatlan. Azt is mondják róla, hogy közös célok iránt kevés benne a fogékonyág. Hogy Kecskemét ma nagyon szereti az ő gyönyörű lendülettel feljövő 1400 holdas erdő-

gazdaságát, hogy nagy áldozatokat hozott és hoz érte, az csak részben cáfolat. Mert talán minden másként volna, ha az erdőgazdaság vezetésében a szaktudás mellett nem érvényesült volna az az egyedül célra vezető reális gazdasági érzék, amely egy erdőgazdaságban is elsősorban a gazdaság-örök látja és természetesen tartja, hogy attól jövedelmet várnak.

Kecskeméten is mostohaügyem volt az erdő, amíg annak hozamából semmi sem jutott a városi lakosságának. Az 1. erdőtisztí és 4. erdőőr állás költségeit is sokallták és dehogyan is tiltották volna el az egyetlen jövedelmet jelentő használatot, a legeltest! Ez az a helyzet, amikor nem használ semmiféle elmélet, erdőrendezési vagy művelési kétség, amikor mérni kell.

Az a 200 holdas vágásra érett állomány, amit a városi erdőmester, mint „ultima ratio”-t, egy jobb jövő érdekében feladott, egyszerű új lapot nyitott az erdőgazdaság történetében.

A város főhöz jutott, éppen a leginszesebb háborús időben, a 6 km. hozható sin és a fatelepe üzembekezdése az ellátás zavartalan menétét biztosította és az erdőmester most már felvehette a kérdést: kívánjátok-e, hogy az erdő továbbra is tényleges és állandó hasznát jelentsen a városnak? A felet nem lehetett kétséges.

Az üzemrendezés kapcsán 4382 k. hold mezőgazdasági területet csatoltattak az erdőhöz, hogy a különálló kisebb erdőfoltokat egy testté egyesítse: uly nyereség, mely országos jelentőségével túlnó a hozamterület gyarapodásának helyi előnyein. Az erdőörök számát 20-ra szaporították, a tisztétek 5-re és a már meglévő 3 gondnokság mellé — úgy értesültem — rövidesen sor kerül a negyediknek a megszervezésére. Azért, hogy még intenzívebb legyen a munka, több a termelés és aktív maradjon az erdőgazdaság mérlege.

Mert a nagy kezelési költség mellé évi 300 k. holdnak az erdősítési terhe járja. S hogy ennek ellenére már ma 70,000 P. a tiszta jövedelem: az élni akarás és életképesség súlyos szava. Olyan eredmény, amiből meg lehet tanulni, hogy mi is az az — erdőgazdasági politika . . .

És aki mosolyogni akar a 70³ m² holdankénti maximális fatermésben, az vessen egybe a helyszínen mindent: talajt, klímát, próbálkozásokat és távolságokat és be fogja látni, hogy itt a 70³ m² is teljes diadal.

Amelynél többet későbbi nemzedékek fognak csak elérni — talán. Amikor az Alföldösítés nagy problémája valóra vált siker lesz és a kedvezőbb klimatikus viszonyokkal töltségzáródk jöhetnek a mai akácok helyére.

A kecskeméti kirtársak ebből a munkából is kivészik a részüket. És ha a tanyai lakosság lassanként mégis felmelegszik a nagyfontosságú kérdés iránt, akkor az elsősorban annak a higgadt, türelmes és készsége igrakezetnek köszönhető, mely az egybehívott gyűlésen nem imperatívusból beszél, hanem a gazdasági előnyt testtől kezével foghatná a bizalmatlankodóknak. Az út, amelyen a hivatalos megmozdulás is leghamarabb jutna célhoz és minden nagyrebucculésünket megérdemli, akik önként, a magyar föl iránti szeretetből járnak elől jó példával.

Mert hiszen otthon is sok a munka, ami elvégzésre vár. A borókás, nyárbokros bucskákra erdőt kell telepíteni, a meglévőket

ővni, ápolni, vigyázva felújítani és új meg új értékesítési lehetőségekről gondoskodni.

Ezért volt szükség a bugai vasutra. Ami megint csak erdőgazdasági politika. Hogy mint műszaki teljesítmény is elsősorban, az magas állású hivatalos szakemberek állapították meg róla. És hogy sokkal több egy szimpla erdei szállító berendezésnél, azt legjobban Kecskemét méltányolja. Mert nem Bugac lesz a végállomás. Hanem lemegey Kiskunvárosi és kap egy szárnyonlat Soltvadkertig, személykocsik is fognak közlekedni rajta és menetrendje a Mávehoz igazodik. Mivel egyszerre belekapcsolódik az egész legfőbbalib tanyavilág, mely eddig a fenti két közönségé járt, Kecskemét forgalmába: naplányes távlat a város gazdasági életében.

Ezt láttuk Kecskeméten. És 2 nap alatt egyetlenegyszer sem hallottam sem Baklay erdőmester sem munkatársai ajkáról a büszke szót: „a mi érdemünk.” Csak azt hallottam: „Kecskemét város áldozatkész megértése.”

A legszebb, legtöbb, amit elismerésben, szeretetben a kecskeméti kirtársak kaphatnak.

Mayer Zoltán.

VADÁSZAT*

Rovatvezető: Thiringer János.

Beközösítő.

Egyesületünk választmányja lapunk szerkesztőségének javaslataira azon meg nem érdemelt megiztetlenségben részesített, hogy rámbizta az ujonnan rendszerezett vadászati rovat vezetését.

Amidőn ezt a megbízatást örömmel és büszkén elvállaltam, teljes tudatban voltam annak a felelősségnek, amellyel lépésem szükségképpen jární fog. É a felelősség kettős: a szerkesztőségé, amidőn megiztető választása az én szerény személyemre esett s az enyém, amidőn ez elől a választás elől ki nem térve, a rovat vezetését elvállaltam. S hogy a mai naptól fogva a szerkesztőség tagjának tudom magam, a kettős felelősség immáron az én vállaimra nehezedik.

Amatőr, vagy pláne laikus olvasóközönség részére vezetni egy szakrovatot: játék. De komoly munkává válik ez a feladat, amidőn az olvasóközönség hivatásos szakemberekből áll, akiknek szinte kötelességük, hogy a rovatban megjelenő minden betű értékét tudásuk és hozzáértésük kiemelésén mérlegelje helyezzék s afelett ítéletet mondanak. S amidőn én most beközösítésként mintegy programját óhajtom adni ennek a rovatnak s e rovat élén azoknak az elveknél, amelyeknek szellemében a rovatot vezetni akarom, nem célok bírámat befolyásolni, szives elnézésüket kérní, hanem ellenkezőleg: felszólítani, hogy ennek a programnak s e rovatban megjelenő tanulmányoknak minden sorát a legzigorubb kritikával kísérjék s ezen kritikájuknak késedelem nélkül mindenkor hangot adjanak. Be akarom bizonyítani, be kell bizonyítanom és be fogom bizonyítani, hogy az erdészeti szak ígény komoly művelője a vadászati tudományoknak s hogy a szak keretén belül is vannak legalább egy fo-

* A „Vadászat” rovatba szánt közlemények s a rovatall kapcsolatos levelezések Thiringer János főerdőmérnök, Szentpéterfa, Vas megye címre küldendők.

* Mayer Z. „Gödöllői Pécsi” (Erdészeti Lapok 1928. VI.)

mely vadászati szakemberek, mint azon kívül.

Köszöntöm az olvasót!

Mit értek én vadászat alatt?

Minden, ami a vadászat nemes mesterségével összefügg. Tehát nem csak a vadászati gyakorlatról, hanem arról sokkal többet: a vad tenyésztését, óvasát, ápolását; a vadászterület berendezését és kezelését; a vadnak akár élve, akár dermedten — mégpedig úgy léfegyverrel, mint tőrrel és mérgeggel való — kézrekerítését és értékesítését; a természetudományok azon körét, amely akár a vaddal, akár a vadászterülettel zoológiai, botanikai, fizikai és kémiai alapon foglalkozik; a fegyvertéchnikát és ballisztikát a vadászati kiológia; végül a jogi kérdéseket azon komplexumát, amely mindezen ágakkal akár közvetlenül, akár közvetve összefügg.

Az ősember ősgölkölközéséből, lértér való küzdelemből a vadászat a középkor uralmában az újkor forradalmainak embertelen vadpusztításra keresztül a legújabb kor fontos nemzetgazdasági tényezőjévé nőtte ki magát, amelyet a világban mindenütt az államhatalom törvényei és rendeletei szabályoznak.

A hazánkban némi módosításokkal még érvényben levő 1883. évi XX. t.c.-et messze magamagótt hagyta az általános fejlődés. E törvény alapja: a *res nullius elmette*, amely szerint a vad uratlan tárgy, amely csak eljélesével válik tulajdonná, ma, a belterjes vadászati gazdálkodás korszakában túlhaladt állapont. A vad *tulajni idejéről* szóló rendelkezései, az e tárgyban kiadott 1925. évi 85.000 F. M. sz. rendelettel együtt még mindig sok kívánni valót hagynak hátra. Nyílt kérdés a *közégségi és közbírtokossági vadászterületek törzsalományának*, mint a közégségi és közbírtokossági törzsalomány integráns részének, *megóvasa*, az avval való gazdálkodás. Megoldatlan a *vadászati felügyelet* kérdése, amelyet az egész vadászalközönség szinte osztatlanul kíván. A *foggyvertarítás és viselés* egy csomó elsőrendű vadászati és közbírtokossági kérdés függ össze, amelyeket e tárgyban kiadott rendeletek eddig inkább csak pénzügyi alapon próbáltak megoldani, — mondjuk meg egész őszintén: gyenge eredményel. A *vadászok tenyészése és tartása* szinte elviselhetetlen terhekkel jár akkor, amikor a *falsai és tanyai kuvaszok* az egészségre és a vadászati gazdaság ártalmára dusan szaporodnak és garázdálkodnak. *Vadászati felsőbb foku szakoktatásunk fejlesztése*, a rendelkezésre álló gyakorlati segédesszók szemponjtából: mint mesterséges facántenyésztés és vadászélemdomítotelep; *vadászati és fegyver- és lötechnikai kísérleti állomás* felállítás, az előbbi természetesen a felsőbb foku szakiskola — az erdőmérnöki főiskola — székhelyén: mindezek távolról sem tartoznak a lehetetlenségek birodalmába, sőt szükség van rájuk egy őstermelő-államban, amelynek éppen a vadászat egyik legfejlettebb és legkedvezőbb forrása.

Hirtelen szedtem össze néhány kérdést, amelyek ma a vadászati szakcsajtót állandóan foglalkoztatják, amelyekkel szemben elfogajlat állapontunkat nekünk, hivatásos szakembereknek is kívónaloznunk kell.

Eltékinthe tradícióktól, eltékinthe a legkomolyabb és legképzettebb vadásznemzet,

a németek példájától, eltékinthe még attól is, hogy a vadászat minden foka erdészeti szakoktatás komoly kollégiuma: a vadászat az erdészettel szorosan összefügg. A vad, és pedig főként a nemes vad az erdők lakója, életének majdnem minden fázisa szorosan összefügg az erdő állapottal. Lét-féleleteit tehát elsősorban az tartja kezében, aki az erdőt kezeli: az erdész. *Sem a vad az erdő rovására, sem az erdő a vad rovására keretein túl nem nőhet*; ez kell, hogy alapszabályként álljon minden erdőgazda előtt, aki természetes alapon áll és az erdészeti szak jelvényeit, a bussolát, csametefurót, döntőfürészt nem csak arra huznája fel, hogy a teremtő természet munkájára lehetőleg fonáluk belevetkőzzék. De a vadtenyészőt előit is, aki józanul gondolkodik és akinek szemében az erdő nem csak vadászterület.

Az egyszemlőről különben részben maga a természet is gondoskodik. Erős, egészséges, nemes állományt csak korlátolt, a terület nagyságához, a rajta levő faállomány minőségéhez, megóvasához, a rendelkezésre álló rétek, nyiladékok, esetleg mezőgazdaságilag művelt földek kimerítéséhez mért számban bír el az erdő; a mint ezt a számot az állomány tullepte, amilyen az állományt az erdő komolyan anyján kezdi: már ott az elvádlorlás, a hanyatlás, a degenerálás, a betegség az állományban.

Az őviszonyok, vagy közel ősalapok között maga az őstermesztet segítette: lenn-tartván az annyira szükséges egyszemlő gyermekei között, amelyek egyike sem volt mostohája. De jött az ember, nyomában a kultúra, melynek fejlődési görbéje sohasem volt annyira meredek fellelétekről, mint éppen napjainkban. *Az őserdőtől kultúrárdőt teremtett az erdész*, alkalmazkodván kora követelményeizhez: s, kultúrárdőben kultúrárdő vált az ősvad. Alkalmazkodó képessége megküzdött a megváltozott létféleletekkel: a mi feladatunk, hogy ezt között a megváltozott létféleletek között minden rendelkezésünkre álló eszközzel munkálkodjunk fenntartásán és nemesítésén.

Az erdész nem volt és nem lehet ellenesége erdeje vadállományának. Sőt kell, hogy a vezetés egységessége szemponjtából a par excellence mezei és vizivad védelme, óvasa is megmaradjon hatáskörében. Az erdőn és az erdőn kívül álló vad óvasa csak ott fejlődhetlen egymástól, ahol a vadászterületen erdő egyáltalán nincsen. A *felsőbb fokon való felügyelet* magasabb érdekek szemponjtából azonban még itt is jogosan követelhetjük a magunk részére, mert amint vadtenyésztesről, vadgazdaságról, vadászati üzem vezetéséről és vadászati felügyeletről van szó, az erdei és erdőn kívül élő vad különválasztását megkíványi a vadászat és végéreményben a még érdeke.

Figyelemmel óhajtunk kisérni minden kérdést, amely szakmánkra vág. Őrsember akarunk lenni a magyar vadászat hajnalán, aki eles és józan szemmel érdeklődik a magyar vadászat fölött. Baráti jóbort nyujtunk mindenkinek, aki velünk és mellettünk óhajt örökdi és harcolni a legnagyobb fegyver: az irott szó komoly erejével. S ahogy nem ismerjük a félelmet erdeinkben, sokszor magányos, nehéz és néha bizony veszélyes szolgálatunk során: úgy nem félünk ellenfeleinktől — ha vannak — a betűk erdejeiben sem, mert tudjuk, hogy velünk az Igazság. *Thüringer János.*

Az új *Schoenauer*ek. Golyós fegyver: az igazi vadász legnemesebb fegyvere. Különösen az erdő jár, tulnyomórészt erdei vadászati alkalmallal bíró erdészekben szeretik tapasztalatos szerint; ha a fiatalabb generációban átmenetileg talán kissé csökken is az e szeretet. Erdékelni fogja tehát kartársaimat a hír, hogy a Steyr Steyr-Werke A. G., a 25 éve kedvelt és bevált Mannlicher-Schoenauer ismételőfegyverek gyártója kizozta végre legújabb modellejt. Rákényszerült az amerikai és különösen német konkurrenczia folytán, ahol a High-Speed, High-Velsaty, Hoch-Geschwindigkeit-keits-, Hochrasanz-fegyverek, illetőleg inkább tölténykonstrukciók a háború után egymást érték. A 800—900 m/sec. ok és torpedó-lövedékek korában bizony szégyenesen festettek a régi (1903—1910. Mod.) Schoenauerok ogivális (legfeljebb S-)lövedékek a maguk 600—700 m/sec.-ás kezdő-sebességével. Hogy hatásuk a vad testében is kívánni valót hagyott hátra, azt velem együtt (akit a 9 mm. modell kivételével a többiek több példányban is éveken át használtam) különösen a tropikus vadászok gyakran és keservesen tapasztalták az utóbbi időben.

Az új Schoenauerok 3 féle kaliberben, 4 féle töltény részére készülnék. A külső kivételük csak annyiban változott, hogy ezek a „Hochrasanz” modellek 60 m. csövel bírnak és agyazásuk a cső feléig ér. A töltények a következők:

7.62 m/m 7.62 × 63 megnevezésű, 3.15 gr. Waldneri Special löporral, 10.8 gr. sulyu, 32.4 mm. hosszú vörösrézhégyű torpedó-lövedékkel töltve. A lövedék kezdő sebessége (Vo) 833 m/sec, eleven ereje (Eo) 382 mg. A 200 m-es rőppálya emelkedése 100 m-en 8.5 cm.

7.62 m/m 7.62 Springfield, 3.44 gr. amerikai hengerdel-lőporral, 11.7 gr. sulyu, 31.5 mm. hosszú, sárgarézhégyű lövedékkel töltve. A lövedék kezdősebessége 841 m/sec., eleven ereje 422 mg., a 200 m-es rőppálya emelkedése 100 m-en 7.5 cm.

7.0 m/m 7 × 64 megnevezésű, 3.3 gr. Rottweli 1319 (W 63 R) löporral, 11.2 gr. sulyu, 31.6 mm. hosszú, üreshégyű torpedó-lövedékkel töltve. A lövedék kezdősebessége 807 m/sec., eleven ereje 372 mg., a 200 m-es rőppálya emelkedése 100 m-en 8.6 cm.

8.0 m/m 8 × 60 megnevezésű, 3.5 gr. Rottweli 5-8 löporral, 12.0 gr. sulyu, 33.0 mm. hosszú vörösrézhégyű torpedó-lövedékkel töltve. A lövedék kezdősebessége 858 m/sec., eleven ereje 450 mg., a 200 m-es rőppálya emelkedése 100 m-en 7.0 cm.

Hosszabb — 70 cm-es csövekkel a lövedékek kezdősebessége átlag 20 m-el emelkedik.

A 7.62 (Springfield) modell már kapható, a többiek még szeriában nem jöttek ki.

(Th.)

Pályázati hirdetés.

Egyesületünk 400 pengőtt tűzött ki a „Magyar Erdőgazda” VI. évfolyamában megjelenő legjobb cikk jutalmáására azaz a kikötésével, hogy a jutalmazott ebből az összegből tartozik meghatározott programmal egy tanulmányt sonni s eről a lap hasábjain tanulmány keretében beszámolni. A jutalomban bárki részesülhet, kinek az 1928. év folyamán önálló cikke jelenik meg a „Magyar Erdőgazda”-ban.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszenterzsébet.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája.
Szátorajjalhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

Parádi visszhang

Ujában mind gyakrabban és gyakrabban vetődik fel erdészeti közéletünkben az a kérdés, hogy vajon joga van-e az államhatoltnak a magán erdőbirtokok ügyeibe oly mélyen beleszólnia, amint azt teszi s hogy jogos-e a birtokos felháborodása akkor, amikor azt látja, hogy mezőgazdasági birtokát mindenféle állami beavatkozástól mentesen használhatja s viszont erdőbirtokának használatánál lépten-nyomon állami szabályok korlátozzák.

Miután ezen kérdést az új erdőtervények tárgyalása alkalmával a képviselőház egyik nagytiszteletű tagja is hangzott a s egyesületünk utolsó évi közgyűlésén jeles erdőgazdától is többször hallottuk meglepetni, illetve felvetni, — időszerűnek tartom vele annál is inkább foglalkozni, mert érzem, hogy ennek a kérdésnek a helyes felvágásától sokban függ jövőnk erdeink sorsa.

Tudom, érzem, hogy veszedélyes mezőre lépés, mert a magántulajdon sérthetlenségének elvét ma mindenkinek ketőzőtől mérvben kell tiszteletben tartania, mert oly közel állunk még ahoz a szomorú emléki időhöz, amelyben a magántulajdon eszméjének sok ezer év alatt felépített szentélyében az emberi örület ült banchanálját.

Visszont hozzá merek szólni a kérdés-

hez azért, mert meg vagyok arról győződve, hogy erdőbirtokosaink a háború és az azt követő idők szomorú állapotait túrelmes megértéssel szemlélik s minden kétségen felül álló magyar gondolkodásuk elébe fogja helyezni a haza és a nemzet egyetemes érdekeit pillanatnyi anyagi előnyüknek; és azt is valom, hogy azokat, akik a másik felőlgást képviselik, époly erdőszereket, a magyar erdők jövő sorsaért époly agdó gondoskodás hatja át, mint az innen lévőket.

Az 1879. évi XXXI. tc. a maga idejében teljesen megfelelt a viszonyoknak s első, alapvető törvény lévén, annak kiváló alkotói sem láthatták előre annak minden következményét. A 17. § az u. n. holtkezi birtokok üzemszervezési kezelését kötelezővé teszi, az üzemszervek elkészülte, a használatokat azok szerint határozták végre, de vajon megvolt-e a kellő biztosíték abban a tekintetben, hogy az erdők akkori tőkéjének értéke ne csorbitassék? A feújításnak 6 éven belül meg kellett történnie; vajon megtörtént-e tényleg, vagy csak ültetek s ha fel is ujult az erdő, vajon gondoskottunk-e arról, hogy a felújított erdő értéke ugyanolyan legyen, mint a kihasználó erdőé volt?!

Ezekre a kérdésekre a legcsattanóbb választ a parádi vita anyaga adja, mert éppen a fiatalbáb, tehát az erdőtervény

életbelepote után keletkezett erdők állapota indította egyesületünknek erdőgazdasági kérdésekkel szerettel foglalkozó kiváló, értékes tagjait arra az elhatározásra, hogy a vagásforduló leszállítását sürgessék. Ha ugy van — amiben nincs okunk kételkedni, — hogy az ő általuk látott erdők fiatalabb állományainak állapota siralmas, mi okozta azt? Semmi esetre sem az államhatoln konzervatív gondoskodása, hanem annak éppen az ellenkezője, az állami felügyelet és beavatkozás elégtelen volta. Mert ha a birtokosok a törvény előírásait betartották volna s ha az államhatoln exponensei azoknál, akik nem akartak az erdőért áldozatot hozni, a törvény betartását keményebben szorgalmazták volna, akkor ott ma viruló erdőnek kellene lenniök és nem volna panasz a gyenge minőségű sarjerdők rossz növekedése miatt s a vagásforduló leszállításának szükségessége sem vetődött volna fel.

Hisz valamennyien láfihattunk már 17. § alá tartozó erdőben sok siralmas képet. 35–40 éves vagások helyén bokros sarjerdőket, imitt-amott egy-egy halvány nyomával, silány maradványával az erdőfésítési kísérleteknek. Sokszor gondolkodtam azon, amikor ilyen erdőket jártam, hogy ha itt, — ahol az államhatoln bizonyos kötelekekkel szabályozta az erdőgazdaságot — ilyen

Fatermési táblék hólgyek számára.

Irta: Roth Gyula.

Az Északdunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület tábláiban közgyűlésén Fekete Zoltán előadást tartott a „fatermési táblák használatáról”, kimutatásokkal és grafikonokkal kísérv szavait. Ehhez az előadás-hoz a hozzászólások során a következő megjegyzéseket fűztem, amelyeket, az oktatás érdekében, a nyilvánosság elé is viszek.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Fekete Zoltán barátom, főiskolánk tudós rektora, nem számított arra, hogy előadását anyai sok hólgy fogja végig hallgatni és a hólgyek számára magyarul képen csak annyit jegyzett meg, hogy az a krumkaxum az egyik grafikonján nem fűrészt jelent! Engedjék meg, hogy erre való tekintettel Fekete Zoltán táblázatainak egy-néhány szakkefejezést közelebbről megmagyarázzam.

Fekete Zoltán a fatermésről beszélt. Hízen tudják, hólgyeim, hogy nekünk köteleességünk, hogy a termésről gondoskodjunk. De ugyebár azt is tudják, hogy az Önök

tevékeny közreműködése nélkül ebbel törekvéseink alighanem meddők maradnának. Ennek előrebocsátása után nézzük Fekete Zoltán táblázatait. Az első rovatban szerepel a kor. A kor! Ugyebár, Hölgyeim, megegyeznek a véleményeink, Önök sem szeretnek a korról beszélni, én sem! Ne is beszéljünk róla! Nézzük a második rovatot. Törzszám, 3360! Sok! En ugy vélem, hogy a családi erdőben elég, ha egy törzs áll, ez természetesen a férfi, aki körül az egész állomány csoportosul, akkor is, hólgya véletlenül nem ő volna az „uralkodó”.

A következő rovat: átlagos magasság. Nagyon helyes kifejezés! Tényleg az átlagos magasságot kedveljük leginkább, bár vannak, akik a karsu magást, vagy az alacsony gömbölyűt előnyben részesítik. Ez utólaggye egyéni ízlés dolga! Azután következik a mellmagassági átmérő és az annak megfelelő körlap. Ez nagyon fontos tényező! A termés érdekében kívánatos, hogy a mellmagassági átmérő mennél nagyobb legyen, ezért nem is helyesbítjük a mai divatnak azt a törekvést, hogy a mellmagassági átmérőt még köpölások árán is, keserű teák és vizek segítségével csökkentés. A következő rovatokban szerepel a fatömeg és

az előhasználat. Nagyon sok kollégánk van, aki nem rajong az előhasználatért, különösen akkor nem, hólgyha az elője gyakorolta az előhasználatot oly mértékben, hogy az utódjának már csak a köteleességszerű felhasználást maradt.

A tömeg — amint a táblázat is mutatja — a haladó korral rendezes gyarapszik és kétféle tényezőből, az átlag-növekedéskből és a folyónövekedéskből tevődik össze. Átlag növekedék alatt értjük a hosszabb korszakon át való gyarapodás egy évre számított értékét, ez is a korral rendezes fokozódik. A folyó növekedék ellenben rövidbéd időszakokra vonatkoztatott gyarapodás. Fekete Zoltán táblázatában 5 év szerepel. Ugy vélem, hogy a professor úr itt tévedett, tapasztalatom szerint a folyó növekedék jóval rövidbéd idő alatt, rendezes 1/4 év alatt fejlődik; jellemző, hogy a java fejlődés idejében az átlag növekedék mértékét jóval meghaladja és szoros kapcsolatban áll a természettel.

Ennyiben voltam bátor Fekete Zoltán fatermési táblázatainak egyes szakkefejezései a hólgyek számára megmagyarázni és azt hiszem — megértették!

állapotok vannak, vajon lehet-e csodálkozunk azon, hogy ott, ahol még az üzemszerű kezelés minimuma sem volt előírva, ép ily szomorú állapotok vannak; s vajon elég erős és eléggé tárgy az államhatalom jogkörre ezen lehetetlen állapotok megszüntetésére?!

Még szomorúbb képet láthatunk két év előtti tanulmányi kirándulásunk alkalmával, kizsárolt, agyonlegett, szomorú jövőjű községi erdőket.

Egy magán kirándulásom alkalmával láttam egy 17. § alá nem tartozó erdőben egy kb. 200 kat. hold kiterjedésű tarra vágott területet véderdőnek is beillő kőgőrgetes helyen. A vágásban nem a birtokos, hanem egy cég dolgozott, Szomorú kép volt!

Önkéntlenül hallom a kérdést, hát hol volt az erdőfelügyelő? S itt van az a pont, amelyben nem tudok egyetérteni azokkal a nagyrabecsült szakértőim, akik az új erdőgazgatási törvényt az erdőfelügyeleti rendszer megváltoztatása miatt támadják. Régen minden alkalommal, a mikor a birtokos összejövetelre került az erdészeti hatósággal, az erdőfelügyelő személye volt az ittközép; ha az erdőfelügyelő tartott attól, hogy az erdészeti hatóságok kívül álló nyomás következtében állásfoglalásának esetleg áldozatul eshik, kénytelen volt szemet hunyni s a dolog ment a maga nem éppen kívánatos útján. Az eredményt — látjuk. Az új törvénynek egyik legádósabban jótéteménye az, hogy az erdőfelügyelő személyét ezen kellemelességekől mentesíti, mert minden ilyen természetű vitás ügyben nem egy személy, hanem egy hatóság, az erdőgazgatóság áll a birtokos és az ellenőrzést gyakorló állami közegek között.

De lehet-e ott az államhatalmi beavatkozás túltengéséről beszélni, ahol, mint az állami kezelésbe vett községi és urbéres erdőknél, az erdőtiszt erdőgazdasági tevékenysége a vágások kiütésének művelésében és az erdősítési munkák ellenőrzésében merül ki. Még a jobbik eset az, mert kevesebb veszedelem származhat, ha az erdő természetes felújítással újul, mert a mesterseges erdősítések eredménye írt, sajnos, igen problematikus. Nagyon jól tudjuk azt, hogy mit ér a közbirtokosok köz-munkájával való erdősítés!

Meggyőződésem az, hogy az állam ellenőrző jogát az államhatalom szemszögéből kell bíráló tárgyává tennünk. Az államgazdasága szempontjából az erdő birtokosa nem korlátlan ura birtokának, mert az erdőbirtok a nemzet egyetemes érdekeit szolgáló vagyon-tárgy, amelynek a hivatása nemcsak az, hogy mint a mezőgazdasági birtok tulajdonosának jólétét szolgálja és az ország egy részének közűszolgálati dolgait elvégze ki, hanem arra hivatott, hogy a benne fekvő értékek tartamos kamatozását biztosítsa mindenkor tulajdonosának s megelőzője legyen mindazon bajoknak mindenkor, amelyek az erdő pusztulása nyomán a nemzet egyetemének érdekeit sértik.

Vajon lehet-e, és szabad-e egy ilyen vagyon embereken kegye-kedvére bízni,

vajon nem követne-e el az államhatalom súlyos mulasztást akkor, ha kívül álló félként nem gondoskodik kellő eréllyel és szullyal ezen vagyon értékeinek a jövő nemzedékek részére való átmentéséről?

Az intézkedésekben, miután az emberi elme véges, lehetnek hibák, azok helyesbítésére törekednünk kell, azonban ezen intézkedések megszüntetését kívánunk nem szabad, ha a magyar erdő jövőjének sorsát egy pillanatyra előnynek feláldozni nem akarjuk.

Radó Gábor.

Levél a szerkesztőhöz.

Roth Gyula főiskolai tanár urának a „Magyar Erdőgazda” júliusi számában megjelent vezércikkét sajnálattalra válasz nélkül hagyom nem lehet.

Mert nem felel meg a tényeknek Roth Gyulának az a beállítása, hogy az „Erdészeti Lapok” szerkesztője a „Periculum in mora” című cikkében azt mondta volna, hogy »vissza kell hívni a nyugdíjasokat, mert a jelenleg szolgáló erdősítési kart nem tartja képesnek a törvény megalkotására.«

Ezt a kélepletséget én nem mondtam; bizonyítottam a kinyomatott írásom; mindenki elolvashatja.

Azt írtam és vallom ma is, hogy ilyen rendkívül fontos és sürgős törvényelőkészítés nagy munkáját az erdészeti közigazgatás speciális ágazataiban különleges gyakorlatot szerzett, évtizedes tapasztalatokkal rendelkező kiváló szakemberek egész sorozatának egyidejű beváonásá nélkül megoldani nem lehet, sőt ma már az előkészítés nagy munkáját a minisztérium zöld asztalánál helyesen megoldani gyakorlatilag kivételtelemnek tartom.

Ne csináljunk ebből a közérdekű országos ügyből kenyérgérdést! Én nem nyugdíjas, vagy nem nyugdíjas tisztviselő, hanem — hangsúlyozom — különleges gyakorlatot szerzett, évtizedes tapasztalatokkal rendelkező kiváló szakemberekről beszéltem, amelyekre különösen a mi 20 év óta vajadó törvényünk megalkotásánál égető szükség van.

Kiváló szakember a mai generációban éppen úgy van, mint mindig volt, de én a fősúlyt egyenesen a különleges gyakorlatot szerzett, évtizedes tapasztalatokkal rendelkező kiváló szakemberekre helyeztem.

Ilyen speciális gyakorlatot rendelkező szakemberek száma sajnos a merően végre-hajtott szándék, a régi erdészeti közigazgatási rendszer időbeli megváltoztatása, az utódokézés intézményének rendszeres melőzése stb. következtében nagyon megapadt. Sőt vannak az erdészeti közigazgatásnak olyan speciális ágazatai is, amely ágazatok ügyeinek ellátására ma már sem minisztériumban, sem kint a gyakorlatban nincs arra nevelt szakemberünk. Nevekre nem hivatkozom.

Jellegetes példáként felemlitem az erdei termékek szárazon és vízen való szállítási-ával kapcsolatos, rendkívül bonyodalmas ügykört, amely ügykörnél ma fizikailag ki van zárva megfelelő szakember pótlása. Hivatkozom azokra az évtizedek alatt kialakult elvi jelentőségű esetekre, régi hibák felismerésére és leszűrt eredményekre,

amelyekkel köztudomás szerint például ebben az ügykörben a multban is csak egyetlen egy szakemberünk foglalkozott, de az is jó néhány éve utódokézés nélkül nyugodalma vonult.

Hivatkozom az erdészeti közigazgatás két legfontosabb munkaterületére: az erdőfelügyelési és az állami kezelésbe vett községi ügyek ügyköreire, ezekben az ügykörökben egykor szolgálókat teljesítő nagydúsú és széles látókörű — ma még életben és teljes szellemi erőben levő kiváló szakembereink pótolhatatlan tapasztalatainak elfecserlésére. Ezek a fontos ügykörök ma a minisztériumban régi iskolázottságú, régi külső és belső speciális gyakorlati rendelkezéssel egyenlők nincsenek megfelelően képviselve. Amennyiben mégis találkoznunk ott ilyen egyenként is, az évek óta rendszertelenül felforgató ügybeszások következtében ma lehetőleg olyan helyen találjuk őket, ahol speciális rátermettségükkel nem érvényesülhetnek, tehát őket az ügyosztályokban kialakult elvek letéteményeseinek nem tekinthetjük.

Pedig hát kétségtelenül nyilvánvaló, hogy az új erdőtervény megalkotásánál ezekre az ügyosztályokra súlyos kötelezettség várnak.

Ilyen körülmények között ne méltóztassék támadásnak, vagy sérelemnek minősíteni ennek a közérdek szempontjából igen fontos ténynek a megőrzését, sem pedig annak a konstatálását, hogy ezek az előzmények fizikailag kizárják, hogy a törvényelőkészítés nagy munkáját ma egyedül a minisztérium zöld asztala mellett helyesen és a köz sérelem nélkül megoldható legyen.

Ezért nem tekintetem meggyőntatónak azt az intézkedést, mellyel — hallomás szerint — egyik referens bizatot meg a törvény előkészítésének munkájával. Ne tessék ezt zokni fontni, mert nem tudom elképzelni, hogy ilyen fontos és sürgős, ezerféle szétágazó, nagy tömegű munkalatt egyetlen egy referens — legyen az bármilyen kiváló szakember is — a már említett speciális gyakorlati rendelkezéssel egyenlő egyidejű beváonás nélkül eredményes munkát végezhesen. A »beváonás« alatt pedig ne méltóztassék mindjárt reaktivitásra gondolni, hiszen az ilyen szolgálatokat a köz sérelem nélkül egyszerű megbízás útján szokás megoldani.

A vesélyt tehát abban láttam és látom, hogy a régi iskolázottságú, értékes tapasztalatokkal rendelkező kiváló szakembereink a köznek végtelen kárára nap-nap mellett pusztulnak és fogynak, magukkal temetve a többé nem pótolható közincseinket. Roth Gyula a továbbiakban azt a küzdelmet, amelyet az erdészeti közigazgatás mai rendszer s a mai helyzet tarthatatlansága miatt vívünk s amely utóbbi tény a küzdő felek teljes lojalatlanság egyetelműen megállapítottak — egyszerű cinkérdésnek, vesszőparipának való lovalgásnak minősíti. A vąd nem érdemel cáfolatot, mert önmagában hordja ítéletét. Roth saíát szavával bizonyítja, hogy az edzési közigazgatási ügyeknél mélyebben nem foglalkozott.

Végül ti szakértőim megítésére bízom, hogy Roth Gyula cikkének végén szakértőinkhöz intézett s valóban megzavírlendő azt a felhívást, hogy »fontolja meg mindenképpen, mit beszél és mit cselekedik!« mennyiben ismerte önmagára nézve is kötelezőnek.

Czillinger János.

Kocsánytalan tölgyeseink természet- terület felújításáról.

Cikkem megírására az utóbbi évek tapasztalatai és az 1926. évi tölgymakk természet-terület felújításáról készült kérelmeket újulat viselkedésének két évi beható tanulmányozása inspirálta.

Ez alatt újulag meggyőződtem arról, hogy a természet felújítás sikeres kivételével az erdőgazdaság-történelemnek beható tudása mily mérvben megkönnyíthető az illető kezelő nehez és körültekintő munkáját, hány esetben menekülne a tapogatózástól és sokszor a blamáztól, ha ismerné az erdőrezseket keletkezésének, az időközbeni behatásoknak és egyéb tényezőknek hiteles történetét.

Hisz egy század alatt, míg a fiatalosból vágható koru állomány lesz, számtalan oly behatás üti az erdőre bélyegét, amit csak sejtünk, itt-ott mondunk, de biztosan nem tudunk. Mert sőt sincs róla az elkövetett hibák között is, egyszer csak belebábkunk és az erdő természete folyton még is felújít azonban egész másféleképpen festene, ha azt a jellegét teljes egészében megtarthatná, a mivel a hosszú utra eredetileg megindult.

Erdei útjaim alatt az erdő alját figyelve, csodálkozás és bámulat fog el, hogy az erdő fái mily bőségesen gondoskodnak utódaikról.

Pl. ebben az évben a kőrös csemek százat és százat lehet lépten-nyomon látni, kőrissel spékelt idősebb, gyakran fiatalabb erdőrezsben. És pár év leforgása alatt ennek legnagyobb része sajnos semmivé válik. Két évvel ezelőtt így voltunk a hegyi juharral is. Mára, csak előhasznált erdőben észlelünk hegyi juhár újulatot.

Ez a tapasztalat önként szüli azt a feltevést, — gazdaságtörténelmi hiányában — hogy az utóbbi 25—30 évben is kellett az 1926. évihez hasonló tölgymakk természet-terület lennie és ha volt, hol van az abból keletkezett fiatalos, mert a 42 ezer holdas kincstári Bükkben egy-két erdőrezset kivételével annak nyomát sehol sem találom.

Tölgyeseink legnagyobb része 1926. évi szinte kongott az ürességtől. Már-már a fenyo altelepítés nehez és módfelett költséges eljárásához hajlottunk, mert hovatovább az a nézett kezdett kialakulni, hogy a tölgyesek talajukat kiélték, talajjavító fenyo félekkel telepítsük alá.

Igaz, magam is azokkal tartottam, akik a további kitarás híveinek vallottuk magunkat, mert nem volt elfogadható, miért éppen napjainkban mondják fel tölgyeseink a szolgálatot, midőn az erdőtervény életbe lépte óta konzervatívabban kezeltek folyik, mint annak előtte és a tölgy erdő állapota és kinezése általában nem azt a benyomást szülték, mintha a nagytérmetest váltó gazdaság előtt állana.

De tegyük fel, hogy a tölgyesek produktivásában nem bízva, különböző fenyo-félékkel altelepítettünk volna az anyafalomból megriktivással vagy eltávolításával egyidejűleg.

Az 1927—28. évi szigorú tél következtében előállt nagy vadragás folytán a fenyőkultúra legnagyobb része kipusztult volna és a további pótlások és ismétlések sikerét egy újabb tartós tél veszélyeztetné.

* G. 13 „Magyar Erdőgazda” 1924. évi 8—9. sz.

Egész bizonyos, hogy elődeink a Bükkben lenyövel nemcsak kísérleteztek, de általánosan kultiváltak is. És mégis korban ugárrzerű fenyegek vannak, 20—30 évi kőrökönbőséggel. A közbeeső ültetések a legnagyobb valószínűség szerint, az akkori sokkal nagyobb vadállománynak és a tisztások elmaradásának aldozatul estek.

1926. év nyarán cirka 2000 k. hold vágási koru elért, sőt túlhaladt, már részben husz év előtt előhasznált tölgyesben, évekkel előbb megtelepedett, de satnya tölgy-újulat érdekében is száralva, csoportosan pászátán, sával a mint az állomány azt megkívánta, vágás alá jelöltünk. A jelölésnél figyelemmel voltunk az enyhe lejtésű padra szerű részletekre, tekintettel a kiállítás kedvezőbb voltára is, azért a hivatásokat betöltött tölgyfák között így helyesebben operáltunk.

A bekövetkezett őrési tölgymakktermés még jobban alátámasztotta a halálra ítélt összes fák kiterelését a 3/a, 3/b, 3/c és a 4/a sz. erdőrezsletekben.

Ennek folytán keletkeztek kisebb-nagyobb

lélek, pásztaék 0,2—0,7 sűrűségű állományok.

Megjegyzendő, hogy a nagy makktermés a legnagyobb az úgynevezett kiált talaju tölgyesekben volt, mert ezek koránra rendezésük szakad állásban lévén, minden oldalról virágzatottak.

1926—27. év taláson enyhe hótlán tél után beálló tavasz a csirában levő tölgy-makkot korai kifejlődésre ingerelte.

A hirtelen jövő korai fagyok a védelemül álló régebbi és az 1926. évi már fejlődésnek indult újulatot nagyobb részben leperzseltek, a takaratlanul maradt csirászásban és hajtásban levő makkot pedig véglegesen elpusztították. A csepréntes képe siralmas volt. Hibáztattuk magunkat a helyenkénti erősebb jelölésért, mert eddig senki sem tudta, — gazdaságtörténet hiányában — hogy a fagyzugok tulajdonképpen hol vannak, s így a jelölésnél nem számoltunk a bekövetkező fagyokra, hanem csak az állományt néztük és ezzel kapcsolatosan a bevilágításra vonatkozó kísérleteket készítettük elő. Pár hét múlva a vágás már jobban festett. Világoslatódni kezdtünk. A csemekét újulag kihajtottak.

[Könnyebb áttekintés kedvéért az itt leírt fontosabb erdőrezsleteket kimutatásban foglaltam az 1924—28. évi állapot szerint.]

Erdőrezset	Terrület k. hold	Talaj	Kiettség	Lejtőszög	Tengerszint feletti magasság m.	Termőhely	Fanem elegy- arány	Sűrűség	Kor, év	Megjegyzés
3/a	208	Közép, mély, helyenként köves, televényes, homokos, agyag, pala felett	Dny.	20°—25°	510	III.	tölgy 0,7 cser 0,1 bükk 0,2	0,7	130	Tölgy és cser, főleg a gerinc környékén
3/b/7	263	U. az	K.	15°—20°	530	II.	tölgy 0,6 cser 0,2 bükk 0,2	0,5	120	Tölgy és cser, főleg a gerinc környékén. Régebbi csemekével altelepítve
3/c	185	Középmély, televényes, üde, homokos, agyag, pala felett	Dny.	15°—20°	550	II.	tölgy 0,6 bükk 0,4	0,5	120	Tölgy, főleg a gerinc környékén. Kevés régebbi csemekével
4/a/7	365	mint 3/a	Ny.	5°—20°	510	III.	tölgy 0,4 bükk 0,5 gyerty. 0,1	0,2	130	Mint 3/b.

Össze kelve a 3/c sz. erdőrezsletben, hol a csemekét csak kis részben fagyttak le, az újulat legszebben mutatkozott.

Általános benyomás szerint ezt a vágást tartottuk legsikerültebbnek.

A vele szemben levő kesszi kiettségi 3/b sz. erdőrezsletet a legrosszabbnak, — mert ezt még a késő szállítási mizériák is erősen rongálták.

A 4/a sz. vágást a fagykárosítások dacára kiegyelőtnek.

A 3/a és többi erdőrezsletekre vonatkozólag, ahol a sűrűségét 0,7-re fokoztuk le, tulajdonképpeni véleményem még nem alakult ki.

1927. év nyarán a 3/c sz. vágásban helyenként újulag jelöltünk. A további jelölést pedig az eddig pihenő tölgyesekben folytattuk, de az eddigiekkel tanulva, a lékelestől és pásztaástól óvakodtunk, a sűrűséget általában 0,7-re apasztottuk le.

1927—28. évi nagytél után, a nem remélt korai fagyok a kifakadt tölgyújulatban ismét őrési károkat okoztak. Úgyan az a kép

táruktól élénk, mint 1927. év tavaszán, azzal a különbséggel, hogy a mérsékeltbben jelölt tölgyesekben és véletlenül részével takart szabadabb helyeken, a tölgycsemekét érintetlenül maradtak; de ugy a 3/b és 4/a sz. vágásokban a fagyttal nem szenvedett gyertyán már felütötte fejét.

Folyó év tavaszán beálló hó csapadék a lefagyott csemekét nagy lendülettel új hajtásra ingerelte. Júliusra a helyzet teljesen megváltozott; amit a következőkben próbálunk általánosságban és részletekben szemléltetni.

A teljes, vagy 0,9, 0,8 sűrűségű tölgyesekben a fiatalos sem 1927. év, sem 1928. év tavaszán nem fagyott le, ellenben az újulat mégis mintegy harmadrészből kipusztult, a megmaradt csemekét növekedésben megállították, levélkéik erősen rozsdásodtak. A 0,7, 0,6 sűrűsége lefokozott tölgyesek alatt levő le nem perzsel tölgy újulat összes évi hajtását 0,5—1,5 cm-nyire becsültük, a levélkéik beteges színiük, javarészből rozsdától megtámadva.

Még a 3/c sz. erdőrezsletben is vidorabb tenyészet csak az erősebben megnyitott helyeken tapasztalható.

3/b sz. vágás pásztaiban a fiatal színe haragos zöld, az idősebb csemetek 8–10 cm. hosszú hajtásaival. 4/a sz. erdőrezslet képe ugyanaz, a bükkös csomók közül egészségtől duzzadó csemetek száma virítanak, mindkét erdőrezsletben másodlagos hajtásokkal. Pedig a tölgy fiatalos másodszor június végén, csak megfelelő tenyészeti légkörben produkál újabb hajtásokat. Ha a 3/b és 4/a sz. erdőrezslet utjától összehasonlítom, én a magam részéről a 3/b sz. pásztaits vágás csemeteinek adnám az elsőbbséget. Tehát, amit 1927. év nyarán legrosszabbnak tartottunk, azt ma a legzelebbnek minősítjük s a legjobbnak vélt 3/c sz. erdőrezslet csak a közepesek közé devalválódott.

Ha még utoljára hozzáfűzöm, hogy a 3/b meredek hegyoldalon s azon 1927. év hólan telén késő tavaszig a kitermelt anyagot a pásztaikon keresztül továbbították, a pálmát ennek a *keleti* kitétségi sokat szenvedett 0,2 sűrűségű pásztaits vágású erdőrezsletnek ítélném oda.

A 4/a sz. erdőrezslet tudvalegőleg nyugati kitétségi felső részén enyhe lejtőjű vágás, hol a fuvarozás koránt sem volt oly

veszélyes mint a 3/b sz. erdőrezszen.

Két év szerintem nem elegendő ahhoz, hogy abból végleges következtéseket vonjunk. Mindazonáltal, az előadottakból kifolyólag felteszem a kérdést: mily képet nyujtana az a bizonyos 3/b és 4/a sz. erdőrezslet, ha keskenyebb pásztaikkal operátva s szabad állásba hozott csementéket a kikerült rőzsével a bekövetkező fagyok ellen takarva a jelenlegi sűrűség mellett a fagykárakat elkerültik volna és az erdő azt a jellegteljes egészében megtarthatná s mivel *eredetileg* a hosszú utra megindult.

Igaz, hogy mindkét erdőrezslet tölgy felujulása a jelenlegi helyzet szerint is biztosítva van, de hatványozott mértékben szebb és gyertyántól mentesebb lehetne, ha a helyi gazdaság történelem sorai hogy egyebet ne mondjak pl. csak a fagyugrokra, már a jelölések alkalmával bennünket figyelmeztettek volna. *Lippözy Béla.*

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapra szánt közlemények *Tóth Bódog erdőmérnök*, egyesületi titkár, *Szentdomokos, u. p. Bükkiszentkereszt* címre küldendők.

Vitealadás s vágásforduló kérdéséről.

Rendezte a Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete folyó évi május hó 6-án Parádfürdőn tartott vándorgyűlésén.

Mint lapunk június számában már röviden beszámoltunk róla, Egyesületünk a tavalyi égi vitealadás sikeréről östönözve a téli közgyűlésen ismét egy közérdekű kérdés megvitatását határozta el s elfogadta az elnökség indítványát, hogy a Parád-fürdőn rendezendő vándorgyűlés alkalmával egy vitealadás keretében vessük fel a vágásfordulónak, illetve a vágásforduló gyors és erőszakos felemelésének manapság sokat emlegetett kérdését.

Tegyük nyilvános vita tárgyává, hogy *Csonkamagyarországon indokolt-e a magas vágásforduló, amit a 14500/1920. F. M. sz. üzemrendezési utasítás alapján az új üzemtervek készítése során életbe léptettek? És pedig indokolt-e fadományunk eredeti, minőségese, erdialajunk állapota, az ország faigénye s külkereskedelmi mérlegünk szempontjából?*

Magy kereseg volt számunkra, hogy az elnökség felkérésére Bíró Zoltán vállalta el a vitealadás bevezetését s a felvetett kérdésnek a megvilágítását s így az érdeklődés és a vitealadás hívója már eleve is biztosítva volt, melyet csak emeltek a többi felzáróalás is, különösen Fekete Zoltán főiskolai rektor tartalmas és alapos fejtegetése.

Az alábbiakban részletesen óhajtunk beszámolni a vitealadás lefolyásáról, melyet eddig nem volt módunkban leközölni.

A tulajdonképeni közgyűlés lefolyása után *Bíró Zoltán* jelenik meg az elnökség részére emelt pódiumon s nagy, általános érdeklődés közepette kezdi meg a kérdés ismertetését.

Bevezetésül a vitatott üzemrendezési utasítás keletkezésének mintegy történetét adja. Rámutat, hogy a rendelet összeállításának az volt a célja, hogy megszüntesse a régebbi

utasítás merevségét. Mert az erdőrendezési osztály egyikezett ügyre túlnenni magát a régi utasítás merev korlátaihoz, maga a rendszer azonban mégis túlságosan és hátrányosan kötötte meg a gazdálkodást s így szükség volt egy új üzemszabályozási rendszerre, mely több szabadságot biztosít a kezelőlisták számára. A rendeletet egyik legelsőbrendű erdőrendezési szakértőnk, Búrd Károly eredetileg a kincstári erdők részére készítette, azt egy nagy bizottság részletes letárgyalta, minden tekintetben megfelelőnek találta s csak azután alkalmazták a magánérdőkre is.

Az utasítás egyes pontjait idézve, nagy érdeklődés közepette állapítja meg, hogy maga az utasítás sehol nem tartalmaz imperatív rendelkezéseket a vágásforduló felemelését illetően s azt csak a legszükségesebb esetekre írja elő, azonban akkor is kötelezően teszi a lassu átmenetet. Általában az egész utasítás liberális felölgös, méltánylva a birtokos érdekeit s bármilyen szempontból bíráljuk is, nem lehet ellene különösebb kifogásokat emelni.

Más kérdés azonban, hogy az utasítást a végrehajtás alkalmával hogyan alkalmazták? Itt löttek túl a célon s igen sok esetben 50 évről 80 évre, sőt 100 évre emeltek fel egyszerre s minden átmenet nélkül a vágásfordulót, igen érezhető, sokszor megelépen súlyos jövedelem-csökkenést okozva ezzel a birtokosnak.

A végrehajtás tehát nem fedi a rendeletet s ha a mlyévre nézünk a kérdésnek, a hibát nem az üzemrendezési utasításban találjuk meg, hanem annak a végrehajtásában.

Szó fér már egyáltalán ahhoz is, hogy jogos-e a vágásfordulót hatalmi szóval felemeltetni s ilyen kategorikusan beelőlni

a magángazdálkodásba és a tulajdonjogba. Mert hiszen lehet, sőt szükséges a kötött birtokot a vagyonnak, tehát a fatökeinek a birtokváltására szorítani, arra azonban már senkit sem lehet kényszeríteni, hogy az utódok jöleté érdekében a saját jöleté elemi feltételeiről mondjon le.

Azban ettől a jöly természetű kérdésről eltekintve, keressük most már azt, hogy erdőművelési szempontból indokolt-e a vágásforduló gyors felemelése?

70 évesnél idősebb faállományaink eredete főrészt éppen az erdőterővény születését megelőző időre esik, amikor az urbariségi megszüntetése folytán előállott gazdasági válság még egyáltalán nem oldódott meg s így az erdőben fekvő tőkehez a birtokosztály erősen hozzányúlva kényszerült. Ez a gazdasági kényszer az oka, hogy idősebb állományaink számottevő része sarjederűti s bár vannak igen szép ilyen állományaink, a legtöbb mégis csak silány s igen sok a cser és más csekély értékű fa nem bennük. Ezeknek az élettartamát csak a ma is silány minőség rovására tudjuk meghosszabbítani.

A talajvédelem szempontjai sem kívánják a forduló felemelését. Hiszen tölgy és cser erdeink — az őregbebi állományok tulajnyom része ilyen — kiritkultak, gyér záródásuak s alultak a talaj nemhogy javulna, de évről-évre kifejezetten romlik.

De nem kívánja ma a magas vágásfordulót a fogyasztás igénye sem. Azokból az alkalmazásokból, ahol eddig nagymértetű anyagot volt szükség (gerendely, tartók, hideptétek stb.), az acél és a vasbeton a fát hovatovább jobban kisorsíjják. Az építkezések anyagszükséglete is sokkal csekélyebb méretű, mint régebben, hiszen a szaluzó deszka, vakpadló, hajópadló, de a keményfákból is a parkettelők, a gépipar deszkái, zárlecei stb. mind csupa keskeny anyag, amit alacsonyabb vágásfordulók mellett sokkal nagyobb tömegben termelhetünk.

Végül nem indokolja a felemelést külkereskedelmi mérlegünk sem. A mult évben behozott faanyagok nyers faja visszszámítva kb. 6.200.000 tm³-nek felelnek meg, amiből több mint 80% a következő választékokra esik: tűzifa, gömblyűz, fűrészelt és faragott fenyő, banya, talpia és faszén. Csupa olyan választék, melyeket a csonkaország területén 60–70 éven fordulóval termelhetünk nagy tömegben. Erdei mi ha hozzáadta kat. holdankint nem éri el 1 tm³-t s ezen csak rossz növény, meg nem felelő formájú állományaink gyökéres alkalitásával lehet segíteni, nem pedig a sok rossz állomány tuhartásával.

Ezek szerint a vágásfordulók erőszakos felemelése egyáltalán nem indokolt s nem felel meg az üzemrendezési utasítás szellemének sem. Nem a rendelet megváltoztatására, de annak helyes végrehajtására van tehát szükség s ezért javasoljuk, hogy irjon fel az egyesület a F. M. urhoz, hogy a rendeletet az abban foglalt utasításoknak megfelelően hajtás végre, ami nálunk kevésbé fog nehézségbe ütközni, mert az erdőszeti főtályban minden hajlandóság megvan a rendelet ilyen értelmezésére.

A nagy érdeklődéssel és tetszéssel hallgatott előadashoz elsőnek *Nagy László* szól hozzá.

Ábál a szomorú tényből, hogy a csonka országnak ma csupán 2 millió kat. hold erdeje van, azt a következtetést vonja le,

hogya Nagymagyarország erdőseinek fenntartása és okszerű kezelése országos érdeket volt, mennyivel inkább az kell hogy legyen kétségbeeséjénél redukált erdőseink, nemzeti ivagynokunk legokoskerübb kezelése, fenntartása, ápolása és feltételei őrzése.

Faállományaink eredetire nézve vissza kell tekintenünk a multban. Az osztrák–porosz háború után, vagyis a 60-as években beállt devalválció idejében a kedvezőtlen pénzügyi helyzetből kifolyóan az erdőhasználat a legnagyobb járadék előteremtésére rendezkedett be, ami a vágásforduló lényeges leszállításával volt elérhető (pénzügyi vágásforduló).

A fordulóknak 60 éve történt leszállításával lényegesen nagyobb erdőterületek voltak letarolhatók s így több jövedelem volt elérhető. Bizonyos, hogy idősebb tölgyállományaink nagy része akkor esett áldozatul a pénzügyi politikának. Bükkösekben talán valamivel kedvezőbb a helyzet, mert a bükk műla a 70-es években még nem volt értékesíthető, általában azonban megállapítható, hogy az ebből a korból származó s ma már közpörkő, sőt vágható kora állományaink nagyrésze sarj eredeti.

Megengedi, hogy a multban a kifogásolható gazdálkodás, a legeltetés és az erdő-ápolás hiányossága az erdőtalajra káros befolyást gyakoroltak, de nem tartja elfogadhatónak azt a tételt, hogy erdőtalajunk s állományaink annyira leromlottak volna, hogy ne lehetne egy nem túlságosan magas vágásfordulónak megfelelő, műszaki célokra is alkalmas állományokat nevelni, ha mindjárt sarjeredetűek is azok. Erdőtájlunk s faállományaink mai állapotát tekintve, tehát kivételnek tartja a vágásforduló felemelését, az erdőtalajnak a jövőben való konzerválása és javítása szempontjából pedig célszerűnek és kívánatosnak véli.

Megfontolandóan tartja azt is, hogy az alacsonyabb vágásfordulóval szabad-e külkereskedelmi mérlegünk megjavítása érdekében erdeink állapotát kockáztató tenni, mikor nyilvánvaló, hogy a pillanatnyi haszonnak hosszu bójt lenne a vége.

Szerinte is téves az a fellogás, hogy az utasítás merev és rideg álláspontot foglal el a igen hosszu vágásforduló megállapításánál. E helyett inkább csak általános direktívákat ad s különben is még a 100 éves forduló sem minősíthető túlságosan magasnak a tölgyállományokban. Az üzemeitvek felbírálásánál sem lehet merev álláspontot beszélni, mert minden alkalommal megfelelő átmeneti időt engedélyeznek méltányosan szemelölt tartva a birtokos érdekeit.

Mint vérbéli és lelkes erdőszemler a konzervatív irányzat hívének valja magát s a rövidbe vágásfordulóra való törekvést nem tartja összeegyeztethetőnek az ország érdekeivel s az erdők fenntartására irányuló céllal, hanem a minimumra redukált erdőállományunkban rejlő tőkére nézve veszedelemesnek véli.

Nagy László után *Fekete Zoltán főiskolai rektor* kezd bele érdekes fejtegetésébe.

Az új erdőrendezési utasítást tárgyaló ankétán ő is résztvevő s úgy érzi, hogy mikor az utasítás, illetőleg az abból folyó intézkedések biralatóról van szó, neki is kötelessége a tárgyhoz hozzászólni. Sajnos a főiskolának az utóbbi években nem volt meg az érintkezése a gyakorlati éllel, ő

sem tekinthetett bele az egyes gazdaságok kulisszatitkaiba s így felszólalása is egészen általános hangú és inkább kathedrai jellegű lesz.

Igazat ad Biró Zoltánnak, hogy az új utasítás a vágásforduló megállapítását illetőleg nem tartalmaz imperatív intézkedéseket s hogy mennyire liberális fellogás, kitűnik abból a tételből is, mely szerint: „a vágásforduló megállapításánál nem szabad egyoldalú szempontokból kiindulni, hanem valamennyi figyelembejövő körülmény mérlegelése van szükség.” Kimondja továbbá az utasítás, hogy: „a vágásforduló nagyságára elsősorban a gazdaság célja van befolyással.” Ez az utóbbi tétel már eleve elcsúszó veszi minden szablonizálásnak.

Az erdőgazdálkodás közvetlen célja az erdőben felkötő üzleti tőkének a megfelelő hasznosítása s az erdőrendező szeme előtt is legelőbb esetben ennek a gazdasági célnak kell legbenne. Viszont a legkedvezőbb jövedelmezés tekintetében kétféle alapelvű inđulhatunk ki. A *legnagyobb erdőjáradék elve* nagy tőkék felhalmozását kívánja meg, melyek az adott erdőterületen elérhető legmagasabb jövedelmet szolgáltatják, de alacsony kamattalább jövedelmekkel, ezzel szemben a *legnagyobb talajjáradék elve* szerint kamatoztatott erdő ugyanazon a területen belül kisebb tőkével dolgozik s kisebb jövedelmet is mutat fel, de jóval kedvezőbb kamatozást biztosít. Az első elv a *konzervatív*, a második a *spekulatív* álláspontot képviseli.

Az új utasítás szerint lehetőleg mindkét szempont figyelembe részesítened, úgyhogy ennek következtében a választott vágásforduló „többnyire a legnagyobb erdőjáradék és legnagyobb talajjáradék forduló közék esik.”

Erdőseink túnyomó részét elvesztettük s a megmaradt 15% is silány, melyen alatta marad a megkívánható színvonalnak. Ezeknek az erdőknek a megjavítását s a bennük rejlő nemzeti tőkék gyarapítását tehát a *kormányzatnak ma minden rendelkezésre álló eszközzel szorgalmaznia kell*. Ennek pedig egyik hathatos eszköze a vágásforduló felemelése. Ezért ezt az irányzatot nagy általánosságban helyeselnéi kell.

Jobb tétel volna nézete szerint, ha az utasítás a két szélsőségek között való vacillálás helyett bizonyos határozottságot tanusított volna. E legelőszérűbben a birtokosok osztályozásával lett volna elérhető olyanfórmán, hogy a 17. §. alá tartozó gazdaságokra nézve a legnagyobb erdőjáradék vágásfordulója létevel volna kötelezővé s a közép és kis magánbirtokokra nézve adatolt volna több szabadság a forduló megválasztásában, mert egy törpebirtokostól már igazán nem lehet kívánni, hogy a köz érdekekben olyan áldozatot hozzon, melynek gyümölcsét maga nem élvezheti.

Biró Zoltán megállapítása, hogy a piaci kereslet mindjobbban a kisebb méretű alacsonyabb vágásforduló alkalmazását teszi indokoltá, a fentebb mondatokk érvényén azonban ez mit sem változtat. Mert hiszen a legnagyobb erdőjáradék vágásfordulója csak a tényleges keresleti viszonyoknak megfelelő értéktáblázatok alapján számítható ki s így ha a keresletben a kisebb méretű választékok iránt mutatkozik érdeklődés, a számítás is alacsonyabb vágásfordulóhoz fog vezetni.

Magától érteődik, hogy a faállományok eredete s az erdőtalaj állapota bizonyos esetekben parancsolónak lépnek fel a vágásforduló, sőt az üzemdóm megválasztásánál is. Ezeket a körülményeket feltétlenül figyelembe kell venni, ha észterületsegekkel nem akarunk a birtokosnak és az erdőszed hitelének ártani.

Végül rámutat az utasításnak arra a pontjára, mely szerint a vágásforduló emelését célszerű „revizióról, revizióra, fokozatosan érvényesíteni.” Az utasítás méltányos fellogása tehát itt is érvényesül s ha a végrehajtás alkalmával túlbizlogalomból történne is hibák, a sérelmek orvoslásának is megvan a maga módja.

A forduló óvato emelésének igen szép példáját szolgáltatja Sopron város erdőgazdasága, mely a sarjeredőfalokról évtizedek alatt következetesen, de lépésről-lépésre tért a 80 éves szálerdőalakra. Okkal és móddal tehát a legnehezebbnek látszó feladatokat is megoldhatjuk s kitartó munkával ezen a csónka országban is kialakíthatjuk azt az erdőképet, amely a közjő és a szakzszerűség érdekeit a lehetőszégh képest kielégíti.

Oncaj László a következő felszólal. Szerinte aktuálisabb s a magyar közgazdaságot jobban érintő kérdést aligha tudunk volna vitaleőadásunk számára választani.

A statisztika adatai szerint mult évi lombfai importunk 42.8 millió pengőtt tett ki. Jelen tétel s nem annyira komoly, hogy vizsgálát tárgyává tegyük, vajjon a megmaradt 1.127.232 ha lomberdő mellett rá vágynak-e az új mérvű behozatala utalva?

Hogy az ország több, vagy kevesebb fát termel — hangsúlyozza, hogy tartamos hozam mellett — az a vágásfordulótól függ. Nézzük, milyen direktívákat adott az új üzemeendézési utasítás?

Általánosságban a vágásfordulót a legnagyobb erdőjáradék s a legnagyobb talajjáradék időpontjába helyezi azzal, hogy a magasabb erdőjövdelemnek kell előnyt adni a kamatozással szemben. Csak akkor látja helyesnek az alacsonyabb fordulót, ha a kamat nagymérvű csökkenése árán volna csak az értéktelmezés elérhető. Utal a gazdálkodásra befolyással bíró tényezőkre is, melyek a vágásforduló megállapításánál figyelembe veendő, nevezetesen: a faszűksgéltre, az egyes választékok iránti keresletre, a talajvédelemre s a természetes felújítás érdekeire.

A végrehajtás során azonban a minisztérium a most felsorolt tényezőkre való tekintet nélkül az ország adott helyzetét nem mérlegelve, a *legtöbb esetben a magas vágásfordulók mellett döntött*.

Hogy a változott viszonyokat nem mérlegelték helyesen, ismét faforgalmi statisztikáink bizonyítják, melynek adatai szerint az ország keményfaszűksgéltelenek legjelenteknyebb része a tűzfai; ezt követeli a vasuti talpia, majd a bányafa, azaz a legnagyobb fatermést biztosító vágásfordulók vékony anyagát igényli az ország! Véleménye szerint a változott viszonyok tényleges szükségletével a végrehajtás során a kormányzat nem számolt.

Kérdés most már, hogy időszerű volt-e a faállomány-öklé mindenáron való tartalékolása? Az elmúlt években csak emberfeletti erőfeszítések árán sikerült a pénzügyi egyensúlyt helyreállítani s a kormányzatnak

ma is az okoz legtöbb gondot, hogy külkereskedelmi mérlegünk passzív volta állandó emelkedést mutat. Ilyen körülmények között nem lehetett idősebbi a meglévő készletek ellenére egy messzi jövőben jelentkező s kétesnek mondható eredményért ilyen áldozatot hozni.

Vizsgáljuk azonban, hogy erdőművelési szempontból is helyes volt-e a vágásforduló felemelése, mikor tölgyerdeink 47%-a sarjerdő?

A magas vágásforduló a sarjerdőnél sem a talajvédelem, sem a szalárduló továbbterjesztés értelmű szempontjából nem kedvező. Az eredmény könnyen az lehet, hogy a faállomány-töke megfoghatók s szalárdót a koros sarjakról nevelni képtelenség lesz.

Példákkal lehet igazolni, hogy az üzemtervek készítésénél ezekre a szempontokra nem voltak tekintettel.

Egy nagyobb erdőbirtokon, hol a kltan tölgy nagyrészt sarjeredetű, a 80 éves vágásfordulót 100 évre emelték fel, amikor ugyanis az idő korosztály volt túlsúlyban. A sarjerdők jórésze így 120—140 éves korban kerül kihasználás alá s addig az állomány 0,3-ra is lerúkol. Hol itt a faállomány-töke emelése, hol a talajvédelem s lehet-e még ebben a korban szalárdó üzeme áttérni?

Egy másik uradalomban ugyanez az eset ismétlődik azzal a különbséggel, hogy az állomány jórésze cser.

Egy tiszavideki uradalomban szintén 100 éves fordulót irnak elő prima árviarziata talajon, ahol a teljes beértesés 80 éves korban már szalárdónál is beáll. Igénye a vidéknek vastag méretek iránt nincs, következett utja alig van s a nagyméretű fa a tisztakompon alig szállítható. A fa az erdőn romlik, az importra révén pedig ömlik ki a pénz az országból.

Ha nem is ennyire, de hasonló a kép a Dunántúlon is.

Ezekután a következőkben foglalja össze az üzemtervek készítésénél elkövetett hibákat:

A tényleges szükséglettel sem mértében, sem mennyiségben nem számoltak; erdőállományunk eredetét s az abból származó konzekvenciákat a vágásforduló megállapításán, a talajvédelem s az állományátalakítás szempontjából nem vették kellőképpen figyelembe; nem dizingválták a birtok nagysága, rendeltetése s a közvetlen vidék igénye tekintetében. Nem mérlegelték a síkvídek, az elő-és középhegység közötti különbségeket (talaj, klíma, csapadék, növekedés, közlekedési eszközök tekintetében) hanem egy kalap alá vonva uniformizálták az üzemterveket a magas vágásfordulót s a faállomány töke emelése érdekében.

Oncajy hozzászólásával kapcsolatban Fekete Zoltán tartja ismét szükségesnek a sarjerdők átalakítására vonatkozólag néhány megjegyzést tenni.

A habóru előtt erősegeinknek mintegy 25%-a volt sarjerdő, ma pedig több mint a fele. Hogy ez mit jelent, nem szükséges bővebben fejtegetni. A *kormányzatnak kötelessége teljes erővel szorgalmazni, hogy a sarjerdők egy része szalárdóvá alakítható át. A megoldás módjairól le kell beszélni, de az élet megfájd feladni semmi szín alatt sem szabad.* Bizonyos körülmények között (csuccsaradás, rossz állomány) lehet sző

a vágásforduló felemelésének elhalasztásáról, de ilyenkor is gondoskodnunk kell arról, hogy talajavító fajok megtelepítésére és magról kelt szalárdó nevelése útján megzúntessük az a tarthatatlan állapotot, hogy továbbra is elslányodott sarjerdők foglalják el a helyet. Nem lehet célunk a mai csuccsaráz állományok helyén hasonló minőségű sarjerdőket nevelni. A mítűtnek tehát mindenképen meg kell történnie, ha halasztás szvened is. A végzett: *a megfogható nmetzi vagyón fokozatos gyarapítását a jelen helyzetből folyó ellendarrnat hatása alatt sem szabad szem elől tévesztetni!*

Schudt Nándor szerint indokolt a magas vágásforduló a magról kelt s eléggé zárt tölgyzalárdónál, hol az átlagnövedék magas korban del s a fak a megfelelő méreteké későn érik el. Az erdőgazda itt pénzügyi szempontból is megtalálja zártasát, mert értékesebb választék termelésével kárpótolódik. Indokolatlan azonban a 80 évnel magasabb forduló a sarjrdő keletkezett állományoknál, hol az átlagnövedék delésele korán beáll s a folyónövedék 60—70 éven felül már elenyészo, sőt esetleg növedékesztés is fenyeget.

Ha gondos számítást végzünk, rá kell jönnünk arra, hogy a nemzeti vagyó gyarapítása szempontjából is célszerűbb rövidebb vágásfordulóval a sarjrdőállományokat kihasználni s helyükön magról kelt állományt nevelni. Célszerű különösen most, amikor vágásra érett sarjrdőállományainkban kendersűrűségű fiatalos várja a felszabadítást.

Radó Ödör a vágásfordulónak általánosságban való leszállítását még a csonka-magyarországi erdők szempontjából is helytelennek tartja, mert sarjeredetű, de konzervatív kezeléssel nevelt tölgyeseink ma általánosságban érvényben levő vágásfordulót minden bak nélkül kibírják. S mik volnának a vágásforduló leszállításának következményei?

A tölgyeseink a 100 éves állományok is tulnyomórészt 30 cm-en aluli épületfát adnak s csak kis mennyiségben 30 cm-nél vastagabb anyagot. Ha leszállított a vágásfordulót, az eredmény még vékonyabb méretű szerfa lesz, melyért csak 20—25 pengő kapok tm-kint, a vastagabb fát pedig 50—50 pengőért tudom értékesíteni. Hát nem gazdaságosabb 25 pengőfát impörtálni, mint a háromszoros értékű vastagfát, amelyet mind bezothatal utján kellene biztosítanunk, ha itthon nem termelhetnők.

A vágásforduló leszállításának eredménye az lenne, hogy a mai fakészlet mennyisége az első forduló végén a mainak 50%-a. Ára csökkenne, értékében pedig a mainak még 25%-át sem érné el. Bükksőbökben sem sralmasabb volna az eredmény, mert a 60 éves bükksőbök 20—25 cm. vastag szerfáját értékesíteni sem lehetne. Álláspontra az, hogy a mai viszonyok között az általánosságban megállapított 100 éves forduló megfélé.

Czillinger János nagyon helyesen jegyzi meg, hogy a vita mellékvágányra terelődött. Egyetlen magyar ember előtt sem lehet vitás, hogy általánosságban szivvel-leléekkel a magasabb vágásforduló felé kell törekednünk s így ezt a kérdést, mint szakkérdést vitatni nem is helyénvaló. Az üzemenrendezési utastás kifogástalan, a hiba a végre-

hajtás merevségében rejlik s abban a fel-fogásban, hogy a meglévő vágásfordulót *ma és mindajrt*, nem egy esetben átmenet nélküli mindanőron emelni kell. Ezzel a fel-fogással ellentétben azt tartja, hogy ez a kérdés *ma kizárólag közigazdasági és pénzügyi kérdés*. A mai nehez anyagi helyzet nem alkalmas arra, hogy rendkívüli kény-szerbefektetéseket, beruházásokat csinál-un k, már pedig a vágásforduló felemelése lényegében beruházásnak tekintendő.

Külö Pál a vita során egy konkrét esetre történt célzással kapcsolatban vizsgálja a vendégül érdekbirtokon történt vágásforduló-felemelések indokait és történetét.

1919-ben mint állami egri erdőfelügyelő-azt a megbízást kapta, hogy a Budapest részére szükséges 100,000 im.³ tűzifa ki-termelését a helybeli erdőbirtokról biztosítsa. Mivel az uradalom a kitzűzött határidőig a termelést nem kezdte meg, állami kezelésben kényeszkertiemeléshez kellett folyamodni. Az üzemtervek 50 éves forduló-és sarjerdőgazdaságot irtak elő s az állami termelés is ezen az alapon indult meg. Csak később jutott idő arra, hogy a viszonyok jobban megismerve a jövő gazdaságot is figyelembe méthathassák. — Meggyűződött arról, hogy a szóbanforgó tölgy sarjerdők okserűen fenn nem tarthatók s fokozatosan az kelt térni a szalárdőgazdaságra. A birtokon a forduló felemelése különben is 30 éves átmeneti idő-alatt tervezetté akntt, hogy ez alatt az idő alatt a meglévő sarjrdőállomány arra legalkalmasabb rezse mágtermő állományvá neveltesse s ezzel a jövő szalárdőgazdaság biztosítható. Ilyen értelemben hozta meg a kb. is az üzemtervettől ellérő határozatait s a gazdálkodás az állami beavatkozás is ezek szerint folytatta. E konkrét eset tehát nem szolgál bizonyítékul a vágásforduló helytelen és erőszakos felemelésére. Az üzemenrendezési utastást különben ő is helyesnek tartja.

Nagy László s Oncajy László tesznek még néhány megjegyzést az ellangolt hozzászólásokkal kapcsolatban saját álláspontjuk igazolására, majd a zárzó jogán

Biró Zoltán jegyzi meg, hogy a ma tulajdonos vágásforduló emelést mindnyáján szükségesnek tartjuk, de ez az emelés nem történhet a birtok jóvedelmességének tönkretelégig. Hogy ez ma így van, példának a kőltü erdőgazdonság 4 üzemostályát hozza fel, ahol a vágásfordulót rendeltéleg 50 évről 80 évre emelték fel azal, hogy a második 20 évben 100-ra kell felelni. — Most a helyzet az, hogy az első üzemostály 1058 k.h. hold területé elv 373 tm.³ fahozamot ad évenként, a második 1029 holdon 590 tm.³-t, a harmadik 1205 holdon 162 tm.³-t, a negyedik 402 holdon 200 tm.³-t, úgy hogy a főhasználat még az erdőrdők fizetésének s az adóknak a fedezésére sem elegendő. Kérdi, szabad-e egy, az 50 éves vágásforduló mellett a szabályos állapot eléggé megközelített erdőgazdonság jóvedelmességét így megőlni? Nem álllja, hogy a sarjrdőt egyáltalán nem lehet 80 évig fenntartani, sőt maga is tud példát néhány igen szer sarjerdőre, csakhogy — sajnos — sarjerdőink tulnyomó része nem ilyen. Azt, hogy 50—70 éves forduló mellett is lehet a talajt igen jó karban tartani, nem lehet eltagadni. Épen így kétségen felül áll az is, hogy a fanem megfelelő megválasztásával

tudjuk csak érdekük természetét fokozni. Pl. a Mátrában, ahol ma a 90 éves bükk alig ad 180—200 tm.² l, a 70 éves luc legalább 300—350 tm.² adna, s mennyire más volna a műfa %-a. Ugyanílyenek a különbségek az Alföldön is; pl. a nyár vagy akác hozadékai szembe állítva a tölgy és cserrel. Nem szabad a vágásforduló érszakolással a magángazdák jóvelmérszékűségi lehetőségeit rontani, amíg kevésbé, mert hiszen erre maga a kifogásolt üzemrendezés utasítás sem nyújt alapot.

A minden fordulatlan igen érdekes vita-előadás után *Waldrott Kelemen* bíró elnök megköszöni Bíró Zoltánnak a vitaelőadás nagy felkészültséggel történt rendezését s mint már közöltük is, a számos felszólalásból nem az ellentéteket, de mint praktikus eredményt azokat a momentumokat öhájja kiemelni, melyekben az összes felszólalók egyetértettek, s melyeket az alábbi pontokban véli összefoglalni:

1. Elővigye a magasb vágásfordulót, mint erdőgazdasági célt kitűzni.
2. Törökévéstünk kell hogy legyen rossz erők helyett jó erőknek nevelni.
3. A vágásforduló felemelést fokozatosan és óvatosan kell végrehozni, a gazdasági helyzetet s a birtokos egyéni helyzetének figyelembe vételével.
4. Az üzemrendezési utasítás helyes volt, csupán a végrehajtás körül mutatkoztak eltérések s e körül jár a panasz.
5. A vágásfordulónak ugrásszerű és erőszakos felemelése se nem idősebb, se nem cészerű.

VADÁSZAT*

Rovatvezető: Thüringer János.

Állományszabályozás.

A modern vadászati gazdálkodásnak egyik legfontosabb feladata a rendelkezésre álló vadállomány egészségének keretek között való állandó fejlesztése. Legnagyobb részt tehát nem *tömegprodukció*, különösen a csülkösvadállományban, hanem *erős, egészséges, kiváló test- és agancsfejlődésű egyedek tenyésztése*. Ezen célt a vadászgazda csak állományának állandó megfigyelésével és a lelövésnek ez alapra való szabályozásával érheti el. Nemcsak a *selejtető kilövését*, de a vadászlat tulajdonképeni, *sportszerű* gyakorlatát is a tenyésztés érdekében szolgálóba kell állítani. Ehhez képest tehát évente bizonyos füzemtervet, *vadászgazdasági tervet* kell összeállítani, amely az állomány teljes ismeretén alapulva, a várható szaporulat figyelembevételével szabályozza az előhasználatként gyakorolt *selejtető* és a főhasználatként gyakorolt *sportszerű lelövését*.

A vadászgazdának ezt a ténykedését *állományszabályozásnak* (Hege mit der Buchse) nevezzük.

Foglalkozunk elsősorban a csülkösvadlat, speciálisan a hazai cervidalkal: a *szarvasal, dnyvadval és őzvel*. Az állományszabályozás ezen vadnemeknél a legpregnansabb eredményt jár és aránylag a legkönyebben is kivihető.

* A *Vadászat* rovathat szánt közlemények s a rovatlat kapcsolatos levelezések Thüringer János főerdőmérnök, Szentpéterfa, Vas megye című küldendők.

A lelövésnek ki kell terjednie úgy a him, mint a sutavadra és utóbbihoz számítva a borjúkat-gidákat is. Az egyes kategóriákon belül a lelövés a következőképen alakul.

A himvadnál:

a) *selejtető kilövésre* kerül minden beteg, sérült, satnya, másodsorban oly egyed, amelynek agancsfejlődése legalább két perióduson megfigyelhető, az állomány érdekeit szempontjából nem megfelelő, vagy pedig már hanyatló tendenciát mutat. Soronkívül és mindig lelövendő a *gyilkos agancsu* és a *tarjfej* himvad,

b) *sportszerű lelövésre* marad a fejlődése delélopántján álló himvadból annyi, amennyi a helyes ivararány elérése vagy fenntartása szempontjából megengedhető.

A *selejtető kilövés általában üzekedés előtt, a sportszerű lelövés üzekedés közben, esetleg után történnek meg*.

Végezetes hiba tehát, ha a vadász úr legjobbat bajkajt április—májusban, legjobb bikáit a kövérég korszakában (Feistzeit), vagy a bőség legelején hozza teretükre.

A sutavadnál:

a) *selejtető kilövésre* kerül ugyancsak minden beteg, sérült, satnya egyed; másodsorban az ivararány elérése vagy fenntartása szempontjából a fölös számú sutavad és az úszkából és gidák-borjúkból; végül a legálább két éven át megfigyelt meddő sutavad.

Különösen a gidalelövésnél ajánlom, hogy a lelövés gyakorlásával óvatosan legyünk. Eltekintve az általános szempontoktól, talán legmegfelelőbb, ha egy sutának 2 vagy 3 gidájától a leggyengébbet lövjük el, még akkor is, ha ez himmémű és az ivararányon rontunk vele.

Öreg sutát (3 évesőt felfelé) beigazoltan meddőn kívül lehetőleg soha ne lövünk, *különösen pedig feltétlen kíméljük a vezérsutát*. A vezérsuta mindig borjas tehát s a gidás suta, ha momentán esetleg nincs s ez az évi ivadékra, mert talán elhullott. A nyugodtan vonuló talka sorrendje majdnem mindig: vezérsuta, idei borja, úszó (rendesen a vezérsuta tavalyi borja). *Egészen hibés feltevés, hogy a vezérsuta öreg, legyelt meddő*. Illik ennel a tévhitel egyszersmindkorra leszámolnunk. A meddő suták vagy egyedül állnak, vagy apró farkúba verődnek — ami ritkább eset — a nagy farkúba vegyülnek el, különösen kemény teleken.

b) *Sportszerű lelövés* a sutavadnál alig jön számba. Hacsak a hajfásokban sérítelt, futóval legyilkolt suták lelövését nem számítom annak. De hát ez ma már nem mindenki előtt sport.

Az apróvadnál — a fácánt kivéve — nehezebb a szorosabb értelemben vett állományszabályozás. A *fácánról* a sportszerű lelövés teljesen az állományszabályozás szolgálatában áll ott, ahol túlnyomórészt csak a kakast lövik. Azzal, hogy ily vadászgazdaságokban a határzártelek és védterületek, vagy pedig 3—4 évenként *lyukot* is lőnek, a nőnemű vadállomány szabályozása is megtörténik a lehetőszó határain belül.

A *fogolyról* — szerény tapasztalataimhoz képest — az állományszabályozás legfontosabb feladata, hogy lehetőleg ne maradjon éribetlen, legalább kétharmadára nem aszotított csapat. *A csapatok túlnyomórészt kakasokból állnak*, ha tehát a csapat egyharmadát — felét kilőjük, legnagyobb valószínűség szerint túlnyomórészt kakast fogunk

lőni. Ezáltal pedig — ha esetleg nem javítottunk volna az ivararányon — rontani semmiselre sem rontottuk rajta.

A *fölös számú kakasok* kilövésére az elpárazás idején s a költés elején vadász-törvényünk alig ad módot. Miniszteri engedéllyel meg lehetne kísérteni ott, ahol annak szükségese mutatkozik. Németországban 1884. 1886. években Schlitzberger Artur ezzel a módszerrel kiváló eredményt ért el. Általában véve az elpárazás korában áll be (részben már február elején) és a tojók korában fészkelnek, nyugodtabban költének.

A *nyulnál* az állományszabályozása szintén csak a sportszerű lelövés módja által van alkalmunk. Ezer és egy ellenemlény dacára tapasztalataim s az ideavégű irodalom megállapításai alapján vallom, hogy a vadászati módok közül a *kereső vadászat, különösen szeptember és október hónapokban, feltétlen körre van az állományok, mert túlnyomórészt hasas és szoptatós anyanyul esik a kereső vadászat számányul. Ugyanílyen — bár kevésbé ismert — tény az is, hogy januárban, néha már december végén is a kereső vadász szintén túlnyomórészt nőstény-nyulot, ha a kakász már megindult. A nőstény után járó-lovó izgatott kancok sokkal lazábban fekszenek vackukban, mint az üldözött, meglapuló nőstény, amely ily jobban bevárja a kereső vadászt és hamarabb beszámol a bőrével.*

A *szalonkánál* az állományszabályozás érdekében tavasszal lehetőleg csak az esti és hajnali lesvadászatot gyakoroljuk. A húzason lőt, piszsgyve-korrogva huzó szalonka mind kakas; a hajtásiban, bokrázva nincs meddő válogatásra. Ki különbözött meg szemre a kakastól a tojtót? Sőt még a húzason is legyünk mértékletek, — a szalonka sajnos, évről-évre fog, legalább hazánkban. Ha nagyvesszt a vadászterületek képenek változása is oka ennek, — tagadhatatlan, hogy évről-évre kevesebben jönnek hozzánk vándorutjukon.

A *vízivadnál és tuzoknál* állományszabályozásról a törvény elején gondoskodik — legalább az ivararány szempontjából; a gondos vadászgazda azonban természetserűleg óvakodik fog attól, hogy p. a tuzokkakasait már a szűrés elején válogatás nélkül és egytől-egyét kilője. Általában véve a törvény minden vadnál a legtávabb korlátokat állítja fel, a józan vadászgazdának ezeket a korlátokat megközelítenie sem szabad, ha állományát akár csak valamelyes szinten is akarja tartani. Aki azonban fejleszteni, tőkéletíteni és oszkerű módon szaporítani akarja állományát, az magának külön, keményebb, szigorúbb törvényeket állít és azokat tűzőn-vizen állítja maga megtartja, mint másokkal megtartja. Valamikor egy nagy magyar vadász — aki általában nem volt nagy kedvelője az erdőszavadszoknak — szemre vette, hogy a vadászt szőrösuhás, őnsanyargató szekta tagjaként szeretném látni. Ha egészen nem is így áll a dolog, megközelítenie igaz volt. A vadászt *őnfegyelmélet, őnmegtartás, a kishítségesség korrektt urnak* akarom tudni, aki avval a hatalommal, amelyet a modern technika előfegyver képében a kezébe adott, sohasem el vissza a védtelen, esetleg épen gondjaira bízott vadállomány kárára. Sőt tovább me-

*Weidmann-folyóirat 1884—86. évi kötetében ismeretve. (F. v. Raufeld -Hege in der freien Wildbahn - Paul Parey, Berlin).

gyek: aki ezt a hatalmat a vadállomány érdekében gyakorolja!

Az állományszabályozásban az év bizonyos szakában és a területek minőségéhez képest nem megvetendő segítőfőrs a vadászának a róka. Eltekintve attól, hogy járványok idején felbecsülhetetlen szolgálatokat tesz azáltal, hogy a betegségtől legyengült, pusztulófelben levő vagy már elhullott hasznos vadat eltakarítja, állandó szelvéstést folytat ott, ahol a terület minősége, kiterjedése és a rajta meghagyott rókok száma között egészséges arány van. Fácnások perze kitévelt képeznek és — bizony kivételt képez a környéki tápláló szuka is, bármily barbár dolog is általában véve anyavadt pusztítani. Sajnos, kétsébeesítő károkat okoz ilyenkor, különösen az őzállományban. Képes annyira szabályozni az állományt, hogy az évi szaporulat: nulla. A »gyerekszoba« ilyenkor terive van őzgidák lábcskáival, — s ha ilyen családi otthonra akad a vadját őző, féltő vadász, bizony feleg minden humánitást, elővesz vasat, sztrichnint, puszták és egyetlen gondja minél hamarabb és minél alaposabban végezni a laborámbával. Szóval: az adjunktus ur vagy asszony ilyenkor elgaloppozza magát; de télviz idején a legyengült, satnya gidát, amelyikből alig lesz valaha normális testenyargy, általában a sebzett, beteg, sínylődő vadat ha eltakarítani segít, avval több hasznót okoz, mint kárt.

Nehéz dolog, néhány hasábbá ösztönösen ezt a témát, amelyről kitételeket lehet írni. Nagy általánosságban a főbb szempontokat óhajtómint szakfarsaimmal közölni, mintegy keretfűl annak a munkásságnak, amelyet a vadállomány érdekében, annak szabályozásával kifejeznők kell. Ehhez kívánok azoknak, akik nem babonások: jó vadászszereznék!

Innen-onnan.

— **Erdészeti kinevezések.** A m. kir. földmivélségi miniszter az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában Loványi Herbert m. kir. főerdőmérnököt, Hausmann Béla, Vitézy László és Wehofer Mihály erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká, végül Zsák Lajos m. kir. erdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnöké kinevezte.

— A „Felsődonánulti Erdészeti és Vadászati Egyesület” vándorgyűlése. A Felsődonánulti Erdészeti és Vadászati Egyesület folyó évi július hó 4-én délelőtti 11 órai kezdettel tartotta meg Véssei Mihály miniszteri tanácsos, erdőgazdát mint az egyesület I. alelnöké, elnökele alatt Tatabányán első vándorgyűlést, amelyen a tagok és vendégek szép számmal jelentek meg.

Véssei Mihály miniszteri tanácsos, erdőgazdát I. alelnöké üdvözölvén a megjeleneteket, a választmányi ülést, majd ennek befejezte után a közgyűlést megnyitja, bejelenti, hogy az »Országos Erdészeti Egyesület-et, valamint a soproni m. kir. »Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola-t Fekete Zoltán felsőházi tag, főiskolai rektor, a m. kir. »Erdészeti Kísérleti Állomás-t pedig Roth Gyula főiskolai tanár urak képviselék.

Meleg köszönetet mond a Magyar Által-

nos Kőszénbányá R. T.-nak, annak alelnök vezérigazgatójának, Vida Jenő kormányfőtanácsos urnak, valamint a Részvényi Társaság tatabányai bányai igazgatójának, akik a legnagyobb készséggel lehetővé tették azt, hogy a vándorgyűlés Tatabányán megtartható volt.

Az 1928. évi február havi egyesületi közgyűlés jelezte az erdőgazdák felolvasása és az egyesületet érintő fontosabb eseményeknek Barrois Andor m. kir. erdőtanácsos, egyesületi titkár részéről történt ismertetése után Fekete Zoltán felsőházi tag, főiskolai rektor tartotta meg mindvégig nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadott szakelőadást a »Fatermési táblák gyakorlati alkalmazásáról, mely tanulságos és mély szántású előadást a közgyűlés elnök indítványára jelezte az egyesületi fejezi ki.

A közgyűlés bezárása után a tagok és vendégek Véssei Antal bányafelügyelő és Hoffman Henrik bányainfőző urak vezetésével megtekintették a bányatársulat vilamos centráléját, majd a bánya nagy terjedelmű felételepét, a vilamos fűrésztelést és a fatöltő berendezést, ahol a szakszerű magyarázatokat fennvezetésen kívül Jukay Miklós gépészmérnök, majd Kőck József bányafelügyelő ur tartottak meg.

Ezen kirándulást a bányatársulat tisztikaszinójában kedélyes hangulat mellett fűrészbéd követte, mely után a vándorgyűlésen résztvettek Mayer Rezső bányafelügyelő és Kardos Kálmán uradalmi főerdőmérnök urak vezetésével a gróf Esterházy-féle tatali hibizománi uradalmi erdőkhöz tartozó bányáidai üzemelőhelyt, majd pedig a bányavajlatok tömörítéséhez szükséges homoktermetést, szállítást s felhasználást tekintették meg, amelyen a szükséges felvilágosításokat fennvezető bányafelügyelő és főerdőmérnök urak szolgáltattak.

Este a vándorgyűlést ugyancsak a tisztikaszinóban megtartott társasvacsera követte, amelyen a tagfarsák és feleségeik, illetve hozzátartozóik és a vendégek kívül a tatabányai bányatisztviselői kaszinó tagjai is feleségükkel nagy számban vettek részt.

A jökévdben és felkőzöntökkel fűszerezett szokott hangulatban elköltött vacsora után a késő éjeli órákig tartó láncmunkaság következett, amelyről a megjelentek ismét egy szép emlékké megmagdagodva távoztak el.

— **Tennis-verseny.** A diósögyőri erdőszintipályán a szokásos páros versenyen nagy érdeklődés mellett július hó folyamán a következő eredménnyel játszottak le.

Első díj nyertese: Jancsó Lonci — Lippóczy Béla-pár.

Második díj nyertese: Maróthy Márta — Nádasagy Lajos-pár gemenként 15 előnyvel.

Harmadik díj nyertese: Szepesy Márta — Lippóczy István-pár.

— **Az Országos Erdészeti Egyesület ideji közgyűlést** szeptember hó 4-én Kőszombathelyen tartja meg, szept. 5-én pedig Kőszeg város erdejébe kirándulást rendez. Érkező Szombathelyre szept. 3-án. A résztvevő szándékozik aug. hó 22-ig dr. Hoffmann Gyula gazd. főtanácsos urnál (Szombathely, Malom-utca 7.) jelentkezni sziveskedjenek s egyidejűleg ugyancsak oda küldjenek be posztalványon 15 pengőt.

Akinek a MÁV, vagy a DSzA vasutvonala in kedvezménye nincs, sziveskedjék kedvezményes menetjegyet váltására jogosító igazolványt iránt külön levelezőlapon az O. E. E. titkár hivatalához fordultni.

ÜZLETI HIREK.

A fadárk általában változtatlanok, a tűzfaja iránt a kereslet megélnkül.

1. Tűzfaja ab feladói állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	232—240 P.
» vegyes »	218—222 P.
» dorong »	210—214 P.
» hasáb (friss)	— P.
» dorong »	— P.
Romániai hasáb	230—250 P.
Szolovszkói száraz hasáb ab határ 1290—1040 kCk.	
Jugoszláviai hasáb ab határ	2400—2500 din.

2. Faszén ab feladói állomás:

Belföldi la	630—650 P.
Belföldi íla	600—620 P.
Romániai ab határ állomás	660—680 P.
Szlovák » »	3500—4200 kCk.

3. Műfa budapesti partitásban:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm. nél feljebb	60—70 P.
Tölgy fűrészrönk m ³ -je	75—80 P.
Tölgy bányafa m ³ -je	— P.
Bükk gömbfa 30 cm.-től feljebb	36—38 P.
Kőrös » »	42—50 P.
Juhar » »	48—52 P.
Eger » 25 cm.	26—29 P.
Gyertyán » »	38—44 P.
Ákác » »	35—40 P.
Nyár » (gyufa-gyártásra)	22—26 P.
» fűrészrönkre	36—45 P.

4. Fűrészrönk budapesti partitásban:

la tölgy fűrészrönk	150—170 P.
íla » »	140—150 P.
Tölgy boules » »	130—150 P.
Quartier árú	176—200 P.
Bükk gögöl, szelvézelen	88—96 P.
» » szelvézet	96—112 P.
Bükk gözöletlen, szelvézelen	78—88 P.
Fenyő asztalosúr szűles m ³ -e	105—115 P.
» » keskeny m ³ -e	90—100 P.
Építőanyag szűles m ³ -e	76—85 P.
» keskeny »	68—74 P.
Léc, zárlec	68—78 P.

5. Bognárfa ab feladói állomás:

Kőrös 15—25 cm. 10,000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25 » »	300—360 P.
Ákác 12—25 » »	370—420 P.

6. Fagyártmányok ab feladói állomás:

Donga, gönci telemglyában	300—310 P.
Kerékfalp, bükk 22—24" h. 2.5—3" v. drb.-ja	0.24 P.
Küllő drb.-ja	0.12 P.
Kisváltó talpa 1.2 m. h. drb.-ja	0.40—0.44 P.
» » 1.2 » »	0.50—0.56 P.
» » 1.3 » »	0.72—0.76 P.
2.6 m. h. közbelső tölgytalpa drb.-ja	0.70 P.
2.5 » » » »	0.80 P.
2.4 » » » »	0.60 P.
2.2 » » » »	0.30 P.
Nyírfarúd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	1.50—1.60 P.
Tölgy szőlőárú drb.-ja 1.8—2.0 m. h.	0.12 P.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	0.07 P.
» kisméretű	0.05 P.
» nagyméretű mészhomok	0.05 P.
» kisméretű	0.04 P.
Portland cement q-ja	5.90—6.30 P.
Mész q-ja	3.60—3.80 P.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBBI PARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkeresztben.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sétálórajhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papirkorona.

Hozzászólás a „Parádi visszhang” című közleményhez.

A »Magyar Erdőgazda« augusztus-szeptemberi számában érdekes leírását olvasom a Tiszajobbi Partti Vármegyei Erdészeti Egyesületének parádi kirándulásán összeírt erdőszerkértők vitaközlésének. Csak sajnálkozással gondolok arra, hogy ezt a vitát nem hallhattam más elfoglaltságom miatt, így tehát csak a »Magyar Erdőgazda« hasábjából vehetek arról tudomást. Azonban a »Parádi visszhang« közleményből inkább más visszhangot olvasok ki, amely visszhang inkább annak a fel fogásnak a visszhangja, hogy a készülőben levő erdőtvényben a magántulajdonban levő erdők csak névleg maradjanak meg a tulajdonosok birtokában és minden rendelkezési és intézkedési, továbbá kihasználási jog az állami erdőkezegek hatalmába kerüljön.

A cikkíró ur a közlemény első bekezdésében ezt mondja: »Ujabbán mind gyakrabban és gyakrabban vetődik fel erdészeti közéletünkben az a kérdés, hogy vajjon joga van-e az államhatalomnak a magánerdőbirtokok ügyébe oly mélyen belenyulnia, amint azt teszi s jogos-e a birtokos felháborodása akkor, amikor azt látja, hogy mezőgazdasági birtokát mindenféle állami beavatkozástól mentesen használhatja, viszont erdőbirtokának használatánál lépten nyomon állami szabályok korlátozzák?« Tehát itt azt látjuk, hogy ez a kérdés nem jogász körökben vetődött fel, de az erdészeti közéletben.

A cikkíró ur a második bekezdésben az új erdőtvényről szól, hogy időszerű kérdés lenne annak sürgős megalkotása, amit mi erdőbirtokosok szintén sürgősnek tartunk.

A harmadik bekezdésben mondja a cikkíró ur: »Tudom, érzem, hogy vesélyes mezőre lépek, mert a magántulajdon sérthetlenségének elvét ma mindenkinek köztöltött mértékben kell tiszteltetnünk, mert oly közel állunk még ahhoz a szomorú emlékü időhöz, amikor a magántulajdon eszméjének

sok ezer év alatt felépített szentélyében az emberi örület tilt banchaniát.«

Negyedik bekezdésben mondja a cikkíró: »Viszont hozzá merek szólni a kérdéshez azért, mert meg vagyok arról győződve, hogy erdőbirtokosaink a háboru s az azt követő idők szomorú tapasztalatait túrelmes megértéssel szemlélték s minden kétségen felül álló magyar gondolkodásuk elébe fogja helyezni a haza és nemzet egyetemes érdekeit pillanatnyi anyagi előnyökhöz« stb.

A közlemény ezutáni része szakkérdésekről szól, hosszabb és rövidebb vágás turnusok, hol önyvetődés útján erdőnevelés, vagy sarjépződés stb. — Mármost azonban a cikkíró ur conclusiójára kell áttérnem, mikor azt mondja: »Meggyőződésem az, hogy az állam ellenőrző jogait az államhatalom szemszögéből kell bírálat tárgyává tennünk. Az állangazdaság szempontjából az erdő birtokosa nem korlátlan ura birtokának, mert az erdőbirtok a nemzet egyetemes érdekeit szolgáló vagyon-tárgy, amelynek hivatása nemcsak az, hogy mint a mezőgazdasági birtok, tulajdonosának jólétét szolgálja s az ország ügy részének közszükségletét elégíti: ki, hanem arra hivatott, hogy a benne fekvő értékek tartalmas kamatozását biztosítsa mindenkorai tulajdonosának s megelőzője legyen mindazon bajoknak mindenkor, amelyek az erdő pusztulása nyomán a nemzet egyetemes érdekeit sértik.« Folytatja: »Vajjon lehet és szabad-e egy ilyen vagyont emberek kénye-kedvére bizni? Vajjon nem követne-e el az államhatalom súlyos mulasztást akkor, ha kívül álló félként nem gondoskodik kellő erélyvel és szullyal ezen vagyon értékének a jövő nemzedékek részére való átmentéséről?«

Szabadjon nekem az itt felsorolt bekezdések mindegyikére lehetőleg röviden reflectálni.

Az első bekezdésben igaza van a cikkíró urnak, hogy ma már nemcsak gyakrabban vetődik fel a kérdés, hogy joga

van-e az államnak a magán erdőbirtokok ügyébe oly mélyen belenyulnia, de ez a kérdés ma már állandóan felszínre van úgy a jogászok, mint maguk az erdőbirtokosok előtt, amely kérdést igenis sürgősen tisztázni kell. Az az idő és ok, ami szükségessé tette az államnak beavatkozását az erdő pusztításának megakadályozására, elmult. Az erdő akkori conjuncturális pusztítását helyes volt megakadályozni, ezt maguk az erdőbirtokosok is belájták. Igen — de azóta hosszú tapasztalati idő mult el, amely bebizonyította, hogy a kiadott rendeletekben lefektetett intézkedések, az intézkedések végrehajtása ma már meg nem állhatnak, de kitermelési teóriát maguk az erdőszekértők sem fogadnak el, hiszen csak itt a parádi erdőszekértők gyűlésén is különféle vélemények hangzottak el. Tehát az államnak ezt a magán erdőbirtokok jogába mélyen való be nyulását sürgősen tisztázni kell. Ezt a tisztázást a t. cikkíró ur által a második bekezdésben említett erdőtvényre van hivatva megoldani. Ez a törvény az, ami az általános megnyugvást van hivatva helyreállítani, még pedig ezt a törvényt Czillinger János ur öméltsósága megá lapításával kell megszerkeszteni, hogy nem a zöld asztalnál felöntöttek, de évtizedes tapasztalatokkal, gyakorlatlall rendelkező szakemberek bevonásával. Azonban meg kell jegyezmem, ennek az új erdőtvénynek nem szabad abba a hibába beleesni, mint az erdők szanalási rendeletei estek, hogy minden átmenet nélkül, általánosságban, erdő-erdő között különbséget nem téve, sem mezőgazdasági érdekeket nem tekintve, tisztán, ahol néhány fa van, az már erdőnek minősítve, így az erdők egyszerűen meg lettek rohanva, igenis ámulatba esett az erdőbirtokosság és azon tűnődött, amit a t. cikkíró ur a harmadik bekezdésben írt, hogy: »Létezik-e még az erdőknél egyáltalában magántulajdon, a magántulajdonnal járó szabad rendelkezési jog?«

A t. cikkíró ur a negyedik bekezdésben mint bátor gondolkodó jelenik meg, midőn mondja: »Viszont hozzá merek szólni ehhez a kérdéshez«, de előbb egy szép hosszant zeng az erdőbirtoko-

sok felé, hogy mily türelmes bárányok voltak és nagy megértéssel szemlélték az erdőbirtokosok a szomorú időket és a jövőben bizonyára, kétségen felül, magyar gondolkodásuknál fogva, a haza és nemzet egyetemes érdekét pillanatnyi anyagi előnyökért nem fogják szem elől tévesztetni. » Ebből egyszerűen azt következtetni, hogy a t. cikkirő ur azt gondolja, hogy az erdőbirtokosok hazafias érzéseit szép hozsánával felbuzdítom, akkor ezek majd az erdőbirtokokat, mint szabad javakat egyszerűen, nesze állam, átengedem, eresszed bele az állami erdőközöket, hogy azok kényűk kedvűk szerint experimentáljanak, hogy az utókor nagy elismerését érdemeljek ki a remélt és megteremtett műfödökért.

A t. cikkirő ur a »Parádi visszhang« cikkének bekezdésében szinte félve megy bele a kérdésbe. A harmadik bekezdésben mint örülről beszél, hogy a magántulajdon és természetesen az ezzel járó szabad rendelkezési jog meg ne sértsék. Már a negyedik bekezdésben egész bátran szólítja fel az erdőbirtokosokat, hogy »a haza és nemzet érdeke más, mint a t. pillanatnyi előnyök.«

Most nézzük csak a cikkirő ur conclusionját, ahol már világosan nyilatkozik. Most már nem félve, most már nemcsak bátran, most már megfelelőkére a tulajdon szentségbentartásáról, de egyszerűen, világosan azt mondja: »az erdőbirtokos nem korlátlan ur a birtokának, mert az erdőbirtok a nemzet egyetemes érdekét szolgáló vagyontárgy.« Tehát egyszerűen az erdőbirtokokat, mint szabad javakat az államnak szabad rendelkezésére akarja juttatni.

Mit is gondoljon az ember, mikor ilyen visszhangot hall, amely eleinte tényleg a magántulajdon és rendelkezési jog szentségének érintetlenségét védelmezi, de később fokozatosan, mint lava, többet és többet magára szed, de nem a nemes, igazságos és méltányos felfogásból, hanem megérkezik a conculsióba, ahol már valósággal összerombolja a tulajdon szentségének még az elvét is.

Érthetetlen az egész conculsió! Érthetetlen az átvedlés az egész közleményben. A t. cikkirő ur bátorságot vesz hozzá a magántulajdon érintő kérdéshez megosztólni és bátorságot vesz többek között olyan kifejezést használni az erdőbirtokosok szabad rendelkezési jogára: »Vajon lehet-e és szabad-e egy ilyen vagyont emberek kénye-kedvére bízni?« Tehát egyszerűen emberek kedvére bízni? Micsoda kifejezés ez?

Micsoda leicsinyelő kérdés ez? Hát engedelmet kérek, nekünk éppen úgy kötelességünk először a magántulajdon eszméjét védeni és ahhoz ragaszkodni, de jógnék is kötelességünk a saját magunk vagyonát védeni, ami a miénk, amiből élünk és él a családunk. De ha bátorságot vesz a cikkirő ur reánk erdőbirtokosokra ily leicsinyelő kifejezést használni, nekünk is jógnak van azt kérdezni: vajon lehet és szabad-e engedni, hogy a saját vagyont egyes emberek kényők és kedvők szerint osztogathassák, akár az államnak adományozzák?

A t. cikkirő ur igen messzire kalandozik el és igen merészen a magántulajdon között különbséget tesz. A mezőgazdasági birtokot magántulajdonnak hagyja és azzal a tulajdonos rendelkezik, de az erdő, az már más, ha addig a birtokos abból élt meg, most tessék hazafinak lenni és a pillanatnyi megélhetésre nem nézni.

Azonban a cikkirő ur egy nagy kérdésről egészen megfeledkezik, amikor az erdőbirtokosokhoz szól, hogy tekintsenek el a pillanatnyi haszontól. Megfelejtkezik arról, hogy az erdőbirtoknak évi adója is van, fenntartási költsége stb. Arról eddig nem nyilatkozott, hogy ezt az adót és fenntartási költséget velünk meg akarja-e osztani, de arról sem

szól, hogy az államnak fogja-e proponálni, hogy amíg azok a szépen kijóindult mterdők jóvedelmezni fognak, addig az állam adót ne vessen ki az erdőbirtokokra?

Igenis kijelentem, szükségesnek tartom bizonyos ellenőrzését az erdőnek, hogy a turnusok, kezes törvény által előírt formában történjen, csak azt nem akarjuk, az erdő kihasználásánál engedélyért ide, engedélyért oda szaladgáljunk.

Csak még egyet kívánok megjegyezni. Azt hiszem, van még rajtam kívül néhány, az én koromat Isten kegyelméből megélt erdőbirtokos öreg kortársam, akik abban a boldog időben, mikor még Szenti István birtalma egyiütt volt, az akkori haza és nemzet érdekének szemszögéből néztük az akkori állami erdőnek az állami közöket által kezelt mostoha jóvedelmességét, tehát a mai nehéz gazdasági és megélhetési viszonyok között igenis féljük a vagyonunk jóvedelmességét és ismét a m. t. cikkirő ur kifejezést használna: nehogy hazafias örület üljön banchandliát az erdőbirtokokból megélt akaró erdőbirtokosok vagyonában.

Péteváására, 1928. augusztus 27.

Gr. Keglevich Gyula

ORsz. gyűl. képviselő.

Racionalizálás az erdészet, faipar és fakereskedelemlél.

Fazekas Ferenc jogászdoktor-erdőmérnök jegyzetei.

I. rész.

A racionalizálásról általában.

Hazánkban épenugy, mint külföldön, a racionalizálás mozgalom rövid idő alatt máris mindenütt a gazdaságpolitika középpontjába került. Lehetünk lelkes propagálói ezen eszmének, esetleg támadhatjuk is annak merev homlokterbe állítását, csak egyet nem szabad tennünk: hogy teljes közönnyel tudomást ne vegyünk róla, vagy hogy gazdasági konzervativizmus állíruénye alatt és hallgatásba burkolódzva, kényelmesen átézzünk föllette.

Az idők változnak, az eszmék megérve, gyakorlati jelentőségükben esetenként döntő tényezőkké válnak és kíméletlenül tulnűnk, elsöprik azokat, akik a gazdasági élet bármely ágában nemtörődömséggel, vagy lassu, megkésélt tempóban kísérik hatalmas előre törő fejlődésüket. Azon gazdasági ágak vagy egységek, amelyek eleinte csak elmaradnak, később elpusztulnak.

A korral együtt haladó és az egy helyben állva maradt gazdasági individuumok között a távolság mind nagyobbá válik,

olyannyira, hogy az később már be sem hozható.

Tudjuk, hogy az utolsó évszázad, az ó bálmulatos gazdasági eredményeit — termelés terén — a tőkék koncentrációjának köszönheti. Ide pedig az ut szabad versenyét az vezette el. A sok évtizedes szabadelvű politikai uralom alatt a gazdasági forgalom szabadsága elkerül a termelők szabad versenyé utján — a technika fejlődésével parallel — nemcsak a termelés tökéletesbülését, hanem egyben az árak csökkenését is eredményezte. Ez a virágzó kor addig tartott, míg a társadalom által termelt és elfogyasztható árak annyiban állottak egymással. A kedvező konjunkturák möb kihasználási vágya azonban előbb-utóbb túltermelésre vezetett. Jelentkeztek a válságok.

A gazdasági élet fejlődésében azonban nincs megállás. Megjelennek a védekező zervek: a szindacatusok és kartellek, melyek a maguk között lévő verseny kizárásával igyekeznek az egyesülőknek előnyös áralakulást, állandó jóvedelmességét biz-

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdeteiseiket lapunkban tegyék közzé!

tosítani. Az árnylevelű stabilizálása azonban lefelé menő konjunkturák esetén — poenálé mellett — még úgy, ahogy keresztül vihető volt. Javuló áraknál ez az árszabályozás már csődöt mondott, mert lehetővé tette a többi társak rovására a különben már elavult és nem konkurrens képes vállalatnak is a földelmező termelést. A lehető legnagyobb nyereség elérésére, ezért csoportok, a kívül állók terhére, ezért külön-külön kartellokba léptek. A kartellcsoportok így egymással is szembe kerülhettek.

A fejlődés következő foka volt, amikor nemcsak az eladás, hanem az egy cikkre vagy rokon ipáragra vonatkozó egész termelés szabályozása egy kézben, a trust-klub kezében egyesült. A termelés itt már teljesen monopolizálva jelenik meg. Az összes rokon vállalatok egyesítése, a trust mindig a fogyasztókkal áll szemben. Így az u. n. vertikális formájában — (az összes egyműködő cikkek monopolizált termelése) hamar kiéltte magát, — addig a horizontális trust-termelés (organikus felépítés nyersanyagotól a készáruig) annál inkább előtérbe tudott kerülni.

Ekkor lépnek fel újult erővel a tökékoncentrációk, de ekkor már a racionalizálás új színeiben.

A gazdasági élet fejlődése tehát a fuziók és koncentrációk után sem állt meg. És jöhetett a racionalizálás céljai nem újak, hiszen a termelés eszközeinek és módszereinek javítása, eredményeinek fokozása éppoly régi, mint a termelés maga, új mégis az a gondolat, hogy ezt a célt — az észszerű termelés megvalósítása érdekében, a belső összefüggések felismerése után —, valamennyi résztvevőnek egységes beállításával, a termelés minden fázisának tudományos vizsgálataival és kölcsönös együttműködéssel igyekeznek elérni.

A tökétsáradalmi rend pedig igyekszik ezzel egyidejűleg is lehetővé tenni a termelési monopol termelési rendszerről átalakulni, mert a racionalizálási folyamat elsősorban is koncentrikus termelési rendszert követel, hogy megváltoztassa és magába olvasztva az egyműködő üzemeket — és hogy így megszüadulva a konkurrenciától — egyedül láthassa el a fogyasztó piacot felkötött kapacitása üzemében előállított termelvényeivel. A kapacitás fokozását részben a modern mechanizálás segítségével, részben a nagy fejlődés alatt álló tudományos üzemvezetéssel és annak eredményei függő kihasználásával valjíta ki. A termelőgépek és eszközök logikái egymásra utaltságán keresztül lépelti a folyamatok termelés rendszerét, az u. n. szalagrendszert, ahol a lehetőségekig lefokozza az unproduktív energia vesztését. A nagytoke így termelési kapacitását biztos kalkulációra is fekteti, — és megszüadulva összes konkurrensaitól — nem kíméli az investíciót, mert ezen termelési rend mellett a befektetés a legrövidebb idő alatt amortizálódik. A munkatudomány birtokában és annak segítségével pedig képes a lehető legtokelelebb üzemben termelhetni.

A gazdasági fejlődés tehát így a közel-muliban, ha nem is egészen egyenes vonalban, mégis szakszerűen a racionalizálás felé vezetett. A termelés bonyolódottabb mindnagobb munkamegoldástást telt szükségessé és ezáltal az egymástól való függést mind szorosabbá tette. Az áttekin-

hetőség azonban észrevétlenül hovatovább csökkent, az eredményes vezetés pedig mindinkább nehezebbé vált. És mert a gépek és a technikai találmányok tökéletesedése az utolsó évtizedek alatt állandóan javította a termelés egyes részleteinek hatásfokát, — megtörténhetett, hogy ezen fejlődéssel eddigre a multiban (az u. n. boldog, régi jó időkben!) teljesen elterelte a figyelmet a termelési eszközök és módok gazdaságos felhasználásának igen lényeges problémájáról.

A szerencsétlen kimeneteli háború — különösen közép Európában — az eddigi gazdasági organizációkat is alapjaiban támadta meg. A termelési rendszerek ingatlanságait csak fokozták a pénzpiacok strukturájában beállott folytonos bizonytalanságok. Mig az inflációk tartottak, addig — az azt ügyesen kihasználni tudók pünkösdi királysága következett. Ezzel egyidőben és később is, a halatlan magas rizikó díjak a rendes üzemi tökéket felette megdrágitolták, ami egyben a termelés óriási mértékben való megdrágulását eredményezte. A veresépeség veszélyeztetésével — bizonytalanná vált a termelés földelmezésége, — állandókká váltak tehát a gazdasági krízisek.

Ekkor kezdí Európa eltanulni Amerikától az ott már a háború előtt bevált és azóta is nagyot fejlődött legújabb gazdasági módszereket. A háború előtt gazdaság Európától a tökésegyébber és így dragább tökével dolgozó Amerika ugyanis csak úgy volt képes annak idején versenyezni, hogy olcsóbban, jobban és gyorsabban kényszerült termelni. Minden eszközzel, a sajátok, a gazdasági szervezkedéseknek minden számba jöhető fajtájával beleszavították ott akkor a közudatba, hogy kerülendő az anyagnak, munkának, időnek és tökének bármilyen kismértő pocskolása is. A gazdasági szervezkedésnek ilyen határozott célkitűzésű fejlődése — egyéb szociális segéd-eszközök igénybevételével is — emelte ekkor az amerikai termelést soha el sem képzelt magasságokba.

A sora kereké különben is nagyot fordult azután. A néhai gazdag Európa a háborús évek alatt úgy egyszerre csak Amerika adósává vált. Mit jelentett ez az eltoldás gazdasági vonatkozásokban? Nem kevesebbet, mint azt, hogy a pénz, mint áru, most már Európában lett keresett és drága és a magas kamatokkal megterhel töké megdrágvítván a termelést, azt versenyképesség sorodta és a már vázolt krízisek létrejöttét eredményezte.

A nagy háborút követő, szűnni nem akaró veszedelmes gazdasági válságok hatása alatt a termelési költségek csökkentésének problémáját ekkor már Európában is megváltozóként üdvözölt. A racionalizálás, mint vezető jelszó így itt is bevonult a gazdasági életbe. Jobbat és többer termelni, mint eddig, de amellet olcsóbban termelni. Több munka, kevesebb termelési költség, ez lett az „elv. Maximuma fokozni a bevételeket, ugyanakkor minimumra redukálni a kiadásokat! A racionalizálás céljává és feladatává vált tehát az üzemek gazdaságosabbá tétele — az észszerű gyártás —, a vesztéségek kutatása, a tudományos üzemvezetés, a legmegfelelőbb munkaerők kiválasztása, a munkaerők és munkaidők kihasználása, az

idővesztéségek csökkentése, az anyagokkal való takarékos gazdálkodás, az üzemi és kommercialis adminisztráció egyszerűsítése.

A racionalizálás legtokebb jelentősége ezek szerint tehát a jelenlegi termelési formák és módszerek vesztéségeinek alapos kiváltása, ezek okainak gyors feltárása és a célra vezető utak felfedezése.

Természetes, hogy a termelési vesztéségek kiküszöbölése eredményei így az önköltség és ezzel az ár csökkentésének a lehetőségét. Itt van azért ezen kérdésnek nemcsak magán, de óriási közgazdasági jelentősége is.

Levél Czillinger Jánoshoz.

Kedves Barátom!

Engedd meg, hogy ilyen baráti levél formájában válaszoljak a szerkesztőnk írt levedlre, hiszen jóbarátok voltak mindíg, én a magas részről nem óhanjtanm ez az évtizedes barátságot felmondani, csak azért, mert egyik-másik tettedet kifogásolnom kellett. Emlékezzél vissza, máskor is megtörtént, hogy akár Te ennekem, akár én Teenedk kifogásoltuk szavainkat vagy tetteinket és egyikünk sem vette azt rossz néven, sőt baráti kötelességnek tekintettük mindíg. Nem kívánok most nem vitára kelni Veled, de egy-két szót mégis kell válaszodhoz fűzőm.

Szóserint idézéd szavaimat és az mondó rá: „ez a képtelenség nem mondatm”. Hiszen szóserint véve, én nem is állítottam azt, előre bocsátottam: ... „virágos nyelven, de eléggé érthetően”...

Mit jelent ez? Azt, hogy szavaindak ez volt az értelme! Vettem pedig szavaindak ezt a értelmezését egy kollégánknak abból a javatemből, amelyről úgy tudtam, hogy az Országos Erdészeti Egyesületnek a miniszterium erdészeti főosztályában levő választmányi tagjai az Elnökség elő fogják terjeszteni annak a Kérésűnek kíséretében, hogy ennek az ügynek letárgyalása végett rendkívüli közgyűlést hívjon össze.

Én a rendkívüli közgyűlés összehívását az adott esetben — amint cikkemben is jeleztem — helyesnek, sőt — figyelemmel a viszonyokra — talán az egyedüli megoldási lehetőségre véltem, ezért csatlakoztam azokhoz, akik annak összehívását kérték.

Ma is megvagyok gyöződve arról, hogyha Te azon a rendkívüli közgyűlésen kb. ugyanazt mondatd volna el, amit a nekem szoló válaszodbán, az egész úgy már ott lett volna elintézve.

Nem én voltam az egyedüli, még csak nem is az első, aki szavaidban ily értelmet talált, hanem elég sokan voltak, komoly és megfontolt emberek.

Még az Egyesület Elnöksé is, aki maga is öszinte és szőkimondó harcosa a közéletnek, olyant talált szavaidban, amivel nem azonosíthatta magát; alighanem mégis csak élesekbb voltak szavaid, mint amilyenek Te szántad őket. Innen ered a kifogásolt figyelemzetésem.

Azt mondatd, nem beszélte „nyugdíjasokról és nem nyugdíjasokról”. Szóelőször véve, ezt is elismerem, de, kedves barátom, lehet ezeket a szavaidat: „Ma már szét-szedték az egész országban ... Az erdő-mérnöki kar legkiválóbbjai áldoztak estek

... a szanalási akció... tulbuzgóságának...“ másképp értelmezni, mint a nyugodtjásokra?

A hozzászóló ir leveledben azt is mondod: „ne csináljunk ebből a közérdektől országos ügyből kenyérkérdést”, később emlited a reaktivitást. Engedd meg, hogy saját szavaiddat használjam: ilyen képtelenségekre nem is gondoltam, sem én, sem más!

Ha soraidnál csak azt akartad mondani, hogy a különleges gyakorlatot szerzett szakértárszak, tekintet nélkül arra, hogy ma mi a foglalkozás, és még hallgatni a törvény kodifikálásánál, abban teljesen igazad van, és ebben az esetben nyitott ajtókat döngtetél, mert biztos tudomásod szerint ez terbe volt véve úgyis, de persze csak akkor, amikor főbb vonásokban kézen áll az új törvény, mert ami nincs, ahhoz nehéz lenne hozzászólni. A periculum in mora cikkekből azonban ez a véleményem tisztán nem olvasható ki. A szerkesztőhöz ir leveledben már határozottabban beszélsz, hogy a törvényt nem csinálhatják meg egyetlen ember, ahhoz a már említett speciális gyakorlatlall rendelkező egyének egy-idejű bevonása szükséges.

Ezen a ponton nem tudok Veled egyetérteni, eltekintve attól, hogy nyugodtjások egyidejű bevonása adminisztratív akadályokba is ütközik. Úgyébr van egy régi erdőtervényünk, amelynek bevált és nem bevált intézkedéseit szétleben-hosszabban tárgyalták a szakörök és van két kész törvénytervezetünk.

Bár nem foglalkoztam mélyebben az erdészeti közigazgatásis ügyekkel, mégis azt vallom, hogy a három közül egyet sem szabad figyelmen kívül hagyni, hanem valamelyiket alapul választva, azon kell felépíteni az új törvényt. (Úgyanezt mondja pl. Biró Zoltán is írásban és szóval, aki a közgyűlésen hangsúlyozottan kiemelte, hogy a mulat nem szabad összetörni, hanem tovább kell fejleszteni). A kodifikálást meggyőződésem szerint csak egy ember csinálhatja, amint a régi törvényt és mindakét új tervezetet is csak egy-egy ember csinálta. Ha kézen van a tervezet, akkor kell az először annak az egyéneknek speciálisan a kodifikálásban jártas kollégának bemutatni és azok hozzászólása után kell azt még szélesebb köröknek is kiadni hozzászólás végett.

Azt írod továbbá, hogy azt a küzdelmet, melyet az erdészeti közigazgatás ma rendez sere stb. miatt vívta, egyszerű cinkérdések, vesszőparipákon való lovaglásnak mondom.

Tévedsz, kedves barátom, nem ezt a küzdelmet — amelyet a Veled perbe szállók is vívnak — mondom én vesszőparipán való lovaglásnak.

Vesszőparipán való lovaglásnak minősítem én azt, hogyha valaki egy bizonyos — magában véve lehet az szép és nemes! — cél felé törtét meg, hogy szeme csak a célon csúg és nem nézi, hogy törtétséve nem okoz súlyos kárt annak az ügynek, amit szolgálni vél. Ezt láttam pedig a Te törekvésében! Magad mondatad nekem egy ízben, hogy a Te célad az, hogy az erdőigazgatóságoktól törölni kell és vissza kell állítani helyettük az erdőfelügyelőségeket. Erre már akkor is azt mondtam, hogy lehetetlennek tartom és most, hogy látom, hogy ez a törekvésed veres fonálként csil-

lan ki írásaidból, újra azt mondom, azt nem lehet és nem szabad megcsinálnunk, meg kell találnunk a megoldást anélkül, hogy a mai szervezetet megsemmisítsük és az arról szóló törvényeket visszavonassuk.

Hogy miképen, annak megállapítására én — aki nem foglalkoztam mélyebben az erdészeti közigazgatásis ügyeivel — nem érzem magam hivatalos. Hogy lehetséges ez a megoldás, kétségtelennek tartom; egyik kollégám, aki mélyen foglalkozik a közigazgatás kérdéseivel, nagyon elfogadható tervet mondott el nekem erre az átalakításra.

Hogy a végére járjak levelemnek, csak azt fűzöm még hozzá, hogy nem helyeslem sem a szerkesztőségéről, sem a választmányi tagságról való lemondásokat. Avval okoltad meg, hogy állítólag (magad is azt írod: „nem tudom biztosan!”) többen az Egyesületből való kilépéssel fenyegetődtek és Te az Egyesületet az ebből fakadó anyagi károsodástól akartad megóvni.

Erre a nagyon bizonytalan értesülésre nem lett volna szabad ennek a lemondásnak megtörténnie. Én teljesen kizártnak tartom, hogy ez a kilépés — amelynek teréről én egyébiránt nem hallottam, nem is hiszem, hogy ez a terv komoly formában felmerülhetett volna — a Te magyarázatod után megtörténni volna.

Az Országos Erdészeti Egyesületre feltétlenül szükségünk van, annak fenntartásához valamennyiünknek hozzájárulni kötelességünk és éppen a jelen válságos időkben nem szabad azt cserben hagyunk. Szükség van a Te munkádra is a választmányban és bizom abban, hogy a közgyűlésen történtek után találkozunk is a választmány munkája terén, ha eltérő véleményekkel is, de egyforma barátságban és kollegialitással.

A régi barátsággal köszönt

őszinte híved

Sopron, 1928. szeptember 8.

Roth Gyula.

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények *Tóth Bárdok erdőmérnök*, egyesületi titkár, *Szentdomonkos, u. p. Bálkszenterszébét* címre küldendők.

Nyugtázzuk az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket:

1927. évre:

Alberthy János, Miskolc	8 P
Bárány K. Etele, Baja	2 "
Magy. Általános Hitelbank, Saujhely	10 "
Köllő Pál, Kecskemét	2 "
Mester János, Egerbakta	2 "
Vigh József, Zalaegerszeg	8 "
Vrablovich Géza, Sárospatak	8 "
Huszár Pál, Bálványos	8 "
Órgróf Palavichini A. Károly, Szilvásvárad	2 "
Br. Ragályi-Balassa Ferenc, Ragály	2 "
Magy. Erdőbirt. Faért. Rt., Bpest	2 "
Gr. Serényi urad., Putnok	2 "
Nathera Sándor, Síta	8 "
Wächter Gyula, Kőszeg	8 "
Szél József, Saujhely	8 "

1928. évre:

Vaszary Antal, Kemence	10 P
Vaitzik Emil, Miskolc	8 "
Velics Gyula, Diósgyőr	8 "

Buchalla Jenő, Füzérkomlós	8 P
Fodor Sándor, Füzér	8 "
Dr. Finkér László, Pálháza	8 "
Gösswein Lajos, Pálháza	8 "
Somogyi Sándor, Miskolc	8 "
M. kir. Erdőgazgatóság, Győr	5 "
Alberthy János, Miskolc	8 "
Vitéz Borsay Ferenc, Mezőhegyes	4 "
Dr. Asztalos Kálmán, Erdőbénye	8 "
Bartha Dezso, Cserépfalu	8 "
Craus Géza, Telkibánya	8 "
Fridli Ernő, Révlyénváry	8 "
Benczik Elemér, Hosszmező	8 "
Gróf Eszterházy Ferenc urad., Tata	8 "
Tornay Gyula, Sajóvárvány	8 "
Dr. Fekete Lajos, Budapest	10 "
Fischer József, Nyírbátor	8 "
Bárány K. Etele, Baja	8 "
Gr. Festetics Kristóf, Szigetvár	8 "
Barna Andor, Balatonkiliti	8 "
Czillinger János, Budapest	8 "
Csiszár Imre, Pará	4 "
Urad. erdőhivatal, Dicsőjenő	10 "
Bazsó Imre, Erdőhorvát	8 "
Kostialik János, Gödöllő	8 "
Gr. Andrassy Sándor, Letenye	5 "
Kolba Róbert, Diósgyőr	8 "
Schudich Nándor, Füzér	8 "
Magy. Általános Hitelbank, Saujhely	10 "
Lenécs Endre, Vitka	8 "
Kutasi Béla, Karospuszta	10 "
Galambos Gáspár, Pará	8 "
Keiner Rezső, Gödöllő	8 "
Köllő Pál, Kecskemét	8 "
Br. Waldbott Frigyes, Saujhely	8 "
Mester János, Egerbakta	8 "
Kárpáti Ferenc, Pará	4 "
Vigh József, Zalaegerszeg	8 "
Nagy Zoltán, Diósgyőr	4 "
Szabó Ézsa, Miskolc	8 "
Nagy Jenő, Saujhely	8 "
Mudrovich Ferenc, Sopron	8 "
Perlayk Elemér, Eger	8 "
Matusovich Péter, Szeged	10 "
Vlaszaty Ödön, Eger	8 "
Babos Károly, Abajszántó	8 "
Járók Endre, Kisbér	8 "
Szurjanszky Kálmán, Szikszó	8 "
Ruthényi Károly, Kaposvár	8 "
Vrablovich Géza, Sárospatak	8 "
Gróf Károlyi László, Budapest	8 "
Dr. gr. Károlyi István, Budapest	8 "
Gr. Károlyi László titkárívi, Bpest	8 "
Weinert Tivadar, Pará	8 "
Papp István, Pará	4 "
Huszár Pál, Bálványos	8 "
Órgróf Palavichini A. Károly Szilvásvárad	2 "
Miklóssy Aladár, Pétervárasra	4 "
Fritsch István, Miskolc	8 "
Földművelésügyi miniszterium, Bpest	10 "
Br. Waldbott Kelemen, Tolcsa	8 "
Gr. Wenckheim I. erdőhiv., Nagy-orozi	8 "
Br. Ragályi-Balassa Ferenc, Ragály	2 "
Uradalmi erdőhivatal, Pará	8 "
Rusz Dénes, Rójtók	10 "
Magy. Erdőbirt. Faért. Rt., Bpest	2 "
Gr. Zichy Béla erdőhiv., Nagyvázasony	10 "
Gr. Serényi B. urad., Putnok	2 "
Mayer Zoltán, Sopron	8 "
Schwarzcz Gyula, Zsujta	8 "
Niklas Arthur, Felsőtárkány	8 "
Vitéz Fejes József, Miskolc	8 "
Nathera Sándor, Síta	8 "
M. kir. Ércbánya, Rece	4 "
Kaltenbach Ferenc, Saujhely	4 "

Schmidt Gusztáv, Némethboly ...	8 P
Nagypál István, Keszthely ...	8 „
Vitéz Újváry Géza, Dusnok ...	8 „
Lukács Károly, Sirok ...	8 „
Milosevich Arthur, Szt.-Domokos ...	8 „
Palla Zoltán, Fenyőfő ...	3 „
Csajka Bőske, Sárospatak ...	4 „
Wächter Gyula, Kőszeg ...	8 „
Terray Gyula, Miskolc ...	8 „

Szell József, Saujhegy ...	8 P
Thüringer János, Szentpéteri ...	8 „
Metzli Camill, Iharos ...	5 „
1920. évre:	
Uradszédhivatal, Diósjenő ...	6 P
Vigh József, Zalaegerszeg ...	8 „
Nagy Zoltán, Diósgyőr ...	4 „
Fridli Ernő, Révtelepyvár ...	4 „
Metzli Camill, Iharos ...	5 „

Az Országos Erdészeti Egyesület szombathelyi közgyűlése.

Jóleséssel vettük tudomásul az Erdészeti Lapok egy régebbi számának híradását, hogy az O. E. E. az idén ismét vidéken tartja meg közgyűlését vitelöadással és kirándulással kapcsolatban.

A szombathelyi népes közgyűlés — mintegy 130-an gyűltekünk össze — ismét bebizonyította, hogy egy vidéken tartott nivós vándorgyűlés iránt, mely egyúttal a kollegiális érzés ápolására, az egymás közötti ismerkedésre is alkalmasabb, sokkal nagyobb mértékben nyilvánul meg az érdeklődés, mint a szablonos budapesti közgyűlések a néptelen, hangulat nélküli bankettek iránt.

A résztvevők jórésze szept. 3-án délután érkezett Szombathelyre. A rendezőség munkáját dicséret mintaszerű szetosztás és elszállás után a szépen fejlődő város megtekintésére oszlik szét a társaság, hogy estére a Kovács-szállóban gyűlekeztek ismét össze ismerkedő vacsorára.

Másnap reggel kisebb csoportok dr. Saághy István földbirtokosnak a szomszédos Kámon faluban fekvő híres arboratumát tekintik meg, 10 órákor pedig a vármegyeháza nagytermében a közgyűlés veszi kezdetét.

Térfi Béla ny. miniszter, alelnök nyitja meg a közgyűlést s bejelenti, hogy Hadik János gróf, az egyesület elnöke levelében mentette ki távolmaradását. Egyben felolvassa Hadik gróf levelét, melyben az elnöki tisztségről lemond, okul hozván fel nagy elfoglaltságát, mely már három ízben akadályozta meg a közgyűlésen való megjelenését.

Térfi Béla javaslatára a közgyűlés egyhangú elhatározta, hogy táviratlag üdvözlí Hadik grófit s felkéri, hogy az elnöki tisztségről való lemondását vonja vissza.

Majd az egyesület működéséről számol be alelnök, s hangsúlyozza, hogy milyen ésszerű szükség volna arra, hogy az egyesület üzletjára alól ne csak az erdőfészték, hanem kivétel nélkül az erdőbirtokosok is felsorakozzanak. Sajnálatos állapít meg, hogy az erdőbirtokosok sorairól csak hevesen támogatják az egyesületet abban a főkérvésben, hogy csonka országunk megfogott erdőállományfennartassék, produktivitása emelkedjék, hogy így a gazdasági tökéletesség színvonalát elérhesse.

Pedig ők lennének elsősorban hivatottak arra, hogy az egyesületet anyagi erejükkel s tekintélyük súlyával céljaiban támogassák.

Köszönetet mond Szombathely városának a meleg vendégzeretetéért, üdvözlí a megjelent képviselőket s bejelenti, hogy a közgyűlés folyamán Bíró Zoltán fog előadást tartani az új erdőtervény alapveiről.

Majd *Bund Károly titkár* tartja meg beszámolóját, az Erdészeti Lapok mult száma már részletesen ismertette.

A közgyűlés mint befejezett tényt sajnálattal veszi tudomásul *Czillinger* Jánosnak az Erdészeti Lapok szerkesztői állásától való megválását s meleg ünnepléssel juttatja kifejezésre *Czillinger* személye iránt érdeklő közönszénét.

Az *indítványok közül nagy jelentőségével* fűnik ki *Inkey Pál báró* alelnök *indítványa*, ki javasolja, hogy az erdőbirtokosok tagdíja a jövőben erdőterületük nagysága alapján *progresszív* állapíttassék meg.

Ürvendest esemény s talán szebb idők hajnalát jelzi, hogy ennek a régóta vajdud óhajáttnak épen egy előelő erdőbirtokos adott kifejezést. A határozat szerint az indítványt egy rendkívüli közgyűlés fogja tárgyalni, melyet még ez év folyamán hívnak össze. Reméljük, hogy erdőbirtokosaink egyhangúlag fogják támogatásukat felajánlani.

Közben lezajlik a szavazás is s a bizottság bejelenti, hogy a kilépő választmányi tagok helyére a következők választattak meg: *Arató Gyula, Czillinger János, Fekete Zoltán, Kadán Károly, Kallivoda Andor, Kiss Ferenc, Mihalovics Sándor, Papp Béla, Prónay György báró, Rádaly János, Széchenyi Aladár gróf, Sipos Antal, Schmidt Károly, Tusson János dr., Zúgn Nándor* 4 év tartamára, *Ajtay Sándor dr.* pedig 3 évre.

A közgyűlés végzetével *Bíró Zoltán* tartja meg alaposan átgondolt s végig érdeklődéssel hallgatott előadását az új erdőtervény alapveiről. Tanulmányát tulajdonképen ismertük már az Erdészeti Lapok előző számaiból, a vonzó előadásban az előző erejével azonban még meggyőzőbben hatott az egész tanulmányon átvonuló azon alapfogulatnak a helyessége, hogy az új erdőtervény a hatalom jogán igenis szőljön bele kerülhetetlen szigorral az erdőgazdálkodásba egészen addig a határig, ameddig a köz

szempontjából feltétlenül szükséges, ezen a határon túl azonban egy lépéssel se menjen tovább, mert a felesleges, ritteg és céltalan beavatkozás a birtokosságot, a tőkét idegeníti el az erdőgazdálkodástól.

Különösen érdekes és teljes mértékben helyeselhető előadónak az a megállapítás, hogy szükség lenne egy olyan, a bírói függetlenség minden kellekével felruházott fórumra, melyhez a birtokos jogorvoslatért fordulhatna minden olyan esetben, mikor véleménye szerint az erdőészeti hatóságok rendelkezése sérelmes red néve. Igen természetes azonban, hogy ez a független bíróság csak akkor felelhetne meg hivatásának, ha tagjai erdőészeti szakemberek volnának.

A nagy tetszéssel hallgatott előadás után a hozzászólások következtek. *Inkey Pál* báró tartalmas felszólalásában általánoságban magáévá teszi *Bíró Zoltán* elveit s hangot ad az erdőbirtokosság álláspontjának, tiltakozva a tulságos állami gyamkodás ellen, míg *Ajtay Sándor dr.* az ellentétes álláspontot képviseli s szükségesnek tartja a fokozottabb állami felügyeletet. Felszólalt még *Bodor Gábor, Rónai György és Leszenyi Ferenc*, ki a sokat támadott és kifogásolt mai erdőészeti adminisztrációt vette védelmébe.

A közgyűlés után az egyesület tagjai a Kovács-szálló nagytermébe vonulnak, hol a város tiszteletükre bankettet ad.

Dr. Tarányi Ferenc főispán és *Kiskos István polgármester* képviselik a lakomán Vasvármegyét és a vendéglőt Szombathely városot. Pohárköszöntők tartkiják a fogasokat, majd a fehérr asztaltól megvála s aprób társaságokra oszolva, a Vasvármegyei Gazdasági Egyesület 50 éves jubileuma alkalmával rendezett mezőgazdasági és ipari kiállítást tekintjük meg, hol érdekes erdőészeti és vadászati anyagot is találunk.

Este ismét társasvacsora, másnap reggel pedig indulás Kőszeg felé. A kőszegi állomáson *Ferenc bajor kir. herceg Öfensége s Jambrics polgármester* csalakoznak hozzánk. Futólag megtekintjük a bájnos, hangulatos kis városkát, az ódon vár falai között kegyelettel adozunk a mult emlékeinek, majd az erdő első fainál *Mészáros Antal erdőmester* veszi át a vezetést s szolgálja magyarázatokkal az egyes erdőrészeket. Eies ellentétet találunk a mult és a jelen, a silány grög állományok és a szép fiatalok, nagy munkát és pénzt jelentő, szép sikerű fenyőültetéseik között, jelölő annak, hogy Kőszeg város erdőbirtoka a mult hibái után ma már jó irányba fejlődik.

A Hétforrásnál villásreggeli, a Stájer Házaknál pompás ebéd várja a város jóvállatból kirándulókat. Gyönyörű helyen, pompás hangulatban költjük el az ebédet, előtűnik az Istenada gyönyörű panoráma Nyugatmagyarországot mutatja, melyet emberi kéz szakított el tőlünk. A helyhez és az alkalomhoz méltó volt *Jambrics polgár-*

mester igaz magyar szivből fakadó szép származási beszéde.

Az idő sürgetésére felkerekedve szép élete következtét visszafelé, majd vonatra ülve, visszatérés Szombathelyre, hogy a búcsuvasorán a jövő évi viszontlátás reményében mondjon egymásnak búcsút a szétoszló társaság. (T.)

ÜZLETI HIREK.

Tűzfában a kereslet élenk, ami az emelkedő árakban jut kifejezésre. Kivisutak — a tartós szép idő következtében — pályafenntartási anyagaitak elhasználták s nagyobb rendelések tettek. A bányás s Máv-i talpák értékesítésének időpontja, hogy előszóznót, a kereslet igen meg-erősödött.

1. Tűzfaja ab feladói állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	240—250 P.
vegyes " " " " " " " "	220—230 P.
dorong " " " " " " " "	210—215 P.
híntottfa (friss) " " " " " "	230—235 P.
Romániai hasáb " " " " " "	230—250 P.
Slovéniaziók száraz hasáb ab határ	1200—1670 cK.
Jugoszláviai hasáb ab határ " " "	255—280 P.

2. Faszén ab feladói állomás:

Belföldi Ia " " " " " " " "	630—660 P.
Belföldi IIa " " " " " " " "	600—620 P.
Romániai ab határ állomás " " "	660—680 P.
Szlóvak " " " " " " " "	3500—4200 cK.

3. Műfa budapesti paritásában:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél felebb " " " " " "	60—70 P.
Tölgy fourmironk m ³ -je " " " " " "	100—120 P.
Bükk gömböfa 30 cm-től feléül " " " " " "	36—38 P.
Kóris " " " " " " " "	42—50 P.
Juhar " " " " " " " "	48—52 P.
Éger " " 25 cm " " " " " "	30—34 P.
Qvertán " " " " " " " "	38—44 P.
Akác " " " " " " " "	35—40 P.
Nyár " " (gyufa-gyártásra) " " "	26—28 P.
" " fűrészárra " " " " " "	40—48 P.

4. Fűrészáru budapesti paritásában:

Ia tölgy fűrészáru " " " " " "	150—170 P.
IIa " " " " " " " "	140—150 P.
Tölgy boules " " " " " " " "	130—150 P.
Quartier árú " " " " " " " "	176—200 P.
Bükk gözöl, széleztelen " " " " " "	90—105 P.
" " " " " " " " " " " "	100—115 P.
Bükk gözöletlen, széleztelen " " " " " "	80—90 P.
Fenyő asztalosáru széles m ³ -e " " " " " "	115—125 P.
" " keskeny m ³ -e " " " " " "	105—110 P.
Építőanyag széles m ³ -e " " " " " "	90—95 P.
" " keskeny " " " " " " " "	80—90 P.
Léc, záríték " " " " " " " "	85—90 P.

5. Bognárfa ab feladói állomás:

Kóris 15—25 cm. 10,000 kg. " " " "	360—440 P.
Szil 12—25 " " " " " " " "	300—360 P.
Akác 12—25 " " " " " " " "	370—420 P.

6. Fagyártnyokok ab feladói állomás:

Tölgy bányfa m ³ -je " " " " " "	26—30 P.	
Tölgy telephozsop m ³ -e " " " " " "	42—44 P.	
Donga, gönci telemgályban... " " " "	300—310 P.	
Kérlátap, bükk 22—24" h. 2.5—3" v. drb-ja " " " " " "	024 P.	
Kálló drb-ja " " " " " " " "	012 P.	
Kisvasut talpa I.1 m. h. drb-ja " " " "	040—044 P.	
" " " " " " " " " " " "	1.2 " " " " " " " " " " " "	050—056 P.
" " " " " " " " " " " "	1.3 " " " " " " " " " " " "	072—076 P.
2.6 m. h. közbelső tölgytalpa db-ja	760 P.	
2.5 " " " " " " " " " " " "	740 P.	
2.4 " " " " " " " " " " " "	660 P.	
2.2 " " " " " " " " " " " "	360 P.	
Nyírfarúd drb-ja 4 m. h. felső át-merőben 8—10 cm. " " " " " "	150—160 P.	
Tölgy szőlőkar db-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.	

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja " " " "	007 P.	
" " " " " " " " " " " "	kisméretű " " " " " " " " " " " "	005 P.
" " " " " " " " " " " "	nagyméretű mészhomok " " " " " "	005 P.
" " " " " " " " " " " "	kisméretű " " " " " " " " " " " "	004 P.
Portland cement q-ja " " " " " "	590—630 P.	
Mész q-ja " " " " " " " " " " " "	360—380 P.	

Innen-onnan.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számába néhány értelemzavaró sajtóhiba csúszott bele. Így *Lippözy Bélának* a »Köcsánytalan főgyeszeink természetes feljutásáról« c. cikkéhez csatolt kimutatásban a 3/b. sz. érdérszlet sűrűsége nem 0.5, hanem 0.2, ami lényeges különbség. A táblázat is nem az 1924—28. évi, hanem az 1927—28. évi állapotot tüntet fel.

Itt közöljük, hogy a vadászati rovatban közölt »Állományszabályozás« c. cikkett a rovatot vezető *Thiringer János* írta. Neve tévedésből maradt ki a közlemény alól.

— **Érdészet kinevezések.** Az állami érdémernőkök összesített személyzeti létszámában Békly Albert min. tanácsosi címmel felruházott m. kir. főerdőtanácsosi miniszteri tanácsossá, Clement Károly m. kir. erdőtanácsos m. kir. főerdőtanácsossá, Kovács Jenő m. kir. érdémernök m. kir. főerdémernökké nevezettél ki.

— **Nyugalmozás.** Fischer Károly és Hamernyik Béla m. kir. főerdőtanácsosi nyugalomba vonultak.

— **Reflektor.** A »Köztelek« f. évi jul. 8-iki számában olvastam 10 új mezőgazdasági doktor nevét, akik az 1927—28. tanévben szereztek meg a doktori fokozatot. Gratulalok a mezőgazdaságnak és az új doktoroknak!

Vajjon miért nincs a 165 éves bányamérnök és érdémernökű főiskolának is az a jog megadva, hogy végzett hallgatói szinten elérhessék a doktori fokozatot? Vajjon a bányas- és erdőgazdaságok nem alkalmassak magasabb tudományosságot kifejténi, vagy legalább akkorát, mint a mezőgazdaság? Vajjon a főiskolának a doktorátavavtás jogáról szóló régi és már konkrét formában évek óta elintézésre váró kérésének elintézése miért késik? Vajjon ez a késedelem a magyar kulturfőnyt szolgálja-e? Vajjon...

Figyelők!
— **Alföldi tanulmányút.** A miskolci erdőgazdaságos érdémernökei Matusovich Péter min. tanácsos, szegedi erdőgazdátó vezetésével augusztus hó végén tanulmányutat rendeztek az alföldi erdősítések eddigi eredményeinek megtekintésére. A 3 napos kiránduláson Kecskemét, Kiskunhalas és Kalebria érdekes erdősítéseit tekintették meg. Résztvevők: dr. Zavitsa József, Gohn Emil, Egly József, Berényi Péter, Erdődi Miklós és Ferenczi Ferenc.

— **A körmendi fenyőmagpergető** gazdát cserélt, illetőleg a gyárát, mely a megszünt dr. Lamm cég tulajdonában volt, Keiner Rezső ny. érdémernök több évre bérbevette. Örömmel adunk hírt róla, hogy a régi jónévvű magpergető most ismét megfelelő kezekbe került, üzemét teljes erővel megkezdte s így a fenyőtobozok kipergetése, mint a magvak szállítása terén már is rendelkezésére áll a közönségnek.

Pályázati hirdetés.

Egyesületünk 400 pengőt tűzött ki a »Magyar Erdőgazda« VI. évfolyamában megjelenő lejtőhöz cikk jutalmazására azszal a kikötéssel, hogy a jutalmazott ebből az összegből tartozik meghatározott programmal egy tanulmányt tenni s erről a lap hasábján tanulmány keretében beszámoló. A jutalomban bárki részesülhet, kinek az 1928. évfolyamán önálló cikke jelenik meg a »Magyar Erdőgazda«-ban.

Tölgymakkok

cserőtölgymakkok, bükkmakkok, mindenféle lomb- és fenyőmakkvak, lomb- és fenyőcseméket díszfákat, sorfákat, gyümölcsfákat őszi és tavaszi szállításra ajánl

KEINER REZSŐ

ökl. érdémernök

Gödöllő

Zemplérvármegyei Keresztény Sajtóvállalat Saujhelyi könyvnyomdája könyvesboltja

minden az erdő- és mezőgazdaságokban, ipari és kereskedelmi vállalatoknál használt nyomtatványt széles kivételben, jutányos áron készít.

Viadéki megrendelések gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen intézünk el.

(Köznevelésügyi Ir.) raktáron tart szépirodalmi újdonságokat, tanulmányos és szakkönyveket, keresztény imakönyveket, papír, író- és rajzszerszámot.

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkeresztben.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljaújhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Tóth Bódog

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25.000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125.000 papírkorona.

Parádi visszhang

Alig hiszem, hogy sok család legyen e sáros földtekén, melyben a fiatalok ne lennének »okosabbak« az öregeknél. S ebben van is valami, mert hiszen az öregek tapasztalatai mellett rendelkezésükre állanak a saját élményeik is. A fiataloknál csak az a veszély, hogy friss tudásuk mellett türelmetlen ambíciójukból fakadó önbizalmuk az öregek hosszú tapasztalatain átágazolva s azokat lecsépelve, új utakra vezeti őket, melyeket később magok is szívesen elhagynak, de persze azokat meg nem történté már nem változathatják. Azért a természetben az erők legbiztosabban csak a fiatalság elánjának az öregek értékes tapasztalataival kapcsolatos együttműködésben érvényesülhetnek. A fiatal daru átadja s illetve a megelőző időkből átadta a vezetést. Ma? Hát elhíszem, hogy ma nem adja, — hanem a mi jót el tud érni, azt saját számlájára jegyzi — a mindég közebejövő rosszért pedig az öreget korholja!

Ha olykor van is jogosultsága az ilyen »az öregek nyakába varrásnak«, a legtöbbször bizony csak megmondólatlanságból s a tények nem ismeréséből fakadó tisztáznai akarása az a saját lelkiismeretnek. Ha valami sikertelen ügyre, dologra bukkan az utód, mi sem könnyebb annál, mint felelőssé tenni érte az elődöt; meg nem fontolva, ki nem kutatva az előző körülményeket, helyzetet, viszonyokat, melyek a sikertelenségnek valóban okai voltak. S ebből a gondolatvilágból az utód addig nem fog szabadulni, míg az idő múltval maga is át nem változik előddé! A fiu, aki apjával szemben engedetlen, megmondólatlan s magában mormogja szüntelen, hogy az apja mily maradi, ósdi felgázos, ép ily bánásmódnak lesz részese majd annak idején a saját fia részéről s akkor átalakul Saulusból — Paulussá!

Hányszor lehetett hallani kifakadásokat az 1879. évi erdőtvény megalkotói ellen; természetesen olyanok részéről, akik el sem képzeltek mily szívsz, göröcsös küzdelemben került annak törvényhozási keresztül hajtása majd-

nem az egész akkori t. Házzal szemben! Pedig, hogy ez a törvény a tökéletesség s gyakorlatiasság mily magaságában volt egy fél századon keresztül, mutatja az, hogy a hosszú idő alatt előállott új viszonyoknak megfelelő csekélyebb változtatással még ezután is teljesen megfelelt az életnek.

Olvasom a M. Eg-Lan »Parádi visszhang« című nagybecsű értekezését Radó Gábor m. kir. erdőfőmérnöknek, melyben a megvő mostani sarjerdők silány voltának okát abban keresi és találja, hogy az »államhatalom exponensei« (csak a volt kir. erdőfelügyelőségre érthetem) nem szorgalmazták még ekkor a törvény betartását azokkal szemben, akik nem akartak az erdőért áldozatot hozni!

Nem állithatom, hogy nincs makulátlan lélek a föld színén, előfordulnak mint kivételek minden szakon, — így erdészeti közéletünkben is — kevésbé szorgalmasak, lelkiismeretesek, részrehajlatlanok, meggyőződésesek s ügyszeretők, de általánosan ily közérdekű vádat egy szakkal szemben sem lehet, de nem is szabad, mert az már tekintély romboláshoz is vezet! A skartba tett kir. erdőfelügyelőséggel szemben pedig, mely a kezdeti képzhetlenség, megbecsülését s a törvény iránti tisztelést küzdötte ki, szóval e téren a konszolidáció megteremtette, — az ilyen könnyelmű rögös — mert hiszen a sarjerdők jelenlegi silányságának egész más okai vannak, még hiadalatlanság is azok részéről, akik az elődök által kiszárított dsungelen keresztül megépített utakon most már autóikkal versenyezhetnek.

Külömben ezen váddal szemben csak egy magam, — 45 éves tapasztalataim nyomán — köteteket tudnék előadni s ki tudnám mutatni, — amint erről még a régebbi időkben is többször irrogattam —, hogy mi minden előfordult bajnak minizériának a háttere egész biztosan mind az a napi politika volt! Ugyanezen megállapításom volt az alapja annak is, hogy az erdőtalajok különböző

minősítése ellen is végül állást foglaltam. Mert nemcsak az volt a veszély, amit Biró Zoltán az E. L. füzetében »Előadói javaslat az erdőtervények alapelveiről« című, széles tudással, nagy gyakorlati érzéssel, felfogással megírt s utolsó betűig elfogadható cikkében a következők mondattal jelez: »Az eddigi rendelkezések hibája nem az volt, hogy a nem feltétlen erdőtalaj megkülönböztette, de az, hogy ennek kiirtását teljesen szabadá tette«, nemcsak ez volt a baj, hanem a baj volt és lesz ezután is ép a talaj megkülönböztetésének, minősítésének egyéni nézetén alapuló labilis volta! Ha ez kétszer kettő lenne, akkor rendszer lenne inkább az úgy. Az esetek sorozatára emlékszem még ma is, melyeknél a politika közbejárására (kijáró képviselő urak stb.) feltétlen talajokat törzskönyveztetünk át a feltételek rubrikájába, véderdőket a feltételekbe, sőt feltételekbe stb!

Az előző idők viszonyait elfeledő fátyolnak csak egy picit csücskét mutatványul fellebbevte, közlöm egy negyed század előtt a Bp. H. napilapban megjelent cikkem befűző részét:

»... a törvény 17. szakasza alá tartozó, mintegy 85 millió hekt. hold erdőbirtokoknak ugyan csere, irtás, eladás stb. esetén a rekompenzáció elve van kimondva, de a 45 millió hold magán-erdők, a feltétlen-feltételes talaj lapidáris meghatározásának elfogadásával mondhatni a szabad prédának vannak átengedve. És ha még azt a sajnálatos körülményt is megállapítjuk, hogy immár szokásba jött az erdőket *kortés cölökre* is felhasználni, csak idő kérdése: mikor kerülünk Olasz—Angol—Franciaország példájára!

Immár nagyon is közel van az órája annak, hogy az ország erdőállománya kontingentatlanság s az erdőtervények 17. szakasza az összes erdőkre egyformán kiterjesszék! Az erdőket fentartása — mint arról az osztrák párisi szaktudósító is hűen beszámol — csak hányadában magán-, nagyobb egészében nagyon is fontos állami és közérdek. De hát csak legutóbb hallottunk egy ILLETÉKES (ministeri volt) nyilatkozatot arról, hogy nálunk csakis a poli-

tikai szolgálat fontos! Pedig egy számban és anyagiakban szegény országot (akkor is az voltunk) pártpolitikával még soha naggyá nem tett senki. Ellenben egy mindenkiben gazdag erős állam mindenkor már magában hordja politikájának alapját!»

Ezen akkori fejtegetésemhez MA még csak annyit tennék hozzá, hogy erdészeti viszonylatban minden magánérdek közérdek is.

Tehát így festettek a Radó főmérnök úr által apostrofált előző idők erdészeti viszonyai. Valószínűleg be fogja látni, hogy az akkori »államhatalom exponensei« aligha hibásak abban, hogy MA némely sarjerdő silány minőségű! Elég küzködésűt, bajuk, vesződségűt volt azoknak komolyabb dolgokkal, magával az erdők fenntartásával!

Craus Géza.

Reflexiók.

A „Magyar Erdőgazda” szeptemberi számában megjelent „Parádi visszhang” című cikkemre ugyanezen lap októberi számában „Hozzászólás a Parádi visszhang című közleményhez” cím alatt megjelent cikk érdemi részére válaszként csak, mert a cikkíró ur kora és magas farsadalmi pozíciója iránt táplált tisztelem kizárja azt, hogy őt a személyeskedés terére kövessem.

Csak azt legyen szabad megállapítanom, hogy a lekcisnyelő, fölösleges gunyolódás nem alkalmas a tárgyi igazság megállapítására, ellenkezőleg más — nem kívánatos — mezőkre tereli a vitát.

Miután azonban a cikk rajtam keresztül az egész állami és kincstári erdősítési karon vágott végig, akik pedig erre okot nem szolgáltatnak, legyen szabad annak az erdősztikárnak a védelmére felhoznom, hogy ezek az „erdőközegiek”, akik a cikk szerint „kényük-kedvükre szeretnének experimentálni a magánerdőbirtokokon, hogy az utókor nagy elismeréssel érdemlejk ki a remélt és megteremtett műerdőket” s akik az „állami erdőknek mostoha jóvődelmezőségét okozták” s hazafias örülettől izelve, bachanálát ünnekel az erdőbirtokokból megélni akaró erdőbirtokosok vagyonában” — mondom, ezek az erdősztikék nem akarnak semmi mást, mint legjobb ügykezeléssel és szaktudásuk teljes latbavetésével dolgozni a tönkretent szegény csonka haza jobb jövőjéért, hogy jobb erdőket — ha nem is »műerdőket« — adjanak az utókorak, hogy ne csak azok jelenjenek, hanem későbbi birtokosai és azok családtagjai is tudják majd adójukat megfizetni és annak jóvődelmező megélni, — és hogy a saját cikkem utolsó bekezdéséből is idézzék — gondoskodni akarnak a »vagyon értékeinek a jövő nemzedékek részére való átmentéséről.«

Tehát sem az erdőbirtokosok rovására experimentálnak, sem azok birtokán bachanálát ünnekel nem akarnak.

Ha ez bűn, akkor ezért a bűnért zivizesen bünhődünk.

Igaz van a cikknek abban, hogy a kincstári erdők jóvődelme nem volt akkora, mint egyes magánbirtokoké, de az nem az erdősztikák rovására irandó, mert azok a kincstári erdők sokoldalú nemzeti, szociális és kulturmissziót teljesítettek a végeken, ez pedig ingyen nem ment.

De a kincstári erdőgazdaság sem a multban, sem a jelenben nem elsősorban és kizárólag a legnagyobb jóvődelmele törekvés, hanem arra, hogy az erdők állaga sértetlenül fennmaradjon. Ennek a törekvésnek a következménye azután az, hogy bár a kincstári erdőköl a legsilányabb részek maradtak meg, ma is oly állományaink vannak, aminők a csonkamagyarországi uradalmak kevesebben találhatók. Ha a „hazafias örület” ilyen erdőket fog teremtini, büszkén és boldogan viseljük ezt az epitheton ornamst.

A cikk azon megállapítását, hogy az erdőpusztítások megszüntek, nem tudom osztani. Hivatkozom egyesületünk közléstetleket és szeretetleken örvendő s oly sok erdészeti készséggel megáldott elnökére, aki bennünket erdőbenyei tanulmányi kirándulásunkon személyesen vezetett azokon a szomorú, elpusztított erdőkön keresztül.

S mennyi íly temető van még ebben a Csonkaországban!

Ha minden erdőbirtokos karban tartaná erdejét, ha nem volna birtokos, aki az erdőből csak elvesz, de ahhoz mit sem ad, akkor teljes mértékben osztani tudnám a

cikk állításait. Mert én is vallom, hogy vannak erdőbirtokosok — hál’ Istennek szép számmal — akik mintaszertü erdőgazdák.

Amíg azonban oly rengeteg tönkretett erdő lesz Magyarországon, mint amennyi van, addig a mi aggodalmaskodásunk jogosult, addig minden erdőmérnök, aki esküjében tett fogadalmát be akarja tartani, teljes erejével kell, hogy küzdjön ezen állapotok megszüntetéséért.

Abban valamennyien egyetértünk, hogy új erdőtervényre szükség van; oldják meg azt akár Czillinger János kartársunk, akár a másik véleményen levők fellogása és tervezete szerint, egy bizonyos, hogy az új erdőtervénynek hathatósabban jog kellene gondoskodnia az erdők fenntartásáról. Mi sem kívánunk lényegileg mást, minthogy a „turnusok, kezelési törvények által előírt formában történjen.” **Csak ez aztán be is legyen tartva!**

Azt akarom még leszögezni, hogy a cikkemben foglaltakat teljes egészében fenntartom, mert két évized előtt, akkor, amikor még Szt. István birodalma együtt volt, ezen birodalom egyik exponeusa, az árvai főispán elsőként tettem arra, hogy a magyar erdők ügyeinek becsületes és hűséges szolgálja legyen s ezen két évized alatt, amelyből a haza védelmének szolgáltatában eltöltött 4 és 1/2 évken kívül az összes időmet a legexponáltabb és legintenzívebb praktikus szolgáltatásban és nem zöld szántal mellett töltöttem, ezen eskümhöz mindenkor hű maradtam s a jövőben is hű akarok maradni.

Radó Gábor.

Racionalizálás

az erdészetet, faipar és fakereskedelemlénnél.

Fazekas Ferenc jogászdoktor-erdőmérnök jegyzetei.

II. rész.

Aktuális erdőgazdasági problémák.

A racionalizálással kapcsolatos általánoságban tartott megállapítások után lássuk, minő közelebbi főbb vonatkozásokba hozzáférő ezen eszmék a hazai erdőgazdasági speklális szemszögből vizsgálva azokat.

Akár mindjárt előre is bocsáthatjuk, hogy a szaklérdészeknek olyan tömegei vonatkoznak ezekből a szempontokból kritikai eljárások alá, hogy azoknak anyagát nem ezen szerény sorok, hanem a lérdészetbe is elmélylő külön tanulmányok képesek csak kellő megvilágításba helyezve, érdeme szerint méltatni és elbíralni.

Az erdőgazdaság, mint östermelési üzem szempontjából mindjárt az érlel kivánczok a bevezető emeleti fejtegetésekben vezető gondolatként végig vonuló az a megállapítás, hogy — eltekintve itt minden más, szintén nagyon fontos szempont figyelembe vételétől — racionalizálásra alkalmasabbnak, tehát gazdaságosabbnak jelentkezik a mennél nagyobb erdőgazdasági üzemek, szemben a náluk kisebbekkel. Óriási jelentőségű, fontos probléma ez, mely

hívalva van egész erdőgazdasági jövő politikánkat ilyen irányban befolyásolni. Azt jelenti ez világosabban, hogy a törpe, kis és közép erdőbirtokok külön gazdasági egységekként való kezelése a jövőben, a lehetőséghez képest, fokozatosan megszűnő tendenciát kell, hogy mutassanak. Elkerülhellené teszi, sőt siettetni is fogja ezen szükségszerű folyamatot az erdészletnek a körgazdasági ágak között elfoglalt jelentősége és fokozottabb fontossága is.

Az östermelési testvér üzemagnál, a mezőgazdaságnál a gépi erőre is jól berendezett és egyébként is gazdag nagy üzem ugyan általánoságban szintén eredményesebben és jobban termel, azonban a kis üzemek létjogosultsága itt allattartás és egybék speciális hézagpótló feladatok kimunkálása folytán nemcsak biztosítható van, hanem ezen mezőgazdasági kisüzemek sokszor még nélkülözhetlenekké is tudnak válni.

A törpe erdőbirtokoknak ilyen formában való fennmaradása érdekében azonban nehéz lenne helyt álló olyan érvelést találni, amelyet maga a racionalizált üzem gazda-

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hírdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

ságos fenntartásának kikerülhetlen problémája mindjárt maga me nem döntene.

Hasonlóan mélyen szántó vizsgálódásokra ad alkalmat a nagy erdőgazdasági üzemek egymással is történő összehasonlítása aszerint, amint azok magán kézben vagy állami birtokként történő kezelését veszzük alapul. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy általában az állami adminisztráció terén is a racionalizálásnak külön sok megoldásra érett feladatai vannak. Mint ilyenek, jól ismeretek, hogy egyebet nem is említsek: — a bürokrácia szeretlen növekedése — az adminisztráció nehézsége stb.

Az állami erdőgazdálkodással szemben a kevésbé megkötött kezű, a viszonyokhoz fűgőbben alkalmazkodni tudó, leleményesebb és határozottan jobb kereskedelmi érzelkek vezelettel magánüzemek eredményesebb megoldási lehetőségeket nyújtanak. A magántulajdon mellett azonban az erdő közvagyoni jelleggel is bírva, — az erdőbirtokok sértetlen és állandó fennmaradása — ebből a szempontból vizsgálva a kérdést, viszont állami kezelésben látszik jobban megoldottnak.

Analkül, hogy érdemesebb elbiráloksonak elbe vágánk, csak megemlítem, hogy előtem úgy lészik, mintha a helyes út a közpén lenne. Az élet nagy mester, folytonos kompromizumokkal lehet benne úgy, ahogy eligazodni. Figyelemmel tehát az előbb vázoltakra, az erdőgazdaságok lehelyesebb megoldásaiul látszanak mégis az igen jól megorganizált nagy magán üzemek, a kellő határok közé vissza szorított, de állandó jellegű szigorú állami ellenőrzés feltételezésevel.

Maradjunk meg azonban egyelőre a megelöv, az adott helyzeteknél, melyek szerint napjainkban még számos apró és közp erdőbirtok is van és vizsgáljuk meg, nem lehetne e valamilyen formában a nagy üzem kétségtelen előnyeiben ezen kisebbre méretezett gazdaságokat is részesíteni. Ezen kisebb gazdasági individuumoknak egyesítése már közelebb hozná a kérdést a megoldáshoz. Ilyen egyesítés, még elméletben is csak a természetes koncentrálsás alkalmas területeken építhető ki organikusán. A nagyon szerte tagolt kisebb erdőgazdaságoknak közös organizálása azonban a gyakorlatban igen nehéz probléma.

Egymáshoz közel fekvő, egységs formába öntött, közös gazdasági területet kell ugyanis kiképezni analkül, hogy a tagok gazdasági önállóságukat ezzel feladnak. Összefüggő nagyobb erdőterületek tulajdonosai így közös termelési bázist tudnának teremteni, kitermelési munkáikat tervszerűben osztathaták is be, a rendelkezésre álló speciális munkásokat jobban tudnák kihasználni. Közös számlára gépberendezések, fűrészüzemek létesítése is nemcsak lehetővé válnék, de azok fenntartása olcsóbbnak, rentabilitásá pedig biztosítottabbnak jelentkeznék. A kitermelés mennyiségileg és minőségileg is megfelelőbben lenne lebonyolítható, a termelt árak értékesítése pedig a változó módon a legnagyobb eredményeket biztosítaná.

Közös utak, szállítási és egyéb technikai berendezések fenntartása lehetőséget nyújtana a kis üzemek részére is élvezni a legmodernebb alapon vezelettel nagy erdőgazdaságok előnyeit.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a modern követelményeknek megfelelően koncentrált ilyen üzemek racionális gazdálkodása még az erdő fenntartása nagy céljának is jobban meg tudna felelni, — erdőstíéseket, ültetéseket és a többi hasonló erdőfenntartási műveleteket a kis üzemekl biztosabban és eredményesebben tudna megoldani. Tudjuk, hogy pl. az erdőstíések milyen nehézségek és kedvezőtlen eredmények mellett fogatosítottanak kis erdőbirtokokon.

A kisebb üzemek ilyen összefogása tehát az ő részükre is biztosítani tudja a nagy eredményeket: legolcsóbban termelhetni és a jól termelt árut a legelőnyesebben értékesíteni.

Ilyen és ehaz hasonló koncentrációkat az erdőgazdaságok között létrehozni a legnehezebb feladatok közé tartozik. Maguk a törpe birtokok sem terünek el sokszor egymás közvetlen közelében, — a nagyon szerte fogsoltott ilyen birtokok összehozása pedig csaknem lehetetlen. Sok más egyéb oknál fogva is azért az erdőgazdaságok koncentrálsása ma még alig több pusztá ohajnál —, hogy azonban valóságga is válhasson, igyekeznünk kell elméleti megvilágításon keresztül az ideát a gyakorlat világosságába áptáplálni.

A jövőbe tekintő koncentrációs feladatok mellett találunk azonban a racionalizálás terén olyan problémákat is, amelyek már a jelenben és pedig mennél sürgősebben, sőt azonnal is megoldandók. Ezek között a legfontosabbnak tartom a vágástömegek tökéletes felhasználását.

A bevételeket ugyanis semmi képen nem szabad azzal a kényelmes módszerrel növelni, hogy különféle címeken, mint pl. erős áteredések etc. — a megengedettnél többet mesterkedjünk kitermelni, — hanem igen fokozni lehet és kell is a jövedelmet azáltal, hogy a vágásokat a leg gazdaságosabban termeljük ki. Ezt annyira fontosnak látom, hogy minden modern erdőgazdától — saját érdekében — megkívánám, hogy ezen kérdésre a legnagyobb gondosságot és figyelmet fordítva, az erdőgazdasági üzemtervekkel parallel haladó külön gazdasági vagy választék kitermelési üzemtervet is állítson fel.

Helyszüké miatt itt most egyelőre csak megemlítem, hogy nagy gyakorlatot feltételező, nehéz feladat ugyan kitermelni tudni a legrentabilitásabb választékokat, mert ehaz alkalos kalkulációs számítások, a piacok tökéletes ismerete, sőt fatechnológiai jártasság is szükségesletik, azonban az ezen ügyesség szentelt buzgalom és tudás karöltve a legszebb eredményeket képes produkálni.

Principium természetesen, hogy többet választani semmi körülmények között sem szabad, mint amennyi az időközi évi növedék. Az erdőtökéhez tehát nem nyulhatunk hozzá, hogy többet jövedelmet érjünk el. Az erdőnek csaknem magában álló nemzetgazdasági jelentősége van, hiszen jól ismeretek azon kölcsön hatások, amelyek klíma, mezőgazdaság és erdőgazdaság között fennállnak, amint hogy jól ismeretek az azon katasztrófális árok is, amelyeket az erdők rabgazdálkodása következményeként egyes országok szenvedtek.

Többet jövedelem mindezeknél fogva nem a nagyobb vágások, hanem a rendes hozam racionális kitermelése által érendő el.

A fakészletek különben is az egész világon folyton fogynak, azoknak bármilyen csekély pocskolása már azért is kerülendő. A régi idők rabgazdálkodása helyett a racionális haszon többlet gazdálkodásra kell teljesen áttérni.

Idé vezet bennünket az erdőgazdaság természetes fejlődési folyamata is.

Voltak idők, midőn az erdők jóformán csak vadászati szórakozások céljára rezervált terennok voltak. Normális erdőgazdaság helyett inkább nyugalmat kívántak ezen időkben a vad és csendet a vadászati gyakorlatokhoz. Ez volt az erdőgazdaság extensiv kora.

A fa technikai felhasználása időközben mind nagyobb mérvű lett, minek következtében a jobb értékesítési lehetőségek lettek e ezek viszont megemertik a külterjes erdőgazdaságokból az intenzívebb beterjes gazdálkodási rendszereket.

Ez akkor nagyarányúvá vált fakihászások sajnálatosan megdézsmálták a készleteket olyannyira, hogy az államhatalmaknak kellett az erdőtökeket védő törvények utján a tulhasználatokat megállítani, az erdők állagának folytonos fennmaradását pedig biztosítani.

Az egyes országok faszükséglete a technika rohamos fejlődésével mindinkább nagyobbodott és jóllehet közben más nyersanyagoknak, mint a vasnak, cementnek, és a többinek is a termelése szintén alapos mego sokszorozódott, mégis a fa, mint nyersanyag utáni kereslet napjainkban is folyton egyre csak fokozódik.

Eljuttunk így abba a korbá, amikor már semmiféle mentegető körülmény mellett sem engedhető meg a fával való még csak a legeskezelebb tékozlás sem, ellenben teljes joggal követeltetik meg a legrentabilitásabb választék kitermelése s ugyanakkor a modern racionalizálás utján legnagyobb többlet haszon biztosítása.

(Folytatjuk.)

Egyesületi hírek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények Tóth Bódó erdőmérnök, egyesületi titkár, Szendomonkos, u. p. Bükkszenterszébet címre küldendők.

Nyugtázzuk az alábbi tag- és lapdíj befizetőseket:

1927. évre:	
Gr. Esterházy Pál, Réde	10 P
Fixek Jenő, Pucokszállás	8 „
1928. évre:	
Fekete Zoltán, Sopron	8 P
Borhy György, Gyöngyös	8 „
Berényi Péter, Miskolc	10 „
Pfeiffer Gyula, Budapest	8 „
Sallay József, Nagybatony	8 „
Gr. Esterházy Pál, Réde	10 „
Fixek Jenő, Pucokszállás	8 „
Borovszky Pál, Pétervárasra	8 „
Kertész István, Diósgyőr	8 „

Tagsági díj évente 6 pengő.

„Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja tagok részére 2 pengő idegenek részére 10 „

VADÁSZAT*

Rovatvezető: Thiringer János.

Tanulások.

A fogoly-évad — ha törvényesen nem is — de az óvatos és vadállományt gondozó vadász szempontjából befejeződött.

Évekel ezeltől — amikor az új tilalmi idők tárgyalásra rendelt 1925-ben megjelent — a szakzsajtóban foglalkoztak többek között a fogoly értentlenül hagyott és véleményem szerint helytelen tilalmi idejével. Hivatkoztak arra, hogy augusztus 1-én még nagyon sok a fejletlen fészekajla, viszont december 1-én, túl a havazások bellátval, oly könnyű a fogoly tömeges pusztítása, hogy ezek alapján a tilalmi idők megváltoztatása alaposan indokolt lett volna. Akkoriban ezért a véleményemért keményen kiaptam.

Hát az idők alaposan igazoltak.

Az 1925—26-os kemény télen az Alföld-ről oly tömegű fogoly érkezett a fővárosi vadkereskedőkhöz, hogy szinte hihetetlen módon esett egyszerre a fogoly piaci ára; a szakzsajtóban pedig feljajultak Jeremiás siralmi a fogolyállomány pusztulása felett.

Az idei nyár aztán végleg beigazolta felfogásom helyességét. Augusztus elején még ugyszólván fészken ült a fogoly! Még augusztus közepén pelyhes csiréket találtam és szeptember elején is kelt előttem olyan falka, amelyre ráloni gyermekgyilkosok lett volna. Abnormis időjárás? Szó sincs róla: az idei nyár tényleg az volt. De ha már az alaprendeletek értentlenül is hagyjuk, nem volna ésszerű külföldi mintára egy pótrendelettel felhatalmazni az ekzekutív hatóságokat — akár a törvényhatóságok, akár a járásek első tisztviselőit, ha már az Erdőgazdaságtól annyira fél az amatőr vadászközségek egy bizonyos rétege — hogy a helyi viszonyokhoz mérten a tilalmi időköt 2—3 héttel meghosszabbítsák, sőt esetleg egyes vadnemekre a teljes tilalmat kimondják?!

Nekünk, hivatásos „vadászgazdáknak” — förtelmesen hangzik ez a szó — kötelességünk kutatni az okát azoknak a jelenségeknek különösen, amelyek a normális séma kontúrjain túlnőnek. Ilyen jelenség a foglyok idei késő és egészen rendszertelen költése.

A szigoru tél? Talán már itt kezdődik az okok láncolata, bár megfigyelésem szerint az elpárizs (a falkák párokrak szakadása) már február hó első felében javarészt megtörtént.

Én az abnormisan hideg, éjjeli fagyokkal kedveskedő májusi okolom leginkább. A tápláléka után járó fogolytűkjai ki-hültek. Amellett speciál az én területeimen a ritka, kifagyott ősi vetésekben egész május folyamán nyúsgótt a gyomlóll földmíves-tömeg, a fogoly nem tudott nyugodtan fészkelni és kölni. A ritka vetésekben amellet az elhagyott fészkek késő prédjá volt mindenféle kártékony elemeknek, bármennyire megizdeltük is például a szürke varjút és szarkát.

A fészekajlak mind a második költésből származtak, a kedvező június, július fel-

meddig helyrehozta a május által okozott károkat, ahogy bár későre esett, de rossznak nem volt mondható az ideji fogoly-évad.

Szűntessük be most már a lelövését és gondoskodjunk a megmaradt törzsállomány gondos ápolásáról és védelméről a tél folyamán.

Ahol a téli etetés megfelelő volt, ott a fánacsaportalat is kielőgött. A fánánköltés is későre esett, még szeptember végén is sok volt a fejletlen csirke, alig szinesedő fiatal kakas. Ahol azonban az etetést a vadászatok után restringálták vagy pláne beszüntelték, ott a helyzet katasztrófális.

A kifagyott vetésekben zúd táplálékot a fánán nem talált, a mezei csendeserdei környékén tömegesen találtak elhullott fánacokat ott, ahol a szemes etetés nem volt kielőgött. Az erdőkön még valamivel jobb volt a helyzet, ott mégis csak került valamiféle táplálék, ha több nem is, annyi mindenesetre, hogy az éhségtől a fánán el nem hullott.

Tanulás: a fánán tipikus kultur-vad, tenyésztése ugyszólván teljesen a vadász-gazda hozzáértésétől függ — természetesen a neki megfelelő terepen. A normális le-lövés kereszteltve után tenyésztéséhez csak három dolog kell: etetés, etetés és ismét etetés ...

A nyúlállományban egyre több és több helyen lépnek fel különböző betegségek, amelyek helyenkint tömeges pusztalást okoznak. Vágyunk az élvad beszerzésénél! Inkább virágunk a vérfelelfrissítéssel és esetleg mondjunk le róla egyelőre, mintsem hogy beteg vaddal inficiáljuk az állományt.

Az ország vadgazdasága nevében ap-pellálhatok az élvad-szállított lelkiismeretere is e helyen: mellőzzék a befogást és szal-lítást oly területeken, ahol az állományban betegség pusztul!

Leggyakoribb a *coccidiózis*, a *Coccidium oviforme* okozta vérhas. Különösen a sül-dőnyulakat támadja meg nyár vége, ősz felé, azokról aztán az őregekre is átterjed. Az őregebbek meg kilábalnak belőle, de a sül-dőkkel 90%-ban végé. Elhullott egyedek-nél a lelet: erős lesoványodás, a hullott környéke bélsárral van beemcsokolva. Boncolás után megállapíthatjuk, hogy a bendő túltöltött, éppen úgy a belek is, amelyek-nek fala üveges, áttetsző. A vékonybél a bendőtől a vastagbélig sárga, nyálkás, át-tetsző anyaggal tele: mikroszkóp alatt ebben a masszában számtalan tojásalaku, kettős kontúrral bíró *Coccidium*-ot láthatunk. A májat gyakran sűrűn borítják köles-, egészen borsonyagú sárga, élesen elhatárolt csomókák.

Ellenszer: fokozott lelövés, utána termé-szetesen fokozott kímélet és *egészséges* élvad telepítése.

Valamikor — nem is olyan régen — az volt az általános vélemény, hogy erős agancsú bika csak Mármarosban és a Duna—Dráva vidékén terem.

Az utolsó évek erre a felfogásra alaposan rácafoltak. Zala, Vas, Veszprém, Gödöllő, sőt Somogy is egymástán adják a 10 kiló körüli, sőt ezenfelüli agancsokat. A Mátra, Bükk vidékéről egyelőre mit sem tudok,

de úgy gondolom, hogy ott is hasonló a helyzet.

Mi lehet ennek az oka?

En azt gondolom, hogy főként a sutavád alapos, sőt helyenkint katasztrófálisnak tartott megfoglyatkozása, amely körülmeny-nel nem utolsó szerepet játszott a forradalmak vandál vadpusztítása. Ezzel karöltve járt azután a forradalom utáni idők fokozott kímélete, az agancskiállítások ösztönöz és tanuláság szerepe, a szakirodalom és szak-sajtó felvilágosító munkája. Ha így haladunk tovább, így Kismagyarország ép oly Eldo-rádoja lesz az egész világi kapitás agancsra éhes pusztásainak, mint volt valamikor Nagymagyarország. Tekintete véve azt, hogy egy-egy agancsért szívesen adnak német vadászurak 1000—1200 márkát (1300—1600 pengő) — a fővadász *racionális* tenyésztése fel-tételen nemzetgazdasági érdek.

Evel kapcsolatban említésem érdemesnek tartom, hogy az amatőr szakzsajtóban hangok hallatszának — igen komoly helyről — a bika tilalmi idejének korábbi beállításá érdekében.

Megint csak visszatérek a foglyi tilalmi idejével kapcsolatban mondottakra. Sőt mondanivalómat most már valamivel precí-zebben fogalmazom meg.

A vad tilalmi idejét tárgyaló rendelet alapján véve téves és elhibázott azért, mert *merev naptári dátumokat* állít fel határokéink. A vad fejlődése és fejlettsége (eltekintve egyéb körülményektől), amely elsősorban jöhet tekintete a lelövési és tilalmi idők megállapításánál, függ elsősorban az időjárásról, amely *ritkán* alkalmazkodik a kalendáriumhoz, *éppen* körülmények pedig lehetségen éppen a bika tilalmi idejének megállapításánál — a bikák korlátolt száma valamely területkomplexumon, egyes területek vadgazdaságási szempontból agályos birtoklása, ahol racionális selejte-zés helyett még októberben is szalonka-sörrelt is lőnek bikára. Akinek selejtezni váloja van: az kérjen kivételes lelövési engedélyt.

Én éppen ezt a *kivételes lelövési engedélyt* tartanám a nemzet vadászati gazdasága szempontjából a legkíváltoóbb tényezőnek. Teljes tilalom pl. a fánytűkra — amely túlnyomórészt *tenyésztett* és pedig költségesen tenyésztelt vad — helyénvaló volna, nehogy a lukoricákban, ősi vetésekben, gázosokban a „szomszéd” puszká halomra löje szeptem-ber második felében a vadászianak kelt vadgazdasági tyúkiját. A kacsakéret nem nagy kár: elvégre oly szűkkeblűek nem lehetünk, hogy a „szomszédnak” ezt a szomszéd-ság vadásziaság határain belül lehetlenné tenni igyekezzünk. De az állomány érdekében a tyúkifölös ellen tiltakoznunk kell! A vadgazdaságok, ahol a tyúkok lelövése indokolt (minden tenyészülő gazdaságban indokolt évenként 20—30%-os lelövés) kér-jenek kivételes lelövési engedélyt.

És állana helyenkint az *őszutára* is, amely legáltalánosabban zsákmánya a „szomszéd” puszkás ősz-téli vadászatainak. Hogy ilyenkor agancsát már levetett bék is eszik: az a „szomszédban” a vadásziaságra alig éjt csorbát. Én, mint a vadászati gazdaság felelős kezelője, huszontöztör megdolgolom, mit a megfigyelt és kiválasztott meddő vagy beteg sutára, vagy az ivararány javítása szempont-

* A „Vadászat” rovathoz szánt közlemények a rovattal kapcsolatos levelezések Thiringer János fő-erdőmérnök, Szentpéterfa, Vas megye címre küldendők.

jából az úszóre, gyenge utagidára elemek a golyós puskákat: addig a „szomszédban” a hajtásban a vadászvonalon átvillanó családra két-három puskás is rádupál a sörétes feckendővel, eredmény: egy döggyé lőtt suta, java tenyészkorban és sebzett, sinned, de mindenképen „megesünt” (fejlekedésben visszamaradó) gidák.

Az amatőr szakjaitban valaki — ismert nevi, korrek vadászúr — a korrek, nem korrek kifejezések használatá körül elmekedett a német „Waidgerecht” és „Unwaidmännisch” kifejezések analógiájára. Hat — szerény véleményem szerint és elébe állva minden „zsigerelésnek” — ősi hajtásban gidák mellé a sutát (söréttel vagy gölyóval — égal) előli, több mint „unwaidmännisch” — égalis: nem korrek dolog, különösen a szomszéd vadnyesztő uradalom határán.

Gyengébbek kedvéért: ugyanez áll a szarvas- és dámsutára is...

Végezetül néhány szót az új magyar vadászlepporról, a Dianáról. Örömmel üdvözöljük! A magyaróvári gyár új Diana patronjaira vele — sajnos — nem volt alkalman lóni, a löpört csak német R. W. S. „R” hüvelyből próbáltam ki. A löpor igen jó. Lágysabb, mint a német porok, különösen a rottveili; vadra hatása azokkal egyenértékű. Egyetlen hibája, hogy azoknál több salakot hagy a csőben és elégsé talán meg nem egészen kifogástalan. A gyár által előrt töltési arány némely puskánál talán gyenge lesz, a löpornál 0,5 grammos és a serétadagnál 1—2 grammos többlet a jó puskaépségének minden veszélyeztetése nélkül megkísérlelhet a terítés és élő-hatás fokozása céljából.

Ajánlatos lesz az eredeti magyaróvári kész töltények használata. Ez a gyár ma már elő kifogástalan löszert állít elő, hogy küllödi serétöltények használata fényezés.

Az új magyar vadásztöltényekhez minden vadásztársamnak: jó vadászerezését!

Thüringer János.

ÜZLETI HIREK.

Tízifában a kereslet jó, továbbá áremelkedés várható, ha nem is nagymérvű, mert a beföldi készletek erősen megapadtak. Tölgy-, bikkfióra iránti érdeklődés változatlanul jó. A termékek megvezdöttek a tavasznál magasabb munkabérek mellett.

1. Tüzifa ab feladó állomás:

Beföldi hasab (száraz)	240—250 P.
« vegyes »	230—230 P.
« dorong »	110—220 P.
« hántottfa (fris)	230—240 P.
Romániai hasab	236—256 P.
Szlovenszki száraz hasab ab határ 1290—1670 ek.	
Jugoszláviai hasab ab határ	255—280 P.

2. Faszén ab feladó állomás:

Beföldi Ia	630—660 P.
Beföldi Ila	600—620 P.
Romániai ab határ állomás	660—680 P.
Szlovák	3500—4200 ek.

3. Műfa budapesti paritásában:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm. nél feljebb	60—70 P.

Tölgy fournirónk m ³ -je	100—120 P.
Bikk gömbia 30 cm.-től feléül	36—38 P.
Köris	42—50 P.
Juhar	48—52 P.
Éger « 25 cm. »	30—34 P.
Gyertyán	38—44 P.
Alde	35—40 P.
Nyár « (gyufa-gyártásra)	26—28 P.
« fűrészfára	40—48 P.

4. Fűrészfára budapesti paritásában:

Ia tölgy fűrészfára	150—170 P.
Ila	140—150 P.
Tölgy boules	130—150 P.
Quartier áru	176—200 P.
Bikk gözölt, szélezetlen	90—105 P.
« szélezett	100—115 P.
Bikk gözöltlen, szélezetlen	80—90 P.
Fenyő asztalosúra széles m ³ -e	115—125 P.
« keskeny m ³ -e	105—110 P.
Építőanyag széles m ³ -e	90—95 P.
« keskeny	80—90 P.
Léc, zárlec	85—90 P.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Köris 15—25 cm. 10,000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25 «	300—360 P.
Alde 12—25 «	370—420 P.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás:

Tölgy bányafa m ³ -je	26—30 P.
Tölgy telephonoszlop m ³ -e	42—44 P.
Donga, gönci telemáglóban	300—310 P.
Keréktápl. bikk 22—24" h. 2.5—3" v. drb.-ja	024 P.
Küllő drb.-ja	012 P.
Kisvasuti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	040—044 P.
« » 1.2 «	050—056 P.
« » 1.3 «	072—076 P.
2.6 m. h. közbenző talpa drb.-ja	790 P.
25 «	670 P.
24 «	650 P.
22 «	390 P.
26 « bikkitalpa	560 P.
25 «	540 P.
24 «	500 P.
22 «	350 P.
Máv.-szabványú tölgyváltotalpa m ³ -e	125— P.
Nyírtárd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölgy szőlőkaró drb.-ja 1.8—2.0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, ab raktrár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P.
« kisméretű	005 P.
« nagyméretű mészhomok	005 P.
« kisméretű	004 P.
Portland cement q-ja	590—630 P.
Mész q-ja	360—380 P.

Pályázati hirdetés.

Egyesületünk 400 pengőt tűzött ki a „Magyar Erdőgazda” VI. évfolyamában megjelenő legjobb cikk jutalmazására azzal a kikötéssel, hogy a jutalmazott ebből az összegből tartozik meghatározott programmal egy tanulmányt tenni a eről a lap hasábjain tanulmány keretében beszámolni. A jutalomban hátrán részesülők, kinek az 1928. év folyamán önlátó cikke jelenik meg a „Magyar Erdőgazda”-ban.

Innen-onnan.

— **Nyugdíjazások.** A magyar királyi földmivélségi miniszter Jancsó Gyula, Enyedi János, Wollnhofer Pál, Szabó Kálmán, Daniek Géza m. kir. főerdőtáncosokak végleges, valamint Clement Károly m. kir. főerdőtáncosot ideiglenesen nyugalomba helyezte.

— **A miskolci erdőgazgató búcsuztatása.** A miskolci erdőgazgatószá tszítikara meleg szeretettel búcsuzott volt főnökétől, Jancsó Gyula m. kir. főerdőtáncosától szeptember hó utolsó szombatján.

A búcsuestély családias jelleggel folyt le a diósógyári adminisztrációs épület termben. Köves János erdőtáncos tolmácsolta a tszítikar tiszteletét és szeretetét abban az elgondolásban és reményben, hogy rövidesen ismét szükség leend a kipróbált, nagy gyakorlattal és szaktudással rendelkező erdészeti tszítviselőkre. Úgy legyen! (L.)

— **Tiszti értekelet a miskolci erdőgazgatószá kerületében.** A miskolci m. kir. erdőgazgatószá vezelőse elhatározta, hogy a rendes havi tszítértekeleteket, más és más erdőhivatal kerületében tartja meg tanulmányi kirándulással kapcsolatosan.

Ezzel módot óhajtt nyujtani az üzemi tszítviselői karnak, hogy az uradalmat és a jelölési, felújítási és kitermelési rendszereket megismerhesse a fanemek szerint eltérő egyes kerületekben. Az októberi kirándulás a diósógyári erdőhivatal csanyiki és percesi, nagy szeretettel és odaadással kezelt tölgyes erdejében folyt le.

Ez alkalommal Mutványtszky Jenő erdőtanácsos meleg szavakkal üdvözölte Szepesy Arthur erdőgazgatót, aki pár nappal azelőtt foglalta el az erdőgazgatói széket. Szepesy erdőtanácsos megköszönte a megemlékezést, szakszeretete, felegyelmre és az önzelen barátságára kérte le a beosztott kollegákat, egyben ígérelt tette, hogy ha az ő óhaját betartják, benne mindig megértő főnökre és igaz barátára találának. A tszít értekelet az előnk javaslatára távirattal üdvözölte Pfeiffer Gyula miniszter tanácsost, mint az erdészeti főosztály főnökét.

— **Forstliche Rundschau** címen erdészeti irodalmi szemle indult meg a neudamm Neumann cég kiadásában, mely a nemrég megszűnt Forstliche Jahresbericht helyét van hivata betölteni. A 130 oldalas első szám impozáns tanuljet adja a nem erdészeti irodalom gazdagságának, 106 oldalon keresztül számol be az évben megjelent nem erdészeti szakmunkákról s a szaklapokban közölt jelentősebb közleményekről. 25 oldal a külföldi szakirodalommal foglalkozik, melyből 3 oldal a magyar erdészeti irodalomnak van szánva.

Jóleső érzéssel konstatajuk, hogy a német folyóirat tudomással veszi a „Magyar Erdőgazda” működését is s hasábjain *Fritsch Antal: A lütfényi a 400-as rétegvonalon, Worsitz Frigyes: A java mesterséges szőlítés, Roth Gyula: Az oldott kőve, Meyer Zoltán: Mufflonok a főiskolai vadászterületen* c. közleményeinket, valamint két közgyűlésünkről szóló beszámolóinkat ismerteti.

— **„Az erdőgazdasági segédszolgálat tennivalói”.** Irla Tomaszovszky Imre ny. miniszteri tanácsos.

Ezen kitűnő és hézagpótló szak- és tankönyv ismertetése céljából az alábbiakra hívjuk fel tag- és kartársaink és az érdeklődő szakőrök figyelmét:

Az erdészeti segédzsemyezetek évek óta nélkülözött irányi szakmunkát, amely szolgáltatának sokféle ágaiban tanácsadója, vezetője, utbagazlója lett volna. E rég érzett hiányon segít Tomaszovszky Imre ny. miniszteri tanácsos most megjelent műve. Szerző hosszas állami szolgálata alatt mindazt, amire a modern erdőgazdaságokban alkalmazott erdészeti segédzsemyezetnek lépten-nyomon szüksége lehet, nagy szorgalommal gyűjtötte össze s irta le. Szerzőnek — mint tudjuk — különösen a máramarosszigeti m. kir. erdőgazdaságnál és a nagy kiterjedésű övizi (Szepes vm.) kincstári erdőgazdaságnál elég hosszú során szerzett tapasztalatai szolgálták alapul a mű megírásánál.

Műve felöleli az erdészeti altszét külső szolgálati tennivalóit; minők: a birtokhártyvédelmi-, az erdővédelmi-, a fő- és előhaszonvételek-, mellékhaszonvételek-, az erdőtermények árusítása-, az erdőművelés-, a madárvédelmi-, halászati- és vadászati-, továbbá az építkezések-, az erdőrendező-ségi- s végül a ritkábban előforduló szolgálati tennivalókat és az írásbeli tennivalókat.

E kitűnő mű, mint tankönyv is elsősorank s az erdészeti és vadászati szakiskolák növendékeinek is nélkülözhetetlen tankönyve lesz, amely hasonló irányú és hasonló szakörök hiányában valósággal hézagpótló mű.

A mű nyelvezete könnyű, görüldékeny. Az egyes témák röviden s a célnak megfelelően vannak kidolgozva. A mű elolvása révén az erdészeti szegélyzetet hasznos utmutatókhoz fog jutni.

A művet a „Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédzsemyezet Országos Szövetsége, Miskolc” adta ki. Ábból, hogy már eddig is 700 példány van e műből előre megrendelve, illetve lefoglalva, e mű iránt láthatóan megnyilvánuló igen nagy érdeklődésre tekintettel, igen célszerűnek látszik az, hogy mindazok, akik e kitűnő szakmunkát meg óhajtják szerezni s azt eddig még nem rendeltek meg, megrendeléseik mielőbb az alábbi címre küldjék be, hogy szükség esetén egy második kiadás is idejében legyen elkészíthető, annál is inkább, mivel a könyvtárak igen költséges volta miatt e mű első kiadása csak az előre beklődött megrendelések arányában történhetett meg. A mű nyomdai kiállításra igen csinos és díszere válik a miskolci Magyar Jövő Nyomdáztem és Lapidáró R.-t.-nak.

A mű tartalma:

- I. rész. A hűsözöld tennivalói.
I. Fejezet. A birtokhártya védelmi szolgálata.
II. Fejezet. Az erdő védelmi szolgálata.
III. „ Az erdő fő- és előhaszonvételei körüli szolgálat.
IV. Fejezet. Az erdő mellékhaszonvételei körüli szolgálat.
V. Fejezet. Az erdő terményei árusítása körüli szolgálat.
VI. Fejezet. Az erdőművelés körüli szolgálat.
VII. Fejezet. Madárvédelmi, halászati és vadászati szolgálat.

VIII. Fejezet. A szolgálati kerületben előforduló száraz- és vízeépítkezések és az erdőrendező-ségi munkálatok körüli szolgálat.

IX. Fejezet. Egyéb más, a szolgálati kerületben előforduló tennivalók körüli szolgálat.

II. rész. Írásbeli tennivalók.

- X. Fejezet. 1. A szolgálati könyv vezetése.
2. Jelentések tétele.
3. Határidős beadványok jegyzékének vezetése.
4. Bérjegyzékek szerkesztése.
5. Havi jelentések készítése.
6. Rendeltetőgyűtemény vezetése.
7. Erdőtermény árgyűzekekivonat.
8. Favágási tervkivonat.
9. Erdőművelési tervkivonat.
10. Legelethető erdőrészeket kimutatásának készítése.
11. Leltári tárgyak kimutatásának készítése.
12. Szerződések nyilvántartásának készítése.

A zsebben hordozható, 133 oldalra terjedő és betűsoros tárgymutatóval ellátott mű ára darabonként kötvé 5 pengő, fűzve 4 pengő, melyhez még azonkívül a postai szállítási díj is hozzájárul.

Megrendelhető: »Az Erdő» szaklap szerkesztőségénél: Miskolc, Pénzügyi palota III. em. 55. vagy az »Országos Erdészeti Egyesület»-nél Budapest, V. Alkotmány u. 6. sz.

— Az Erdészeti Kísérletek c. folyóirat f. évi 1—2. száma nemrég hagyta el a nyomdát a megszkott gazdag és értékes tartalommal.

Vitéz Bokor Rezső: »A szikes talajok mikroflórája tekintettel azok megjavítására» c. tanulmányában a püskökladányi szikes-talajokban élő mikroorganizmusok vizsgálatairól számol be, ismertetve a szikes talajokban végbemenő ammonifikációs folyamatot és az intrifikációt.

Magyar Pál: »Adatok a Hortobágy növény-szociológiai és geobotanikai viszonyaihoz» c. tanulmánya a nagy magyar pusztaság növényzetét ismerteti. Szép térképmellékleteivel, hatalmas anyagával érdekes munkája az új nyomon induló erdészeti tudomány-nak.

Egy rövidebb cikk Dr. Prof. Aimo Kaarlo Cajander egyéniségével és érdemeivel foglalkozik. Cajander a finn erdészet vezető-egységisége, két ízben miniszterelnök és föld-művelésügyi miniszter, jelenleg az erdő-észet vezérigazgatója. Nevéhez nemcsak a finn erdészet felvirágoztatása fűződik, de ő alapozta meg a modern erdészet növény-földrajzi kutatásait s ismét főleg a Cajander-féle »erdőtípusok»-kal tette világszerte ismertté.

Roth Gyula: »Az erdészeti kísérletgyűjtemény» szülő hosszabb tanulmányában Bíró Zoltán-nak az Erdészeti Lapokban megjelent egyik cikkére válaszol. Végtelenül érdekes erdő-

szetünk e két kimagasló, de külön nyomon-járó egyéniségének polémiája. Roth helyesli Bíró óhajtását, hogy az erdészeti kísérletgyűjtemény — helyesebb kifejezést használva, az erdészeti kutatószobkba — fokozat-talbb mértékben kell bevonni a gyakorlat emberreit is. Keresi azonban a megoldást: hogyan? Rámutat a kérdés nehézségeire s ismerteti a külföldi véleményeket is. Védelmébe veszi a természetes felújítási módokat a mesterségesben szemben, foglalkozik többek között a gyertyán-problémával s a zárodásbontó gyérítéssel.

Dr. Fehér Dániel: »Enek Európa erdő-gazdasági viszonyairól nagy igen élvezetes leírás. Dánia, Svédország, Norvégia és Finnország erdőesége elvandernek meg szemünk előtt. S míg Dániában az erdőgazdaság magas színvonalra kell hogy kivíva az elismerést, addig Svédországban, Norvégiában és Finnországban a rengeteg erdőségek hatalmas kiterjedése tölti el az embert bizonyos tisztelgetéssal csodálattal és sóvárog, irigy vágyakozással. Hogy valójában a rokon finnek országja az erdőik igazi hazája, mi sem bizonyítja jobban, mint a speciális finn »vonalas» erdőbecslési rendszer, mely abban áll, hogy a hatalmas, külterjes erdőségeken keresztül vonalakat húzzunk ki egymástól 26 km. távolságra s ezen vonalak mentén probaterületen véve fel az állományok gazdasági tulajdonságait, ezekből a felvételekből következtettek a közbeeső, napi jörfeldekre terjedő erdőségek viszonyaira.

— Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület október hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlést Budapestben. A közgyűlés Zorkóczy Samu elnök nyitotta meg, üdvözölte a mintegy 140 főny megjelent tagot s a hatóságok és testületek képviselőit. Az elnöki megnyitó beszéd után Schivetz Ferenc egyesületi titkár számolt be az egyesület lefolyt évi működéséről, majd Litschauer Lajos szerkesztő a Bányászati és Kohászati Lapok szerkesztőségének munkájáról. Tassonyi Ernő Litschauer Lajost közszónoki szerkesztői munkásságának 25 éves jubileuma alkalmával, meleg szavakkal vázolta az ünnepest érdemét, melynek elismerésül most az egyesület emlékérmét kapta.

Földmunkák

csertőlymakkot, bükkmakkot, mindenféle lomb- és fenyőmakkokat, lomb- és fenyőmakkokat díszítanak, sorfákat, ajánl mőlcskákat őszti és tavaszti szállításra ajánl

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Gödöllő

Zemplérvármegyei Keresztény Sajtóvállalat Saujhely könyvnyomdájában könyvboltja

minden az erdő- és mezőgazdaságokban, ipari és kereskedelmi vállalatoknál használt nyomtatványtípusok kivételben, jutányos áron készíti.

Vidéki megrendeléseket gyorsan, pontosan és lelkiismeretes intézkedéssel

Magyar Erdőgazda

TISZAJOBPPARTI VÁRMEGYÉKI ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Szentdomonkos, u. l. Bükkszentkeresztben.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoraljujhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Tóth Bódóg

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 2 pengő = 25,000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 pengő = 125,000 papírkorona.

A magyar erdőgazdaság érdekképviselője.

Irta: **Dr. jur. Fazekas Ferenc** okl. erdőmérnök.

A hazai érdekképviselők között ez azon specialitás, amelyik van, de nincs. Vagy ha jobban tetszik, úgy is mondhatnók, hogy nincsen, jöjjehet van.

Mindjárt világosabb leszek.

Van ugyan az erdőszetnek érdekképviselője — ha jól tudom — évtizedek óta változatlan alkotmánnyal. Együtt tárgyalja ott bizalmas benső problémáit a birtokos osztály akár a saját, akár a más alkalmazottaival, sőt az állami tisztviselők összességével is. Közös asztalnál ülnek tehát a feudális nagybirtokosok, hercegek, grófok, miniszterek, püspökök és a többi erdőbirtokosok a hivatalnokokkal, mindegy, hogy ez utóbbiak már jószágkormányzók, miniszteri tanácsosok vagy még csak számszertízi, esetleg gyakorlati ranguk legyenek is. Mellékes ebben a szervezetben még az is, hogy a számszerinti többséget is a kishivatalnokok alkotják. Szociális korban ezen demokratikus együttműködés felemelő jelenség volna, ez a valóságban tényleg meg is lenne. Ez a közös platform azonban csak papirusz formában.

A valóság az, hogy a nagy súlyt jelentő, hatalmas és gazdag birtokos osztályból mutatónál nincs soha senki ott a komoly munkánál. Sőt lényegtelen reprezentáció, vagy demonstratív célokra, esetleg közgyűléseken való megjelenésekre se lehet őket odacsalogatni.

A magyar erdőgazdaság elmozdítása, egész sorsának irányítása azonban nem lehet kizárólagos privilégiuma az erdőszertízi karnak és az állami szerveknek, — mert amíg a magántulajdon ével fennáll — az erdőszertízi problémáinak a tulajdonosok mellesével történő tárgyalása, állandóan holt vágányra vezet. Elképzelték-e lényegbe vágó döntések a tulajdonosok örökös távol-létében? Róluk, de nélkülük. Csak természetes, hogy sulytalan, verszénygen ilyen körülmények között az egész országos érdekképviselő, amelyik tehát ezek szerint van is, meg nincs is.

De menjünk tovább. A korporáció után lássuk, hogy állunk az Országos Erdészeti Egyesület elnökségével. Kiváló szerencséje az erdőszertízi érdekeltségnek, hogy élönke országos tekintély, igen nagynevű politikus, híres gazda, iparos érdekeltségek tevékeny élönke, népszerű bankvezér és még sok minden más, mégis, az a kis baj itt is meg van, hogy mióta az Erdészeti Egyesület

elönke, — néhány év óta — épen csak ezen érdekképviselőnél nem ér rá soha, még csak elnökölni sem. Van tehát elnökünk is, meg nincs is.

És most, csendes szemlélődéseink közben még tovább haladva, eljutunk az Egyesület titkári szervéhez. Az érdekeltség vezető titkára, akinek az egész szervezet spiritus rektoraként kellene szerepelni, jelen esetben tényleg szintén kiváló egyéniség, szakmájának igazi tudósa, közvetlen előzőjének, kedves modoru, azonban már megint előkerül itt is az a kis baj, hogy ő egyben magasrangú tényleges államhivatalnok is, aki csak mellékesen, a szabad esti órákban, amikor másutt már minden szünetel, csak akkor foglalkozhatik a hatalmas feladat tömegével. Természetes azonban, hogy ami már fizikailag is teljesen lehetetlen, azt sem ő, sem más nem teheti meg.

Arról egyelőre még nem szólók, hogy a kötött állású állami alkalmazott magán érdekeltségek hatékony képviselőire teljesen összehajthatatlan; nem lehet nappal a kormányhatalom szolgája, este fel pedig, ha a szükség úgy kívánja, nem lehet a felesleges elleni esetleges harc vezére.

Képzelték-e vajjon, hogy amikor Csönka-hazánkban gyűlölt szomszédainktól kiutasított képzett erdőmérnökök egész seregét haszatalan lesi az elhelyezkedési lehetőségeket, ugyanakkor itt-tartozkodási engedéllyel, mint nélkülözhetetlenek, még ma is tudják tartani nálunk pozícióikat egyes cseh jáger-erdekerek. Kérdésem, elképzelték-e, hogy állami alkalmazott: titkár ilyen a hasonló serelemek orvoslására a kormányhatóságoknál érteles akcióit merjen szervezni? Vagy adószaks és e fajta kérdésekben felléphet-e a szükséges energiával az érdekeltség védelmében még kormányával szemben is?

Máradjunk meg azonban egyelőre csak amellett, hogy tényleges állami alkalmazásban álló titkárnak szabad ideje nincs — és nem is lehet — a naponta tömegesen jelentkező feladatok megoldásához. Van tehát az Országos Egyesületnek titkára is, meg nincs is.

Annak a ténynek a konstatálására, hogy a gazdasági élet örökös harcában minden-egyik szakmának egyik fontos életfeltétele a megfelelő érdekképviselő, — fölösleges minden további szót vesztegetni. Elég csak megemlíteni, hogy az egész világon a gazdasági szükségesség mindenütt megerősí-

tette ezen szervezeteket és amikor még a legjelentéktelenebb szakmák is, de kicsik és nagyok is, — igyekeznek mentől jobban megszervezett érdekképviselőikkel részt venni a nagy harcban, — akkor a magyar erdőgazdaságot sem lehet védtelenül kiszolgáltatni engedni más gazdasági ágak szabad prédájául és nem lehet magára hagyni magával az államhatalommal szemben sem, de legkevésbé szabadon ilyen fontos nemzetgazdasági tényezőit a csendes sorvadás állapotában lerögzítve tartani. A magyar erdőszetnek, mint a többi vezető közgazdasági tényezőnek — azokkal együtt állandóan a fórumon a helye, jelentéte, tudta nélkül semminek sem szabadna megtörténni a sz erdőbirtokosok akaratának kellene és lehetne is mindenkor és mindenütt döntő formában érvényesülni.

Az Országos Erdészeti Egyesület azonban mai kereteiben ismét példája a rossz érdekképviselői formának. Amikor pedig ezt megállapítani kénytelenek vagyunk, itt egy pillanattal sem szabad tétlenül tovább időznünk. Annál kevésbé, mert a hiba a mi esetünkben nem személyekben kereshető, hanem a szervezetben magában.

A helyesebb, a célszerűbb organizáció az, ami hiányzik, az idevezető út azonban adva van, csak rá kell végre lépni. Át kell szervezni az Országos Erdészeti Egyesületet. A sovány munkaprogramom, csendes, passzív szakképviselőből intenzív munkás életet kell, aktív érdekképviselőt kell alakítani.

A régi kényelmes, szép időkben, amikor minden ment jóformán magamagától is, talán észre se lehetett venni az egyesületi organizmus most kiváló fogyatékosságait. Hová lettek azonban ezen idők. Ma már kétséghegy menő harcban tudnak magáért a megélhetésért, úgy az egyének, mint az egyes gazdasági ágak között is. Nem lehet már kényelmesen bevárni az eredmények magától való megfélemlődését. Ma kora reggelől késő estig aktív részt kell venni mindenkinek az érdekképviselőnek is, a verejtékes nagy munkában, vagy a szakma jó elhelyezkedését a tülekedők között biztosítani tudja.

Ehez a munkához pedig az Egyesület mai megkonstruáltságában, nem használható fel.

E sorok írója több mint 4 éven át aktív titkára volt egyik hatalmas befolyású, külföldön is élmert tekintélyű hazai érdekképviselőnek. Napról-napra módja volt ott megfigyelni milyennek kell lenni a jól funkcionáló ilyen szervezetnek. A folyton lükte-tető, eleven életelő, szakmájának minden problémáját felkaroló és sikerre is vivő, ideális érdekképviselői szellem inspirál, lelkesít akkor, amikor a magyar erdőgaz-

daság szerkerét is ezen az uton óhajtánám haladva látni. Szerényesség innen veszi a bátorságot, csekély tudását is felhasználni és ebben a különben igen bonyolult, de egyben nagyon fontos kérdésben idevonatkozó olyan pozícióikkal szolgálni, amelyek egyáltalán nem arrogálják a maguk számára az egész szakma ahoz való igazodását, legfeljebb azt célozzák, hogy megfelelő elbírálás és korrekta után jelen értekezés esetleg kiinduló pontul szolgáljon majd az illetékebb hozzátörtek és hivatott vezetők további akciói számára és így közvetve mégis elősegítse a probléma révbe jutását.

Ezen átszervezést természetesen a multak tapasztalatai alapján, de a változott helyzetre tekintettel, kezdeném meg és figyelembe venném azokat az elveket és normákat is, amelyek mellett a külföldi nagy államokban az ott bevált hasonló szervezeteket kiépítették, végül pedig nem mulasztanám el tanulmányozni a kifogástalanul működő hazai főbb érdekképviseleti alakulatokat sem. Nem értem ezek alatt azt, hogy a másutt látottak azután majd kopirozatosan le, hanem úgy képelem, hogy azokból a viszonyainknak megfelelőek, a szükséges módosításokkal bár, de hasznosíthatóak.

Legelő feladat jelentkezik az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a módosítása, hogy ezáltal törvényesen lehetővé váljék új munka keretnek a felállítás a folytatáson ezen keretnek új munkaprogramokkal, gazdag tartalommal való kitöltése.

Sorrendben következnek még: az erdőbirtokos osztálynak a munkálataiba való intenzívebb bevonása, a titkárság problémáinak gyakorlatilag helyes megoldása és a szakaszjótételek.

A módosítandó alapszabályoknak kidolgozása komoly studiumot feltételez munka, — ezen feladatot azonban arra hivatottakból összeállított bizottság elég gyorsan készítheti el.

Csakugy példaként, megpróbálom itt vázlatban egy diskutálabilisnak látszó tervezetet kontúrjaiban adni. Eszerint az erdőszeti érdekképviselet tulajdonképeni lényeges munkája a jövőben a megfelelő szakosztályokba tologódi és az ott érdemben kimunkált, kész anyag kerül végős felbírálásra az együttes közös ülés, illetőleg helyesebben ennek végrehajtó szerve, az igazgató vagy választmány (igazgatóság) elé.

Az egyes szakosztályoknál elnökei és ügyvezető alelnökei két-két évi időtartamra választatnak, — elsősorban is előkelő erdőbirtokosok — esetleg magasrangú erdőszetiek közül.

A szakosztályok elnökei és ügyvezető alelnökei alkotják együttesen az igazgató választmányt (az igazgatóságot).

Ilyen állandó szakosztályok alakíthatók: I. Erdőgazdasági Szakosztály (értéknyszétés, termelés, munkabérek, árszabályok, értékesítés, faipari és fakereskedelmi valamint közszállítási ügyek).

II. Erdészeti Jogi Szakosztály (törvények és rendeletek, adó és illeték ügyek, ipar- és szociálpolitika, pénz- és hiteligények, közlekedés és tarifa, vám, tűzbiztosítás, statisztika, termelési és fakereskedelmi szokványok, választott bíróság, egyesületi pénzügyi és személyzeti ügyek).

III. Erdészeti Sajtó-Szakosztály (szaklap és szakirodalmi ügyei).

IV. Vadászati és Halászati Szakosztály. V. Erdőbirtokosok és helyettesiek, vagy képviselők szakosztálya (Erdőbirtokosok Szövetsége, birtokpolitikai ügyek).

VI. Erdészeti Magánalkalmazottak Szakosztálya, (Magánérdősítettek Szövetsége).

VII. Államerdészeti Alkalmazottak Szakosztálya, (Állami Erdősítettek Szövetsége).

Az I. II. III. u. n. Főszakosztályok hetenként egyszer állandóan és pedig rendszeren a hét ugyanazon napján üléseznek, míg a IV. V. VI. VII. Szakosztályok csak a szükséghez képest esetenként vagy időszakonként hívatnak össze. Az igazgató nagyválasztmány (igazgatóság) havonta egyszer rendszeresen összeül, rendszeres közgyűlés pedig évente legfeljebb kétféle tartatik.

Szükség esetén természetesen ezen említett összes ülések sürgős ad hoc ügyek befejezéséig sürűbben is tartatnak.

A közgyűléselemek a hatásköre az egyesület elnökeinek, a szakosztályok elnökeinek és ügyvezető alelnökeinek, valamint az Egyesület titkárnak választása mellett a szokásos egyéb legfőbb jogok gyakorlására (költegetvétési és zárszámadási jog) terjedhet ki.

Amint tehát látjuk az Országos Erdészeti Egyesület szervei: a közgyűlés, az elnökség, az igazgató nagyválasztmány (igazgatóság), a szakosztályok, — ez utóbbiak elnökei és ügyvezető alelnökei — és valamennyi előbbi szervnek hivatalos referense a titkár.

Az erdőbirtokos osztály intenzívebb bevonását a munkálataiba, ha továbbra is nehéz, de mégis megoldható feladatokkal vallom. Ide vonatkozó speciális megoldási tervetemet azonban, épen a cél sikere érdekében, nem tartom praktikusnak itt e helyen, részletekbe menően is, kolportálni.

Egy azonban bizonyos, hogy mert meg lehet, tehát meg is kell nyerni a birtokos osztályt az erdőszeti törekvésekhez, bár csak azért is, mert az érdekképviselet szabadon működéséhez, mint a háborúhoz elsősorban is, a szűzán ímát csak pénzre van szükség. A nélkülözhetelen ezen anyagi eszközök azonban a munkálataiba bevont, azokban résztvevő birtokos osztály bizonyára nagyobb készséggel és bőségesebb formában fogja szolgáltatni, amikor fogja látni a teljesítményeket és érzi majd az eredményeket.

Az érdekelteknek csatasorba állítása magában is óriási erkölcsi nyereséget jelent az országos érdekképviselet részére. Már tíz vagy husz nagyhatalmu erdőbirtokosnak is közös tárgyaló asztalnál való gyakoribb összehozása óriási perspektívát nyitna meg. Hogy egyebet ne említsek: eladási árak vagy kondíciók terén kartellszerű vagy más hasonló megállapodások az erdőbirtokos osztálynak jövedelmét maximumra fokozhatnák, míg termelés terén való terszerinti közös eljárás szakalyozása, munkabér limitálás vagy nivellálás s ehez hasonló akciók, kiadásaitak a minimálásra csökkenthetnék. Már csak ha egymás kölcsönös tájékoztatására összejöveteleiken rendszeresen közlik az időközben beérkezett ajánlatokat, hogy így befelé az összes árak ismeretek legyenek, míg kifelé azok továbbra is üzleti titkokat képezzenek, már ilyen laza összetartás esetén az eladások

menetét az ó irányításuk diktálná és nem a kereskedők komplottja, mint ma, mikor a jöhisémény eladók vagy megbízottai az árak kialakulásánál csak statista szerepet játszanak, ha nem is annyira kereskedelmi jártatlanságuk, mint inkább teljes szervezetlenségük következményeképen.

Fentebb vázolt ülésekben, hivatalos összejöveteleken kívül maga az erdőszeti székház is a legnagyobb mértékben kihasználható arra is, hogy az erdőgazdák, de még inkább az erdőszeti karnak állandó felhívatalos, sőt egészen társasági jellegű napi találkozó helye is legyen. Lehetnek ott akár esti kártya, sakk vagy hasonló szórakoztató társas összejövetelek is. A törzset a fővárosban és környékén lakó erdőszet alkotják, a vidékről fel-fel jövő kártyás pedig nemcsak olcsó elhelyezést, szállást és ételmet, de meleg baráti körök találhatók ott állandóan. Az egyik teremben komoly munkát, másikon szórakozást kapnak. Semmi sem tudja a kártyási összejöveteleik érdekét olyan szerencsésen ébrentartani, az erdőszet társadalmi életét olyan intenzíve tenni, mint az ilyen állandó Erdész-Othton s kérdezem: van a kártyásaim között csak egyetlen egy is, aki ne üdvözölne feltörő lelkes örömmel az Erdész-Othtonát?

Térjünk át most az érdekképviseleti titkár szerepkörére. Egész szakmák jobb vagy rosszabb sorsa függ sokszor az ő iniciatívájától és az érdekeltség helyes irányításától. Nemcsak a gazdasági élet örökös harcában kell nekik az első tüzvonalban állandóan őrt állaniuk és harcolniuk, hogy frontjuk mögött a szakma békei fejlődése, munkája biztosítható, de segítségére kell lenniük tagjaiknak minden előforduló nehezebb ügyében, a kormányzó hatóságokkal való érintkezésben penegy, mint az egymásközi vagy idegenekkel szembeni közvetítésekben.

Jóllehet maguk az érdekképviseleti ülések általában csak a szakmának elvi jelentőségű és az összességére kiható erejű kérdéseivel foglalkoznak, mégis egyes konkrét ügyekkel is fordulhatnak a tagok a titkárhoz vagy a vezetése alatt álló irodához. Különösen ajánlatos ez pl. vasuti tarifális, tűzbiztosítási, értékesítési és egyéb szakkereskedésnél.

Pillantsunk egyetlen napon bele a folyton változóképek sorába, peregetssük gyorsan le, hogyan folynak egymásba, torlódnak és mégis intézhetnek azo a munkák, amelyek az érdekképviseleti titkár rendszeres programját halmazkák.

Kedződik tehát a nap: Postabontás, táviratok, levelek. Válaszok. Az anyag nagy, az országban szerte szórt tagok jönnek vegyes kérdésekkel, megbízásokkal. Azokat mind el kell intézni. És hozzá mind azonnal. Fiókba nem kerülhet semmi. Közben a telefon is már mind sürűbben működni kezd: megismétlődő hívások, viszont-hívások, majd interurbán is. Hivatalos látogatók. Tárgyalások. Lázás munka. Váro szoba mégis népesedik. Sietés fokozandó. Ki kell szolgálni mindenkit. És máris indulás tovább: referenseknek, miniszterümmökba és más vezető fórumokhoz. Utközben meginterjú adása, viszont azok szerzése is. Kommuniké elhelyezése. És még egyszer hamar vissza székházba, nem vár e ott közben még valaki sürgős ügyével, nem

érkezeti-távírt etc. Ebéd után: felváltva ismét felek fogadása, postázás, levelezés, ülésekre készülés, kézből referálások, megbeszélések, ankétek összehátban, esetleg idegenben is. Mindentűt jelen kell lenni, agítálni, beszélni, írni, jegyzetni, összekötéseket ébren tartani. Ez tart késő estig. Éjjel memorandumok, elaborátumok készítése, tanulmányok kidolgozása, cikkek írása.

Ho gy másnap az egész ury kezdődik. És esetleg vérszerűen közebe jött extra bonnyodalmakkal az intenzitás még fokozódik.

Mégis, átváha ideális szép hivatással, a titkár reggeltől éjfélig minden pillanattal lelkesedéssel és hozzátérő buzgósággal szenteli a rábizott ügyek vitelének. Különb is egyesületének minden tagja úgy kell, hogy tekintse titkárárt, mint saját legbizalmasabb ügyvédét, gazdaságának orvostát, akivel bensőséges jó viszonyban beszélheti meg a felvetődő problémákat és akivel intézhető legkomplikáltabb ügyeit is.

Alig kell mondanom, hogy a titkárnak idegen nyelvismeretekkel is bírnia kell, hogy a külföldi szakemlékeket is figyelhesse és referálhassa.

(Folyt. köv.)

Reflexiók (II).

Craus Géza nyug. kir. erdőfelügyelő úr lapunk novemberi számában Paradí vizsahang című értekezésében foglalkozik hasonló címen megjelent cikkemmel.

Nem akarom a vitát nyújtani az olvasó szíves türelmére a végkösig állítást venni, annál is inkább, mert a cikk állításai engem erősitettek meg, csak röviden, néhány személyes éli kitétele akarok reflektálni.

Azt írom értekezésem ötödik bekezdésében, hogy a fiatal állományok siralmas állapotát (már t. i. ott, ahol ez nem parasz tárgyává tették) semmiesette sem az államhatatalom konzervatív gondoskodása, hanem azon körülmény okozta, hogy a birtokosok a törvényi intézkedéseit nem tartották be s az államhatatalom exponensé — akik alatt tényleg a kir. erdőfelügyelő értendő — annak betartását nem eléggé szorgalmazták.

A kilencedik bekezdésben kifejezésre jutottam azt, hogy a kir. erdőfelügyelő eljárása emberileg érthető, mert személye lévén exponálva s nem hivatala, ha tartott attól, hogy az erdészeti hatóságokon kívül álló nyomás akárá politikai, akárá más okokból fakadó, kénytelen volt szemet hunyni s a dolog ment a maga nem éppen kívánatos útján. Az új erdőtervények, elsősorban az igazgatási törvény jótékony intézkedéseiként állapítottam meg azt, hogy az erdőfelügyelő személyét kivonja az ütközési felületről s egy intézményt, az erdőigazgatóságot állítja a helyére.

Hol van itt, de cikkem bármely részében kifakadás az erdőtervény megalkotói ellen és hol becsatlóm le a törvény keresztülhajtása körül kifejtett értékes tevékenységét? De igenis rád akartam mutatni a törvény alkotása óta eltelt idők és a megváltozott viszonyok által parancsolt fejlődés szükség-szerűségére.

En becsületes, magyar őszinteséggel kérdem Craus Géza nyug. erdőfelügyelő urat, nem látott-e 45 évi szolgálata alatt olyan

tönkrement erdőket, amelyeket a törvényi intézkedéseinek szigorubb alkalmazásával meg lehetett volna menteni s nem hallott-e ezen emberölő alatt olyan esetről, amikor egy-egy erdőfelügyelő áldozatul esett a kivülről jövő — mondjuk „politikai” nyomásnak?

Ha tud ilyen esetről s ha látott — amint bizonyára látott — ilyen erdőket, nem indokoltak-e az én megállapításaim s lehet-e azokat tekintélyerővel, a bajoknak az „elődök nyakába való varriakarásnak minősíteni akkor, amikor kifejezésre jutottam azt a fel fogásomat is, hogy az erdőfelügyelő elhatározása igen sokszor súlyos behatások nyomása alatt, sajnos, meggyőződéssel ellen született meg!

Mi szükségünk van nekünk, deresedő fejű „fiatal darvaknak” arra, hogy lelkiismeretünkkel a meg gondolatlanságból és a tények nem ismeréséből fakadó tisztázni-akarással tehermentesítsük, hiszen a 40–50 éves állományok rossz állapotáért — aneylekről cikkek megemlékeznek — bennünket senki felelőssé nem tehet s viszont azok előnyeit a magunk javára józan észsel nem könyvelhetjük!

Ho gy hibák történtek a törvény életbe lépte óta, azt senki sem tagadhatja s éppen a jövendő jobb teljesítményeiz felhasználandó tapasztalatok gyűjtése szempontjából szükséges annak a kérdésnek a tisztázása, hogy a mult hibáit az államhatatalom gyánkdódságnak minősített ellenőrzés, vagy **erőgök okok** idézték-e elő.

Hálával fogadjuk az „**eregék**” felvilágosításait arról az időről, amelyben mi még nem voltunk erdészek, készséggel elismerjük, hogy a mi korunkkal járó aktívabb munkakészségünk az ő értékes tapasztalataik nélkül bizonytalan alakokban jár, csak engedjük meg nekünk, hogy mi is formálhassunk véleményünk s azt kifejezésre is juttathassuk, mert nekünk is vannak tapasztalataink, hisz től vagyunk azon a koron, amelyben — a magyar felfogás szerint — a német koponyája is beérik. Higgyék el nekünk, hogy minket is ugyanaz a szakszeretet vezet — és semmi más — mint őket. Utánk eltréhetnek, amint kell is eltréjnen, ha nem akarunk az ügyeket előbbre nem vivő taposott ösvényeken járni, de célszerű közös, a magyar erdőgazdaság minél magasabb fokra való fejlesztése.

Rádó Gábor.

Egyesületi hírek.

Az egyesületi ügyeit érintő levelezések s a lapba szánt közlemények **Tóth Bódó erdőmérnök**, egyesületi titkár, **Szentdomonkos, u. p. Bükkszentkereszt** címre küldendők.

Közgyűlésünket 1929. évi január hó 11-én délelőtt 10 órakor tartjuk Miskolcon a Kereskedelmi és Iparkamara nagyteremben.

Azt megelőzőleg 9 órakor vaslasztmányi gyűlés. (Lásd a közgyűlés meghirdetését az utolsó lapon).

Kérjük a tagok minél nagyobb számban való megjelenését!

Nyugtadjuk az alábbi tagsági és lapdíj befizetéseket:

1927. évre:

Molnár Antal, Saulehy 8 P

1928. évre:

Holdapfi Gyula, Boldogkőváralja 8 P

Dr. Zavitsa József, Miskolc 8 P

Fischl József, Diósgyőr 8 P

Soós Károly, Miskolc 8 P

A rajzolás elemei. — Válaszok.

Két régóta hiányzó, szerény külsejű kis munka, mely most hagyta el a főiskolai sokszorosító műhelyt. Szerzőjük Hasney Albert főisk. rk. tanár. Mindkét művével elsősorban technikai szakolatásunknak kívánt segítségére jönni, amikor a rajzolás készség elmulyítésére adja meg gondos, világos szövegezésben, a szemléltető ábrák sokaságában a lehetőséget — oly vállalkozás, mely a gyakorlat emberei előtt sem lehet közömbös.

Mert, hogy a „Rajzolás elemei” pl. műnyire házépítőll támogatója a körzével, tessal kezdő kezdő mérnöki szándéknak, azt legjobban talán azok fogják megérteni, akik — többnyire saját kárunkon — már túl vannak a kezdet nehézségén. És akik Hasney professzor írását olvasván, sóhajta gondolatok vissza az elrontott és elcsúfított rajzok tömegére. Nemcsak az iskola padján, hanem talán még inkább azokon kívül. Ahol az „Az idő pénz” súlyos igazsága jobban reánehedzik a lelkekre és a rajzolat bizonyítottan technikai tudás sikernek és boldogulásnak a kulcsa.

Fiatal kartársainknak nagyrésze ma rajztábla fölé hajolva küzd a mindennapi kenyérért és nem mindnyájan állíthatják, hogy birtokosai minden fogásnak, amelyek precíz és csinos munkát biztosítanak.

A „Válaszok” különösen fogoznak a kartársaink a részéről leg meglekő méltánylással részesülők, akiknek ma füzetelepe, vasut, vagy egyéb géptechnikai üzem keretén belül kell specializálódnia és akik rajztanításunk régebbi irányja mellett nem szerezhettek meg már a főiskolán a válaszó fontos mérnöki mesterségének a szükséges gyakorlatot. A rövid bevezető 90 oldalon keresztül 200-nál több ábra követi a gyakorlati életből vett kötések és gépelemek mutató be a választan vetületekből való felépítését és a példakkal a legegyszerűbbek a komplikáltabbak felé haladva: az autodibekta elcsajátításnak bőséges alkalmazható. E könyv fejezetei: I. Sík lapok által határozott testek. II. Körök az XY, vagy azazt parallel síkban. Függőleges tengelyű forgós hengerek, kúpok. III. Körök az XZ, YZ vagy azazt parallel síkokban. Vízszintes helyzetű forgós hengerek és kúpok. IV. Egyenes körhenger síkmetszetei és dőföe egyenessel. V. Forgóskúp síkmetszetei és dőföe egyenessel. VI. Körök különböző síkokban. VII. Gómb és síkmetszetei. VIII. Torus és síkmetszetei. IX. Forgósalak és síkmetszetei. X. Áthatások.

A rajzolásra, válaszóra ráutalt kartársak ösztöne hálával fogják Hasney professzornak a két kis művével nyújtott segítségét megköszönni. Az ábrák gondos, tiszta munkája Pulay Ferenc kohómérnök biztos kézet dicseri.

A „Rajzolás elemei” ára 160 P és a főiskolai sokszorosító műhelyben kapható, a „Válaszok” Horváth Kálmán könyvkereskedőnél (Sopron) rendelhető meg, ára 240 P.

ÜZLETI HIREK.

Tüzfában az árak változtalanok. Az esős idő miatt a termelők észlelték az erdőn felkiszáradt, a vasút mentén kevés a szállítási légi. Tölgy-, bükkmirta iránti érdeklődés jó, a tölgyet határozott áremelkedéssel.

1. Tüzfaja feladói állomás:

Belföldi hasáb (száraz)	240—250 P.
• vegyes	220—230 P.
• dorong	210—220 P.
• hántottá (friss)	230—240 P.
Romániai hasáb	236—256 P.
Szolovszkoji hasáb hasáb át határ	1290—1670 cK.
Jugoszláviai hasáb át határ	255—280 P.

2. Faszén feladói állomás:

Belföldi I.a	630—660 P.
Belföldi II.a	600—620 P.
Romániai át határ állomás	660—680 P.
Szlovák	3500—4200 cK.

3. Máfa budapesti paritásán:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	40—50 P.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél felebb	60—70 P.
Tölgy founirónk m ³ -je	100—120 P.
Bükk gömbölyű 30 cm-től felfelé	36—40 P.
Kőris	42—50 P.
Juhás	48—52 P.
Éger	30—34 P.
Oyertyán	38—44 P.
Akác	35—40 P.
Nyár	26—28 P.
• fűrészáru (gyufa-gyártásra)	40—48 P.

4. Fűrészáru budapesti paritásán:

I.a tölgy fűrészáru	150—170 P.
II.a	140—150 P.
Tölgy boules	130—150 P.
Quartier árú	176—200 P.
Bükk gözöli, széleztelen	95—105 P.
• szelvény	100—115 P.
Bükk gözöletlen, széleztelen	80—90 P.
Fenyő asztalosúru szelvény m ³ -e	115—125 P.
• keskeny m ³ -e	105—110 P.
Építőanyag szelvény m ³ -e	90—95 P.
• keskeny	80—90 P.
Léc, záríték	85—90 P.

5. Bogrnára feladói állomás:

Kőris 15—25 cm. 10.000 kg.	360—440 P.
Szil 12—25	300—360 P.
Akác 12—25	370—420 P.

6. Fagyártmányok át feladói állomás:

Tölgy bányafa m ³ -je 13—20 cm., 2,0 m. hossz.	28—30 P.
Tölgy bányafa m ³ -je 13—20 cm., 2,0 m.-en felül	30—32 P.
Tölgy telefonoszlop m ³ -e	42—44 P.
Donga, géncs telemglyában	310—320 P.
Kerékfalp, bükk 22—24" h. 2,5—3" v. drb.-ja	024 P.
Külső drb.-ja	012 P.
Kisvasutai talpa 1.1 m. h. drb.-ja	040—044 P.
• 1.2	050—056 P.
• 1.3	072—076 P.
2,6 m. h. közbelső tölgytalpa db.-ja	790 P.
25	770 P.
24	650 P.
22	390 P.
26	560 P.
25	540 P.
24	500 P.
22	350 P.
Máv.-szabványú tölgyváltótalpa m ³ -e	125—P.
Nyírfáról drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	150—160 P.
Tölgy szőlőkor ár.-ja 1,8—2,0 m. h.	012 P.

7. Építési anyag, az raktár:

Tégla nagyméretű darabja	007 P.
• kisméretű	005 P.
• nagyméretű mészhomok	005 P.
• kisméretű	004 P.
Portland cement q.-ja	590—630 P.
Mész q.-ja	360—380 P.

Innen-onnan.

— Nyugdíjazás. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Oszterlamm Ernő miniszteri tanácsost hasznos és hű szolgálatainak elismerésé mellett saját kérelmére 1928. évi október hó végével végleges nyugalomba helyezte.

— Kinevezések. Az állami erdőmérnökök személyzeti létszámában Botos Sándor, Tikos Béla, Kachelmann Ottó, Ágfalvi Imre, Soós Károly, Glóser Dezső, vitéz Kiss Lajos és Lazló Béla m. kir. főerdőmérnök, Ferenczy Ferenc, Erdődy Miklós, Pólyik Árpád, Stubna János és Apáti László m. kir. erdőmérnökök, May Ervin, Sommer Géza, Nagy Dezső, Földváry László, Szalay Rezső, Fülöp Zoltán, Baráth Béla, Rimler László és Szentistváni Aladár m. kir. segéderdőmérnökök nevezettek ki.

Vasvazat Ódón az egri főiskolatan erdőmérnökévé nevezeték ki Bogács (Borsod m.) székhelyel.

— A Budapesti Mérnöki Kamara hivatalos helyiségeit áthelyezte. Új postacím: VIII., Sctovszky-ter 2., I. emelet, telefonszáma: J. 388—18.

— A Fekete-Mágócsy-féle „Erdészeti Növénytan”-nak rövidesen új kiadása jelenik meg a Földmívelésügyi Miniszterium támogatásával. A mű, melyet dr. Mágócsy-Dietz Sándor és dr. Pehér Dániel rendeznek sajtó alá, 3 kötetben fog megjelenni; az első kötet a morfológiát, a második az élettant, a harmadik a részletes növénytant fogja tárgyalni. A 35 pengős első kötetet kedvezményesen áron és részleltézésre a fősokla Növénytani Intézeténél lehet előre megrendelni.

— Kachelmann Ottó búcsuztatása. Kachelmann Ottó m. kir. erdőmérnök az isaszegi m. kir. erdőhivatal vezetésével bizott meg.

1928. évi november hó 6-án tartottak búcsuestélyét Diósgyőrben családias jelleggel. Szepesy erdőgazdátó megköszönve eddigi munkásságát, a tisztakar jókívánásait tolmácsolta.

Radó Gábor azon a címen szólalt fel, hogy 10 évvel ezelőtt, a nagy kétszerelbelielkedés idején ő animálta Kachelmann, hogy Budapestről Diósgyőre jöjjen.

Mi pedig többiek ezuttal fejezzük ki sajnálunkat, hogy egy igaz és őszinte barátunkkal kevesebb maradt Diósgyőrben és kívánjuk, hogy azt a nagy erdőszerelet erdőgazdasági készséget, amit tulajdonképpen innen merített, a testvéruraldomban hasonló gazdasági szellemben érvényesíthesse. L.

— Még mindig „Akadémia”! ... Falt tartózkodásom alatt keszembé került egy telen új kiadású elemi iskolai földrajzkönyv Erdelközössélem nézetem mit I. Sopronról.

Azokban nagyon elszomorodtam az olvottak felett.

... „Bányászati akadémiaja van.” Ig Ennyi az egész.

Hónapok mulva híres főiskolánkon m negyedszázados jubileumát fogjuk ünnepelel annak az örvendetes fejlődést jelentés eménynek, hogy Bányamérnöki és Erdőmérnöki Fősokla lett.

Amikor napjainkban főiskolánk technika oktatása vezetik a műegyetem eziránti oktatásával, mily fogalmat lehetnek anna magyarnak az erdőmérnök képessései munkaköréről, aki legnagyobb szemleli kézettségét a fentemlített könyvből meríteli!

Es az állami szolgálat terev hány ilyen egyénnel van nexusa az erdőmérnöknek!

De menjünk tovább!

A könyvről közbeszólok tanár, tudásán legjavát adja könyvében és nem tudja, hogy mit vezetett a magyarr nemzedék Selmecebány val!

Nem tudja, ma, amikor tudományos kézettségünk csimborozói nivóvát és főlény hangzóitalk, hogy van fősokla a csom hazában, amely erdőmérnököt is meg Meg pedig a jelen kor igényeinek megfelel. Ha ennyit tart érdemesnek feljegyez lölen, a mi főiskolánkról, a szaktanárr, mit terjedhet ki figyelmé e terev, mondjuk nyelvészok tanárnak?

Es ha tanárok így, tanítványai — val színlégg — még így sem vesznek tudom, főiskolánk létezéséről.

Mindennek az egyvaló tudásnak komklúziója reánk nézve az a serelemis terev amelyet minisztertanács 1928. évi máj 18-án tartott ülésén hozott határozatav akként fejez ki, hogy „az Állami földmérné né az 1883. évi I. t.c. alapján elsőbör kir. József műegyetemen mérnöki oklevél nyert pályázók és — amennyiben a me turesedett állásokra kellő számban és az é lés betöltésére mindenben alkalmas m egyetem mérnöki oklevéllel bíró pályázók nem jelentkezének — másodsorban a b nya- és erdőmérnöki főiskolán oklevél nyert mérnökök is kinevezhető legyeken

Ezen önézetünket is sértő határozat len, hála Istennek, éppen legheavittabbjair professzoraink emeltek fel szavukat az C szágiós Erdészeti Egyesület Szombathely tartott közgyűlésén.

Hogy történt-e azóta intézkedés, ne tudjuk. De az bizonyos: elsősorban nekük magunknak kell azon iparkodnunk, hogy erdőmérnök nevet ismertté tegyük. Ismerés és becsülésére, tisztelésre méltóva.

Nem lehet mindegy az nekünk, hogy erdőmérnöknek, erdőzének, avagy fővadász — jó, hogy nem erdőkerülőnek — hívns és még valamit.

Talan kissé elővate vinné ezen igyekzet tünket az is, ha hivatalainkat a „Folyam mérnöki, Erdőmérnöki sít. Hivatal”-mintájára „Kulturális Hivatal”-nak n veznök. (K. F.)

A „Tiszajobparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete”

1929. évi január hó 11-én délelőtt 10 órakor tartja

KÖZGYŰLÉSÉT

Miskolcon, a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében az alábbi tárgysorozatát:

1. Elnöki megnyitó.
2. A tavaszi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. Ügyvezető alelnök, titkár, pénztáros jelentése.
4. Indítványok, javaslatok.

